RDG57A0008

สรุปรายงาน
การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

คณะผู้วิจัย
มานพ ษมาวิมล
ศุกลรัตน์ มิ่งสมร
ศิริวรรณ ขวัญมุข
อภัสนันท์ ศิริวิทชัยภรณ์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

บทผู้บริหาร

ประเด็นการทำงานของจังหวัดสุโขทัย
โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

(นายมานพ ษมาวิมล และคณะ)

ความเป็นมา

จากกระบวนการทำงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ซึ่งได้สร้างเป้าหมายร่วมกันทุกฝ่าย ในการร่วมกันกำหนดให้นักเรียนทุกคนอ่านออกเขียนได้ รวมทั้งสร้างความตระหนักให้ครู และผู้บริหารได้เข้าใจว่าการอ่านเป็นพื้นฐานและหัวใจหลักของการเรียนในทุกวิชา และเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ จึงได้ร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินการ ทุกรูปแบบเพื่อให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ โดยใช้ พันธะสัญญาที่ว่า "ลูกพ่อขุนรามลายมืองามจบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน จบ ป.6 และ ม.3 ต้องมีทักษะการคิด การอ่านสื่อสารได้สองภาษา" กำหนดเป็นนโยบายหลักให้โรงเรียนต้องทำให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ทุกคน เมื่อจบชั้น ป.3 ซึ่งจากการดำเนินงานภายใต้นโยบายดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนในสังกัดมีพัฒนาการการอ่านได้ สูงขึ้นเป็นลำดับ จนกระทั่งสามารถพัฒนาให้อ่านออกเขียนได้ 100%

จากกระบวนการทำงานที่กล่าวมาโดยสังเขปข้างต้น แสดงให้เห็นว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีทุนองค์ความรู้ ทุนรูปแบบการทำงาน ตลอดจนทุนเครือข่ายความร่วมมือกับฝ่ายต่างๆ ในพื้นที่อยู่ระดับหนึ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้ก้าวข้ามความไม่รู้หนังสือได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีระบบ หากมีการต่อยอดทุนการทำงานนี้ผ่านการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงระบบที่เอาพื้นที่เป็นฐาน (Area-Based) ที่ประสานความร่วมมือทุกฝ่ายมากกว่าการทำงานแยกส่วนตามบทบาทหน้าที่ (Function-Based) ของหน่วยงานต่างสังกัด และมีการขยายผลตัวแบบการจัดการระดับพื้นที่ดังกล่าวออกไปให้เต็มพื้นที่จังหวัดสุโขทัย ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของจังหวัดและทั้งต่อการสร้างตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่บนความร่วมมือพหุภาคี ที่จะเป็นแบบอย่างในการปฏิรูปการศึกษาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากลไก วิธีการทำงานและถอดบทเรียนตัวแบบจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

2. เพื่อพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

3. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา อาทิ แผนพัฒนาคุณภาพการอ่าน แผนการบริหารงานบุคคล แผนการนิเทศติดตามแผนการจัดการด้านระบบข้อมูล

4. เพื่อสร้างกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือ เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

5. เพื่อพัฒนา ระบบข้อมูลสนับสนุน ในการวางแผนและติดตาม การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

6. เพื่อสังเคราะห์กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบ (Model) การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

คำถามวิจัย

1. รูปแบบการบริหารจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ที่ผ่านมาเป็นอย่างไร มีปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอะไรบ้าง

2. กลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย เข้ามามีส่วนร่วมควรเป็นอย่างไร

3. แผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาควรประกอบด้วย แผนด้านใดบ้าง และแต่ละแผนย่อยควรมีเนื้อหาอย่างไร

4. องค์ประกอบของกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือ เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง

5. ระบบข้อมูลสนับสนุน ในการวางแผนและติดตามการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องอะไรบ้าง

6. กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ควรมีลักษณะ และ นำไปขยายผลได้อย่างไร

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย มีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. *แนวคิดการพัฒนาเชิงพื้นที่* เป็นเรื่องของความร่วมมือการทำงานในพื้นที่ และการเรียนรู้ร่วมกัน เน้นการทำงานแบบเสริมแรงกันระหว่างคนที่มีจุดแข็งแตกต่างกันในการสร้างให้เกิดการทำงานร่วมกัน โดยอาศัยเครื่องมือที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) เป้าหมายร่วมกันของภาคี 2) กลไกความร่วมมือ 3) ข้อมูลเพื่อชี้ปัญหา และ4) กระบวนการเพื่อเปลี่ยนแปลงการรับรู้และเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างภาคี(สีลาภรณ์ บัวสาย, 2556)
2. *กระบวนการทำงานเชิงระบบ* (PDCA) ถือเป็นวงจรบริหารงานคุณภาพ ซึ่งในการบริหารได้นำวงจร การทำงานเชิงระบบ (PDCA) นี้มาประยุกต์ใช้เพื่อการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง
3. *การบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์* (Result Based Management: RBM) เป็นการบริหารโดยมุ่งเน้นผลลัพธ์หรือผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก มีการประเมินผลลัพธ์หรือผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานโดยใช้ตัวชี้วัดทั้งในแง่ของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators) รวมทั้งมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ล่วงหน้า ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม
4. *แนวคิดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ* คือ การทำให้มีการติดต่อ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ ภายใต้ความต้องการในวัตถุประสงค์ร่วมกัน จัดโครงสร้างและรูปแบบการทำงานด้วยระบบใหม่ในลักษณะสร้างความร่วมมือประสานงานกันในแนวราบ ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยการระดมสรรพกาลัง ร่วมกันกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาด้วยการให้สมาชิกได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายต้องไม่ใช่การสร้างระบบติดต่อด้วยการเผยแพร่ข่าวสารแบบทางเดียว เช่น การส่งจดหมายข่าวไปให้สมาชิกตามรายชื่อ แต่จะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันด้วย
(พิสิฐ เทพไกรวัล,2554)
5. *แนวคิดการพัฒนาการอ่าน* ซึ่งพบว่าการอ่านเป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการเรียนการสอน และการเรียนรู้ความคิด ความสนุกสนาน ตอบคำถาม ตลอดจนนำไปใช้ประโยชน์ได้ทำให้ผู้อ่านรักการอ่าน และสนใจที่จะศึกษาค้นคว้า การพัฒนาการอ่าน

ต้องอาศัยกระบวนการสร้างการสัมผัส การรับรู้ และการเข้าใจความหมายให้กับผู้เรียน โดยอาศัยกระบวนการเสริมสร้างพัฒนาการอ่านที่สำคัญ คือ การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน และการอ่านเพื่อหาความรู้

6. *การถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ* (After Action Review: AAR) และเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Retrospect) หลักคิดในการถอดบทเรียนปัจจุบัน "มุ่งเน้นการมองอนาคต ทำสิ่งที่ดีขึ้นในอนาคต" มากกว่า "แสวงหาความล้มเหลวของผลงานในอดีต" การถอดบทเรียนควรมุ่งเน้นประเด็นที่สำคัญที่จำเป็นสำหรับการวางแผนเพื่อความสำเร็จในอนาคต จะไม่ถอดบทเรียนของโครงการในทุกเรื่อง แต่จะให้ความสำคัญเฉพาะประเด็นที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ หรือจุดคานงัด (จุดที่มีพลังต่อความเปลี่ยนแปลง) ดังนั้น ไม่ว่าจะถอดบทเรียนด้วยวิธีใด การตั้งโจทย์หรือตั้งประเด็นที่มีคุณค่า จึงเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกในกระบวนการถอดบทเรียน (ศุภวัลย์ พลายน้อย และเนาวรัตน์ พลายน้อย, 2552)

ผลการดำเนินโครงการ

1. ด้านกลไก

1.1. ทุนการทำงานเดิม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ได้ดำเนินโครงการพัฒนาสมรรถนะความสามารถด้านการอ่าน มาตั้งแต่ปี 2554 ก่อนจะได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อขยายผลการดำเนินการจากระดับเขตพื้นที่ไปสู่การดำเนินงานระดับจังหวัดภายใต้โครงการ "การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย" โดยเริ่มต้นจากการศึกษากลไก วิธีการทำงานและถอดบทเรียนตัวแบบจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 (วัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อเป็นบทเรียนและแนวทางในการขยายผลการดำเนินงานจากระดับเขตพื้นที่การศึกษาไปสู่การพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่และภาคีเครือข่ายการทำงานระดับจังหวัด(วัตถุประสงค์ข้อที่ 1) ซึ่งทำให้ได้บทเรียนการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

1) การเริ่มต้นด้วยการมีข้อมูลเพื่อการชี้ปัญหา

การเริ่มต้นด้วยการมีข้อมูลโดยการใช้ข้อมูลรายงานผลการประเมินการอ่าน การเขียนของนักเรียน ซึ่ง พบว่าการอ่านการเขียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ก่อนการดำเนินงาน มีปัญหาด้านการอ่านสูงถึงร้อยละ 12.96 และ

การเขียนสูงถึงร้อยละ 14.90 จึงนำมาสู่การกำหนดประเด็นในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

2) การพัฒนากรอบแนวคิดการจัดการเพื่อแก้ปัญหาการอ่านของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

การพัฒนากรอบแนวคิดการจัดการเพื่อแก้ปัญหาการอ่านของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เริ่มจากการที่ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ให้ความสำคัญ โดยร่วมกับรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ เจ้าหน้าที่กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียน และครูผู้สอนในพื้นที่ ในการร่วมกันขับเคลื่อนคุณภาพทางการศึกษา โดยมีการดำเนินงานดังนี้

2.1) การประกาศขับเคลื่อนนโยบายการยกระดับคุณภาพการศึกษา "ภาษาไทย" ทั้งพื้นที่

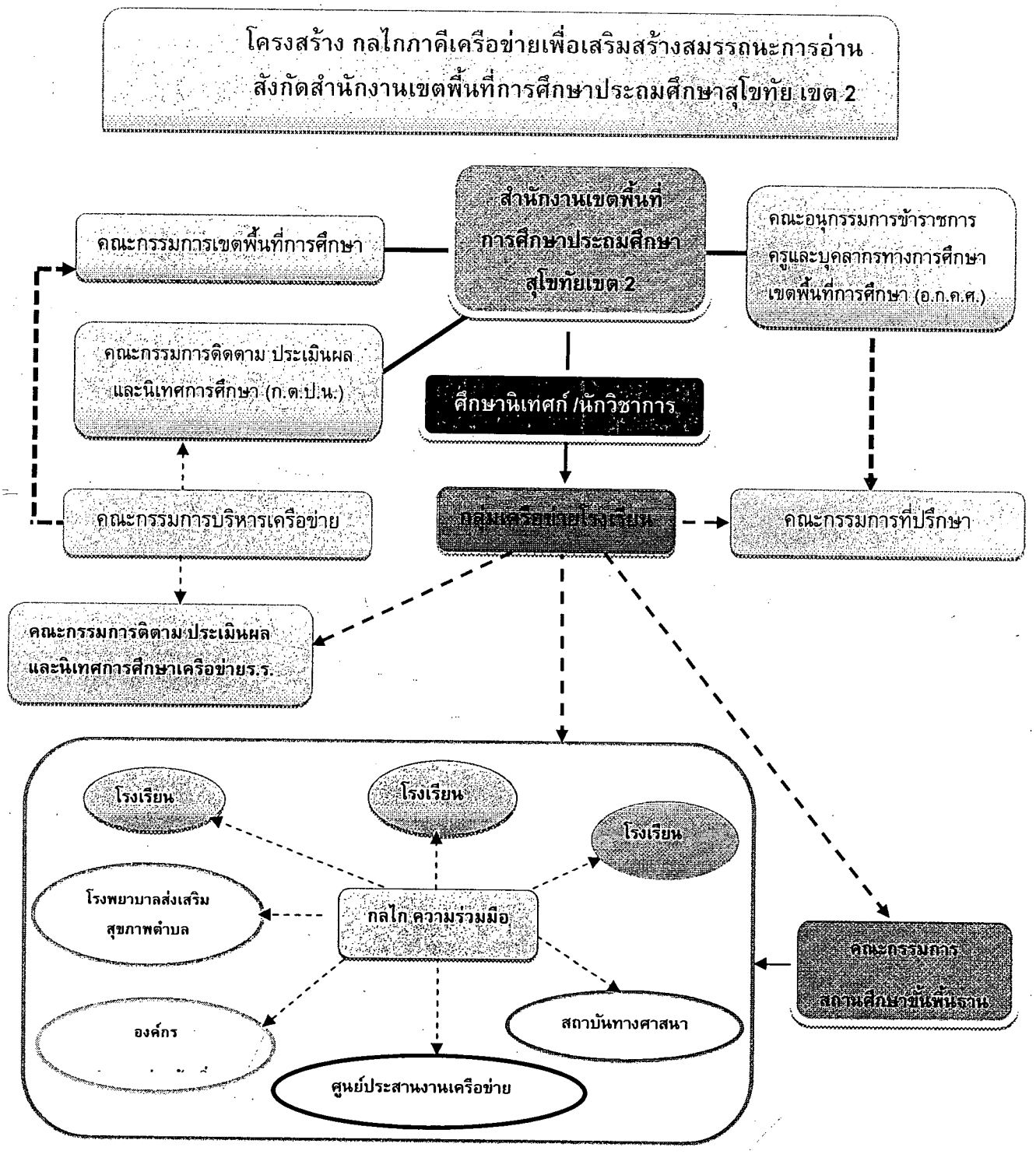
2.2) ปฏิบัติการจัดทำนวัตกรรมการยกระดับคุณภาพผู้เรียน และเครื่องมือการนิเทศ ตามโครงการ ยกระดับคุณภาพการศึกษาภาษาไทย อาทิ การจัดทำบัญชีคำพื้นฐาน คู่มือ และ แบบประเมินการอ่านการเขียน

3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่ โดยยึดตามโครงสร้างอำนาจบังคับบัญชาตามลำดับชั้นในระดับต่าง ๆ อาทิ

3.1) ระดับนโยบาย : ส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และองค์คณะบุคคลทั้ง 3 คณะ คือ อ.ก.ค.ศ.) ก.ด.ป.น.) และ กพท.

3.2) ระดับปฏิบัติงาน : ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่ม ศึกษานิเทศก์ / นักวิชาการศึกษา ประธานเครือข่ายโรงเรียน คณะกรรมการบริหารเครือข่ายโรงเรียน ผู้บริหาร และครูผู้สอน

โครงสร้าง กลไกภาคีเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2
คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา
คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา (อ.ก.ค.ศ.)
คณะกรรมการติดตาม ประเมินผลและนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น.)
ศึกษานิเทศก์ /นักวิชาการ
คณะกรรมการบริหารเครือข่าย
กลุ่มเครือข่ายโรงเรียน
คณะกรรมการที่ปรึกษา
คณะกรรมการติดตาม ประเมินผลและนิเทศการศึกษาเครือข่าย ร.ร.
โรงเรียน
โรงเรียน
โรงเรียน
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
กลไกความร่วมมือ
องค์กร
สถาบันทางศาสนา
ศูนย์ประสานงานเครือข่าย
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4) การใช้ประโยชน์จากข้อมูลและระบบสารสนเทศที่มีอยู่ในระบบการศึกษาเดิม

สำหรับการดำเนินงานด้านข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 นั้น เดิมได้มีการนำข้อมูลสารสนเทศภายในของกระทรวงศึกษาธิการ อาทิ O-BEC (สารสนเทศทางการศึกษา ณ วันที่ 10 มิถุนายน) SMIS (สารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา) M-OBEC (ประมวลผลและรายงานข้อมูลครุภัณฑ์รายโรงเรียน) P-OBEC (โปรแกรมเพื่อบันทึกประมวลผลและรายงานข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา) Student 44 (การบริหารงานวิชาการในด้านงานทะเบียนและวัดผล) เป็นต้น มาใช้เป็นข้อมูลตั้งต้นในการพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพการอ่าน การเขียนของนักเรียน และใช้ในการติดตามการทำงานของครูและสถานศึกษาในสังกัด

1.2. ทีมงาน พลังขับเคลื่อน

การดำเนินงานภายใต้โครงการ "การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย" มีคณะทำงานที่สำคัญคือ

1.2.1 ทีมขับเคลื่อนเขตพื้นที่การศึกษา แกนนำตั้งต้น

1) ระดับนโยบาย คือ

1.1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

1.2) องค์คณะบุคคลทั้ง 3 คณะ (คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (กพท.) และคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น.))

2) ระดับปฏิบัติ (บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน)

2.1) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.2) ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

2.3) ศึกษานิเทศก์ภาษาไทย

2.4) ผู้บริหารโรงเรียนที่พัฒนาโรงเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง 5 ปีติดต่อกัน

2.5) ตัวแทนครูกลุ่มทสาระการเรียนรู้ภาษาไทย/ กลุ่มครูแกนนำ

1.2.2 ทีมขับเคลื่อนภาคีเครือข่าย

นอกจากทีมขับเคลื่อนเขตพื้นที่การศึกษานี้แล้ว ยังได้มีการขยายภาคีเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัยออกไป เพื่อให้เกิดการดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินการระดับจังหวัด โดยได้เชิญผู้นำเชิงอำนาจซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่าย ซึ่งประกอบด้วย

1) ผู้ว่าราชการจังหวัด / รองผู้ว่าราชการจังหวัด

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 (เครือข่ายสถานศึกษา(หัวหน้ากลุ่ม) ผู้บริหารสถานศึกษา ครู)

3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

4) กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน

5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(ผู้อำนวยการกองการศึกษา สมาคมผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

โดยมีวิธีการเชิญชวนหน่วยงานต่างๆ ให้เข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายด้วยกัน 2 วิธี คือ

1) <u>การประสานเชิญชวนแบบทางการ</u>

โดยการจัดทำเป็นหนังสือราชการ การออกข้อสั่งการ การประชุมทำความเข้าใจ การประชุมระดมความคิด การขอความร่วมมือ และการจัดแถลงข่าวร่วมระหว่างภาคี

2) <u>การประสานเชิญชวนแบบไม่เป็นทางการ</u>

โดยเน้นไปที่การประสานความร่วมมือผ่านการพูดคุย เชิญชวน พบปะ หรือโทรศัพท์

รูปแบบการจัดการให้เกิดเครือข่ายการทำงานจากมุมมองของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีข้อค้นพบในส่วนจังหวัดสุโขทัย ดังนี้

1) <u>การสร้างเครือข่ายการทำงานด้วยรูปแบบการจัดการเครือข่ายในลักษณะแนวดิ่ง (สายบังคับบัญชา)</u>

ใช้การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ตามกลไกโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของระบบราชการที่ได้มีการจัดลำดับขั้นลดหลั่นกันลงไปตามโครงสร้างสายการบังคับบัญชาตามลำดับชั้นโดยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ย่อมมีอำนาจในการสั่งการหรือเรียกระดมให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ

2) <u>การสร้างเครือข่ายการทำงานด้วยรูปแบบการจัดการเครือข่ายในลักษณะแนวราบ(การประสานความสัมพันธ์)</u>

การประสานงานและการประสานความร่วมมือในลักษณะแนวราบนี้ เป็นวิธีการซึ่งทีมวิจัยในโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย นำมาใช้งานมากที่สุด โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างศึกษานิเทศก์ กับประธานเครือข่ายโรงเรียนเป็นจุดเชื่อมต่อของแต่ละเครือข่ายไปจนถึงการเชื่อมต่อลงไปถึงการทำงานกับโรงเรียน

1.3. กระบวนการมีส่วนร่วม

การมีภาคีเครือข่ายได้ก่อให้เกิดการทำงานในลักษณะชุมชนนักปฏิบัติขึ้น จากความร่วมมือและความต้องการในเป้าหมายเดียวกัน ของโรงเรียนและครูในการพัฒนาความสามารถการอ่านของนักเรียน โดยองค์ประกอบในรูปแบบที่เป็นหน่วยงานประกอบด้วย โรงเรียนหน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กองการศึกษาเทศบาล และโรงเรียนเอกชน

โดยคณะทำงานมีบทบาทที่สำคัญ คือ **นักวิจัยของโครงการ**เป็นผู้ดำเนินการประสานเข้าพูดคุยกับผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้าใจเป้าหมายและประสานเข้าหา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 สมาคม/ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนและสมาคมครูผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของเด็กสุโขทัย รวมทั้งการจัดให้มีการอบรมพัฒนาสื่อและการใช้เครื่องมือพัฒนาการสอน ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นแหล่งเสริมความรู้ทางด้านวิชาการแก่ครู **ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**เป็น Key Maker สำคัญ ที่จะต้องเป็นผู้กำหนดนโยบายให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และต้องเชื่อมโยงผลการปฏิบัติงานให้ส่งผลต่อการพิจารณาความดีความชอบและ**ศึกษานิเทศก์ที่ได้รับมอบหมาย** เป็นจุดเชื่อมต่อและร่วมภาระงานพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามนโยบายของต้นสังกัด เป็นแหล่งเสริมความรู้ทางด้านวิชาการแก่ครู และมี**ศึกษานิเทศก์จากต้นสังกัด**เป็นผู้ประสานและหนุนเสริมในเชิงนโยบาย

บทบาทของผู้เกี่ยวข้องที่ร่วมกันเป็นภาคีเครือข่ายการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน ได้แก่ **ผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน** เป็นผู้นำทางวิชาการ สร้างการมีส่วนร่วมทั้งครูและชุมชน ผู้ปกครองในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายการพัฒนานักเรียน และขยายผลไปยังครูกลุ่มสาระอื่นๆนอกเหนือจากครูที่สอนภาษาไทยซึ่งเป็นกำลังสำคัญ

ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นประธานศูนย์เครือข่าย มีบทบาทในการเป็นศูนย์กลางการติดต่อสื่อสารและเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการจัดการความรู้ภายในเครือข่าย เป็นหน่วยประสานงานระหว่างเครือข่ายกับนักวิจัยหลักของโครงการซึ่งใช้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นศูนย์กลางการประสานงาน ศูนย์รวมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นแหล่งความรู้ทางวิชาการให้กับครู

ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทเด่นเป็นผู้ร่วมวิจัยร่วมกับโรงเรียนอย่างใกล้ชิด

ศึกษานิเทศก์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทเด่นเป็นผู้ประสานและติดตามและหนุนเสริมในเชิงนโยบาย รวมทั้งการสนับสนุนในด้านนวัตกรรม และความรู้เชิงวิชาการที่จำเป็นให้กับเครือข่ายและสถานศึกษา

นอกจากนี้ยังสามารถระบุ บทบาทภารกิจของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อ การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนจังหวัดสุโขทัย เฉพาะหน้าที่ ได้ดังนี้

3.1) บทบาทภารกิจ ตามนโยบายด้านการศึกษา ของ ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย

- กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท
- ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย
- พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัด
- กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด
- วางแผนการจัดการศึกษาในจังหวัดและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา

3.2) บทบาทภารกิจ ตามนโยบายด้านการศึกษา
ของ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

- ส่งเสริมการศึกษา โดยมุ่งเน้นการลดช่องว่างด้านการศึกษาระหว่างชุมชนเมือง และชนบท ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนส่งเสริมการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีอันทันสมัย
- พัฒนาระบบการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ คู่คุณธรรม ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนทุกระดับชั้น ได้มีโอกาสแสดงความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ กิจกรรมต่างๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการเรียนการสอน ตลอดจนพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา
- ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกรักษ์แผ่นดินถิ่นเกิด การอนุรักษ์โบราณสถานและสืบสานภูมิปัญญา จังหวัดสุโขทัย

3.3) บทบาทหน้าที่ของภาคีเครือข่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน

- ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารและการดำเนินการของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่
- ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารและการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย
- ส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลสารสนเทศและผลการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยมาใช้ในการจัดทำแผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา
- พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษา
- ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา
- ส่งเสริมให้มีรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลนิเทศการบริหารและการดำเนินการตามแผน
- ให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลสารสนเทศจากการรายงานไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3.4) บทบาทหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

- สร้างภาคีเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เครือข่ายสถานศึกษา(ก.ด.ป.น.) ให้เข้ามามีส่วนร่วมด้านการอ่านออก เขียนได้
- จัดทำโครงการ การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน โดยมีเป้าหมาย วิธีดำเนินการที่ชัดเจน และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ทำให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ ทุกคน
- สร้างทีมงาน ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยมีเป้าหมายร่วมกันเพื่อให้บรรลุพันธะสัญญา "ลูกพ่อขุนราม ลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน"
- ร่วมกำหนดวิธีการทำงาน ในการใช้ข้อมูลร่วมกันของภาคีเครือข่ายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการอ่านออก เขียนได้ที่กำหนดไว้
- ร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาการย้ายของผู้บริหารสถานศึกษา

และครูผู้สอนโดยนำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนมาเป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณา

● กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาความดี ความชอบ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยสามารถได้ขั้นพิเศษติดต่อกันมอบหมายให้เครือข่ายสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพิจารณา โดยนำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนมาเป็นองค์ประกอบหลัก และใช้ขนาดของโรงเรียน เป็นเกณฑ์ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง

● เป็นคณะทำงาน จัดทำบัญชีคำพื้นฐานการปรับโครงสร้างเวลาเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กำหนดวิธีการสอนแบบแจกลูกประสมคำและจัดทำคู่มือ เครื่องมือวัดผล ประเมินผล การอ่าน การเขียนของนักเรียนทุกชั้นเรียน

● สนับสนุน ทรัพยากรต่าง ๆ ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน

● ส่งเสริมการจัดทำนวัตกรรม ใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อการอ่านออก เขียนได้

● ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาให้อยู่โรงเรียน และครูผู้สอน ไม่ทิ้งห้องเรียน เช่น การให้บริการในช่วงพักกลางวัน

● นิเทศ ติดตาม และประเมินผล ด้านการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนด้วยตนเองและทีมงานที่ได้รับมอบหมาย และให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับทุกคนที่รับผิดชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออก เขียนได้

● จัดพิธียกย่อง เชิดชูเกียรติ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ประสบผลสำเร็จในด้านการอ่านออก เขียนได้ด้วยการให้รางวัล เช่น การมอบโล่โดยผู้บริหารระดับสูง จาก สพฐ. ในโอกาสต่าง ๆ ได้แก่ งานวันศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา งานวันประกาศเขตพื้นที่การศึกษาที่มีนักเรียนอ่านออก เขียนได้ 100%

3.5) บทบาทขององค์คณะบุคคล (คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (กพท.) คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น.))

● ร่วมกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาการย้ายของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยนำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียน มาเป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณา

● กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาความดี ความชอบ ของ

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ให้สามารถได้ขั้นพิเศษติดต่อกัน โดยมอบหมายให้เครือข่ายสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการพิจารณา โดยนำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียน มาเป็นองค์ประกอบหลัก และใช้ขนาดของโรงเรียน เป็นเกณฑ์ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง

- ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนในสังกัด สพฐ.
- ส่งเสริม และสนับสนุน การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย
- ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารและการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน ของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่
- ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารและการดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน และให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ
- ให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลสารสนเทศและผลการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา
- ติดตาม และตรวจสอบ การประเมินผล และนิเทศการศึกษาด้านการพัฒนาคุณภาพการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนเพื่อให้บุคลากรของเขตพื้นที่การศึกษาให้ความสำคัญกับผลการประเมินและงานเชิงประจักษ์
- พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษาส่งเสริมให้มีรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการบริหารและการดำเนินการตามแผนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน
- ให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลสารสนเทศจากการรายงานไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง

3.6) บทบาทหน้าที่ศึกษานิเทศก์

- นิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลโครงการ/กิจกรรม ตามแผนการยกระดับการอ่านออกเขียนได้และผลการประเมินรายปี ซึ่งระบุในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในเขตปฏิบัติการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
- ให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการ การสนับสนุนนวัตกรรม และการติดตามเพื่อยกระดับคุณภาพผู้สอน สำหรับโรงเรียนซึ่งมีค่าเฉลี่ย ONET ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยจังหวัด

● พัฒนานวัตกรรมการสอน (เช่น บัญชีคำพื้นฐาน บัตรคำแจกลูกสะกด เป็นต้น)และการจัดทำแบบประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียน สำหรับประเมินความสามารถของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

● นำเสนอผลการดำเนินงาน ให้ขวัญและกำลังใจการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครูผู้สอน โรงเรียนในเขตปฏิบัติการ ที่มีผลการพัฒนานักเรียน ที่ประสบผลสำเร็จ ด้านการอ่านออกเขียนได้

● ประสานงานและหาแนวทางอื่นๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการอ่านออกเขียนได้ เช่น การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และนวัตกรรมเพื่อการอ่านออกเขียนได้ การวิจัยเพื่อพัฒนา เป็นต้น

● สรุปและรายงานผลการพัฒนา ด้านการอ่านออกเขียนได้

3.7) บทบาทหน้าที่ เครือข่ายสถานศึกษา (ประธานเครือข่าย ผู้บริหารโรงเรียน)

● ดำเนินการตามนโยบาย โดยทำ MOU การแก้ปัญหานักเรียน อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และร่วมกับเครือข่ายสถานศึกษาพัฒนาสมรรถนะการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียน

● จัดทำโครงการ การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน โดยมีเป้าหมาย วิธีดำเนินการที่ชัดเจน และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ทำให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ ทุกคน

● สร้างทีมงาน ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครู ผู้ปกครองและนักเรียนโดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้บรรลุพันธะสัญญาลูกพ่อขุนรามลายมืองามจบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน

● ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น ข้อมูลการอ่านออก เขียนได้ , ผลการทดสอบ (O-NET) , ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ฯลฯและนำมาใช้ในการปรับปรุง และพัฒนา ด้านการอ่านออก เขียนได้ ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

● นำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียน มาเป็นองค์ประกอบหลักหลักเกณฑ์การพิจารณาความดี โดยสามารถได้ขั้นพิเศษดิดต่อกัน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง

● ทำงานร่วมกับศึกษานิเทศก์ เครือข่ายโรงเรียนและคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา นิเทศ ติดตามการใช้บัญชีคำพื้นฐาน ปรับปรุงโครงสร้างเวลาเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การจัดการเรียนการสอนแบบแจกลูกประสมคำและการดำเนินงานตามคู่มือวัดผล ประเมินผลการอ่าน การเขียนของนักเรียนทุกชั้นเรียน

● สนับสนุน ทรัพยากรต่าง ๆ ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านออกเขียนได้

● ส่งเสริมการจัดทำนวัตกรรม ใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อการอ่านออก เขียนได้

● ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูให้อยู่โรงเรียน ไม่ทิ้งห้องเรียน เช่น การประชุมคณะครูหลังเลิกเรียน ฯลฯ

● นิเทศ ติดตาม และประเมินผล ด้านการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนด้วยตนเองและคณะกรรมการนิเทศภายในที่ได้รับมอบหมาย

● ให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับคณะครูที่รับผิดชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออก เขียนได้

● ยกย่อง เชิดชูเกียรติ ครูผู้สอนที่ประสบผลสำเร็จในด้านการอ่านออกเขียนได้ พร้อมทั้งเสนอรายชื่อ เพื่อขอรับรางวัลในโอกาสต่าง ๆ

3.8) บทบาทหน้าที่ครูผู้สอน

● จัดทำและมีข้อมูลสารสนเทศนักเรียนเป็นรายบุคคล/รายกลุ่ม ทั้งกลุ่มอ่านและกลุ่มเขียน และรายกลุ่มตามระดับของปัญหา จัดทำข้อมูลสารสนเทศ นักเรียนรายบุคคลด้านการอ่านออกเขียนได้

● พัฒนานักเรียน ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อพัฒนาด้านการอ่านออกเขียนได้

● จัดหา/ จัดทำนวัตกรรม ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหาของแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม และกำหนดปฏิทินในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

● จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้นักเรียนสามารถอ่านออก เขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง และสามารถสื่อสารได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

● ประสานงานกับผู้ปกครอง หรือเครือข่าย เช่น โรงพยาบาล ศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้นำชุมชนครูแกนนำ เพื่อหาแนวทาง แก้ปัญหา หรือ ยกระดับคุณภาพการอ่านออกเขียนได้

● รายงานความสำเร็จต่อผู้บริหารโรงเรียน หากนักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ทุกคนแล้วให้แจ้งเขตพื้นที่

● จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความเป็นเลิศด้านภาษาไทยเพื่อเข้าแข่งขันในระดับ เครือข่ายฯ หรือระดับเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

● มีงานวิจัยเพื่อพัฒนา ด้านการอ่านออกเขียนได้

1.4. ประเด็น เป้าหมายและโจทย์ การพัฒนาภาคีเครือข่ายไปสู่คณะทำงาน

การพัฒนาภาคีเครือข่ายไปสู่คณะทำงาน โดยกำหนดกรอบประเด็นการพัฒนาภาคีเครือข่าย คือ

ประเด็นที่ 1 กระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการอ่าน

- **การสร้างความตระหนักถึงความจำเป็นในการรวมตัวและการสร้างเครือข่าย**

โดยจัดเวทีสร้างความเข้าใจ ร่วมค้นหาปัญหาด้านการศึกษาความสามารถในการอ่านของนักเรียนในจังหวัดสุโขทัย ให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของปัญหา โดยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ เป็นที่ปรึกษาด้านข้อมูลและความรู้ด้านวิชาการ เทคนิควิธีการ ร่วมมือกันในการทำกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครู และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน

- **การประสานหน่วยงาน/โรงเรียนที่เป็นเครือข่าย**

ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการคิดและวางแผนปฏิบัติงานและประเมินผลการทำงานในแต่ละกิจกรรมของเครือข่ายมีการติดต่อสื่อสารระหว่างภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจและ ให้ปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบได้ตรงตามเป้าหมายโดยจุดเริ่มต้นต้องทำให้สารและสื่อสาร เน้นเรียบง่ายปฏิบัติได้มากที่สุด

- **การสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน**

ภายใต้พันธะสัญญา "ลูกพ่อขุนรามลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออกเขียนได้ทุกคน" การยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นหลัก"นักเรียนระดับชั้น ป.1-3 อ่านออกเขียนได้ ใฝ่ดีระดับชั้น ป.4-6 อ่านคล่อง เขียนคล่อง

- **การบริหารจัดการเครือข่าย**

ด้วยการประชุมมีเวทีพูดคุยระหว่างเครือข่าย การประสานการทำงานแบบไม่เป็นทางการซึ่งใช้กระบวนการในลักษณะเน้นการใช้ความสัมพันธ์มากกว่าการใช้การสั่งการ

- **การพัฒนาความสัมพันธ์**

สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภาคีเครือข่ายทั้งเป็นแบบทางการและไม่เป็นทางการเช่น การจัดงานประเพณีเทศกาลต่างๆร่วมกันการจัดงานแข่งขันกีฬา

- **การรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง**

การยกย่องเชิดชูเกียรติทั้งในระดับบุคคล และระดับสถานศึกษา

ประเด็นที่ 2 องค์ประกอบความร่วมมือของเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการอ่าน ได้แก่

- **ลักษณะหรือกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพ**

อาทิ การมอบนโยบายด้านการอ่านออก เขียนได้ และแนวปฏิบัติการดำเนินงานแก้ปัญหา พัฒนานักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ชี้แจงแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ด้านภาษาไทย และการดำเนินการจัดกิจกรรม การจัดทำบัญชีคำพื้นฐาน ชั้น ป.1-3 และคำใหม่ในบทเรียนที่นักเรียนควรรู้ ชั้น ป.4-6 เพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้และให้โรงเรียนใช้ การจัดทำแบบประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียน สำหรับประเมินความสามารถของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 การนิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร เป็นต้น

- **การดำเนินภารกิจของเครือข่าย**

การดำเนินการตามแผนงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการอ่านในระดับต่างๆ

- **ขอบข่ายและภารกิจการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของเครือข่าย**

ผ่านการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานและเครือข่ายภาคี โดยแบ่งระดับการทำงานเป็นระดับเขตพื้นที่การศึกษา เครือข่ายสถานศึกษา และระดับสถานศึกษา

- **เทคนิค/วิธีการพัฒนาความรู้ความสามารถของสมาชิกเครือข่าย**

ผ่านการการจัดกระบวนการ PLC เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างภาคีเครือข่าย อาทิการจัดเวทีเสวนาการศึกษาดูงานโรงเรียนที่เป็นต้นแบบภายในภาคีเครือข่าย การนิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร การพัฒนานวัตกรรมการจดการเรียนรู้ของเครือข่ายและขยายผลโดยศึกษานิเทศก์ เป็นต้น

- **การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล**

ประเด็นที่ 3 การกำหนดคณะทำงานบทบาทภารกิจ ตามนโยบายด้านการศึกษาของเครือข่าย ประกอบด้วย

1) ผู้บริหารระดับนโยบาย
   - ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจัง
   - นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
2) ผู้บริหารของภาคีเครือข่าย
   - ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 และ 2
   - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
   - โรงเรียนเอกชน

โดยผู้บริหารระดับนโยบาย และผู้บริหารเครือข่ายมีบทบาทในการกำหนด

นโยบาย ยุทธศาสตร์ และข้อตกลงความร่วมมือ

3) ระดับปฏิบัติการ

- บุคลากรเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์
- ประธานเครือข่ายโรงเรียน
- ผู้บริหารโรงเรียน
- ครูผู้สอน

โดยระดับปฏิบัติการ มีบทบาทในการขับเคลื่อนนโยบาย

1.5. การพัฒนากลไก

ในโครงการการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ได้เริ่มต้นการดำเนินงานจากการขับเคลื่อนการทำงานในระดับนโยบาย โดยได้เชิญภาคีเครือข่ายเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดการทำงานซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดโจทย์การทำงานร่วมกันคือ การผลักดันให้บุคลากรของภาคีเครือข่ายเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ เพื่อร่วมกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการอ่าน ของจังหวัดสุโขทัย และมีบทบาทสำคัญในการร่วม โดยเริ่มต้นจากการ ออกคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดขึ้น ซึ่งมีภาคีเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประกอบด้วย

1) ผู้บริหารระดับนโยบาย

- ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด
- นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2) ผู้บริหารของภาคีเครือข่าย

- ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 และเขต 2 (ผอ.เขต รองผอ.เขต ผอ.กลุ่มนิเทศ ศึกษานิเทศก์)
- ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนายการกองการศึกษา
- ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

3) ผู้แทนหน่วยงานด้านการศึกษาในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการ กศน. เป็นต้น

4) ผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะเป็นผู้นำเชิงความคิด และผู้นำเชิงอำนาจอาทิ ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัด ที่ปรึกษา สก.สค. ปราชญ์ท้องถิ่น เป็นต้น

โดยมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ กรอบการทำงาน และ

จัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาคี ซึ่งเป็นแนวทางให้ผู้บริหารของภาคีเครือข่ายนำไปดำเนินการขับเคลื่อนในพื้นที่ และตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตน

ขณะเดียวกันการทำงานของกลไกภาคีเครือข่ายเองได้นำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของจังหวัด โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเน้นไปที่ประเด็นการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ โดยได้กำหนด พันธะสัญญา "ลูกพ่อขุนรามลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน" และได้จัดทำแผนการพัฒนาการอ่านโดยแผนพัฒนาการอ่านดังกล่าว ช่วยให้สถานศึกษาสามารถศึกษาสภาพข้อมูลความเป็นจริงภายในผ่านกระบวนการ SWOT (ทำให้รู้ว่าปัญหาคืออะไรโอกาสคืออะไร ศักยภาพคืออะไร แล้วพัฒนาช่วยกันคิดช่วยกันทำ ทำไปแล้วก็ศึกษาเรียนรู้จากสิ่งที่ทำ หรือไปศึกษาเรียนรู้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำเกิดความเข้าใจ สามารถขับเคลื่อนงานการแก้ปัญหาด้านต่างๆ ได้)

โดยการจัดทำแผนพัฒนาการอ่านนี้มีขั้นตอนการทำงานโดยเริ่มต้นจากระดับปฏิบัติไปสู่การขับเคลื่อนของระดับนโยบายดังนี้

- ระดับโรงเรียน : ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่าน โดยผู้บริหารสถานศึกษาทำการรวบรวมและจัดทำเป็นแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษาเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำการรวบรวมข้อมูลแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อนำเสนอคณะกรรมการระดับจังหวัด รวมทั้งแผนการนิเทศติดตามการทำงานของสถานศึกษา
- คณะทำงานระดับปฏิบัติ : นำแผนฯระดับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานภาคีมารวบรวมจัดทำร่างแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัดเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด
- คณะกรรมการระดับจังหวัด : พิจารณาร่างแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัด เพื่อให้ข้อคิดเห็นและให้แนวทางในการปรับแก้ไขแผนพัฒนาการอ่านก่อนให้ความเห็นชอบ
- ผู้ว่าราชการจังหวัด : ให้ความเห็นชอบต่อแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัด และลงนามเพื่อนำบรรจุเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดของ กศจ. เพื่อขับเคลื่อนเชิงรูปธรรม
- ศึกษานิเทศก์ในแต่ละเขตพื้นที่ : นิเทศติดตามการทำงานตามแผนแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งให้การหนุนเสริมความรู้ทางด้านวิชาการและนวัตกรรมที่จำเป็นกับครูและผู้บริหาร

สถานศึกษา และรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเสนอคณะกรรมการระดับจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อเสนอ กศจ.ต่อไป

2. ด้านการพัฒนาระบบข้อมูล

2.1. การตั้งโจทย์กำหนดประเด็น

โครงการการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ได้นำข้อมูลในด้านคุณภาพการศึกษา ที่เกี่ยวข้อง อาทิ คะแนน O-NET ระดับ ป.6 คะแนน NT ระดับ ป.3 และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในวิชาภาษาไทย(การประเมินการอ่านการเขียนของนักเรียน) มาใช้ในการนำเสนอในเวทีภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาเป็นประเด็นการวิจัยเพื่อพัฒนาข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับทุนจาก สกว.

2.2. การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย

ด้วยข้อจำกัดของข้อมูลสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งไม่มีความเป็นปัจจุบันสามารถระบุได้เป็นภาคการศึกษาเท่านั้น ทีมวิจัยฯ จึงได้ดำเนินการการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประเมินด้านการอ่าน เป็นระบบสารสนเทศซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต 2 และผู้เชียวชาญ ได้พัฒนาขึ้นมาในลักษณะ web application ภายใต้ชื่อเว็บไซต์ http://www.dpgrammer.com/school โดยในระบบสารสนเทศดังกล่าว ประกอบไปด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา อาทิ ข้อมูลโรงเรียน ภาคีเครือข่าย ข้อมูลนักเรียน ข้อมูลคำศัพท์ที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดแบบฝึกเสริมทักษะ รวมถึงการจัดชุดข้อสอบสำหรับใช้ประเมินนักเรียนทุกระดับชั้น

2.3. การดำเนินการขยายผล"การใช้โปรแกรมประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย

โครงการการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ได้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย และได้ดำเนินการขยายผลการใช้ประโยชน์จากโปรแกรมดังกล่าวดังนี้

1) อบรมปฏิบัติการขยายผล "การใช้โปรแกรมประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย" ให้กับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 28 โรงเรียนๆ ละ 2 คน

2) ประชุมตัวแทนภาคีเครือข่ายการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย วันพฤหัสบดีที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559 ตั้งแต่เวลา 09.00 น.–11.30 น. ณ ห้องประชุม 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 และ อาคารปฏิบัติธรรมของวัดสวรรคาราม(วัดกลาง) อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย

3) อบรมปฏิบัติการขยายผล "การใช้โปรแกรมประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย" ให้กับกลุ่มเป้าหมาย คือ (1) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนในสังกัด จำนวน 175 คน (ตัวแทนโรงเรียนละ 1 คน) และ (2) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สังกัดโรงเรียนเอกชน จำนวน 7 คน (ตัวแทนโรงเรียนละ 1 คน) รวมทั้งสิ้น 182 คน

4) อบรมปฏิบัติการขยายผลการใช้โปรแกรมประเมินการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ให้กับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 135 โรงเรียน โรงเรียนๆ ละ 2 คน

5) ดำเนินการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน ซึ่งนักวิจัยร่วมกับคณะทำงานของภาคีเครือข่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 แจ้งการดำเนินงานตามโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ซึ่งได้ร่วมกันดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง และได้จัดทำโปรแกรมเพื่อพัฒนาและจัดเก็บข้อมูลความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน พร้อมทั้งจัดประชุมชี้แจงให้ภาคีเครือข่ายมีความรู้ ความเข้าใจโปรแกรมการประเมินการอ่านทุกโรงเรียนในภาคีเครือข่ายด้วยเว็บไซต์ http://dpgrammer.sukhothai2.go.th และกำหนดการประเมินความสามารถการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 โดยใช้โปรแกรมการประเมินการอ่าน

คณะกรรมการเครือข่าย	**คณะกรรมการกลางการประเมิน**	**ตำแหน่งครู โรงเรียน**	**ปฏิบัติหน้าที่ประเมินเครือข่ายโรงเรียน**
ขุนไกร	1.น.ส.วริศรา ศรีสำโรง	บ้านสันติสุข	ยมนาวิถี 8 โรงเรียน
ก้าวหน้า	2. น.ส.ลลิตา อาจรอด	บ้านสันติสุข	เบญจมาศ 6 โรงเรียน
ยมนาวิถี	3. นางวราภรณ์ พรหมมาศ	บ้านเขาดินไพรวัน	ก้าวหน้า 7 โรงเรียน
เบญจมาศ	4. น.ส.สุพัตรา สุขภูมรินทร์	บ้านสันติสุข	จตุรภัทร 6 พุ่ยฮัว 1
จตุรภัทร	5. น.ส.จุฑารัตน์ พันธ์เขียว	บ้านสันติสุข	ขุนไกร 10 โรงเรียน
กลางดง	6. นางอัญชิษฐา เย็นสำราญ	อนุบาลทุ่งเสลี่ยม	ทุ่งเสลี่ยม 9 โรงเรียน
ทุ่งเสลี่ยม	7. นางกฤตาภรณ์ คชาธาร	อนุบาลศรีสำโรง	บ้านใหม่ฯ 7 โรงเรียน
บ้านใหม่เขาแก้ว	8. น.ส.จรินทร์ เวทยพงษ์	อนุบาลศรีสำโรง	กลางดง 9 โรงเรียน
ทุ่งแม่ระวิง	9. นายทรงวุฒิ ทิมวงษ์	อนุบาลศรีนครฯ	ศรีนคร 14 โรงเรียน

คณะกรรมการเครือข่าย	คณะกรรมการกลางการประเมิน	ตำแหน่งครูโรงเรียน	ปฏิบัติหน้าที่ประเมินเครือข่ายโรงเรียน
ทุ่งแม่ระวิง	10. นางวิไล แก้วเนตร	อนุบาลสวรรคโลก	ศรีนคร 14 โรงเรียน
เมืองพระร่วง	11. นายสุรพล ถิรพงศ์พันธ์	อนุบาลศรีสัชนาลัย	ทุ่งแม่ระวิง 11 โรงเรียน
เบญจสามัคคี	12.นายเสกสรรค์ คำไพเราะพันธ์	อนุบาลทุ่งเสลี่ยม	เมืองพระร่วง 9 โรงเรียน
ศรีนคร	13. นายจักรพงศ์ หยุดยั้ง	อนุบาลศรีนครฯ	เอกชน 4 โรงเรียน
เอกชน	14. นางจงลักษณ์ จิตดี	อนุบาลศรีสำโรง	เบญจสามัคคี 10 โรงเรียน
มรดกไทย	15. นายพรชัย พรมณรงค์	วัดศิริบูรณาราม	พญาลิไท 11 โรงเรียน
แม่สิน	16. นายจีรศักดิ์ ทองเวียง	บ้านผาเวียง	มรดกไทย 8 โรงเรียน
สองฝั่งยม	17. นายฐิติวัฒน์ จัดดี	บ้านท่ามักกะสัง	สองฝั่งยม 12 โรงเรียน
แก่งสารจิตร	18. นายนิรุจ หาญกาย	บ้านหนองแหน	แก่งสารจิตร 10 โรงเรียน
พญาลิไท	19. น.ส.เบญจมาศ เจริญสุข	อนุบาลศรีนครฯ	แม่สิน 10 โรงเรียน
เจ้าหมื่นด้ง	20. นายณัฐกันต์ เทียนบุตร	บ้านสันติสุข	เจ้าหมื่นด้ง 10 โรงเรียน

6) รายงานผลการประเมินการอ่านนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 โดยให้ทุกโรงเรียน ตรวจสอบผลการประเมินความสามารถการอ่านของนักเรียน จากโปรแกรมการประเมินผ่านทางเว็บไซต์ http://dpgrammer.sukhothai2.go.th

7) การจัดทำแนวทางการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านระดับโรงเรียน โดยภายหลังจากโรงเรียนตรวจสอบผลการประเมินความสามารถการอ่านของนักเรียน จากเว็บไซต์แล้วให้โรงเรียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียน เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนมีปัญหา ที่มีผลการประเมิน 1) ต้องปรับปรุง 2) ปรับปรุงเร่งด่วน และ 3)อ่านไม่ได้ /คัดกรองเด็กพิเศษและเด็กปกติ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านให้กับผู้เรียนดังนี้

7.1) โรงเรียนวิเคราะห์หาสาเหตุและระดับของปัญหา พร้อมจัดกลุ่มนักเรียนที่อ่านไม่ออกตามระดับของปัญหา อาทิ ยังไม่รู้จักพยัญชนะ สระประสม และหรือวรรณยุกต์บางรูป ผันวรรณยุกต์ไม่ได้ ยังสะกดคำไม่ได้ อ่านคำที่ประสมในแม่ ก กา ไม่ได้ คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราตัวสะกด คำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา คำที่มีสระลดรูป คำควบกล้ำ คำที่มีอักษรนำ คำที่มีตัวการันต์ เป็นต้น

7.2) โรงเรียนกำหนด/มอบหมายให้มีครูผู้รับผิดชอบนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา ตามอาการหรือสาเหตุที่พบเพื่อวางแผนกำหนดปฏิทินกิจกรรมการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

7.3) จัดหานวัตกรรมสื่อและวิธีสอน เพื่อช่วยเหลือครูโดยศึกษานิเทศก์เข้าช่วยเหลือทั้งในด้านนวัตกรรม และการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเร่งแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม คือ 1) ต้องปรับปรุง 2) ปรับปรุงเร่งด่วน และ 3)อ่านไม่ได้

7.4) ให้นักเรียนฝึกทักษะการอ่านคำจากโปรแกรมการพัฒนาความสามารถการ

อ่านที่เว็บไซต์http://dpgrammer.sukhothai2.go.th

7.5) ผู้บริหารโรงเรียน นิเทศและติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง พร้อมยกย่องชมเชย เสริมแรง ให้กำลังใจ เผยแพร่ผลงานและความดีของครูผู้สอนที่สามารถแก้ไขปัญหาของนักเรียนจนเกิดคุณภาพเชิงประจักษ์

7.6) รายงานความก้าวหน้าต่อผู้ปกครองและสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด

7.7) ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและประเมินติดตามการทำงานของครู และผู้บริหารสถานศึกษา โดยในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษานั้นทำให้มีข้อมูลในการกำหนดแนวทางส่งเสริมพัฒนาครูและผู้บริหาร ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นให้กับสถานศึกษา ส่วนในด้านการประเมินติดตามนั้นผู้บริหารเขพื้นที่ประถมศึกษา โดยเฉพาะเขต 2 จะนำเอาข้อมูลผลการประเมินทักษะการอ่านออกเขียนได้ และผลคะแนนONET มาใช้ในการประเมินความดีความชอบของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด

2.4. ข้อจำกัดของระบบสารสนเทศเพื่อประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย

ทีมนักวิจัยและภาคีเครือข่ายความร่วมมือในจังหวัดสุโขทัยได้ร่วมกันจัดทำเว็บไซต์ภายใต้ชื่อ การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย (http://www.dpgrammer.com/school/) โดยพัฒนาโปรแกรม**ที่เป็นระบบออนไลน์** พบข้อจำกัด จากการใช้โปรแกรมพัฒนาการอ่านของนักเรียน พบปัญหา โปรแกรมยังไม่สามารถจำแนกผลการอ่านของเด็กพิเศษได้ อาทิ ออทิสติก สมาธิสั้น หรือกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บางสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลอยู่บนพื้นที่พิเศษมีจำนวนคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน และบางสถานศึกษามีระบบอินเตอร์เน็ตไม่เสถียร ไม่สามารถรองรับโปรแกรมได้

ทีมนักวิจัยและภาคีเครือข่ายจึงหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน โดยพัฒนาและจัดทำโปรแกรมการวิจัย และพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย เป็นระบบออฟไลน์ขึ้นมาอีก 1 ระบบ เพื่อให้ทุกสถานศึกษาสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่เป็นอุปสรรคต่อการกำกับติดตามประเมินผลการอ่านของผู้เรียน และจากการที่ใช้ระบบออฟไลน์ไปได้ระยะหนึ่งนั้นยังไม่พบปัญหาเรื่องการใช้ระบบโปรแกรมในการพัฒนาการอ่านของนักเรียน และมีข้อเสนอแนะจากครูภาคีเครือข่ายว่าควรจะเพิ่มเติมวิธีการสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำ พร้อมทั้งมีเสียงประกอบเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา และถ้าเป็นไปได้ต้องการให้พัฒนาเป็นแอพพลิเคชั่น เพื่อสะดวกต่อการเข้าถึงและการเรียนรู้ของครู นักเรียนและผู้ปกครอง

3. ด้านแผนพัฒนาการศึกษา

3.1. การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา

คณะผู้วิจัยจัดประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยร่วมกับภาคีเครือข่าย อาทิ สพป.สุโขทัย เขต 1 สพป.สุโขทัย เขต 2 ประธานเครือข่ายโรงเรียนและครูวิชาการภาษาไทยของเครือข่ายโรงเรียน สังกัด สพป.สุโขทัย เขต 1 และ สพป.สุโขทัย เขต 2 สมาคมผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ร่วมกำหนดประเด็นของการจัดทำแผนและขอบเขตของแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย และกำหนดกลยุทธ์การพัฒนา ดังนี้

1) กลยุทธ์การพัฒนากระบวน การเรียนรู้ในการอ่านการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการแสวงหาความรู้ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ คือ

1.1) โรงเรียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะข้อมูลด้านการอ่าน

1.2) โรงเรียนจัดทำหลักสูตรที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับการพัฒนา และมีการประเมินความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

1.3) ครูผู้สอนทุกคนตระหนักและมีความร่วมมือในการพัฒนา ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดพัฒนาการด้านการอ่าน อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.4) โรงเรียนมีการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมและหลากหลาย

1.5) โรงเรียนจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและจัดกิจกรรมที่กำหนดในแผนปฏิบัติการที่แสดงถึงแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน ตลอดจนประสานแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการทำงานที่จะพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนให้รอบด้าน

1.6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมครูและนักเรียนให้มีโอกาสได้รับการพัฒนาและแสดงออกด้านภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง

2) กลยุทธ์ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนภาษาไทย

ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ คือ

2.1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาครูภาษาไทย และตามความจำเป็นและความต้องการ ในปี 2558-2559

2.2) โรงเรียนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนส่งเสริมการผลิตสื่อ/เทคโนโลยี นวัตกรรม และงานวิจัยในชั้นเรียน

2.3)สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โรงเรียนและเครือข่าย จัดให้มีการนิเทศอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ

2.4) ครูภาษาไทย จัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

2.5) ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณและให้โอกาสในการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนภาษาไทย

2.6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียน ยกย่องประกาศเกียรติคุณ รวมทั้งให้รางวัล ครูภาษาไทยที่มีผลงานการพัฒนาด้านการอ่าน

3) กลยุทธ์การนิเทศกำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยเครือข่ายการ มีส่วนร่วม ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ คือ

3.1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนอ่านไม่ออกอ่านไม่คล่องของนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยจำแนกเป็นเด็กปกติและเด็กพิเศษ

3.2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับครูผู้สอน นักเรียนที่อ่านไม่ออก อ่านไม่คล่องของโรงเรียน

3.3)สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหานักเรียนอ่านไม่ออก อ่านไม่คล่องตั้งแต่ระดับโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน

3.4) หน่วยงานที่รับผิดชอบ นิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการแก้ปัญหาการอ่านไม่ออก อ่านไม่คล่องทั้งระดับโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการมีส่วนร่วมขององค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้อง

โดยเมื่อภาคีเครือข่ายได้ร่วมกำหนดประเด็นของการจัดทำแผนและขอบเขตของแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย และกลยุทธ์การพัฒนาแล้ว จึงได้เริ่มต้นขั้นตอนการพัฒนาแผนพัฒนาการศึกษาโดยเริ่มต้นจากระดับปฏิบัติไปสู่การขับเคลื่อนของระดับนโยบาย ดังนี้

- ระดับโรงเรียน – ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านโดยผู้บริหารสถานศึกษาทำการรวบรวมและจัดทำเป็นแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษาเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา – สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำการรวบรวมข้อมูลแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อนำเสนอคณะกรรมการระดับจังหวัด รวมทั้งแผนการนิเทศติดตามการทำงาน

ของสถานศึกษา

- คณะทำงานระดับปฏิบัติ – นำแผนฯระดับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานภาคีมารวบรวม
- จัดทำร่างแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัดเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด
- คณะกรรมการระดับจังหวัด – พิจารณาร่างแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัด เพื่อให้ข้อคิดเห็นและให้แนวทางในการปับแก้ไขแผนพัฒนาการอ่านก่อนให้ความเห็นชอบ
- ผู้ว่าราชการจังหวัด – ให้ความเห็นชอบต่อแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัด และลงนามเพื่อนำบรรจุเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดของ กศจ. เพื่อขับเคลื่อนเชิงรูปธรรม
- ศึกษานิเทศก์ในแต่ละเขตพื้นที่ – นิเทศติดตามการทำงานตามแผนแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งให้การหนุนเสริมความรู้ทางด้านวิชาการและนวัตกรรมที่จำเป็นกับครูและผู้บริหารสถานศึกษา และรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเสนอคณะกรรมการระดับจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อเสนอ กศจ.ต่อไป

3.2. การขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษา

โครงการการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัยได้ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนการทำงานเพื่อให้สอดรับกับแผนพัฒนาการศึกษา ดังนี้

1) <u>การจัดกิจกรรมพัฒนาและอบรมให้กับครูภาคีเครือข่ายและจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน</u> อาทิ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การอบรมพัฒนาครูผู้สอนภาษาไทย การจัดค่ายค่ายเด็กสุโขทัย หัวใจรักการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน เป็นต้น

2) <u>ภาคีเครือข่ายดำเนินการพัฒนาและอบรมแต่ละโรงเรียน</u>

โดยดำเนินการพัฒนาครูทุกคน โดยใช้เครือข่ายเป็นฐานซึ่งในกระบวนการดำเนินงาน เตรียมการวางแผน ดังนี้

2.1) สร้างความเข้มแข็งให้กับศึกษานิเทศก์ประจำเครือข่าย โดยให้ศึกษานิเทศก์ทุกคนได้เข้าใจและรับรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพัฒนาการทางสมอง BBL สามารถจัดกิจกรรมให้ครูทุกคนได้รับรู้กระบวนการและขั้นตอน รวมถึงการนิเทศติดตามตามแนวทางการดำเนินงานได้

2.2) ศึกษานิเทศก์สร้างทีมหลักในแต่ละเครือข่าย(ครูภาษาไทย) เป็นแนวร่วมในการพัฒนา

2.3) พัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ครูทุกคนในเครือข่าย ด้วยหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพัฒนาการทางสมองควบคู่กับการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้

2.4) กำกับติดตาม ในรูปคณะกรรมการ โดยให้ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงในเครือข่ายเป็นกรรมการ ดำเนินการนิเทศ กำกับติดตาม โดยเปลี่ยนเครือข่ายโรงเรียน

3) <u>การนิเทศ กำกับติดตามโครงการ</u>

การนิเทศ ติดตามและประเมินผลเชิงลึกในลักษณะกัลยาณมิตร มี 2 รูปแบบ ดังนี้

3.1) นิเทศแบบเป็นทีม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ และศึกษานิเทศก์

3.2) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นิเทศติดตามและประเมินการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนด้วยตนเอง โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า เพื่อประเมินเชิงประจักษ์และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวางแผนดำเนินการในปีการศึกษาต่อไป

4) <u>จัดทำเครื่องมือประเมินความสามารถ ด้านการอ่านของนักเรียน</u>

โดยได้ดำเนินการจัดทำใน 2 รูปแบบคือ 1) เอกสารประกอบการประเมิน และ2) โปรแกรมการประเมินผ่านระบบออนไลน์ โดยมีเป้าหมายในการประเมิน คือ เด็กสามารถอ่านคำพื้นฐานได้ สามารถเขาใจความหมายของคำ และบทร้อยกรองที่มีความยากง่ายใกล้เคียงกับหนังสือเรียนด้วยความเข้าใจ

5) <u>เชื่อมโยงแผนพัฒนาการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพเกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง</u>

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดกลยุทธ์การบริหารงานบุคคลที่เชื่อมโยงผลการดำเนินงานนำไปการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นกรณีพิเศษการพิจารณาย้ายผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยพิจารณากลุ่มข้าราชการที่มีผลงาน คือ

5.1) ผลทดสอบ O-NET , NT ที่มีอันดับดีที่สุด ของแต่ละขนาดโรงเรียน 4 ขนาด

5.2)สถานศึกษาที่ผลประเมินการอ่านออก เขียนได้ ผ่านเกณฑ์ 100%

5.3) ผลงานจากการประกวดแข่งขัน ทั้งของครูและนักเรียนชนะเลิศอันดับ 1 ระดับประเทศ

5.4) ผลการประกันคุณภาพภายในและการรับรองการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขณะเดียวกันในระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เอง มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน โดยมีบทบาทที่สำคัญดังนี้

- **จัดทำบันทึกข้อตกลง Memorandum Of Understanding (MOU)** ว่าด้วยความร่วมมือด้านการพัฒนาคุณภาพภาษาไทยระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียนกับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

- **การพัฒนาและจัดทำสื่อนวัตกรรม** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยศึกษานิเทศก์พัฒนาสื่อ นวัตกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นเครื่องมือให้ครูในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลการอ่านเป็นการลดภาระและเวลาการปฏิบัติงานของครู สะดวกต่อการใช้ของครูทำให้ครูสามารถคัดกรองได้ว่านักเรียนที่ตนเองรับผิดชอบมีความสามารถในการอ่านของนักเรียน โดยได้ระดมครูผู้เชี่ยวชาญจัดทำและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในรูปแบบต่างๆ ให้กับทุกโรงเรียน เช่น บัญชีคำพื้นฐาน บัตรคำแจกลูกสะกด เป็นต้น

- **ประสานให้ทุกโรงเรียนปรับวิธีการสอนอ่านเป็นแบบแจกลูกสะกดคำ** และปรับชั่วโมงเรียนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 รวมทั้งให้อิสระโรงเรียนในการคิดวิธีสอนหรือนวัตกรรมอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ซึ่งข้อดีของการสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำ คือ นักเรียนจะสะกดคำได้ เมื่อนักเรียนสะกดคำได้ จะส่งผลให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้

- **ศึกษานิเทศก์ประสานโรงเรียนในการพิจารณาคัดเลือกครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1** โดยให้ความสำคัญในการจัดครูเข้าสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และเน้นการสอนให้อ่านออกเขียนได้ หรือปรับชั่วโมงการเรียนภาษาไทยให้มากกว่าที่หลักสูตรกำหนดให้เรียนวันละ 1 ชั่วโมงหรือบูรณาการกับวิชาอื่น ๆในแต่ละวัน

- **ประสานให้ทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน** จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดมุมหนังสือ หรือจัดห้องสมุดมีชีวิต และจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

- **ดำเนินการประเมินการอ่าน การเขียนนักเรียนทุกระดับชั้น** โดยประเมินภาคเรียนละ1 ครั้ง โดยภาคเรียนที่ 1 ประเมินในเดือนกรกฎาคม และภาคเรียนที่ 2 ประเมินในเดือนกุมภาพันธ์ โดยมีคณะกรรมการประเมินจากต่างโรงเรียนและแจ้งผลการประเมินให้โรงเรียนทราบ เพื่อเป็นข้อมูลให้โรงเรียนดำเนินการจัดทำแผนพัฒนา เป็นการเฝ้าระวังเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถ ด้านการอ่าน รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูตลอดจนนักเรียนได้ตระหนักว่า การอ่านมีความสำคัญและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ให้ความสำคัญต่อการออกเขียนได้ของนักเรียนเป็นพิเศษ

- **ให้โรงเรียนจัดซ่อมเสริมนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน และการเขียนภาษาไทยเป็นรายบุคคล** เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้เป็นไปตามพันธะสัญญาและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

- **สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จัดพิธียกย่องเชิดชูเกียรติ** มอบรางวัลให้แก่โรงเรียนที่มีนักเรียนอ่านออกเขียนได้ 100% ในทุกชั้นเรียนมอบรางวัลให้กับโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนที่มีผลงานการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านการเขียน นวัตกรรมของโรงเรียนด้านการส่งเสริมรักการอ่าน/ห้องสมุด/ นวัตกรรมการแก้ไขปัญหาด้านการอ่านการเขียนภาษาไทย รางวัลครูภาษาไทยดีเด่นระดับเขตพื้นที่การศึกษาและใช้ผลการดำเนินงานเป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณาความดีความชอบ การแต่งตั้งย้ายของครูผู้บริหารโรงเรียน เป็นการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานวิชาการและการบริหารงานบุคคลให้ไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูที่ปฏิบัติงานยกระดับคุณภาพการศึกษาต้องการได้รับการพิจารณาความดีความชอบพิเศษ หรือรับโล่รางวัลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.3. ผลการขับเคลื่อน

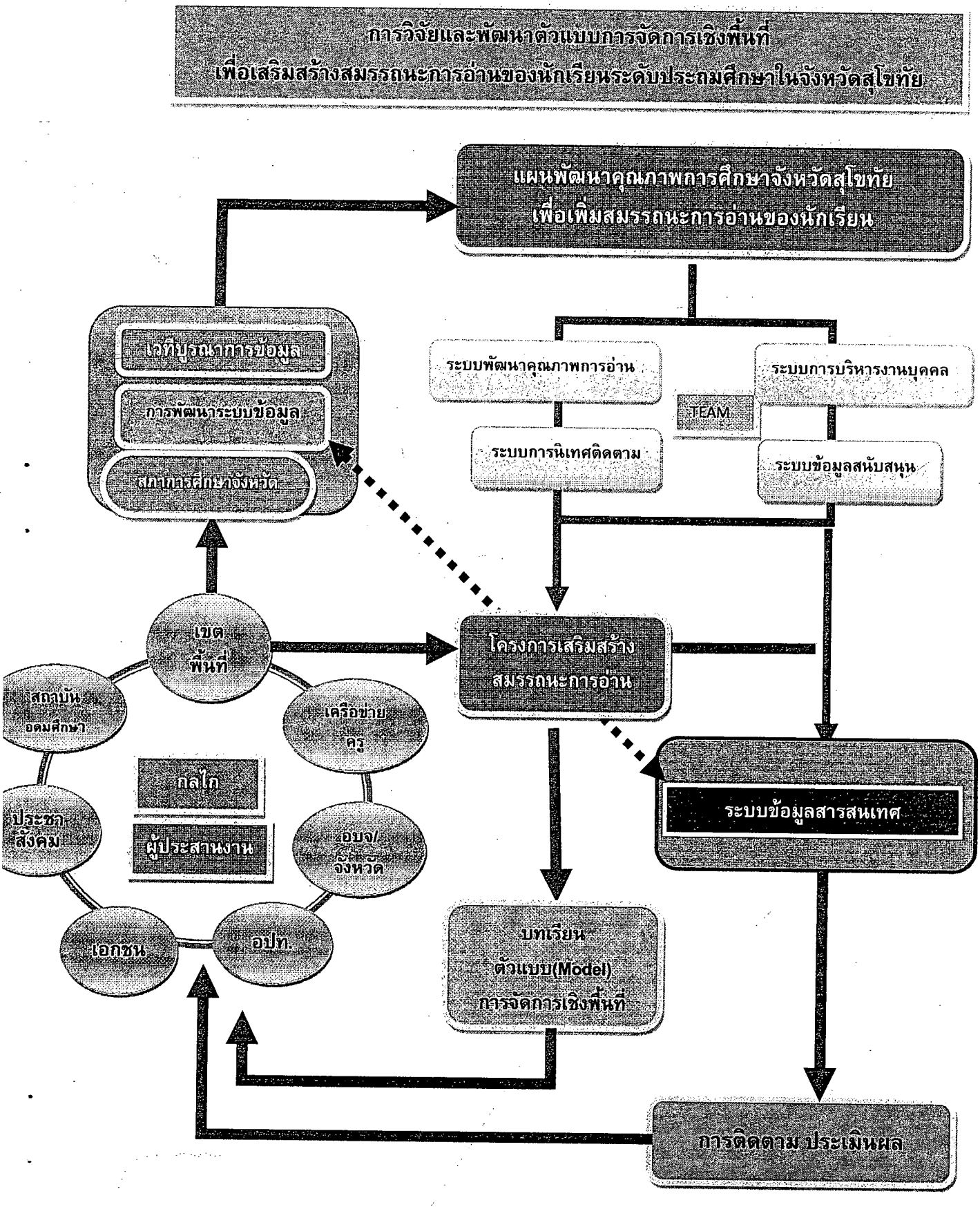
1) **การป้องกันและแก้ปัญหาเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้**

การขับเคลื่อนการทำงานภายใต้แผนพัฒนาการศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ อาทิ การเตรียมความพร้อมด้านทักษะภาษาให้กับเด็กอนุบาล การพัฒนาแนวทางการการสอนภาษาไทย ป.1 เพื่อการอ่านออกเขียนได้ การแก้ปัญหาเด็ก ป.2 – ป.6 ที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ การพัฒนางานวิชาการโดยใช้ฐานเครือข่ายโรงเรียน

2) **การพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เรียน**

- **ครูผู้สอน** มีทักษะการจัดการเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้อ่านออกเขียนได้ โดยใช้นวัตกรรมจากโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ และของกลุ่มภาคีเครือข่ายที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- **ผู้บริหารสถานศึกษา** ให้ความสำคัญต่อโครงการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่าน โดยเน้นย้ำให้ครูผู้ต้องจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถก้าวข้ามปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้อย่างต่อเนื่อง
- **ผู้เรียน** มีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนมีพัฒนาการดีขึ้น มีความสนใจเรียนและแสวงหาความรู้จากการอ่านมากขึ้น

สรุป ภาพกรอบแนวคิด การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

สรุปบทเรียนข้อค้นพบ

1. บทเรียนการพัฒนากระบวนการความร่วมมือและการเรียนรู้ของกลไกและภาคีเครือข่ายในพื้นที่

รูปแบบการพัฒนากระบวนการความร่วมมือและการเรียนรู้ของกลไกและภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ข้อค้นพบชี้ว่า รูปแบบของการพัฒนากระบวนการความร่วมมือและการเรียนรู้ นั้น ต้องมีการพัฒนาให้เกิด "***กลไกการทำงานเชิงระบบ***" ที่ต้องมีแบบแผนแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือของกระบวนการจัดการเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่ปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเริ่มตั้งแต่ ***กระบวนการแรก*** คือ กระบวนการจัดโครงสร้างการทำงานด้วยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 1) รูปแบบการจัดการเครือข่าย*ในลักษณะแนวดิ่ง* ใช้การสร้างความร่วมมือตามกลไกโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของระบบราชการที่ได้มีการจัดลำดับขั้นลดหลั่นกันลงไปตามโครงสร้างสายการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น โดยผู้บริหารในระดับนโยบาย : ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจในการสั่งการหรือเรียกระดมให้ บุคลากรระดับปฏิบัติงาน : รองผู้อำนวยการศึกษานิเทศก์ ประธานเครือข่ายโรงเรียน ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา เข้าร่วมกิจกรรม และ 2) การสร้างเครือข่ายการทำงานด้วยรูปแบบการจัดการเครือข่าย*ในลักษณะแนวราบ* ใช้การสร้างเครือข่ายที่เน้นการประสานงานและความร่วมมือ อาศัยความสัมพันธ์ระหว่างประธานเครือข่ายโรงเรียนเป็นจุดเชื่อมต่อของแต่ละเครือข่ายกับศึกษานิเทศก์ ***กระบวนการที่สอง*** คือ การพัฒนารูปแบบเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นกิจกรรมหลักที่โครงการวิจัยและพัฒนาใช้เป็นยุทธศาสตร์ขับเคลื่อน โดยมีเครื่องมือที่สำคัญ ได้แก่ ข้อมูลสภาพปัญหาหรือข้อเท็จจริงในพื้นที่ ซึ่งกระบวนการนี้ต้องทำงานด้าน"ข้อมูล" ในการวิเคราะห์ต้นทุนการทำงาน ความจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งจะนำไปสู่โจทย์การทำงานที่พุ่งเป้าหมายอย่างชัดเจนเพื่อการก้าวข้ามการความไม่รู้หนังสือของพื้นที่ รวมถึงวิทยากรแกนนำ และกระบวนการในการให้ความรู้ที่สอดคล้องกับประเด็นปัญหา เป็นต้น และขณะเดียวกันใน ***กระบวนการที่สาม*** ได้แก่ กระบวนการพัฒนาศักยภาพของภาคีเครือข่าย พบว่า "***การร่วมกันทำงานบนฐานการเรียนรู้และความร่วมมือ***" กัน ของภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ตั้งแต่ระดับโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของภาคีเครือข่ายและสอดคล้องแผนการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดที่ทุกภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วม

ในการขับเคลื่อนกระบวนการทั้งสาม มีเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้การขับเคลื่อนเป็นไปด้วยดี นำไปสู่ผลที่พึงประสงค์ของการดำเนินงาน จากการวิเคราะห์พบว่ามีเงื่อนไขที่สอดคล้องกัน ดังนี้ 1) ***การมีเป้าหมายร่วม*** พบว่า ทุกภาคีเครือข่ายมีการกำหนดเป้าหมายชัดเจน และมีการทบทวนเป้าหมายอยู่เสมอในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่างๆ *2) **ความชัดเจนใน***

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย สาระสำคัญของการขับเคลื่อนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน พบว่า ในหลายพื้นที่ คณะทำงานเห็นพ้องร่วมกันว่าต้องขับเคลื่อน เนื่องจากเป็นปัญหาต้องพัฒนาเร่งด่วน จะมีการสื่อสารแนวคิดต่างๆ กับและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องโดยเร็วและทั่วถึง ***3) ความคุ้นเคยและความไว้วางใจกัน*** พบว่า เครือข่าย มีความคุ้นเคย มีประสบการณ์ในการทำงานพัฒนาในลักษณะร่วมกันมาก่อนจึงทำให้การขับเคลื่อนพื้นที่ปฏิบัติการเชิงรูปธรรมเกิดขึ้นได้เร็ว อาทิ ผู้บริหารโรงเรียนของเขตพื้นที่สุโขทัย เขต 2 ย้ายมาดำรงตำแหน่ง ผู้บริหารโรงเรียนที่เขตพื้นที่สุโขทัย เขต 1 ซึ่งเคยทำงานลักษณะกระบวนการพัฒนาการอ่านมาก่อนนี้แล้ว หรือกรณีการถ่ายโอนโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลงสู่ อปท. ***4) การมีส่วนร่วม*** ถือเป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งที่ส่งผลต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า ภาคีเครือข่ายต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ***5) ความต่อเนื่องของการดำเนินงาน*** พบว่า การดำเนินการหากเป็นการดำเนินการที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะ ๆ ทั้งนี้ รวมถึงกระบวนการกำกับติดตามของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ ต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องด้วย และนำผลการดำเนินงานมาสะท้อนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกครั้ง

อย่างไรก็ตามบทเรียนจากการทำงานบนพลังความร่วมมือของภาคีเครือข่ายที่กล่าวได้ตอกย้ำการทำงานด้านการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย ให้ฝังรากลึกและกลายเป็นแบบรูปการทำงานที่มีความต่างจากพื้นที่อื่น เพื่อให้เห็นภาพรวมของผลการทำงานการสร้างเสริมสมรรถนะการอ่าน พบว่ามีผลงานใน 3 ลักษณะ คือ 1) ผลงานที่แสดงการเกิดขึ้นของกระบวนการเรียนรู้ 2) ผลงานที่เป็นความรู้หรือชุดความรู้ และ 3) ผลงานที่แสดงถึงการเกิดขึ้นของชุมชนนักปฏิบัติ คือ

1) *การเกิดขึ้นของกระบวนการเรียนรู้* *ประการแรก* ต้องยอมรับว่าความเข้มข้นของประเด็นปัญหา การอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ที่นำมาขับเคลื่อนในพื้นที่ปฏิบัติการ มีผลต่อความปรารถนาที่จะเรียนรู้ของครูผู้สอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 อย่างมาก โดยเฉพาะปัญหาที่เชื่อมโยงกับห้องเรียนครูปฏิบัติงานอยู่ *ประการที่สอง* การที่พื้นที่มีบทเรียนหรือมีประสบการณ์หรือมีทุนเดิมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นไปอย่างเข้มข้นจริงจัง และต่อเนื่อง *ประการที่สาม* การได้รับการสนับสนุนจาก สกว. และให้ความรู้การบริหารจัดการเชิงพื้นที่ ทำให้ผู้บริหารและครูได้เรียนรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ เป็นความรู้ใหม่ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆได้ *ประการที่สี่* การมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการสรุปบทเรียน หลายพื้นที่บอกเล่าว่าเป็นประสบการณ์ใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน ที่นำเอาหลายฝ่ายมาพูดคุยกันเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนสำหรับภาคีเครือข่ายที่ต้องดำเนินการไปพร้อม ๆกัน *ประการที่ห้า* การมีเครือข่ายการเรียนรู้ ที่ขยายวงออกไปจากการเรียนรู้ ในกลุ่มของตนเอง เป็นเครือข่าย ยิ่งทำให้การเรียนรู้ขยายวงออกไปมาก *และประการสุดท้าย* มีการใช้สื่อนวัตกรรมเพื่อสร้างการตื่นตัวในวงกว้างในเรื่อง

2) ผลงานที่เป็นความรู้ ความรู้ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ปฏิบัติการร่วมกันความรู้ประเภทแรก เป็นความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนอ่านออก เขียนได้ ความรู้ประเภทที่สอง เป็นความรู้เกี่ยวกับวิธีการขับเคลื่อนประเด็นปัญหาเรื่องการอ่านในพื้นที่ที่ถูกบันทึกไว้ ในรูปเอกสารบ้าง เทปบันทึกเสียงบ้าง เพื่อเผยแพร่แก่เครือข่ายที่สนใจ ความรู้ประเภทที่สาม เป็นความรู้ในเรื่องของการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่แตกต่างไปจากการจัดอบรมที่เป็นความรับผิดชอบของแต่ละภาคเครือข่าย

3) ผลงานที่เป็นการเกิดขึ้นของชุมชนนักปฏิบัติ ชุมชนนักปฏิบัติเป็นแนวคิดหนึ่งซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้เป็นกลุ่ม เป็นการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย การมีเนื้อหาที่ชัดเจน การมีกลุ่มครูผู้สอนที่มีความสนใจในเนื้อหาเดียวกันมารวมตัวกัน ที่สำคัญมีการปฏิบัติจริงอย่างเข้มข้นจนเป็นวินัยของการทำงาน รวมทั้งมีการพัฒนารูปแบบวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการทำงานตามประเด็นนั้นๆ จนมีความชำนาญเป็นที่ยอมรับ

2. บทเรียนการพัฒนากระบวนการจัดทำข้อมูลและระบบข้อมูล

รูปแบบการพัฒนากระบวนการจัดทำข้อมูลและระบบข้อมูล- ข้อค้นพบ จากการทำงานบ่งชี้ว่า การจัดให้มีระบบสารสนเทศที่ดีในภาพรวมทั่วไปนั้น ต้องเป็นไปตามกระบวนการหรือขั้นตอนที่มีคุณภาพ ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ *1) การรวบรวมข้อมูล* จากแหล่งต่าง ๆ นั้นจะต้องกำหนดรายการข้อมูลที่ต้องการ กำหนดวิธีการจัดเก็บ สร้างหรือจัดหาเครื่องมือในการจัดเก็บให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและแหล่งข้อมูล นอกจากนั้นควรกำหนดเวลาในการจัดเก็บหรือผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บโดยต้องคำนึงถึงข้อมูลที่ตรงกับความต้องการที่กำหนดไว้และมีความเชื่อถือได้ *2) การตรวจสอบข้อมูล* ที่เก็บรวบรวมมาได้ก่อนที่จะนำไปประมวลผลควรมีการตรวจสอบ ความถูกต้องของข้อมูลก่อน โดยพิจารณาจากความถูกต้อง ความสมบูรณ์และความเป็นปัจจุบันของข้อมูล *3) การประมวลผลข้อมูล* ให้เป็นสารสนเทศให้อยู่ในรูปแบบที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ *4) การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ* ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลหรือจัดทำเป็นสารสนเทศที่มีความหมายชัดเจน มีความกะทัดรัด ตรงกับความต้องการและสะดวกต่อการนำไปใช้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการนำไปใช้และลักษณะของสารสนเทศนั้น ๆ *5) การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ* การจัดเก็บส่วนที่เป็นข้อมูลและส่วนที่เป็นสารสนเทศไว้ในสื่อต่าง ๆ อย่างมีระบบ สะดวกต่อการค้นหาเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ อาจจัดเก็บเป็นแฟ้มเอกสารหรือแฟ้มอิเล็กทรอนิกส์ ตามศักยภาพ แต่ต้องคำนึงถึงระบบของการค้นหาให้สะดวกต่อการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน การนำข้อมูลไปประมวลผลใหม่ รวมทั้งการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในงานต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการพัฒนากระบวนการจัดทำข้อมูลและระบบข้อมูลของโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน ของ

นักเรียนนั้น สำหรับการดำเนินงานด้านข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 นั้น เดิมได้มีการนำข้อมูลสารสนเทศภายในของกระทรวงศึกษาธิการ อาทิ O-BEC (สารสนเทศทางการศึกษา ณ วันที่ 10 มิถุนายน) SMIS (สารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา) M-OBEC (ประมวลผลและรายงานข้อมูลครุภัณฑ์รายโรงเรียน) P-OBEC (โปรแกรมเพื่อบันทึกประมวลผลและรายงานข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา) Student 44 (การบริหารงานวิชาการในด้านงานทะเบียนและวัดผล) เป็นต้น มาใช้เป็นข้อมูลตั้งต้นในการพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพการอ่าน การเขียนของนักเรียน และใช้ในการติดตามการทำงานของครูและสถานศึกษาในสังกัด

ด้วยข้อจำกัดของข้อมูลสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งไม่มีความเป็นปัจจุบันสามารถระบุได้เป็นภาคการศึกษาเท่านั้น ทีมวิจัยจึงได้ดำเนินการการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประเมินด้านการอ่าน เป็นระบบสารสนเทศซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 และผู้เชียวชาญ ได้พัฒนาขึ้นมาในลักษณะ web application ภายใต้ชื่อเว็บไซต์ http://www.dpgrammer.com/school รูปแบบโปรแกรมระบบข้อมูลสารสนเทศสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย มี 2 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 แบบออนไลน์ http://dpgrammer.sukhothai2.go.th/

รูปแบบที่ 2 แบบออฟไลน์ นักวิจัยขยายผลการใช้โปรแกรมและการติดตั้งโปรแกรมให้กับทุกโรงเรียนและแจกแผ่นโปรแกรมให้กับทุกโรงเรียนในจังหวัดสุโขทัย เพื่อติดตั้งลงเครื่องคอมพิวเตอร์

โดยในระบบสารสนเทศดังกล่าว ประกอบไปด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา อาทิ ข้อมูลโรงเรียน ภาคีเครือข่าย ข้อมูลนักเรียน ข้อมูลคำศัพท์ที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดแบบฝึกเสริมทักษะ รวมถึงการจัดชุดข้อสอบสำหรับใช้ประเมินนักเรียนทุกระดับชั้น แต่ทั้งนี้จากการใช้โปรแกรมพัฒนาการอ่านของนักเรียน พบปัญหา โปรแกรมยังไม่สามารถจำแนกผลการอ่านของเด็กพิเศษได้ อาทิ ออทิสติกสมาธิสั้น หรือกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บางสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลอยู่บนพื้นที่พิเศษมีจำนวนคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน และบางสถานศึกษามีระบบอินเตอร์เน็ตไม่เสถียร ไม่สามารถรองรับโปรแกรมได้ ทีมนักวิจัยและภาคีเครือข่ายจึงหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน โดยพัฒนาและจัดทำโปรแกรมการวิจัย และพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย เป็นระบบออฟไลน์ขึ้นมาอีก 1 ระบบ เพื่อให้ทุกสถานศึกษาสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่เป็นอุปสรรคต่อการกำกับติดตามประเมินผลการอ่านของผู้เรียน และจากการที่ใช้ระบบออฟไลน์ไปได้ระยะหนึ่งนั้นยังไม่พบปัญหาเรื่องการใช้ระบบโปรแกรมในการพัฒนาการอ่านของนักเรียน และมีข้อเสนอแนะจากครูภาคีเครือข่ายว่าควรจะเพิ่มเติมวิธีการสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำ พร้อมทั้งมีเสียงประกอบเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา

และถ้าเป็นไปได้ต้องการให้พัฒนาเป็นแอพพลิเคชั่น เพื่อสะดวกต่อการเข้าถึงและการเรียนรู้ของครู นักเรียนและผู้ปกครอง

ซึ่งการใช้เครื่องมือ web application บัญชีคำศัพท์พื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนของครู มีส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวม ดังนี้

ผลที่เกิดกับผู้บริหาร

1. ผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัด ใช้สำหรับบริหารบนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นจริง นำข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่มาจัดทำแผนพัฒนาการอ่านของจังหวัดในปีต่อไป เพื่อนำมาพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนในจังหวัดได้อย่างต่อเนื่อง

2. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ใช้สำหรับบริหารบนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นจริง นำข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่มาจัดทำแผนพัฒนาการอ่านของเขตพื้นที่การศึกษาในปีต่อไป เพื่อนำมาพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ของเขตพื้นที่การศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง

3. ผู้บริหารสถานศึกษา ใช้สำหรับบริหารบนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นจริง นำข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่มาจัดทำแผนพัฒนาการอ่านของสถานศึกษาในปีต่อไป เพื่อนำมาพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนในสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง

ผลที่เกิดกับครู

1. ครูผู้สอนสามารถนำโปรแกรมระบบข้อมูลสารสนเทศสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ทั้ง 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 แบบออนไลน์ http://dpgrammer.sukhothai2.go.th/ และรูปแบบที่ 2 แบบออฟไลน์ มาจัดการเรียนการสอนได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ครูผู้สอน นำข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่มาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในปีการศึกษาต่อไป เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ครูผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนนำโปรแกรมระบบข้อมูลสารสนเทศสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ทั้ง 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 แบบออนไลน์ http://dpgrammer.sukhothai2.go.th/ และรูปแบบที่ 2 แบบออฟไลน์ ไปเรียนรู้ร่วมกับผู้ปกครองที่บ้านอย่างต่อเนื่อง

ผลที่เกิดกับนักเรียน

1. นักเรียนใช้โปรแกรมระบบข้อมูลสารสนเทศสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ทั้ง 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 แบบออนไลน์ http://dpgrammer.sukhothai2.go.th/ และรูปแบบที่ 2 แบบออฟไลน์ ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

2. นักเรียนมีพัฒนาการด้านสมรรถนะการอ่าน การเขียน สูงขึ้น และรักการอ่านมากขึ้น เพราะโปรแกรมระบบข้อมูลสารสนเทศสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัยสามารถเปิดใน SMART PHONE , TABLET ได้ สะดวกต่อการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ตลอดเวลา

3. นักเรียนและผู้ปกครอง สามารถใช้โปรแกรมระบบข้อมูลสารสนเทศสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย เสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน การเขียน และเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน ใช้เวลาว่างในการอยู่ด้วยกันมากขึ้น

3. บทเรียนการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

บทเรียนการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนงาน ในโครงการการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย มีข้อค้นพบว่า ได้เริ่มต้นการดำเนินงานจากการขับเคลื่อนการทำงานในระดับนโยบาย โดยได้เชิญภาคีเครือข่ายเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดการทำงานซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดโจทย์การทำงานร่วมกันคือ การผลักดันให้บุคลากรของภาคีเครือข่ายเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ เพื่อร่วมกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการอ่าน ของจังหวัดสุโขทัย และมีบทบาทสำคัญในการร่วม โดยเริ่มต้นจากการ ออกคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดขึ้น ซึ่งมีภาคีเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประกอบด้วย 1) ผู้บริหารระดับนโยบาย : ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) ผู้บริหารของภาคีเครือข่าย ประกอบ ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 และเขต 2 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนายการกองการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ผู้แทนหน่วยงานด้านการศึกษาในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการ กศน. เป็นต้นผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะเป็นผู้นำเชิงความคิด และผู้นำเชิงอำนาจ อาทิ ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัด โดยมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ กรอบการทำงาน และจัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาคี ซึ่งเป็นแนวทางให้ผู้บริหารของภาคีเครือข่ายนำไปดำเนินการขับเคลื่อนในพื้นที่ และตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตน

ขณะเดียวกันการทำงานของกลไกภาคีเครือข่ายเองได้นำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของจังหวัด โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเน้นไปที่ประเด็นการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ โดยได้กำหนด พันธะสัญญา “ลูกพ่อขุนรามลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน” และได้จัดทำแผนการพัฒนาการอ่านโดยแผนพัฒนาการอ่านดังกล่าว ช่วยให้สถานศึกษาสามารถศึกษาสภาพข้อมูลความเป็นจริงภายในผ่านกระบวนการ SWOT โดยการจัดทำแผนพัฒนาการอ่านนี้มีขั้นตอนการทำงานโดย

เริ่มต้นจากระดับปฏิบัติไปสู่การขับเคลื่อนของระดับนโยบายดังนี้ ***1) ระดับโรงเรียน*** : ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่าน โดยผู้บริหารสถานศึกษาทำการรวบรวมและจัดทำเป็นแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษาเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ***2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*** : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำการรวบรวมข้อมูลแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อนำเสนอคณะกรรมการระดับจังหวัด รวมทั้งแผนการนิเทศติดตามการทำงานของสถานศึกษา ***3) คณะทำงานระดับปฏิบัติ*** : นำแผนฯระดับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานภาคีมารวบรวมจัดทำร่างแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัดเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด ***4) คณะกรรมการระดับจังหวัด*** : พิจารณาร่างแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัดเพื่อให้ข้อคิดเห็นและให้แนวทางในการปรับแก้ไขแผนพัฒนาการอ่านก่อนให้ความเห็นชอบ ***5) ผู้ว่าราชการจังหวัด*** : ให้ความเห็นชอบต่อแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัด และลงนามเพื่อนำบรรจุเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดของ กศจ. เพื่อขับเคลื่อนเชิงรูปธรรม ***6) ศึกษานิเทศก์ในแต่ละเขตพื้นที่*** : นิเทศติดตามการทำงานตามแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งให้การหนุนเสริมความรู้ทางด้านวิชาการและนวัตกรรมที่จำเป็นกับครูและผู้บริหารสถานศึกษา และรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเสนอคณะกรรมการระดับจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อเสนอ กศจ.ต่อไป

แนวโน้มปัญหา อุปสรรค

ความต่อเนื่องของการทำงานเชิงพื้นที่ เพราะคณะกรรมการที่อำนวยการตามแผนการขับเคลื่อนเชิงพื้นที่ มีองค์ประกอบที่มาของคณะกรรมการที่ต่างจาก กศจ. ที่เกิดขึ้นตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อที่ 6 ซึ่งมีสาระสำคัญว่า ในแต่ละจังหวัด ให้มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เรียกโดยย่อว่า "กศจ." ประกอบด้วย

1) ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

2) ศึกษาธิการภาคในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เป็นรองประธานกรรมการ

3) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนและผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกรรมการ

4) ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ประธานสภาอุตสาหกรรม

จังหวัด ประธานหอการค้าจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และวัฒนธรรมจังหวัดเป็นกรรมการ

5) ผู้แทนภาคประชาชนในท้องถิ่นซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค จำนวนสองคนเป็นกรรมการ

6) ผู้แทนข้าราชการครูในท้องถิ่นซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค จำนวนสองคนเป็นกรรมการ

7) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ด้านบริหารงานบุคคล หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยความเห็นชอบของคณะ กรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค จำนวนไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ

8) ศึกษาธิการจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

เงื่อนไขความสำเร็จ

การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับนักเรียนที่จะสำเร็จได้นั้น มีเงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้

1. จังหวัดสุโขทัย ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและศึกษาธิการจังหวัด และองค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่ โดยกำหนดนโยบาย จุดเน้นหรือเป้าหมายร่วมกับภาคีเครือข่ายที่ชัดเจน จัดสรรงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ มีทีมภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนการดำเนินงานของจังหวัดที่เข้มแข็ง มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการขับเคลื่อนการดำเนินการของกลไกภาคีเครือข่ายสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และรวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและศึกษาธิการจังหวัดและองค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ต้องมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำด้านวิชาการและด้านมนุษยสัมพันธ์สูง มีความเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการ สามารถเชื่อมโยงการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. หน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ผู้บริหารการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่ โดยกำหนดนโยบาย จุดเน้นหรือเป้าหมายร่วมกับภาคีเครือข่ายที่ชัดเจน จัดสรรงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ มีทีมภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดที่เข้มแข็ง มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการขับเคลื่อนการดำเนินการของกลไกภาคีเครือข่ายสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และรวมถึงผู้บริหารการศึกษาของหน่วยงานจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัด ต้องมี

คุณลักษณะความเป็นผู้นำด้านวิชาการและด้านมนุษยสัมพันธ์สูง มีความเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการ สามารถเชื่อมโยงการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันในระดับหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัด

3. เครือข่ายสถานศึกษา ประธานเครือข่ายสถานศึกษา และคณะกรรมการเครือข่ายสถาน ศึกษา ต้องมีความรู้ความเข้าใจนโยบาย จุดเน้นและแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา และสามารถนำนโยบายมาแปลงสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง และต้องให้ความสำคัญของระบบการทำงานในลักษณะเครือข่ายสถานศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการเสริมสร้างสมรรถนะ การอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของเครือข่ายสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และรวมถึงประธานเครือข่ายสถานศึกษา ต้องมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำด้านวิชาการและด้านมนุษยสัมพันธ์สูง มีความเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการ และสามารถเชื่อมโยงการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันในระดับเครือข่ายสถานศึกษา

4. สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนภาษาไทยในสถานศึกษา ต้องมีความรู้ความเข้าใจนโยบาย จุดเน้นและแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา และสามารถนำนโยบายมาแปลงสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง และต้องให้ความสำคัญของระบบการทำงานในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และรวมถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำด้านวิชาการและด้านมนุษยสัมพันธ์สูง มีความเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการ และสามารถเชื่อมโยงการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันในระดับสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการทบทวนการทำงาน การวางแผนการทำงาน ในระยะยาวโดยเฉพาะการทำงานในการบูรณาการเชื่อมโยงกลไกการทำงาน กับ กศจ. ให้มีการต่อยอดพัฒนาเครือข่ายการทำงานต่าง ๆ

2. หน่วยงานระดับนโยบาย ควรมีการกำหนดนโยบายเพื่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายเพื่อให้มีเครือข่ายความร่วมมือของกลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กรต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เป็นการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการ

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรนำรูปแบบการจัดการเชิงพื้นที่ที่มีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษา ไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในการบริหารงานคุณภาพการจัดการศึกษา และพิจารณาจัดสรรงบประมาณ

4. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่มุ่งเน้นเฉพาะให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาในแต่ละองค์ประกอบหลักของการอ่านที่ลุ่มลึกขึ้น

5. ควรนำผลการวิจัยเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนานักเรียนทุกระดับชั้นให้มีสมรรถนะการอ่านถึงระดับการวิพากษ์สารที่อ่าน แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมพัฒนาครูเพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนของนักเรียน

6. จังหวัดสุโขทัยมีฐานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งพร้อมที่จะร่วมเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จึงควรพัฒนางานวิจัยเชิงพื้นที่ในจังหวัดสุโขทัยเพื่อต่อยอดการอ่านออก เขียนได้ ไปสู่ทักษะการอ่านเพื่อคิดวิเคราะห์ และควรขยายภาคีเครือข่ายทั้งในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและการศึกษานอกระบบ เพื่อเชื่อมโยงไปสู่ทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 จะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้ 3R x 7C คือ Reading (อ่านออก), (W)Riting (เขียนได้), (A) Rithemetics (คิดเลขเป็น) 7C ได้แก่ Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม) Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ) Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ) Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพและทักษะ การเรียนรู้)

7. ควรต่อยอดพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนให้มีรูปแบบการอ่านที่มีความหลากหลาย เช่น อ่านแบบแจกลูกสะกดคำ อ่านแบบคิดวิเคราะห์ ฯลฯ และควรพัฒนาโปรแกรมให้สามารถจำแนกประเภทของนักเรียนขั้นพื้นฐานได้ เช่น นักเรียนออกกลางคัน นักเรียนยากจน นักเรียนที่มีความเสี่ยง นักเรียนที่ครอบครัวแตกแยก นักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ ฯลฯ

8. หน่วยงานระดับกระทรวงควรให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์การย้ายของผู้บริหารการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีข้อยกเว้นไม่ควรยึดติดกับหลักเกณฑ์มากเกินไป เพราะผู้บริหารการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ ควรให้คนที่มีความมุ่งมั่นและเต็มใจที่จะอยู่เพื่อพัฒนาพื้นที่อย่างจริงจังและสามารถพัฒนาหน่วยงานจนเป็นต้นแบบให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ได้ ได้อยู่บริหารหน่วยงานต่อไปโดยไม่จำกัดระยะเวลา เพราะการย้ายผู้บริหารบ่อยเกินไปอาจส่งผลทำให้การพัฒนาพื้นที่ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา เกิดความไม่ต่อเนื่อง ซึ่งจะพบปัญหานักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้อย่างไม่รู้จบสิ้น

สารบัญ

เรื่อง

บทสรุปผู้บริหาร

บทที่ 1 บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1
2. คำถามการวิจัย 4
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย 5
4. ขอบเขตของการวิจัย 5
5. กรอบแนวคิดการทำงาน 14
6. นิยามศัพท์เฉพาะ 15
7. ข้อมูลเบื้องต้น 17
8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 17

บทที่ 2 กรอบแนวคิดแนวทางการดำเนินงาน

1. แนวคิด ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่ Area based 19
2. แนวคิด กระบวนการบริหารคุณภาพภายในสถานศึกษา..... 22
3. แนวคิด การพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน..... 25
4. แนวคิด การสร้างภาคีเครือข่าย และกลไกการมีส่วนร่วมการจัดการเชิงพื้นที่... 28
5. แนวคิด การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน..... 32
6. แนวทาง การถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการ..... 38

บทที่ 3 แผนการดำเนินงาน 42

1. กิจกรรมที่ 1 การศึกษากลไก วิธีการทำงานและถอดบทเรียนตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 49
2. กิจกรรมที่ 2 การพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย..... 54
3. กิจกรรมที่ 3 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัยเพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา 56
4. กิจกรรมที่ 4 การสร้างกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย..... 61

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง หน้า

บทที่ 3 แผนการดำเนินงาน(ต่อ)

5. กิจกรรมที่ 5 การพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน ในการวางแผนและติดตามการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย 63
6. กิจกรรมที่ 6 การสังเคราะห์กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบ (Model) การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา..... 64

บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน 66

1. **กิจกรรมที่ 1 การศึกษากลไก วิธีการทำงานและถอดบทเรียนตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2** 67

   1. การศึกษาต้นทุนการทำงานเดิมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2..... 67

   2. การถอดตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2..... 75

   3. สรุปการถอดบทเรียนกลไกและวิธีการทำงานการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 105

2. **กิจกรรมที่ 2 การพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย.....** 109

   1. การพัฒนากลไกระดับภาคีเครือข่ายในพื้นที่จังหวัด..... 109

   2. การพัฒนาเครือข่ายด้านการศึกษา..... 117

3. **กิจกรรมที่ 3 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา.....** 132

   ส่วนที่ 1 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่าน ของนักเรียนระดับประถมศึกษา 132

   1. กลไกการทำงาน..... 132

   2. การขับเคลื่อนแผนการพัฒนาการอ่านของจังหวัดสู่การปฏิบัติ..... 145

   3. การใช้ประโยชน์และการส่งต่อข้อมูล..... 146

   4. การเชื่อมร้อยการทำงานของแผนย่อยทั้ง 3 แผน 147

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้แก่ครูภาคีเครือข่าย เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย	153
1. จัดกิจกรรมพัฒนาและอบรมให้กับครูภาคีเครือข่ายและจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน	153
2. ภาคีเครือข่ายดำเนินการพัฒนาและอบรมแต่ละโรงเรียน	154
3. การนิเทศ กำกับติดตามโครงการ	155
4. จัดทำเครื่องมือประเมินความสามารถ ด้านการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ6	155
5. ประเมินความสามารถด้านการอ่านนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ6	156
4. **กิจกรรมที่ 4 การสร้างกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือ เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย**	157
1. จัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้พหุภาคีเครือข่าย	157
2. จัดกิจกรรม เรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)	159
5. **กิจกรรมที่ 5 การพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน ในการวางแผนนิเทศติดตามการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย**	166
1. บทเรียน : การพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน	166
2. การดำเนินการขยายผลการใช้โปรแกรมประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย	175
3. ดำเนินการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน	177
4. รายงานผลการประเมินการอ่านนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ตามโครงการวิจัยและพัฒนา ตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา	178

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 4 การสังเคราะห์กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบ (Model) การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย	181
1. กลไกในการทำงาน	181
2. การพัฒนาระบบข้อมูล	198
3. ด้านกระบวนการเชื่อมโยงกลไกสู่การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	201
บทที่ 5 บทเรียนข้อค้นพบ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางขยายผล	208
1. บทเรียนการพัฒนากระบวนการความร่วมมือและการเรียนรู้ของกลไกและภาคีเครือข่ายในพื้นที่	208
2. บทเรียนการพัฒนากระบวนการจัดทำข้อมูลและระบบข้อมูล	210
3. บทเรียนการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	213
4. แนวโน้มปัญหา อุปสรรค	214
5. ปัจจัยความสำเร็จ	215
6. ข้อเสนอแนะ	216
บรรณานุกรม	218
ภาคผนวก	
1. บัญชีรายชื่อกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมประชุม วันที่ 24 กันยายน 2557	220
2. แผนที่ของจังหวัดสุโขทัย มีเขตการปกครองแบ่งออกเป็น 9 อำเภอ	221
3. รายชื่อโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1	222
4. เครือข่ายโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1	227
5. รายชื่อโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	228
6. รายชื่อโรงเรียนสังกัดเอกชน ที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา	229
7. ภาพประกอบการดำเนินงานขั้นตอนที่ 1 การศึกษากลไก วิธีการทำงานและถอดบทเรียนตัวแบบจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนวันที่ 24 กันยายน 2557 ณ ห้องประชุม 2 สพป.สุโขทัย เขต 2	230
8. ภาพการประชุมคณะทำงานร่วมในพื้นที่เพื่อจัดเตรียมประเด็นการถอดบทเรียนการศึกษากลไก วิธีการทำงานตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ วันที่ 8 ตุลาคม 2557 ณ ห้องประชุม 1 สพป.สุโขทัย เขต 2	231

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก(ต่อ) หน้า

9. ภาพการประชุมการถอดบทเรียน โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ กลุ่มพลังที่ 1 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา วันที่ 10 ตุลาคม 2557 ณ ห้องประชุม 1 สพป.สุโขทัย เขต 2 232
10. ภาพการประชุมการถอดบทเรียน โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ กลุ่มพลังที่ 3 และ 4 ระดับเครือข่าย/สถานศึกษา วันที่ 13 ตุลาคม 2557ณ ห้องประชุม 1 สพป.สุโขทัย เขต 2 233
11. ภาพการประชุมการถอดบทเรียน โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการกลุ่มพลังที่ 2 และ 3 ระดับสถานศึกษาและองค์คณะบุคคล วันที่ 10 ตุลาคม 2557 ณ ห้องประชุม 1 สพป.สุโขทัย เขต 2 234
12. ภาพจัดเวทีย่อย วิเคราะห์ สังเคราะห์บทเรียนการจัดการเชิงพื้นที่ วันที่ 26-28 ตุลาคม 2557ณ ห้องประชุม สก.สค. จังหวัดตาก..... 235
13. ภาพการประชุมสรุปบทเรียนการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา วันที่ 14 พฤศจิกายน 2557 236
14. ภาพการจัดเวทีนำเสนอ ตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา วันที่ 24 พฤศจิกายน 2557 ณ ห้องประชุม 2 สพป.สุโขทัย เขต 2 237
15. บัญชีรายชื่อกลุ่มเป้าหมายการจัดงานแถลงข่าวข่าวมิติใหม่การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ วันที่ 17 มกราคม 2558 ณ ห้องประชุมสุโขทัย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย 238
16. ภาพการจัดงานแถลงข่าวมิติใหม่การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ปี 2558 ปีแห่งการปลอดนักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ภายใต้โครงการ วิจัยและพัฒนาการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย วันที่ 17 มกราคม 2558 ณ โรงแรมไพลินสุโขทัย อำเภอเมืองสุโขทัย 239
17. ภาพประชุมชี้แจงภาคีเครือข่ายการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย..... 240
18. ภาพประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา วันที่ 14 กรกฎาคม 2558 ณ ห้องประชุม 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 241

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก(ต่อ) หน้า

19. ภาพการจัดประชุมปฏิบัติการ (Workshop) จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัยเพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ครั้งที่ 1 วันที่ 23 กรกฎาคม 2558 ณ ห้องประชุม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2..... 242

20. ภาพกิจกรรมพัฒนาและอบรมให้กับครูภาคีเครือข่ายและจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน วันที่ 23-24 พฤษภาคม 2558 243

21. ภาพกิจกรรมการพัฒนาครูผู้สอนภาษาไทย ด้านการรู้เรื่องการอ่าน โดยได้ดำเนินงานร่วมกับโครงการพัฒนาคุณภาพการรู้เรื่องการอ่านและสื่อสารได้ ตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) วันที่ 13-14 มิถุนายน 2558 ณ โรงแรมไพลินสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย..... 244

22. ภาพจัดกิจกรรม "ค่ายเด็กสุโขทัย หัวใจรักการอ่าน" ณ ค่ายโรงเรียนบ้านขอนซุง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย วันที่ 14 กรกฎาคม 2558..... 245

23. ภาพการจัดกิจกรรมบูรณาการโครงการรักษ์ภาษาไทย เนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2558 ณ ห้องประชุม 2 สพป.สุโขทัย เขต 2 246

24. ภาพการจัดอบรมปฏิบัติการขยายผล"การใช้โปรแกรมประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย" ในวันที่ 26 ธันวาคม 2558 ณ ห้องประชุมเทศบาลสวรรคโลกประชาสรรค์ 247

25. ภาพการจัดอบรมปฏิบัติการขยายผล"การใช้โปรแกรมประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย" วันเสาร์ที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559 ณ ห้องประชุม สพป.สุโขทัย เขต 2 248

26. ภาพการจัดอบรมปฏิบัติการขยายผล "การใช้โปรแกรมประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย" วันเสาร์ที่ 14 กุมภาพันธ์ 2559 ณ ห้องประชุม สพป.สุโขทัย เขต 1..... 249

27. ประชุมตัวแทนภาคีเครือข่ายการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย วันพฤหัสบดีที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559 ณ ห้องประชุม สพป.สุโขทัย เขต 2 250

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก(ต่อ) หน้า

28. เครื่องมือของโปรแกรมระบบข้อมูลสารสนเทศ โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมมรรถนะการอ่าน ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย 251
29. นวัตกรรม การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน..... 264
30. เครื่องมือการจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทย เพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 267

บทที่ 1
บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากกระบวนการทำงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ที่แสดงให้เห็นว่ามีทุนองค์ความรู้ ทุนรูปแบบการทำงาน ตลอดจนทุนเครือข่ายความร่วมมือกับฝ่ายต่างๆ ในพื้นที่ในด้านการพัฒนาผู้เรียนให้ก้าวข้ามความไม่รู้หนังสือได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีระบบ โดยเริ่มจากการรับรู้ถึงความจำเป็นที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเรื่องของด้านการอ่านของนักเรียน เพราะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการเรียนรู้ ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวันของทุกคน กล่าวคือ คนที่มีทักษะในด้านการอ่านและการเขียนอยู่ในเกณฑ์ดี ก็จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ในสาขาวิชาต่างๆได้ดี และสามารถสื่อสารทำความเข้าใจกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ซึ่งได้สร้างเป้าหมายร่วมกันทุกฝ่าย ในการร่วมกันกำหนดให้นักเรียนทุกคนอ่านออกเขียนได้ รวมทั้งสร้างความตระหนักให้ครู และผู้บริหารได้เข้าใจว่าการอ่านเป็นพื้นฐานและหัวใจหลักของการเรียนในทุกวิชา และเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ จึงได้ร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินการ ทุกรูปแบบเพื่อให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ โดยใช้ พันธสัญญาที่ว่า "ลูกพ่อขุนราม ลายมืองามจบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน จบ ป.6และม.3 ต้องมีทักษะการคิด การอ่านสื่อสารได้สองภาษา" กำหนดเป็นนโยบายหลักให้โรงเรียนต้องทำให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ทุกคน เมื่อจบชั้น ป.3 โดยใช้มาตรการต่าง ๆ อาทิ **1) เน้นการอ่านออกเขียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1** โดยทุกโรงเรียนจะต้องพัฒนานักเรียน ชั้น ป.1 ด้วยวิธีการต่าง ๆ ไม่ปล่อยให้นักเรียนที่มีปัญหาการอ่าน และการเขียนไม่ได้ ตามคำพื้นฐานของชั้นเรียนได้เลื่อนไปเรียนในชั้นสูงขึ้น ถ้าครูผู้สอนพบว่านักเรียนมีปัญหาการอ่านการเขียนต้องทำการสอนซ่อมเสริมทันที **2) จัดทำบัญชีคำพื้นฐาน** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ได้จัดทำบัญชีคำพื้นฐานที่นักเรียนต้องอ่านได้ในแต่ละชั้นเรียน/ภาคเรียน โดยแต่งตั้งคณะทำงานรวบรวมบัญชีคำพื้นฐาน และพัฒนานวัตกรรมที่นักเรียนต้องอ่านได้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มอบให้กับครูทุกคน เพื่อให้ครูผู้สอนใช้เป็นเครื่องมือสำหรับนำไปในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลการอ่านของนักเรียน ทำให้ครูสามารถคัดกรองนักเรียนที่ตนเองรับผิดชอบมีความสามารถในการอ่านกี่คนและต้องสอนซ่อมเสริมกี่คน **3) ให้โรงเรียนฝึกการสอนอ่าน โดยเน้นการแจกลูกสะกดคำตามหลักการใช้ภาษาไทย**

และปรับชั่วโมงเรียนวิชาภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ให้มากกว่าที่หลักสูตรกำหนดให้เรียนวันละ 1 ชั่วโมงหรือบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ ในแต่ละวัน ซึ่งข้อดีของการสอบอ่านแบบแจกลูกผสมคำ คือ นักเรียนจะสะกดคำได้ เมื่อนักเรียนสะกดคำได้ จะส่งผลให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ 4) **ให้อิสระโรงเรียนในการคิดวิธีสอนหรือพัฒนานวัตกรรม** เพื่อให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ 5) **ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน** แก่นักเรียนและจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ การจัดมุมหนังสือ หรือจัดห้องสมุดมีชีวิต และจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน **6) ประเมินการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนทุกคนทุกชั้นเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง** โดยภาคเรียนที่ 1 ประเมินในเดือนกรกฎาคม ภาคเรียนที่ 2 ประเมินในเดือนกุมภาพันธ์ โดยมีคณะกรรมการประเมินจากต่างโรงเรียนและแจ้งผลการประเมินให้โรงเรียนทราบเพื่อให้โรงเรียนดำเนินการแก้ไขให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ทุกคน เป็นการเฝ้าระวังเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถ ด้านการอ่าน รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตลอดจนนักเรียน ได้ตระหนักว่า การอ่านมีความสำคัญและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ให้ความสำคัญ ต่อการออกเขียนได้ของนักเรียนเป็นพิเศษ **6) มอบรางวัลให้แก่โรงเรียนที่มีนักเรียนอ่านออกเขียนได้ 100%** ในทุกชั้นเรียนและใช้ผลการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณาความดีความชอบ การย้ายของครู ผู้บริหารโรงเรียน เป็นการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานวิชาการและการบริหารงานบุคคลให้ไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูที่ปฏิบัติงานยกระดับคุณภาพการศึกษาต้องการได้รับการพิจารณาความดีความชอบพิเศษ หรือรับโล่รางวัลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา **7) นิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร** : การนิเทศโรงเรียนมี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 นิเทศแบบเป็นคณะ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ และศึกษานิเทศก์ และรูปแบบที่ 2 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นิเทศติดตามและประเมินการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนด้วยตนเอง โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้าเพื่อประเมินเชิงประจักษ์และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวางแผนดำเนินการในปีการศึกษาต่อไป

จากการดำเนินงานภายใต้นโยบายอย่างต่อเนื่อง พบว่า ในปีการศึกษา 2554 มีนักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เหลือเพียง 448 คน คิดเป็นร้อยละ 2.75 ปีการศึกษา 2555 มีนักเรียนที่ยังอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 1.48 ซึ่งจากผลการดำเนินงาน ส่งผลให้นักเรียน ในสังกัดมีพัฒนาการการอ่านได้ สูงขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งคณะผู้บริหารและคณะครูทุกโรงเรียนจึงได้ตั้งปณิธานร่วมกันที่จะแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในกลุ่มที่มีปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ให้หมดไป จนกระทั่งสามารถพัฒนาให้อ่านออก เขียนได้ 100% และมีความเห็นร่วมกันที่จะให้วันที่ 17 มกราคม 2557 ซึ่งเป็นวันพ่อขุนรามคำแหงมหาราช เป็นวันประกาศเกียรติยศแห่งความสำเร็จของการพัฒนานักเรียนให้สามารถอ่านออก เขียนได้ 100%

รวมถึงตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศมาตรการเร่งรัดคุณภาพการอ่านรู้เรื่องและสื่อสารได้ ลงวันที่ 5 กันยายน 2556 โดยให้มีการคัดกรองนักเรียนเพื่อหานักเรียนที่ยังไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ นั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีแผนงานการดำเนินงานตรวจสอบวัดความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 จำนวน 2 ครั้ง ซึ่งในภาคเรียนที่ 1 ดำเนินการเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2556 และในภาคเรียนที่ 2 ได้กำหนดให้ตรวจสอบในวันที่ 5 มีนาคม 2557 พร้อมกันทั่วประเทศ โดยส่วนกลางจะจัดทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน เพื่อใช้ในการศึกษาสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับการอ่านของนักเรียน ผลจากการ Scan เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2556 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อ่านไม่ได้ตามเกณฑ์ จำนวน 26 คน และนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 6 อ่านไม่ได้ตามเกณฑ์ จำนวน 5 คน ทำให้มีผลการอ่านได้ตามเกณฑ์มากที่สุดทั้งชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในลำดับที่ 6 ของประเทศ และขณะเดียวกัน ผลจากการ Scan รอบสอง วันที่ 5 มีนาคม 2557 พบว่า นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 สามารถอ่านออกเขียนได้ 100 %

อนึ่ง ภาพความสำเร็จที่ปรากฏและเป็นที่เผยแพร่ต่อสารธารณชนทั่วไป นั้น อาจเนื่องมาจากกระบวนการทำงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ตามกระบวนการที่เป็นไปอย่างมีระบบ ที่เริ่มต้นจากการสร้างเป้าหมายร่วมกัน โดยจัดประชุมชี้แจงนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ทุกโรงเรียนรับทราบและนำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน เป้าหมายหลัก คือ นักเรียนต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักเพิ่มขึ้นโดยผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 7 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนอ่านออกเขียนได้คิดเลขเป็น และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนอ่านคล่องเขียนคล่องคิดเลขคล่องและมีทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน

นอกจากนี้ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งถือเป็นภารกิจเร่งด่วนที่ต้องเร่งดำเนินการ เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพและมาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนด โดยเน้นที่มุ่งพัฒนาให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคม นี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือให้ทุกฝ่ายในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยใช้หลักของการทำงานเป็นทีมและมุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งที่ผ่านมาโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามนโยบายดังเห็นได้จากภาพการทำงานภายใต้โครงการที่หลากหลาย ทั้งโครงการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัฒนาขึ้น อาทิ โครงการ ลูกพ่อขุนราม ลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน จบ ป.6 อ่านคล่อง เขียนคล่องคิดเลขเป็น โครงการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาโดยใช้เครือข่ายโรงเรียนเป็นฐาน โครงการนิเทศเต็มพิกัด “สุโขทัย เขต 2 รวมพลัง ร่วมสร้างคุณภาพการศึกษา”

ตลอดจนโครงการที่เกิดจากการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการของเครือข่ายโรงเรียน โรงเรียนเองก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายเป็นปัจจัยสำคัญ

จากกระบวนการทำงานที่กล่าวมาโดยสังเขปข้างต้น แสดงให้เห็นว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีทุนองค์ความรู้ ทุนรูปแบบการทำงาน ตลอดจนทุนเครือข่ายความร่วมมือกับฝ่ายต่างๆ ในพื้นที่อยู่ระดับหนึ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้ก้าวข้ามความไม่รู้หนังสือได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีระบบ หากมีการต่อยอดทุนการทำงานนี้ผ่านการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงระบบที่เอาพื้นที่เป็นฐาน (Area-Based) ที่ประสานความร่วมมือทุกฝ่ายมากกว่าการทำงานแยกส่วนตามบทบาทหน้าที่ (Function-Based) ของหน่วยงานต่างสังกัด และมีการขยายผลตัวแบบการจัดการระดับพื้นที่ดังกล่าวออกไปให้เต็มพื้นที่จังหวัดสุโขทัย ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของจังหวัดและทั้งต่อการสร้างตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่บนความร่วมมือพหุพาคี ที่จะเป็นแบบอย่างในการปฏิรูปการศึกษาต่อไปในอนาคต จึงเป็นที่มาของข้อเสนอโครงการวิจัย "การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย" ที่มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 เป็นผู้รับผิดชอบที่มุ่งให้หน่วยงานองค์กรทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมกันทบทวนประสบการณ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างเครือข่ายและกลไกการจัดการระดับพื้นที่ที่ยั่งยืน ที่จะนำไปสู่การก้าวข้ามการไม่รู้หนังสืออย่างเป็นระบบร่วมกันและเพื่อให้เกิดบทเรียนหรือองค์ความรู้ขยายผลสู่การปฏิบัติในหน่วยงานทางการศึกษาอื่นๆ ต่อไป

2. คำถามวิจัย

1. รูปแบบการบริหารจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ที่ผ่านมาเป็นอย่างไร มีปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอะไรบ้าง

2. กลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย เข้ามามีส่วนร่วมควรเป็นอย่างไร

3. แผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาควรประกอบด้วย แผนด้านใดบ้าง และแต่ละแผนย่อยควรมีเนื้อหาอย่างไร

4. องค์ประกอบของกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือ เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง

5. ระบบข้อมูลสนับสนุน ในการวางแผนและติดตามการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องอะไรบ้าง

6. กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ควรมีลักษณะ และ นำไปขยายผลได้อย่างไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากลไก วิธีการทำงานและถอดบทเรียนตัวแบบจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

2. เพื่อพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

3. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา อาทิ แผนพัฒนาคุณภาพการอ่าน แผนการบริหารงานบุคคล แผนการนิเทศติดตามแผนการจัดการด้านระบบข้อมูล

4. เพื่อสร้างกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือ เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

5. เพื่อพัฒนา ระบบข้อมูลสนับสนุน ในการวางแผนและติดตาม การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

6. เพื่อสังเคราะห์กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบ (Model) การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยออกเป็น 6 ขั้นตอน โดยในแต่ละขั้นตอนกำหนดขอบเขตครอบคลุม 3 ด้าน คือ ด้านแหล่งข้อมูล ด้านเนื้อหา และด้านตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การศึกษากลไก วิธีการทำงานและถอดบทเรียนตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1.1 แหล่งข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ และการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน

1.2 แหล่งข้อมูลจากบุคคล ได้แก่

1.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล การประชุมจัดเตรียมประเด็นการศึกษากลไก วิธีการทำงานตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย

1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

2) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

3) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน

4) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน

5) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน

1.2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล การถอดบทเรียนกลไกวิธีการทำงานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 100 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

1.2.2.1 กลุ่มบุคคลระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่

1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

2) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 4 คน โดยกำหนดกรอบงานที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ด้านนโยบายและแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านส่งเสริมการจัดการศึกษา และด้านการบริหารงานบุคคล

3) ผู้อำนวยการกลุ่ม ตามโครงสร้างการบริหารงานของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

4) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน

1.2.2.2 กลุ่มบุคคลระดับเครือข่าย สถานศึกษา ได้แก่

1) ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ประธานเครือข่ายโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 18 คน

2) ผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนที่บริหารจัดการศึกษาด้านภาษาไทยได้ประสบผลสำเร็จ จำแนกตามขนาดโรงเรียน 4 ขนาด จำนวน คน ประกอบด้วย โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 60 คน จำนวน 5 คน โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 61 -120 คน จำนวน 5 คน และโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน จำนวน 5 คน โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 301 คน ขึ้นไป จำนวน 5 คน

3) ครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ที่จัดการเรียนการสอนภาษาไทยได้ประสบผลสำเร็จ จำแนกตามขนาดโรงเรียน 4 ขนาด ระดับชั้นละ 20 คน รวมจำนวน 40 คน

1.2.2.3 กลุ่มองค์คณะบุคคล ได้แก่

1) ผู้แทนคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา(กพท.) จำนวน 2 คน

2) ผู้แทนคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา (กตปน.) จำนวน 2 คน

3) ผู้แทนคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(อ.ก.ค.ศ.) จำนวน 2 คน

1.2.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล การสรุปบทเรียนการจัดการเชิงพื้นที่

ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 45 คน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

1.2.3.1 กลุ่มบุคคลระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่

1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

2) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 4 คน โดยกำหนดกรอบงานที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ด้านนโยบายและแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านส่งเสริมการจัดการศึกษา และด้านการบริหารงานบุคคล

3) ตัวแทน ผู้อำนวยการกลุ่ม ตามโครงสร้างการบริหารงานของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 1 คน

4) ตัวแทนศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน

1.2.3.2 กลุ่มบุคคลระดับเครือข่าย สถานศึกษา ได้แก่

1) ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ประธานเครือข่ายโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 18 คน

2) ตัวแทนผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนที่บริหารจัดการศึกษาด้านภาษาไทยได้ประสบผลสำเร็จ จำแนกตามขนาดโรงเรียน 4 ขนาด ๆละ 2 คน ประกอบด้วย โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 60 คน จำนวน โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 61 -120 คน และโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน จำนวน 2 คน โรงเรียนที่มี จำนวนนักเรียน 301 คน ขึ้นไป รวมจำนวน 8 คน

3) ตัวแทนครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ที่จัดการเรียนการสอนภาษาไทยได้ประสบผลสำเร็จ ระดับชั้นละ 4 คน จำแนกตามขนาดโรงเรียน 4 ขนาด ๆ ละ 1 คน รวมจำนวน 8 คน

1.2.3.3 กลุ่มองค์คณะบุคคล จำนวน 3 คน ได้แก่

1) ผู้แทนคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา(กพท.) จำนวน 1 คน

2) ผู้แทนคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา (กตปน.) จำนวน 1 คน

3) ผู้แทนคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(อ.ก.ค.ศ.) จำนวน 1 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษากลไกวิธีการทำงาน ตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ ได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาในการศึกษาข้อมูล 2 ส่วน คือ

2.1 การศึกษาองค์ประกอบของตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่

1) แนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการ(คุณลักษณะ) บทบาทหน้าที่ (ภารกิจและขอบข่ายงานการพัฒนาคุณภาพการอ่าน) และกระบวนการบริหารงาน หลักการทำงานเป็นทีม

2) ถอดบทเรียน ตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

2.2 การสังเคราะห์ ตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา นำมาร่างเป็นตัวแบบ ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน ประกอบด้วย

1) องค์ประกอบที่ 1 กลไกความร่วมมือ 3 พลังร่วมเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน [กลุ่มพลังที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มพลังที่ 2 เครือข่ายสถานศึกษา และกลุ่มพลังที่ 3 องค์คณะบุคคล : ซึ่งในแต่ละกลุ่มพลัง จะมีองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ (คุณลักษณะ) และบทบาทหน้าที่ ภารกิจและขอบข่ายของการพัฒนาคุณภาพการอ่าน]

2) องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ

3) องค์ประกอบที่ 3 แผนการพัฒนาคุณภาพการอ่าน

4) องค์ประกอบที่ 4 การบริหารโดยการสร้างทีม TEAM : Sukhothai 2

5) องค์ประกอบที่ 5 กระบวนการปฏิบัติการเชิงพื้นที่(สถานศึกษา)

6) องค์ประกอบที่ 6 ผลผลิตการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน(คุณภาพผู้เรียน)

2.3 สมรรถนะการอ่าน สำหรับสมรรถนะการอ่านที่คณะผู้วิจัยเก็บข้อมูล คือ ความสามารถในการ**ออกเสียง**ได้ถูกต้องตาม**หลักการอ่าน**ภายในเวลาที่กำหนดและ**เข้าใจเรื่องที่อ่าน**

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

3.1 กลไกวิธีการทำงาน ตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่

3.2 ความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วม เกี่ยวกับกลไกวิธีการทำงานการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ตามกรอบเนื้อหาแต่องค์ประกอบ

กิจกรรมที่ 2 การพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ในการสร้างและขยายภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย คณะผู้วิจัย กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1.1 ตัวแทนภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแทนผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนภาษาไทย ภาคสื่อ ภาคประชาสังคม ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2 โรงเรียนสังกัดภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการวิจัย

1) โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 135 โรงเรียน

2) โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 177 โรงเรียน

3) โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 28 โรงเรียน

4) โรงเรียนสังกัดเอกชน 9 โรงเรียน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ประเด็นความสำคัญ เนื้อหาโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ข้อมูลวางแผนการทำงานในรูปคณะทำงานภาคีเครือข่ายความคิดเห็น ความคิดเห็นจากกวิเคราะห์ปัญหาของโรงเรียนที่เข้าร่วมในภาคีเครือข่ายเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6

กิจกรรมที่ 3 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 1 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่าน ของนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้การประชุมปฏิบัติการ(Workshop)และศึกษาเอกสารเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และ 2

2) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และ 2

3) ตัวแทนศึกษานิเทศก์/นักวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และ 2,เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย

4) ภาคสื่อ สำนักข่าวหรือสำนักพิมพ์ท้องถิ่น

5) ภาคประชาสังคมเครือข่ายพ่อแม่ผู้ปกครอง

6) ตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิจังหวัดสุโขทัย

7) ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย (ด้านภาษาไทย)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาครอบคลุมองค์ประกอบการจัดแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) กำหนดประเด็นปัญหาและโอกาสการพัฒนาชัดเจน พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและโอกาสการพัฒนา

2) กำหนดวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัดและเป้าหมายในเชิงปริมาณและคุณภาพที่ สะท้อนถึงการแก้ปัญหา และการใช้โอกาสในการพัฒนาการศึกษาจังหวัด

3) กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา และการแก้ไขปัญหาที่ตอบสนองกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผน โดยกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ให้มีการหาข้อตกลงร่วมกัน เพื่อยืนยันประเด็นยุทธศาสตร์และเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน

4) จัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์

5) จัดทำแผนงาน/โครงการตอบสนองกับแนวทางพัฒนาและจัดลำดับความสำคัญ

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ข้อมูลสรุปขอบข่ายแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วย 1) แผนพัฒนาคุณภาพการอ่านจังหวัดสุโขทัย 2) แผนพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล 3) แผนพัฒนาระบบการนิเทศ ติดตาม 4) แผนพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1.1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาไทยในจังหวัดสุโขทัย นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดจังหวัดสุโขทัย

1) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด สพป.สุโขทัย เขต 1

2) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด สพป.สุโขทัย เขต 2

3) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด เอกชน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

2.2.1 ครูผู้สอนภาษาไทยที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพ

2.2.2 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุโขทัย จำแนก ดังนี้

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด สพป.สุโขทัย เขต 1

2) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด สพป.สุโขทัย เขต 2

3) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด เอกชน

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด สพป.สุโขทัย เขต 1

2) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด สพป.สุโขทัย เขต 2

3) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด เอกชน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แก่ครูภาคีเครือข่าย เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับระดับชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย คณะผู้วิจัย นำตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ที่พัฒนาขึ้น ไปใช้กับโรงเรียน ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน ในภาคีเครือข่าย โดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้และทักษะ และการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น คือ การดำเนินงานตามตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

3.2 ตัวแปรตาม คือ 1) ศักยภาพการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูภาคีเครือข่าย 2) สมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6

กิจกรรมที่ 4 การสร้างกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

4.1 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน จากภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมเรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

คณะผู้วิจัย จัดกิจกรรมการสร้างกระบวนการ กลไกความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหากระบวนการกลไกความร่วมมือ มี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้พหุภาคีเครือข่าย 2) กิจกรรมการเรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ

4.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ผลการดำเนินกิจกรรมการสร้างกระบวนการ ความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย 2 ลักษณะ 1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้พหุภาคีเครือข่าย 2) การเรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ

กิจกรรมที่ 5 การพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน ในการวางแผนและติดตามการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

5.1 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ตัวแทนภาคีเครือข่าย ตัวแทน ศึกษานิเทศก์ด้านการวัดและประเมินผล เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักวิชาการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และ 2 ตัวแทนจากกองการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนจากกลุ่มโรงเรียนเอกชน ตัวแทนจากโรงเรียนภาคีเครือข่าย

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

พัฒนาชุดข้อมูลที่จำเป็นต้องจัดเก็บและข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการประเมินผลและนำเสนอสู่สาธารณ การอธิบายถึงผลการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียน ได้แก่

1) จำนวนนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน ระดับประถมศึกษา
2) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา O-Net / NT
3) จำนวนเด็กออกกลางคัน ระดับประถมศึกษา
4) จำนวนเด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจน
5) พัฒนาการด้านต่างๆ ของระดับปฐมวัย
6) จำนวนเด็กที่เกรดเฉลี่ยอยู่ต่ำกว่า 2.00
7) จำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านการเรียนรู้(LD)ที่ได้รับ/ไม่ได้คัดกรอง
8) จำนวนและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธ์
9) นวัตกรรมที่ครูใช้ในการพัฒนาคุณภาพการอ่าน

5.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ข้อมูลที่จำเป็นต่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา บุคลากรที่มีส่วนร่วมเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ในจังหวัดสุโขทัย

กิจกรรมที่ 6 การสังเคราะห์กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบ (Model) การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

การสังเคราะห์กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบ (Model) การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย กำหนดขอบเขตการดำเนินการ ดังนี้

6.1 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

1) ตัวแทน กลุ่มภาคีเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนและนำเสนอตัวแบบ (Model) ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน คน

2) ตัวแทน กลุ่มภาคีเครือข่าย ที่มาจากการคัดเลือก Best Practice ของแต่ละโรงเรียน เพื่อนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

3) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ประเมินตัวแบบ(Model)การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

6.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาครอบคลุมองค์ประกอบ กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบ (Model) การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย ได้แก่ ตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 และภาคีเครือข่าย

6.3 ตัวแปรในการศึกษา

ตัวแปรในการศึกษา ได้แก่

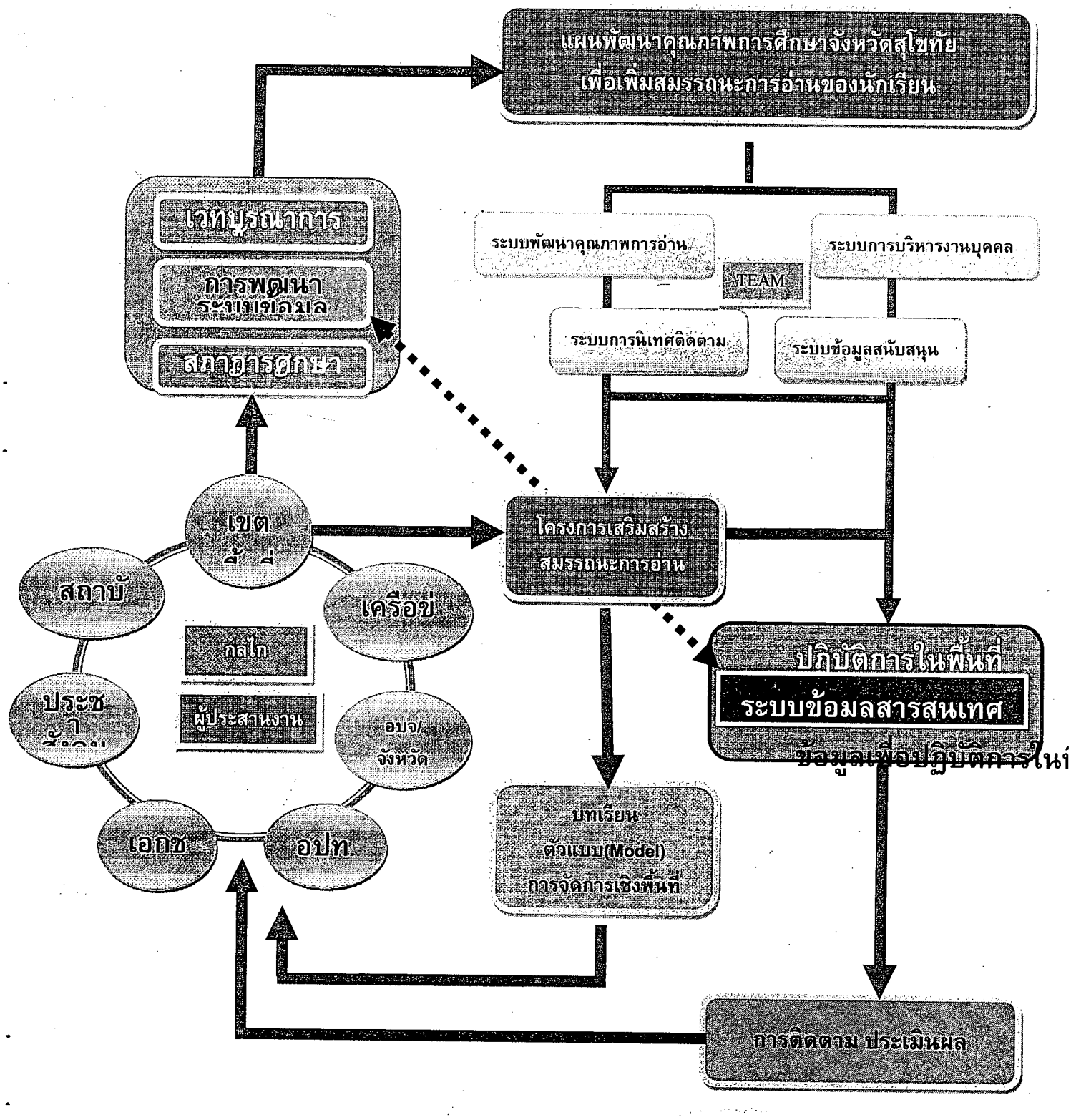
1) ความคิดเห็น ผลการประชุมสนทนากลุ่มเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยน นำเสนอตัวแบบ (Model) ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของแต่ละเครือข่าย

2) ผลการนำเสนอ Best Practice ของแต่ละโรงเรียน ที่นำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

3) ความความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุมของตัวแบบ (Model)การจัดการเชิงพื้นที่เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

5. กรอบแนวคิดการทำงาน

การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาตัวแบบ หมายถึง การดำเนินการศึกษาและพัฒนาแบบแผนการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพด้านการอ่าน แล้วนำเสนอเป็นรูปแบบขั้นตอนของการบริหารจัดการเพื่อใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

การจัดการเชิงพื้นที่ หมายถึง การบริหารจัดการที่นำกระบวนการสู่พื้นที่เป้าหมาย โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาควิชาการและสังคมร่วมกับเครือข่ายครู องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ประชาสังคม และสถาบันอุดมศึกษา สถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาในเรื่องการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ที่เห็นว่าต้องแก้ไข และจะสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของคนในพื้นที่ ในลักษณะทำไป ปรับไป เรียนรู้ไป เพื่อพัฒนารูปแบบและกลไกการทำงานที่เอื้อต่อการแก้ปัญหา

สมรรถนะการอ่าน กำหนดสมรรถนะการอ่านเป็น 2 ระดับชั้นเรียน คือ สมรรถนะการอ่าน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และสมรรถนะการอ่านระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

สมรรถนะการอ่านระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง ความสามารถในการออกเสียงได้ถูกต้องตามหลักการอ่านภายในเวลาที่กำหนดและเข้าใจเรื่องที่อ่าน

หลักการอ่าน หมายถึง การอ่านออกเสียงตามหลักเกณฑ์การอ่านออกเสียงได้ตามอักขรวิธี โดยอ่านกลุ่มคำที่ไม่มีตัวสะกด กลุ่มคำที่มีตัวสะกดตรงมาตรา กลุ่มคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราอ่านกลุ่มคำที่ไม่มีตัวสะกด กลุ่มคำที่มีตัวสะกดตรงมาตรา กลุ่มคาที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา กลุ่มคาที่มีสระลดรูป กลุ่มคาที่มีสระเปลี่ยนรูป กลุ่มคาที่มีคำควบกล้ำ กลุ่มคำที่มีอักษรนา กลุ่มคำที่มี รูปวรรณยุกต์ กลุ่มคำที่มีตัวการันต์

ความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการบอกความหมายของคำ ประโยค เครื่องหมายสัญลักษณ์ สื่อสารความรู้ความเข้าใจ บอกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากเรื่อง ที่อ่านได้อย่างเหมาะสม

แบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยกระบวนการสร้างตามหลักการวัดผลประเมินผลและผ่านการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทยและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล แบบทดสอบมีลักษณะเป็นบทอ่านที่มีความยาวไม่เกิน 10 บรรทัด จำนวน 5 บท แต่ละบทอ่านประกอบด้วย คำพื้นฐาน ในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-3 โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน และแบบบันทึกคะแนนการสอบภาคปฏิบัติที่เป็นเครื่องมือสำหรับกรรมการดำเนินการสอบ 2 ส่วน คือ 1) แบบบันทึกผลคะแนนการอ่านออกเสียง 2) แบบบันทึกผลคะแนนความเข้าใจในการอ่านที่ได้จากการตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน โดยคะแนนที่ได้นำ มาคิดเป็นร้อยละจัดระดับสมรรถนะการอ่านออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับดี
คะแนนร้อยละ 65-79 ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับพอใช้
คะแนนร้อยละ 50-64 ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับปรับปรุง
คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับอ่านไม่ออก

สมรรถนะการอ่านระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง ความสามารถการอ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามหลักการอ่านภายในเวลาที่กำหนด และเข้าใจเรื่องที่อ่าน

หลักการอ่าน หมายถึง การอ่านออกเสียงตามหลักเกณฑ์การอ่านออกเสียงได้ตามอักขรวิธี โดยอ่านออกเสียงสะกดคำไม่ผิด ไม่อ่านข้ามคำ ไม่อ่านเพิ่มคำ ไม่อ่านซ้ำคำไม่อ่านตะกุกตะกัก และสามารถแบ่งวรรคตอนการอ่านได้ถูกต้อง

ความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการอธิบายความหมายจากสิ่งที่อ่านโดยตรง โดยนัย จับใจความสำคัญ สรุปเรื่องราว วิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น เชื่อมโยง คาดคะเนเรื่องราวอย่างมีเหตุผล สื่อสารและนำความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปใช้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและสร้างสรรค์

แบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัยด้วยกระบวนการสร้างตามหลักการวัดผลประเมินผลและผ่านการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทยและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล และวัดผลประเมินผลด้วย เป็นข้อสอบที่มีบทอ่านคำถามเกี่ยวกับบทอ่านเป็นบทอ่านที่มีความยาวประมาณ 200 คำ จานวน 5 บท แต่ละบทเป็นบทอ่านที่นำมาจากสื่อที่หลากหลายมีความยากง่ายเหมาะสมตามระดับชั้นและวัยของนักเรียน มีเกณฑ์การให้คะแนนและแบบบันทึกคะแนนการสอบการอ่านเป็นเครื่องมือสำหรับกรรมการดำเนินการสอบแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) แบบบันทึกผลคะแนนการอ่านออกเสียง 2) แบบบันทึกผลคะแนนความเข้าใจในการอ่านที่ได้จากการตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน โดยคะแนนที่ได้นำมาคิดเป็นร้อยละ จัดระดับสมรรถนะการอ่านออกเป็น 4 ระดับ คือ

คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับดีมาก
คะแนนร้อยละ 65-79 ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับพอใช้
คะแนนร้อยละ 50-64 ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับปรับปรุง
คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับอ่านไม่ออก

กิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน หมายถึง การจัดกิจกรรมใดๆ ที่คณะผู้วิจัยร่วมกับเครือข่ายจัดขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือจัดให้กับนักเรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

ภาคีเครือข่าย หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 , โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 , โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงเรียนสังกัดเอกชน

นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดภาคีเครือข่าย 4 เครือข่าย

7. ข้อมูลเบื้องต้น

พื้นที่เป้าหมาย

โรงเรียนที่อยู่ในโครงการวิจัย เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย จำแนกตามสังกัดที่ต่างกัน ดังนี้

1. โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 135 โรงเรียน

มีเครือข่ายโรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 11 เครือข่าย

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ จำนวน 35 โรงเรียน

2. โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 177 โรงเรียน

มีเครือข่ายโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 18 เครือข่าย

3. โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 27 โรงเรียน ประกอบด้วย

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย	2 โรงเรียน
เทศบาลเมือง	7 โรงเรียน
เทศบาลตำบล	7 โรงเรียน
องค์การบริหารส่วนตำบล	11 โรงเรียน

4. โรงเรียนสังกัดเอกชน ที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา จำนวน 7 โรงเรียน

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ตัวแบบการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับครูเพื่อนำไปใช้พัฒนาสมรรถนะการอ่านของนักเรียน ด้านการบริหารบุคคล และด้านการนิเทศติดตาม

2. ได้แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย อาทิ 1) แผนพัฒนาคุณภาพการอ่านจังหวัดสุโขทัย 2) แผนพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล 3) แผนพัฒนาระบบการนิเทศ ติดตาม 4) แผนพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน

3. เกิดภาคีเครือข่ายความร่วมมือ และกลไกการทำงานในพื้นที่ ระหว่างภาควิชาการและสังคมร่วมกับเครือข่ายครู องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ประชาสังคม และสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

4. ได้รูปแบบ กระบวนการ เครื่องมือ และกลไก ในการสร้างความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

5. ได้ระบบข้อมูลสนับสนุน เครื่องมือ และกระบวนการในการจัดเก็บข้อมูล ตัวบ่งชี้สำคัญ จนถึงการวิเคราะห์ข้อมูลในการวางแผนและติดตามการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

6. ได้"ตัวแบบ (Model)" การจัดการเชิงพื้นที่ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

บทที่ 2
กรอบแนวคิดและแนวทางการดำเนินงาน

โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ครั้งนี้ มีกรอบแนวคิดโครงการ แผนการดำเนินงาน และกระบวนการขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

กรอบแนวคิดแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่

แนวคิดในการพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย นั้น ใช้แนวคิดทฤษฎีและหลักการบริหาร ประกอบด้วย

1. แนวคิด ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่ Area based
2. แนวคิด กระบวนการบริหารคุณภาพภายในสถานศึกษา
3. แนวคิด การพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน
4. แนวคิด การสร้างภาคีเครือข่าย และกลไกการมีส่วนร่วมการจัดการเชิงพื้นที่
5. แนวคิด การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน
6. แนวทาง การถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการ

1. แนวคิดเรื่องยุทธศาสตร์การทำงานเชิงพื้นที่

สีลาภรณ์ บัวสาย (2556) ได้กล่าวว่า การพัฒนาเชิงพื้นที่ เป็นเรื่องของความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกัน เน้นการทำงานแบบเสริมแรงกันระหว่างคนที่มีจุดแข็งแตกต่างกันในการสร้างให้เกิดการทำงานร่วมกันได้อย่างเป็นระบบนั้น จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่จะส่งสัญญาณให้ทุกฝ่ายรู้ว่าจะต้องทำอะไร เมื่อไร ดังนั้นการสร้างเครื่องมือส่งสัญญาณจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย .ได้ค้นพบว่า แผนอันเกิดจากข้อมูลที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันเป็นเครื่องมือส่งสัญญาณที่สำคัญ นอกจากนี้แล้ว สีลาภรณ์ บัวสาย ได้กล่าวถึง เครื่องมือที่สำคัญ 4 อย่าง ที่เป็นเครื่องมือในการสร้างระบบบูรณาการเชิงพื้นที่ประกอบด้วย 1) **เป้าหมายร่วมกัน** การกำหนดเป้าหมายการทำงานร่วมกันของภาคีพัฒนาเป็นเรื่องสำคัญอันดับแรกที่ต้องหาให้พบจึงจะสามารถสร้างความร่วมมือได้อย่างมีพลัง **2) กลไก** หมายถึง กลไกการพัฒนาหรือจัดการตนเองของคนในพื้นที่ซึ่งมีหลายฝ่ายสิ่งสำคัญที่สุด คือ ต้องกำหนดตัวหลักที่จะเป็นแกนการขับเคลื่อนการสร้างการเปลี่ยนแปลง ซึ่งควรเป็นเจ้าของปัญหาหรือเป็นคนที่มีใจและสมาธิให้กับการแก้ปัญหาได้อย่างต่อเนื่อง ส่วนตัวรองซึ่งเป็นฝ่ายสนับสนุนนั้นมีมากหลากหลาย ทั้งในด้านวิชาการ ด้านเงินทุน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ในการบูรณาการหน่วยต่าง ๆ

เข้าทำงานร่วมกันนี้จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ว่าปัญหาที่ต้องการแก้ไขนั้นไปเกี่ยวข้องกับหน่วยงานใดบ้าง แล้วออกแบบการทำงานให้ไปเชื่อมโยงคนเหล่านั้นเข้ามาร่วมคิดร่วมทำด้วยกัน **3) ข้อมูล** เป็นกุญแจสำคัญในการปรับคลื่น และจังหวะการทำงานของฝ่ายต่าง ๆ ทำให้ทุกฝ่ายเห็นภาพตรงกันว่า ปัญหาอยู่ที่ไหน ลำดับความสำคัญเป็นอย่างไร สาเหตุมาจากอะไร **4) กระบวนการ** หมายถึง การสร้างกระบวนการเพื่อเปลี่ยนแปลงการรับรู้และเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างภาคีพัฒนาฝ่ายต่าง ๆ กระบวนการที่สำคัญ มี 2 กระบวนการ คือ (1) กระบวนการจัดการความรู้และการเรียนรู้ และ (2) กระบวนการจัดการความสัมพันธ์

จุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์ (2557 ,หน้า 10) กล่าวว่า จากการทบทวนความรู้ความเคลื่อนไหวการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การทำงานเชิงพื้นที่ พบว่า

"พื้นที่" ในที่นี้ อาจหมายถึงได้ตั้งแต่ชุมชนหมู่บ้านไปจนถึงจังหวัดหรือมณฑลหรือมลรัฐในต่างประเทศ ทั้งนี้ ไม่ว่า **"หน่วย"** พื้นที่จะเป็นเช่นใด ความเหมือนที่สำคัญ คือ **การที่พื้นที่เหล่านี้ไม่ว่าขนาดใด บริบทใด มีอิสระและความสามารถในการบริหารจัดการ แก้ปัญหา" หรือ "พัฒนา" ของตนเอง เพื่อตอบโจทย์ของพื้นที่ของตนเอง** ทั้งในมิติการบริหารจัดการทรัพยากรไปจนถึงมิติประสานความร่วมมือและขับเคลื่อนการทำงาน ตลอดจนการเชื่อมโยงภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้และพัฒนางานที่จัดขึ้น การทำงานเชิงพื้นที่ (Area-based) เป็นการทำงานในแนวราบ คือ เสริมให้เกิดการรวมกำลังของหน่วยงานที่ทำงานในแนวดิ่งและภาคส่วนต่าง ๆ ที่ต่างคนต่างอยู่ให้เข้ามาทำงานร่วมกันได้ เครื่องมือสำคัญในการรวมพลังให้เกิดการเสริมแรงกันได้นี้ คือ ข้อมูลและการเรียนรู้ร่วมกันที่นำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ร่วมกันซึ่งทั้งหมดนี้คือ กระบวนการทำวิจัยและพัฒนา นั่นเอง

"หน่วยพื้นที่" หมายถึง จังหวัด ด้วยเหตุผลว่าการแบ่งขอบเขตพื้นที่ด้วยมิติทางการปกครองเป็นสิ่งที่คนทั่วไป เข้าใจได้ง่าย มีกลไกบริหารที่มีความชอบด้วยกฎหมายที่ชัดเจนอยู่แล้ว บนข้อเท็จจริงที่ว่า ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาที่รัฐลงทุนไปนั้น ส่วนใหญ่อยู่ที่หน่วยงานในระดับจังหวัด การบูรณาการจึงจำเป็นต้องทำที่ระดับจังหวัดเพื่อทำให้สามารถดึงทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งคน ความรู้เชิงเทคนิค และงบประมาณลงมาทำงานร่วมกันได้ โดยนำโจทย์ของการพัฒนาในจังหวัดนั้น ๆ เป็นตัวตั้ง และมองภาพการพัฒนาพื้นที่ในภาพรวม การให้ความสำคัญกับกลไกความร่วมมือในพื้นที่เป็นสิ่งสำคัญ โดยการทำงานจะมุ่งไปที่ผลลัพธ์ คือ การพัฒนาพื้นที่ ผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนา คือ กลไกในพื้นที่ เนื่องจากมีอำนาจหน้าที่และงบประมาณความร่วมมือของกลไกพัฒนาในพื้นที่จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญโดยเฉพาะการรับรู้ตั้งแต่แรก การร่วมทำงาน ไปจนถึงการสังเคราะห์ความรู้และการกระจายความรู้จากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

"กลไกพัฒนาพื้นที่" หมายถึง คนหรือหน่วยงานที่จะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาพื้นที่ในประเด็นที่หยิบยกเป็นโจทย์การทำงาน ทั้งนี้ การสังเคราะห์

บทเรียนการทำงานยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ในประเทศต่าง ๆ ในรายงานจับกระแสความเคลื่อนไหวและนวัตกรรมในการจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กและเยาวชน (INTREND) ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (จุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์, 2557) พบว่า ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการจัดการเชิงพื้นที่ ได้แก่

1) การมีโจทย์หรือเป้าหมายร่วมที่ชัดเจนบนฐานข้อมูลความรู้ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

2) การมีกลไกในการทำงานที่ดีร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในระดับพื้นที่

3) การเห็นภาพรวม (Grand Design) ร่วมกันแต่อาจเริ่มด้วยงานนาร่องขนาดเล็กที่ประณีต

4) การมุ่งผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม (Outcome-Oriented)

5) การให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้มีส่วนได้เสียหลัก ในโจทย์การพัฒนา

6) การให้ความยืดหยุ่นกับภาคีที่เข้ามาร่วมงานกัน

7) การทำให้เป็นเรื่องสาธารณะของสังคมในพื้นที่ผ่านสื่อท้องถิ่น ไม่ว่าการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่จะเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของพื้นที่ในมิติใดก็ตาม

สิ่งสำคัญของการพัฒนาระบบการจัดการเชิงพื้นที่ที่กล่าวไป โดยเฉพาะระบบการจัดการเชิงพื้นที่ในโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน ประยุกต์มาจากแนวคิด ABC (Area-Based Collaborative Research) ที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยได้พัฒนาขึ้น ซึ่งมีองค์ประกอบอยู่ 3 ส่วน คือ 1) การพัฒนากลไกการจัดการ ควรมีลักษณะเป็นกลไกที่ประกอบด้วยภาคีหลายภาคส่วนที่ร่วมมือกันโดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา 2) การพัฒนาฐานข้อมูล เพื่อใช้ในการกำกับติดตามและวางแผนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นสมรรถนะการอ่านของนักเรียน 3) กระบวนการเชื่อมโยงกลไกและข้อมูล นำสู่การวางแผนและกากับติดตามการพัฒนาในพื้นที่

"การบริหารจัดการเชิงพื้นที่" (Area – based approach) คือ การบริหารจัดการที่ลงไปทำกระบวนการในพื้นที่เป้าหมาย โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาควิชาการ และองค์กรพัฒนาเอกชน ให้มาร่วมแก้ไขปัญหาในเรื่องใหญ่ที่ทุกคนในพื้นที่เห็นว่าต้องแก้ไข และจะสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของคนในพื้นที่ ในลักษณะทำไป ปรับไป เรียนรู้ไป เพื่อพัฒนารูปแบบและกลไกการทำงานที่เอื้อต่อการแก้ปัญหา โดยสามารถถอดวิธีการทำงานเป็น 6 ขั้นตอน คือ

1) การเตรียมความพร้อม

2) การพัฒนาเครื่องมือและวิทยากร

3) การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูล

4) การทำแผนและข้อเสนอภาคประชาสังคม

5) การบูรณาการแผนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6) การจัดการความรู้และขยายผล

ประเด็นสำคัญของการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ จึงเป็นความพยายามที่จะพัฒนากลไกการเชื่อมต่อข้อมูลและการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และกลุ่มเป้าหมายภายใต้การมีข้อมูลเพื่อการตัดสินใจและการเชื่อมต่อเพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ พร้อมๆ กับการสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนากลไกการทำงานด้านการจัดการศึกษา ที่มีต้นทุนการทำงานที่เริ่มจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขยายผลลงสู่การปฏิบัติไปที่ภาคเครือข่าย และความยืดหยุ่นที่มีอยู่ รวมถึงความมีอิสระในการบริหารจัดการตามเป้าหมาย บริบทและศักยภาพของภาคเครือข่ายตามสภาพความจำเป็นของพื้นที่ภาคีเครือข่าย โดยที่ยังคงสามารถตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาโดยรวม เพื่อให้โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาดังกล่าวได้เป็นเครื่องมือส่งเสริมความเข้มแข็งของการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ได้ในระยะยาวต่อไป

2. แนวคิด กระบวนการบริหารคุณภาพ

การบริหารเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรและทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร มีกระบวนการในการบริหารหลายกระบวนการ ซึ่งในโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ได้นำแนวคิดกระบวนการบริหารที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในบริหารคุณภาพสถานศึกษา จำนวน 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) กระบวนการทำงานเชิงระบบ (PDCA) และ 2) กระบวนการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management: RBM) ดังนี้

1.กระบวนการทำงานเชิงระบบ (PDCA)

กระบวนการทำงานเชิงระบบ (PDCA) ถือเป็นวงจรบริหารงานคุณภาพ ซึ่งในการบริหารได้นำวงจรการทำงานเชิงระบบ (PDCA) นี้มาประยุกต์ใช้เพื่อการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ทุกครั้งที่วงจรหมุนครบรอบก็จะเป็นแรงส่งให้หมุนในรอบต่อไป วิธีการใหม่ ๆ ที่ทำให้เกิดการปรับปรุงก็จะถูกจัดทำเป็นมาตรฐานการทำงานซึ่งจะทำให้การทำงานมีการพัฒนาอย่างไม่สิ้นสุด ทั้งนี้ อาจเริ่มด้วยการปรับปรุงเล็ก ๆ น้อย ๆ ก่อนที่จะก้าวไปสู่การปรับปรุงที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนการทำงานเชิงระบบ สรุปได้ดังนี้

1.1 ขั้นตอนการวางแผน (Plan)

การวางแผนที่ดีช่วยให้สามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตช่วยลดความสูญเสียต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งในด้านแรงงาน วัตถุดิบชั่วโมงการทำงาน เงิน เวลา ฯลฯ และช่วยให้รับรู้สภาพปัจจุบันพร้อมกับกำหนดสภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ด้วยการผสาน

ประสบการณ์ ความรู้และทักษะอย่างลงตัว การวางแผนที่ดีสามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ ควรมีลักษณะดังนี้

1) ครอบคลุมถึงการกำหนดกรอบหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ สามารถแสดงถึงการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ฯลฯ
2) พร้อมสู่การพิจารณาว่ามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลใดบ้างเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้นโดยระบุวิธีการเก็บข้อมูลให้ชัดเจน
3) วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้
4) กำหนดทางเลือกในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

1.2) ขั้นตอนการปฏิบัติ (DO)

ขั้นตอนการปฏิบัติเป็นการลงมือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผน ในขั้นนี้ต้องตรวจสอบระหว่างการปฏิบัติด้วยว่าได้ดำเนินไปในทิศทางที่ตั้งใจหรือไม่พร้อมกับสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบด้วยไม่ควรปล่อยให้ถึงวินาทีสุดท้ายเพื่อดูความคืบหน้าที่เกิดขึ้นหากเป็นการปรับปรุงในหน่วยงานผู้บริหารย่อมต้องการทราบความคืบหน้าอย่างแน่นอนเพื่อจะได้มั่นใจว่าโครงการปรับปรุงเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด

1.3) ขั้นตอนการตรวจสอบและประเมินผล (Check)

การตรวจสอบและการประเมินผลเป็นขั้นตอนที่ทำให้เราทราบว่าการปฏิบัติในขั้นที่สองสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ สิ่งสำคัญก็คือ ต้องรู้ว่าจะตรวจสอบอะไรบ้างและบ่อยครั้งแค่ไหน ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบจะเป็นประโยชน์สำหรับขั้นตอนถัดไป กรอบและแนวทางการตรวจสอบและประเมินผล สรุปได้ดังนี้

1) ตรวจสอบและประเมินผลขั้นตอนการดำเนินงาน ได้แก่ ขั้นการศึกษาข้อมูล มีการศึกษาข้อมูลได้ครบถ้วน ขั้นการเตรียมงาน การเตรียมงานตามแผนงานมีความพร้อมหรือไม่ ขั้นดำเนินงาน มีบุคลากรและทรัพยากรหรือไม่ ขั้นตอนการประเมิน มีเครื่องมีและขั้นตอนการประเมินผลที่เหมาะสม

2) ตรวจสอบประเมินผลงานตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น Delta Principle คือ เกณฑ์การประเมิน

3) ตรวจสอบและประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากข้อมูลการรับบริการหรือการให้คำแนะนำจากผู้รับบริการโดยตรง

4) ตรวจสอบและประเมินคุณภาพทั่วทั้งองค์กร เมื่อดำเนินงานตรวจสอบและประเมินคุณภาพแล้ว ควรมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลต่อฝ่ายบริหารเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขต่อไป

1.4) ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา (Act)

ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสมจะพิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบ ซึ่งมีอยู่ 2 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ ก็ให้นำแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัตินั้นมาจัดทำให้เป็นมาตรฐานพร้อมทั้งหาวิธีการที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปอีกซึ่งอาจหมายถึงสามารถบรรลุเป้าหมายได้เร็วกว่าเดิมหรือเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเดิมหรือทำให้คุณภาพดียิ่งขึ้นก็ได้

กรณีที่ 2 ผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ ควรนำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาวิเคราะห์และพิจารณาว่าควรจะดำเนินการอย่างไร ต้องมองหาทางเลือกใหม่ที่น่าจะเป็นไปได้ ใช้ความพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิม ขอความช่วยเหลือจากผู้รู้ เปลี่ยนเป้าหมายใหม่

ดังนั้น แนวคิดการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย โดยใช้กระบวนการบริหารวงจรคุณภาพ (PDCA) อย่างเป็นระบบเริ่มตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติงานตามแผน การตรวจสอบและมีการปรับปรุงแก้ไข

2. กระบวนการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management: RBM)

การบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์เป็นการบริหารโดยมุ่งเน้นผลลัพธ์หรือผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก มีการประเมินผลลัพธ์หรือผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานโดยใช้ตัวชี้วัดทั้งในแง่ของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators) รวมทั้งมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ล่วงหน้า ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม

ขั้นตอนการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ มีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งองค์กรต้องกำหนดทิศทางโดยรวมว่าจะทำอะไรอย่างไร เป็นการวางแผนเชิงกลยุทธ์ เพื่อทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์การ (SWOT Analysis) และให้ได้มาซึ่งวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมายและกลยุทธ์การดำเนินงาน รวมทั้งพิจารณาถึงปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จขององค์การและสร้างตัวชี้วัดผลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ

2. การกำหนดรายละเอียดของตัวชี้วัดผลดำเนินงาน ซึ่งจะกำหนดความชัดเจนของตัวชี้วัดทั้งในเชิงปริมาณ (Quantity) คุณภาพ (Quality) เวลา (Time) และสถานที่หรือความครอบคลุม (Place) อันเป็นเป้าหมายที่ต้องการของแต่ละตัวชี้วัด

3. การวัดและการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีการตรวจสอบและรายงานผลการดำเนินงานของแต่ละตัวชี้วัดตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เช่น รายเดือน รายไตรมาสหรือรายปีเป็นต้นเพื่อแสดงความก้าวหน้าและสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่อย่างไรซึ่งการวัดผลการปฏิบัติงานหรือผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานโดยทั่วไปจะมีจุดเน้นของการดำเนินการ 3 ด้าน ได้แก่ ความประหยัด ความมีประสิทธิภาพและความมีประสิทธิผล

4. การให้รางวัลตอบแทน เมื่อได้พิจารณาผลการดำเนินงานแล้วผู้บริหารจะต้องมีการให้รางวัลตอบแทนตามระดับของผลงานที่ได้ตกลงกันไว้

ลักษณะขององค์กรที่บริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ มีลักษณะสรุปได้ดังนี้

1) มีพันธกิจ วัตถุประสงค์ขององค์การที่ชัดเจนและมีเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมโดยเน้นที่ผลผลิตและผลลัพธ์

2) ผู้บริหารทุกระดับในองค์กรมีเป้าหมายของการทำงานที่ชัดเจน

3) เป้าหมายจะวัดได้อย่างเป็นรูปธรรมมีตัวชี้วัดซึ่งสามารถติดตามผลและวัดได้อย่างชัดเจน

4) การตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานหรือโครงการต่าง ๆ จะพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก

5) บุคลากรทุกคนรู้ว่างานที่องค์กรคาดหวังคืออะไร

6) มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ การบริหารเงิน บริหารคน สู่หน่วยงานระดับล่างเพื่อให้สามารถทำงานบรรลุผลได้อย่างเหมาะสมทั้งยังเป็นการช่วยลดขั้นตอนในการทำงานแก้ปัญหาการทำงานที่ล่าช้าเพิ่มความยืดหยุ่นและประสิทธิภาพในการทำงานอีกด้วย

7) มีวัฒนธรรมและอุดมการณ์ร่วมกันเพื่อการทำงานที่สร้างสรรค์เป็นองค์กรที่มุ่งมั่นจะทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

8) บุคลากรมีขวัญและกำลังใจดีเนื่องจากได้มีโอกาสปรับปรุงงานและใช้ดุลยพินิจในการทำงาที่กว้างขวางขึ้นและได้รับการตอบแทนตามผลการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ของงาน

3. แนวคิดการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ

3.1 ความหมายระบบข้อมูลสารสนเทศ

1) ระบบสารสนเทศ (Information System) หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผลให้อยู่ในรูปสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สูงสุดและการจัดเก็บรักษาอย่างมีระบบเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ สารสนเทศที่ถูกจัดเก็บอย่างเป็นระบบจะสามารถนำไปใช้สนับสนุนการบริหารและการตัดสินใจทั้งในระดับผู้ปฏิบัติและระดับผู้บริหารเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันยิ่งขึ้นขอนำเสนอความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา ดังนี้

2) ข้อมูล (Data) หมายถึง ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งอาจแสดงเป็นตัวเลข ตัวหนังสือหรือสัญลักษณ์ ข้อเท็จจริงเหล่านี้เป็นสิ่งที่เก็บรวบรวมมาโดยยังไม่ผ่านการประมวลผลหรือการวิเคราะห์จัดกระทำ จึงทำให้ส่วนมากไม่มีความหมายสมบูรณ์พอที่จะนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจตัวอย่างของข้อมูล เช่น จำนวนห้องเรียน จำนวนนักเรียน น้ำหนัก ส่วนสูงเกรดเฉลี่ย

คะแนนสอบ NT คะแนนสอบ O-NET ผลการประเมินตัวชี้วัดตามมาตรฐานหลักสูตรสถานศึกษา เป็นต้น

3) สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูลที่ได้ผ่านการประมวลผลหรือการวิเคราะห์ด้วยวิธีการต่าง ๆ จนอยู่ในรูปแบบที่มีความหมาย สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจหรือนำไปใช้ในเรื่องต่าง ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ เช่น อัตราส่วนครูต่อนักเรียนการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มดำเนินการ การจัดเรียงลำดับคะแนนของนักเรียนร้อยละของนักเรียนที่มีผลการเรียนตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาในระดับดีเยี่ยม ดี ผ่าน ไม่ผ่าน เป็นต้น

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สารสนเทศของสถานศึกษา เกิดจากการนำข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบของครู บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง มาจัดกระทำ ประมวลผลหรือวิเคราะห์ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่นการจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับ การแจงนับ การวิเคราะห์ ฯลฯ ตลอดจนการใช้สูตรทางคณิตศาสตร์ต่างๆ (คำนวณหาค่าร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน ฯลฯ) ผลที่ได้จากการจัดกระทำด้วยวิธีการต่าง ๆ จะเป็นสารสนเทศ ซึ่งสามารถนำเสนอได้ในหลายรูปแบบ เช่น ตาราง แผนภาพ กราฟ หรือการบรรยายเป็นความเรียง

3.2 ขั้นตอนการจัดระบบสารสนเทศ

การจัดให้มีระบบสารสนเทศที่ดี ต้องเป็นไปตามกระบวนการหรือขั้นตอนที่มีคุณภาพ ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ โดยทั่วไปการจัดระบบสารสนเทศ มีขั้นตอนการดำเนินงานหลัก ๆ จำนวน 5 ขั้นตอน คือ 1) การรวบรวมข้อมูล 2) การตรวจสอบข้อมูล 3) การประมวลผลข้อมูล 4)การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ และ 5) การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ นั้น จะต้องกำหนดรายการข้อมูลที่ต้องการ กำหนดวิธีการจัดเก็บ สร้างหรือจัดหาเครื่องมือในการจัดเก็บให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและแหล่งข้อมูล เช่น แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบบันทึก แบบสังเกต เป็นต้นนอกจากนั้นควรกำหนดเวลาในการจัดเก็บหรือผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บโดยต้องคำนึงถึงข้อมูลที่ตรงกับความต้องการที่กำหนดไว้และมีความเชื่อถือได้

3.2.2 การตรวจสอบข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ก่อนที่จะนำไปประมวลผล ควรมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อน โดยพิจารณาจากความถูกต้อง ความสมบูรณ์และความเป็นปัจจุบันของข้อมูล

3.2.3 การประมวลผลข้อมูล

การประมวลผลข้อมูล เป็นการนำข้อมูลมาประมวลผลให้เป็นสารสนเทศ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ ข้อมูลใดที่เป็นสารสนเทศอยู่แล้วก็นำมาจัดกลุ่ม แยกแยะ ตามลักษณะและประเภทของสารสนเทศ ซึ่งการประมวลผล อาจเป็นการจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับ การแจงนับ สำหรับการใช้สูตรทางคณิตศาสตร์ การดำเนินการอาจใช้วิธีการง่าย ๆ ที่เรียกว่าทำด้วยมือใช้เครื่องคำนวณเล็กๆ มาช่วย จนกระทั่งใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่คือคอมพิวเตอร์ก็ได้ในการวิเคราะห์ข้อมูลควรใช้ค่าสถิตที่ง่ายและตรงที่สุด ค่าสถิติที่นิยมนำมาใช้ เช่น ค่าร้อยละ อัตราส่วน สัดส่วน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หรือแม้กระทั่งการแจกแจงความถี่ ที่เป็นการหาค่าสถิติที่ง่ายที่สุด

3.2.4 การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ

ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลหรือจัดทำเป็นสารสนเทศที่มีความหมายชัดเจน มีความกะทัดรัด ตรงกับความต้องการและสะดวกต่อการนำไปใช้ อาจนำเสนอในรูปของตาราง แผนภาพ กราฟ หรือการบรรยายเป็นความเรียง ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการนำไปใช้และลักษณะของสารสนเทศนั้น ๆ

3.2.5 การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ

การจัดเก็บส่วนที่เป็นข้อมูลและส่วนที่เป็นสารสนเทศไว้ในสื่อต่าง ๆ อย่างมีระบบสะดวกต่อการค้นหาเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ อาจจัดเก็บเป็นแฟ้มเอกสารหรือแฟ้มอิเล็กทรอนิกส์ตามศักยภาพของสถานศึกษา แต่ต้องคำนึงถึงระบบของการค้นหาให้สะดวกต่อการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน การนำข้อมูลไปประมวลผลใหม่ รวมทั้งการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในงานต่าง ๆ

3.3 การจัดระบบสารสนเทศ

สถานศึกษาที่มีระบบสารสนเทศที่สมบูรณ์ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน ใช้ได้สะดวกและตรงตามความต้องการ จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดซึ่งการจัดระบบสารสนเทศอาจจำแนกตามวิธีดำเนินการออกเป็น 3 ระบบ มีจุดเด่นและจุดด้อย พอสรุปได้ดังนี้

3.3.1 ระบบทำด้วยมือ (Manual System) เป็นระบบที่เก็บโดยการใช้เอกสารในรูปแบบ ต่าง ๆ ระบบนี้มีข้อดี คือค่าใช้จ่ายน้อย ส่วนข้อเสียคือ การเรียกใช้ไม่สะดวกและไม่ทันการหากจัดระบบแฟ้มเอกสารไม่เหมาะสมเท่าที่ควร

3.3.2 ระบบกึ่งอัตโนมัติ (Semi – Automation) ระบบนี้ใช้มือทำส่วนหนึ่งและใช้เครื่องกลส่วนหนึ่ง กล่าวคือ ส่วนที่เป็นเอกสารต่าง ๆ ทำด้วยมือ และส่วนที่สร้างระบบสารสนเทศใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วย ระบบนี้มีข้อดีคือ ค่าใช้จ่ายไม่สูง การฝึกอบรม

บุคลากรไม่มากนัก แต่มีข้อเสียคือ ถ้ารูปแบบเอกสารและการปฏิบัติงานไม่เหมาะสม การกรอกข้อมูลผิดพลาด จะทำให้การดำเนินการล่าช้าระบบนี้จะทำได้ดีต่อเมื่อส่วนที่ทำด้วยมือทำได้สมบูรณ์แบบ ได้แก่ การกรอกข้อมูลครบถ้วน ถูกต้อง มีระบบควบคุม ตรวจสอบอย่างดี

3.3.3 ระบบอัตโนมัติ (Full – Automation) เป็นระบบที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ดำเนินงาน ระบบนี้ต้องมีการออกแบบให้เข้ากับลักษณะงาน เนื่องจากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สร้างมาจะมีลักษณะและขนาดของเครื่องแตกต่างกัน

โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ประยุกต์ใช้แนวคิดการพัฒนาระบบข้อมูลสาสรสนเทศเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถการอ่านของนักเรียนซึ่งควรมีรายการข้อมูลที่เข้ามาสู่การพัฒนาระบบเพื่อให้มีการใช้งานได้มีประสิทธิภาพ สีลาภรณ์ บัวสาย ได้กล่าวว่า ข้อมูลที่จัดเก็บในฐานข้อมูล ควรจะประกอบด้วย 1) ร้อยละเด็กที่เข้าถึงการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 2) จำนวนเด็กหลุดออกจากระบบก่อนจบการศึกษาภาคบังคับ (ม.3) 3) จำนวนเด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจน 4) พัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กเล็ก (เตรียมอนุบาล -อนุบาล) 5) จำนวน เด็ก ป.3 ที่ยังอ่านหนังสือไม่ได้ตามเกณฑ์ 6) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา 7) จำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ด้านการเรียนรู้ (LD) ที่ได้รับ/ไม่ได้รับการคัดกรองข้อมูลและดูแล ซึ่งโครงการวิจัยกำหนดวิธีการจัดระบบสารสนเทศ โดยพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาและประเมินการอ่าน ด้วยระบบอัตโนมัติ (Full – Automation) เป็นระบบที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ดำเนินงาน และสามารถใช้งานได้ทุกที่ที่มีสัญญาณอินเตอร์เน็ต

4. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือ

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ

ความร่วมมือ (Collaboration) เป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ทำให้การทางานร่วมกันหรือการทำงานเป็นทีมประสบความสำเร็จ ความร่วมมือจึงเป็นคุณลักษณะที่กลุ่ม ทีม หรือองค์กรพึงปรารถนา ซึ่งหมายถึงการทำงานร่วมกับผู้อื่น การร่วมมือกัน การร่วมรู้ร่วมคิดการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อสร้างบางสิ่งบางอย่างร่วมกัน (Croewther, 1996)

Lucas (1998) ให้ความหมายความร่วมมือในการทำงานขององค์กรว่า เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการของบุคคล หรือความต้องการขององค์กรในการร่วมกันรับผิดชอบงาน มีการร่วมมือกันของบุคคล มีการสร้างเครือข่ายการทำงาน มีกลุ่มร่วมมือ สมาชิกมีการวิเคราะห์วิจารณ์ตนเอง และรู้สึกว่าตนได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่น Robbins & Finley (1998) ยังให้ความหมายของความร่วมมือในการทำงาน โดยเน้นความสำคัญว่า ทุกฝ่ายจะให้การช่วยเหลือกันเพื่อให้ได้ประโยชน์ร่วมกัน และสามารถทำให้ทีมคงอยู่ได้เพื่อรักษาผลประโยชน์ร่วมกัน

Martin (1999) เสนอว่า ความร่วมมือในการทำงานไม่ใช่กระบวนการทำงาน แต่เป็นการสร้างความสัมพันธ์ของบุคคล (Human Relationship) ในการทำงานร่วมกันของบุคคล

สรุป ความร่วมมือในการทำงาน หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาปฏิบัติการทำงานร่วมกัน อาจร่วมมือกันอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน โดยอาจไม่ต้องทำวาระการประชุมร่วมกัน การทำงานร่วมกัน จะประกอบด้วย การวางแผนกำหนดเป้าหมาย ทำแผนปฏิบัติการ ดำเนินการตามที่กำหนด โดยสมาชิกทุกคนต้องมีจิตสำนึกด้านความรับผิดชอบที่จะแสวงหาวิธีการเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของตน ร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น สร้างพลัง และการช่วยเหลือกัน

การสร้างความร่วมมือ

ความร่วมมือ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์การสู่ความสำเร็จ เป็นสิ่งที่สามารถประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการสร้างความสัมพันธ์อย่างยั่งยืน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งในระหว่างบุคคล ครอบครัวและเพื่อนบ้าน การสร้างความร่วมมืออาจมีทั้งในระดับหุ้นส่วนแบบไม่เป็นทางการ ไปจนถึงระดับการวางแผนสร้างความสัมพันธ์เชิงความร่วมมืออย่างจริงจังเป็นแบบแผน กล่าวได้ว่า ความร่วมมือเป็นการเปิดโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ส่งเสริมความเป็นเพื่อนบ้าน ความเป็นชุมชน เพิ่มความตระหนักในการยอมรับประโยชน์ในการขยายขอบเขตการใช้ทรัพยากรร่วมกันด้วยการลดทอนความซ้ำซ้อน (กนกอร สมปราชญ์ และคณะ, 2548) ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอในรายละเอียด ดังนี้

ลำดับขั้นเพื่อความสำเร็จในการสร้างความร่วมมือ (The Steps to Successful Collaboration) ความสำเร็จในการสร้างความร่วมมือ มีลาดับขั้นในการดาเนินการดังนี้

1. ระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Identify Stakeholder) ความร่วมมือจะประสบผลสำเร็จได้ต้องมีการระบุถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อจะได้ร่วมประชุมวางแผนกำหนดความต้องการ นิยาม เป้าหมายและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากความเป็นผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของแต่ละคน ซึ่งถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณประโยชน์ต่อการสร้างความร่วมมือ

2. การสนองเหตุผลและความต้องการในการมีส่วนร่วม (Have Collaborators State Their Reasons for Wanting to Participate) หลังจากการกำหนดผู้เป็นหุ้นส่วนความร่วมมือซึ่งอาจอยู่ในรูปตัวแทนองค์การหรือครอบครัวชุมชนแล้ว ต้องทบทวนอยู่เสมอว่าความร่วมมือที่ดำเนินการอยู่ได้สนองความต้องการ โดยทาให้เกิดการแบ่งปันทรัพยากรและแลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญเพื่อสนองตอบความต้องการและเป้าหมายของชุมชนแล้วหรือยัง

3. สร้างพันธะสัญญาสู่เป้าหมายร่วมกัน (Get a Commitment to Stated Goals) ความร่วมมือที่เกิดจากการสั่งการ จะไม่ทำให้เกิดจิตสำนึกและการแลกเปลี่ยนความคิด และหากปราศจากการแลกเปลี่ยนความคิดในการกำหนดเป้าหมายจะทำให้โอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการสร้างความร่วมมือมีน้อย

4. การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม (Establishing a Shared Vision) การสร้างความร่วมมือจะประสบความสำเร็จจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีภูมิหลังและมุมมองที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ความหลากหลายอาจนำมาซึ่งความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจและการควบคุม

5. การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือ (Developing a Collaborative Strategic Plan) การวางแผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดเป้าหมายเพื่อให้เกิดความสำเร็จระยะยาวภายในสองถึงสี่ปี ในที่ประชุมผู้มีส่วนร่วมทุกคน ต้องร่วมแลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญ ความหวัง สิ่งที่เป็นความวิตกกังวล และร่วมกันร่างแผนยุทธศาสตร์ โดยคำนึงถึงความใส่ใจต่อทรัพยากรที่ขาดแคลน เน้นมุมมองที่หลากหลาย อธิบายถึงรายละเอียดขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะเกิดผลต่อองค์การและเพื่อนบ้าน ส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการชี้แจงเหตุผล บริการจัดการโดยการรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลอื่น สร้างพันธะสัญญาความร่วมมือในการสร้างพันธกิจและเป้าหมาย และประเมินจุดแข็งจุดอ่อนของหุ้นส่วนทุกคน

6. การกำหนดข้อปฏิบัติในการประชุม (Determining Meeting Rules) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถร่วมกำหนดข้อปฏิบัติบางส่วนในการประชุม ซึ่งอาจเป็นเพียงเรื่องเกี่ยวกับ การปฏิบัติหรือเรื่องที่จำเป็น

7. การสร้างข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการตัดสินใจ (Building Consensus about Decision Making) ข้อขัดแย้งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเกิดขึ้น ดังนั้น การสร้างความร่วมมือจึง ถือเป็นสิ่งท้าทาย การย้อนกลับไปทบทวนเพื่อหาคาตอบของข้อขัดแย้งและทักษะการสร้างข้อตกลงร่วมกันเป็นกุญแจสู่ความสำเร็จ การให้ความไว้วางใจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ หากปราศจากความไว้วางใจแล้วหุ้นส่วนทุกคนจะไม่ยอมเปิดเผยความคิดเห็นส่วนตัว

4.2 การสร้างเครือข่าย

ประเวศ วะสี (2541) กล่าวถึง เครือข่าย ทางสังคมที่มีการขยายตัวออกไปว่า เครือข่ายทางสังคมจะคล้ายเครือข่ายในสมอง โดยโครงสร้างของสมองนั้นจะทำให้เกิดการเรียนรู้ในระดับที่สูงเพื่อการมีชีวิตรอด และโครงสร้างทางสังคมจะมีวิวัฒนาการไปเหมือนโครงสร้างทางสมองมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของสังคม จากสังคมใช้อำนาจไปเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และการที่จะเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ได้นั้น จะต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคมจากแนวดิ่งไปเป็นเครือข่ายสังคมที่มีการโยงใยความสัมพันธ์ในทุกทิศทาง เป็นเครือข่ายทางสังคมแห่งกัลยาณมิตรหรือเครือข่ายสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Social Networks) โดยที่เครือข่ายสังคมจะต้องมีความสามารถในการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องหรือมีการขยายแนวคิด กระบวนการ ออกไปจึงจะสามารถปรับตัวให้อยู่ในดุลยภาพได้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) ให้ทัศนะ เกี่ยวกับนิยามของเครือข่ายว่า มีความหมายแตกต่างไปตามมุมมองของแต่ละคน และให้นิยามของเครือข่ายเพื่อการปฏิรูปการศึกษาว่าหมายถึง “การที่ปัจเจกบุคคล องค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันใดๆ ได้ตกลงที่จะประสานเชื่อมโยง

เข้าหากันภายใต้วัตถุประสงค์หรือข้อตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปฏิรูปการศึกษา" กลุ่มเครือข่ายนั้น ต้องมีการแสดงออกเป็นการลงมือกระทำกิจกรรมร่วมกัน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) ยังมีความเห็นอีกว่า การเชื่อมโยงเข้าหากันเป็นเครือข่าย ไม่ใช่การรวมกลุ่มของสมาชิกที่มีความสนใจเพียงต้องการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือร่วมสังสรรค์กันเท่านั้น แต่มันหมายถึงความต้องการที่จะพัฒนาไปสู่การลงมือกระทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน

เครือข่าย (ออนไลน์, 2554) หมายถึง การประสานงานรูปแบบหนึ่งที่โยงใยการทำงานของกลุ่มบุคคล หรือองค์กรหลายองค์กร ซึ่งมีทรัพยากร มีเป้าหมาย มีกลุ่มสมาชิกของตนเองที่มีความคิด ปัญหา ความต้องการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเหมือนกันหรือคล้ายกัน มาติดต่อประสานงานหรือร่วมกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เพื่อแก้ไขปัญหาหรือสนองความต้องการในเรื่องนั้นๆ โดยยึดหลักการทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน เคารพซึ่งกันและกันมากกว่าการเชื่อฟังและปฏิบัติตามผู้มีอำนาจสั่งการ

เครือข่าย (ออนไลน์, 2555) หมายถึง รูปแบบทางสังคมที่เปิดโอกาส ให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์การเพื่อแลกเปลี่ยนการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และการร่วมกันทำงานโดยมีฐานะเท่าเทียมกัน

4.3 การรสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษา

พิสิฐ เทพไกรวัล, (2554) รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ประกอบด้วย กระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นสร้างความตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการวางนโยบายด้วย เพื่อสร้างความตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย เพื่อที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งพิจารณาองค์กรต่าง ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมเข้ามาเป็นเครือข่ายในการทำงาน

2) ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย ควรติดต่อ/ประสานกลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์ที่จะรวมกลุ่มเครือข่ายด้วยการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงวัตถุประสงค์ บทบาทของสมาชิก และกิจกรรมของเครือข่าย

3) ขั้นสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน โดยการร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์และข้อตกลงในกิจกรรมของเครือข่าย กำหนดบทบาทหน้าที่และการวางผังเครือข่าย ตลอดจนการเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำ

4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย การบริหารจัดการที่ดีเพื่อความสำเร็จของเครือข่าย ควรมีวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ ระบบการบริหารจัดการ ที่เหมาะสมกับสภาพหรือลักษณะของเครือข่าย ซึ่งจะทำให้เครือข่ายดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

5) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ ควรมีการสร้างผลงานของเครือข่ายให้ปรากฏเป็นรูปธรรมด้วยกิจกรรมที่ใช้ทรัพยากรร่วมกัน ควรมีการตกลงในเรื่องการบริหารจัดการเครือข่ายที่เริ่มต้นด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ของเครือข่าย กำหนดกิจกรรม จัดวางข้อตกลงในการทำงาน กำหนดบทบาทของสมาชิก รวมทั้งสิทธิหน้าที่ของผู้นำเครือข่าย เป็นต้น

6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ควรมีการพัฒนาความสัมพันธ์จนนาไปสู่ การทำกิจกรรมร่วมกันที่ปรากฏผลงานอย่างเด่นชัด ทำให้องค์กรเครือข่ายเกิดความรู้สึกว่าตนได้รับผลประโยชน์จากการเข้าเป็นเครือข่ายและเกิดความสัมพันธ์แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และที่สำคัญควรจัดให้มีการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อประโยชน์ต่อการทำงานของฝ่ายปฏิบัติการ จนนำไปสู่การขยายกิจกรรมหรือขยายกลุ่มตามพื้นที่หรือตามลักษณะของกิจกรรม

สรุปการสร้างเครือข่าย หมายถึง การทำให้มีการติดต่อ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ ภายใต้ความต้องการในวัตถุประสงค์ร่วมกัน จัดโครงสร้างและรูปแบบการทำงานด้วยระบบใหม่ในลักษณะสร้างความร่วมมือประสานงานกันในแนวราบ ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย การระดมสรรพกาลัง ร่วมกันกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาด้วยการให้สมาชิกได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายต้องไม่ใช่การสร้างระบบติดต่อด้วยการเผยแพร่ข่าวสารแบบทางเดียว เช่น การส่งจดหมายข่าวไปให้สมาชิกตามรายชื่อ แต่จะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันด้วย

5. แนวคิดการพัฒนาการอ่าน

1. ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญในการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทย นักวิชาการหรือนักการศึกษา และนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้หลากหลายความหมาย ดังต่อไปนี้

อารีย์ มนทิราลัย (2545 : 23) ให้ความหมายของการอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรเครื่องหมายสัญลักษณ์ เครื่องมือ สื่อความหมายต่าง ๆ ที่ปรากฏแก่ตาออกมาเป็นความคิด ความเข้าใจ เชิงสื่อสาร แล้วผู้อ่านสามารถนำความคิดความเข้าใจเชิงสื่อสารนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ต่อไป

มิตรถาวร คำภูษา (2545 : 18) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษร หรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้ และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ และเครื่องมือสื่อความหมายต่าง ๆ ที่ปรากฏแก่สายตา โดยแปลออกเป็นความหมายทีที่ใช้สื่อความคิด ความรู้ ความเข้าใจระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำความหมายนั้นไปใช้ประโยชน์ได้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 2) ให้ความหมายของการอ่านว่า ลักษณะของกระบวนการเป็นลำดับขั้นที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค

ข้อความ และเรื่องราวของสารที่ผู้อ่านสามารถบอกความหมายได้

จากความหมายข้างต้นดังกล่าวสรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการแปลความหมายของตัวอักษร คำ กลุ่มคำ ประโยค นำมาลำดับความคิดเพื่อทำความเข้าใจความหมายและบอกความหมายของตัวอักษร คำ กลุ่มคำ ประโยคหรือสัญลักษณ์นั้น

2. การอ่านออกเสียง

วรรณี โสมประยูร (2544 : 162) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายการอ่านออกเสียงว่าทำให้

1. สามารถรู้จักตัวพยัญชนะ ตัวสระ รู้จักการประสมอักษร

2. สามารถออกเสียงตัวพยัญชนะ สระ และคำได้ถูกต้องชัดเชน โดยเฉพาะตัว ร ล ว และคำควบกล้ำ

3. สามารถกวาดสายตาอ่านข้อความได้ต่อเนื่อง ไม่หยุดชะงัก ไม่ดูตัวไม่มีเพิ่มตัว ไม่ข้ามคำ

4. สามารถอ่านเว้นจังหวะและวรรคตอนได้ถูกต้องเหมาะสม รู้จักเน้นคำ

5. สามารถใช้น้ำเสียงและแสดงอารมณ์ตามเนื้อเรื่องเป็นแบบคำพูดหรือคำบรรยาย

6. สามารถวางท่าทางในการอ่านได้ถูกต้องเหมาะสม เช่น การจับหนังสือการวางระยะห่างจากสายตา การมองผู้ฟัง รวมทั้งท่านั่ง และท่ายืนอ่านที่งดงาม

7. สามารถอ่านคำร้อยกรองให้สนุกสนานเพลิดเพลินจากเสียงสัมผัสและความไพเราะของภาษาที่เกิดจากทำนอง

8. สามารถอ่านทำนองเสนาะตามประเภทบทร้อยกรองได้

9. สามารถส่งเสริมให้เด็กสนใจและมีเจตคติที่ดีต่อวรรณคดี

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายในการอ่านออกเสียง เพื่อให้ผู้อ่านมีทักษะในการอ่านอย่างถูกต้องคล่องแคล่วและชัดเจนและสื่อความหมายเรื่องราวที่อ่านไปยังผู้ฟังได้ดีโดยอ่านแบบใช้เสียงและเน้นจังหวะให้เหมาะสม และส่งเสริมให้เยาวชนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาไทยและวรรณคดีไทยด้วย

3. ความสำคัญของการอ่าน

ความสำคัญของการอ่าน มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

บรรจง จันทร์พันธ์ (2547 : 16) ได้ให้ความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตั้ง แต่เล็กจนโต การอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนาอาชีพและการศึกษา การอ่านเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนการสอน การอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน

จากความสำคัญของการอ่านข้างต้น สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อมนุษย์ทุกเพศทุกวัย ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน นักศึกษาหรือประกอบอาชีพใด ก็ต้องอาศัยการอ่านเป็นหลักทั้งสิ้นซึ่ง ถ้าอ่านหนังสือไม่ออกแล้วก็จะทำให้เป็นผู้ล้าหลังและโง่เขลา ไม่ทันโลกทัน

เหตุการณ์ผู้ที่ทีนิสัยรักการอ่านจะเป็นผู้ที่เจริญในหน้าที่การงาน และใช้ประโยชน์ของการอ่านเป็นเครื่องแสวงหาความรู้และความบันเทิงได้เป็นอย่างดี

4. ความมุ่งหมายในการอ่าน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 5-6) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายเฉพาะของการอ่านดังนี้

1. ตอบสนองอารมณ์ที่ผู้อ่านพอใจ
2. ช่วยให้พบกับความต้องการในชีวิตประจำวัน เพราะการอ่านจะช่วยชดเชยอารมณ์ที่ขาดหายไป และช่วยตอบสนองความต้องการในส่วนของอารมณ์ หรือความรู้สึกที่ต้องการติดตามเรื่องที่ได้รับฟังจากผู้อื่น
3. ส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ โดยอาศัยแนวทางจากเรื่องที่อ่าน
4. ส่งเสริมให้มีความกระตือรือร้นในการอ่านเรื่องอื่น ๆเพิ่มขึ้น
5. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของสมอง
6. ช่วยให้มีความรู้เพิ่มขึ้น สามารถใช้ประกอบการเรียนวิชาอื่น ๆ
7. รู้จักสถานที่ที่ไม่สามารถเดินทางไปได้ แต่สามารถหาประสบการณ์ได้จากการอ่าน
8. มีความคิดเป็นอิสระในการเลือกเรื่องที่จะอ่าน มีความเฉลียวฉลาดโดยอาศัยความรู้และแนวคิดจากการอ่านไปสนทนา โต้ตอบกับผู้อื่นได้
9. เป็นการใช้เวลาพักผ่อน
10. ช่วยให้เกิดความสนใจเรื่องใหม่ ๆ
11. ส่งเสริมการฝึกทักษะการอ่านจากขั้นพื้นฐานไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น
12. เป็นการฝึกให้มีระดับความคิดสูงขึ้น
13. เปิดเผยความลึกลับในเรื่องราวบางอย่างที่ผู้อ่านยังไม่เคยรู้มาก่อน
14. ช่วยให้มีสุขภาพจิตดีขึ้น
15. ช่วยให้มีความคิดแตกฉานมากขึ้น
16. ส่งเสริมให้ผู้อ่านมีน้ำใจนักกีฬา
17. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเรื่องส่วนตัว
18. ส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมกับผู้เขียน
19. ส่งเสริมให้ผู้อ่านสามารถเผชิญหน้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ด้วยความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น
20. พัฒนาคุณค่าทางสังคม โดยอาศัยความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น
21. ช่วยให้ผู้อ่านมีหูตากว้างไกล

บรรจง จันทร์พันธ์ (2547 : 17) ได้ให้แนวทางหรือจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ว่า อ่านเพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความสนุกสนาน ตอบคำถาม ตลอดจนนำไปใช้ประโยชน์ได้ทำให้ผู้อ่านรักการอ่าน และสนใจที่จะศึกษาค้นคว้า

จากจุดมุ่งหมายของการอ่าน ที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า เพื่อให้ได้รับความรู้และหลักเกณฑ์การอ่าน สามารถจับใจความสำคัญและตอบคำถามได้ คิดวิเคราะห์ใจความสำคัญและวิจารณ์เพื่อให้มีนิสัยรักการอ่าน และเพื่อแสวงหาความรู้และความเพลิดเพลินในยามว่าง

5. การพัฒนาทักษะการอ่าน

การอ่าน คือ การแปลสัญลักษณ์ตัวเขียน หรือตัวพิมพ์ ให้มีความหมายออกมา สัญลักษณ์ของภาษาไทยคือ คำ ข้อความ ดังนั้นในการสอนอ่านจงจำเป็นจะต้องฝึกควบคู่กันไปกับการรู้ความหมาย กระบวนการอ่าน ประกอบด้วย **การสัมผัส** คือ การเห็นตัวอักษร **การรับรู้** คือ เมื่อสายตากระทบตัวอักษร ผู้อ่านจะโยงการรับรู้กับความหมายที่ตนเข้าใจ **การเข้าใจความหมาย** เมื่อเกิดการรับรู้แล้ว การรับรู้นั้นจะถ่ายโยงไปกับความหมาย เกิดความคิดรวบยอดได้ทันที ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม

6. ขอบข่ายการสอนอ่านในระดับประถมศึกษา

การสอนอ่านในช่วงชั้นที่ 1 จะสอนลักษณะเบื้องต้นของการอ่านคือ การจับหนังสือ การอ่านเป็นคำ ความหมายของคำ การจับใจความ การเก็บใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน โดยมุ่งหวังให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลินในการอ่านและชอบอ่าน มีนิสัยรักการอ่าน

การสอนอ่านในช่วงชั้นที่ 2 มุ่งเน้นให้นักเรียนใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้มากขึ้น ใช้การอ่านเพื่อศึกษารายละเอียดในเรื่องราวที่อ่าน ดังนั้นการอ่านจึงเป็นการอ่านเพื่อค้นคว้าหาความรู้เฉพาะอย่าง จึงจำเป็นต้องฝึกทักษะเพิ่มจากการอ่านในช่วงชั้นที่ 1 ในเรื่องการอ่านเพื่อเก็บใจความสำคัญและการลำดับความคิดเนื้อหา การอ่านอย่างมีวิจารณญาณและใช้ความคิดวิพากษ์วิจารณ์ การรักษาความจำในเนื้อหาที่สำคัญให้ยาวนาน มีสมาธิในการอ่านและมีช่วงเวลาในการอ่านได้นาน

7. ประเภทของการอ่าน

ประเภทของการอ่านจำแนกตามจุดประสงค์ของการอ่านได้ 2 ประเภทคือ

1.การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ได้แก่ การอ่านนิทาน นิยายหรือเรื่องที่สนุกสนาน

ช่วงชั้นที่ 1 จะเน้นการอ่านประเภทนี้มาก เพื่อยั่วยุให้นักเรียนอยากรู้อยากเห็น อยากอ่าน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาและวรรณคดี ซึ่งเป็นโอกาสที่สอดแทรกจุดประสงค์การอ่านอื่น ๆ และฝึกการอ่าได้อย่างกว้างขวาง

ช่วงชั้นที่ 2 ยังส่งเสริมการอ่านประเภทนี้ และมีหนังสือนอกเวลาเพื่อยั่วยุให้อ่านหนังสืออื่นนอกจากหนังสือเรียน นอกจากนี้ควรเลือกหนังสือนิทานส่งเสริมการอ่าน นิยาย การ์ตูนที่เหมาะกับเด็กแต่ละวัย มาเตรียมไว้ทำให้การอ่านประเภทนี้สัมฤทธิ์ผลได้ง่ายและเร็วขึ้น

การอ่านประเภทนี้แม้จะเป็นการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินก็ต้องใช้ความคิดพิจารณาหาข้อเท็จจริง และสิ่งที่เป็นประโยชน์ด้วย

2. การอ่านเพื่อหาความรู้ ได้แก่ การอ่านตำรา หนังสือวิชาการ เป็นต้น เป็นการอ่านที่ต้องการรายละเอียด ช่วงชั้นที่ 1 มีการฝึกวิธีการอ่านเพื่อหาความรู้มาแล้วแต่สอดแทรกอยู่กับการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน หรือการกำหนดให้อ่านและค้นคว้าจากหนังสือต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการอ่านหาความรู้ ซึ่งเน้นมากในช่วงชั้นที่ 2

การอ่านประเภทนี้จะอ่านอย่างละเอียดถี่ถ้วน อาจจะต้องกอ่านซ้ำ เพราะบางครั้งต้องการหลักฐาน ข้อเท็จจริง จึงต้องอ่านอย่างมีวิจารณญาณและใช้ความคิดวิพากษ์วิจารณ์ บางทีต้องจำทุกคำในประโยคหรือจำบทร้อยกรองทั้งบทมิใช่เพื่ออ่านเนื้อหาเรื่อราวแต่จะต้องอ่านทั้งคำนำและส่วนอื่น ๆ เพื่อนำไปใช้อ้างอิงหรือรายงาน

8. วิธีการสร้างความพร้อมในการอ่าน

ความพร้อมในการอ่านเป็นขั้นของการพัฒนา ซึ่งปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและปัจจัยภายในร่างกาย ส่งผลให้นักเรียนพร้อมที่จะรับการสอนอ่าน หลักการทั่วไปเกี่ยวกับความพร้อมในการอ่านสามารถสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนโดยทั่วไปจะมีความพร้อมเกี่ยวกับการอ่านเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะในระดับอายุทีjแตกต่างกันในแต่ละคน

2. นักเรียนพร้อมที่จะพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ถ้าหากว่าทักษะเหล่านั้นพัฒนาขึ้นจากพื้นฐานด้านวุฒิภาวะ นักเรียนก็พร้อมที่จะอ่านได้เป็นอย่างดี ถ้าหากเรื่องไม่ยากหรือง่ายเกินไป

3. ไม่ควรบังคับให้นักเรียนเข้ารับการฝึกฝนก่อนที่นักเรียนจะบรรลุวุฒิภาวะ การฝึกเช่นนี้ไม่ทำให้เกิดความก้าวหน้าในการฝึกฝนและบางครั้งทำให้เกิดการทำลายความกระตือรือร้นโดยธรรมชาติ

4. นักเรียนมีวุฒิภาวะมากเพียงใดการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความพร้อมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็มีความจำเป็นน้อยลงไปเพียงนั้น

5. ครูอาจช่วยสร้างความพร้อมในการอ่านให้แก่นักเรียนได้โดยการสร้างประสบการณ์ให้

9. การฝึกทักษะการอ่านออกเสียง

1. ในการฝึกแต่ละครั้งควรฝึกนักเรียนเป็นรายบุคคล ตั้งความมุ่งหมายไว้เพียงอย่างเดียวและบอกให้นักเรียนทราบความมุ่งหมาย เช่น ฝึกอ่านคำควบกล้ำ ฝึกอ่านตัว ร ล ให้ชัด

2. ฝึกอ่านบ่อย ๆ ในระยะเวลาสั้น ๆ เพราะการใช้การฝึกแต่ละครั้งนานเกินควรจะทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายที่จะอ่าน ขณะที่ฝึกอ่านควรให้นักเรียนจับหนังสือให้ถูกวิธี

3. ควรนำคำใหม่หรือคำยากมาให้นักเรียนฝึกอ่าน ฝึกเขียน และให้รู้ความหมายของคำก่อนที่จะให้นักเรียนอ่านออกเสียง

4. การแก้ไขข้อบกพร่อง ควรหลีกเลี่ยงการให้อ่านเป็นรายบุคคลต่อหน้าเพื่อน ๆ เพราะเป็นการเน้นปมด้อยแก่เด็ก แต่ควรพยายามให้อ่านเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และควรรีบซ่อมเสริมทันทีที่พบข้อบกพร่อง

5. ข้อความที่เป็นร้อยแก้วควรให้นักเรียนฝึกอ่านเดี่ยวเพราะในชีวิตประจำวันนักเรียนต้องพบกับการอ่านด้วยตนเอง ส่วนร้อยกรองให้อ่านเดี่ยวหรือกลุ่มก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสม ขณะที่อ่านต้องอ่านให้ได้ยินทั่วถึงกันทุกคน

6. ข้อความที่อ่านควรเป็นข้อความที่เคยเห็นและไม่เคยเห็นด้วยเพื่อให้นักเรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

7. หนังสือเรียนที่กำหนดให้นั้นไม่จำเป็นต้องอ่านออกเสียงในชั้นทุกวรรคทุกตอน ตลอดทั้งเล่มอาจเลือกให้อ่านในใจในชั้นบ้าง เป็นการบ้านบ้าง เป็นต้น

8. ให้ตอบคำถาม สรุป เพื่อจับใจความเรื่องที่อ่านไปแล้ว

9. มีการติชม แก้ไข และควรให้ฟังตัวอย่างการอ่านที่ถูกต้อง

10.การอ่านแจกลูก สะกดคำ (กรมวิชาการ 2545 หน้า 87)

การแจกลูก หมายถึง การแยกคำให้รู้ว่ามีพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ หรือตัวสะกดอะไรบ้าง แล้วใช้เสียงพยัญชนะเป็นเสียงยืนเปลี่ยนสระ หรือตัวสะกด แล้วออกเสียงคำที่แจกแจงออกไป เช่น กะ กา กิ กี หรือใช้เสียงสระเป็นเสียงยืนและเปลี่ยนเสียงพยัญชนะ เช่น กา ดา บา ปา อา เป็นต้น

การสะกดคำ หมายถึง การแยกคำให้รู้ว่ามีพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ หรือตัวสะกดอะไรบ้าง แต่เน้นการออกเสียงเฉพาะคำ ๆ หนึ่ง และเน้นการเขียนได้ถูกต้อง จุดมุ่งหมายของการสอนแจกลูกสะกดคำ สามารถอ่านคำได้ และนำหลักเกณฑ์ไปอ่านคำใหม่ที่มีรูปร่างคล้ายกันได้

เช่น	บ้าน	บาน – โท- บ้าน
หรือ	บ้าน	บอ - อา - บา
		บา – นอ – บาน
		บาน – โท – บ้าน
	เรือน	เรือ – นอ – เรือน

ลำดับขั้นของการสอนแจกลูกสะกดคำ

1. ฝึกฟังเสียงการแจกลูกและการออกเสียงคำก่อน
2. ฝึกฟังแยกเสียงเหมือนและต่างกัน
3. ฝึกออกเสียงปากเปล่า
4. ให้เห็นคำที่ต้องการจะให้เรียนแล้วแจกลูก

5. สอนเขียนควบคู่ไปกับการแจกลูก

ข้อเสนอแนะวิธีการฝึกแจกลูกสะกดคำ

1. ออกเสียงพยัญชนะก่อนออกเสียงสระแล้วออกเสียงคำ ไม่ว่าสระจะอยู่หน้า หลัง บน ล่างหรือสระประสม เช่น ก – อา – กา ป – ไอ – ไป เป็นต้น

2. ไม่ออกชื่อพยัญชนะ สระ เพราะจะทำให้เสียงไม่ต่อเนื่องกับเสียงคำที่อ่าน เช่น ม – ม้า – สระ – อา - มา ต้องอ่าน ม – อา – มา ยกเว้นสะกดคำยากและต้องการบอกให้ผู้ฟังออกเสียงสะกดตัวให้ถูกต้องตามต้องการ

3. การแจกลูกคำที่มีตัวสะกดและสระลดรูป หรือสระที่เปลี่ยนรูปไป นั้น สอนได้หลายวิธี เช่น วิธียึดรูปอักษรที่มองเห็น เพื่อให้อ่านได้เร็ว

คน ออกเสียงว่า ค – น – คน

แข็ง ออกเสียงว่า แขง – ไม้ไต่คู้ – แข็ง

หรือใช้วิธีประสมอักษรหรือการกระจายอักษรตามหลักภาษาเป็นหลัก เช่น

คน ออกเสียงว่า ค – โอะ – น – คน (สระโอะ ลดรูป)

แข็ง ออกเสียงว่า ข – แอะ – ง – แข็ง (แอะ เปลี่ยน อะ เป็นไม้ไต่คู้)

4. ควรพยายามออกเสียงให้น้อยพยางค์ที่สุด เพราะการออกเสียงหลายพยางค์จะทำให้อ่านช้าแต่ถ้าอ่านคำเดิมไม่ได้ให้แจกลูกตั้งแต่ต้น ยกเว้นคำบางคำที่จะทำให้จำสับสน เช่น คน กับ คอน ให้ออกเสียงแจกลูกคำ คน = ค–น – คน ส่วน คอน = ค – ออ –น - คอน

5. คำบางคำออกเสียงไม่ตรงตามรูปหรือเป็นคำยากสะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ก็ใช้วิธีสะกดคำหรือบอกคำอ่านให้ เช่น จร อ่านว่า จอน เป็นต้น

6. ถ้าจะให้จับหลักเกณฑ์การแจกลูกได้แม่นยำ ควรใช้พยัญชนะ สระทุกตัวและฝึกปากเปล่าทีละระดับเสียง เมื่อคล่องพอจึงควรฝึกปนกัน

7. การฝึกให้คล่องต้องฝึกปากเปล่าและแจกลูกให้เร็วที่สุด การฝึกปากเปล่าจะใช้คำที่มีหรือไม่มีความหมายก็ได้ แต่ถ้าฝึกให้เห็นคำควรเลือกฝึกเฉพาะคำที่มีความหมาย

8. การเขียนคำเน้นคำที่มีตามประมวลคำของแต่ละช่วงชั้น ส่วนคำนอกประมวลคำให้ใช้ประกอบการฝึกทักษะการอ่านและการแจกลูกเท่านั้น

6. แนวทางการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการ

6.1 ความหมายของการถอดบทเรียน

ปัจจุบันหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสนใจกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาไปสู่การจัดการความรู้ (Knowledge Management) เพราะเป็นกลวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาองค์กร และกิจกรรมหรือวิธีการในการพัฒนาการเรียนรู้ ได้แก่ การสรุปบทเรียน และ การถอดบทเรียน (Lesson distilled)

การถอดบทเรียน คือ การทบทวนหรือสรุปประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมาในแง่มุมต่างๆเพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดของเหตุปัจจัยทั้งภายในและภายนอกซึ่งทำให้เกิดผลอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทั้งที่สำเร็จหรือล้มเหลว หรืออาจกล่าวได้ว่า เราถอดบทเรียน เพื่อสืบค้นความรู้จากการปฏิบัติงานโดยใช้วิธีการสกัดความรู้และประสบการณ์ที่ฝังลึกจากกลุ่มเป้าหมายที่ได้ร่วมการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งบันทึกรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงาน และความรู้ใหม่ๆที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานทั้งที่สำเร็จหรือล้มเหลว เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย และสามารถเผยแพร่ศึกษาเรียนรู้ได้
(รัตนา ดวงแก้ว: อ้างในwww.banprak-nfe.com/webboard/index.php?.)

6.2 กระบวนการถอดบทเรียน

บทเรียนมีหลายประเภท ทั้งบทเรียนของปัจเจกบุคคล บทเรียนของกลุ่มงานหรือทีมงาน บทเรียนของโครงการ โดยเฉพาะหากเป็นบทเรียนของโครงการ อาจเป็นบทเรียนตามวงโคจรโครงการตั้งแต่ เริ่มดำเนินการโครงการ ระหว่างการดำเนินโครงการ และสิ้นสุดโครงการ ซึ่งมีแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่

1. เมื่อเริ่มต้นกิจกรรม/โครงการ ถอดบทเรียนเพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า ใช้วิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน

2. ระหว่างดำเนินกิจกรรม/โครงการ ถอดบทเรียนเพื่อสะท้อนการทำงาน และสร้างความเข้มแข็งในกิจกรรมต่อไปใช้วิธีทบทวนสะท้อนกลับ (After Action Review: AAR)

3. หลังสิ้นสุดโครงการ ถอดบทเรียนเพื่อการสังเคราะห์ความรู้ ค้นหาปัจจัยและกระบวนการหนุนเสริมที่ดี (Best Practice) ใช้วิธีเรียนรู้หลังการดำเนินงาน (Retrospect)

จะเห็นได้ว่าการถอดบทเรียนระหว่างดำเนินกิจกรรม/โครงการ (After Action Review: AAR) และเมื่อสิ้นสุดโครงการ(Retrospect) เป็นวิธีการที่นิยมมากที่สุดในบรรดาวิธีการถอดบทเรียน (ศุภวัลย์ พลายน้อย และเนาวรัตน์ พลายน้อย, 2552: 10) และวิธีการดังกล่าวได้ใช้ในการประชุมถอดบทเรียนของโครงการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีและเครือข่ายในการพัฒนาอนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่น โดยเป็นการสกัดความรู้และประสบการณ์การปฏิบัติงานโครงการจากกลุ่มเป้าหมายที่ได้ร่วมปฏิบัติงาน ให้เห็นภาพของ ขั้นตอน กระบวนการ วิธีการปฏิบัติงานในโครงการ ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จ รวมถึงแนวทางปฏิบัติที่ทำให้เกิดความสำเร็จ และแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

6.3 ทฤษฎีการถอดบทเรียน

การถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ (After Action Review: AAR) และเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Retrospect)

ศุภวัลย์ พลายน้อย และเนาวรัตน์ พลายน้อย, (2552: 10-13) การถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ (AAR) และเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Retrospect) หลักคิดในการถอดบทเรียนปัจจุบัน "มุ่งเน้นการมองอนาคต ทำสิ่งที่ดีขึ้นในอนาคต" มากกว่า "แสวงหาความล้มเหลวของผลงานในอดีต" การถอดบทเรียนควรมุ่งเน้นประเด็นที่สำคัญที่จำเป็นสำหรับการวางแผนเพื่อความสำเร็จในอนาคต จะไม่ถอดบทเรียนของโครงการในทุกเรื่อง แต่จะให้ความสำคัญเฉพาะประเด็นที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ หรือจุดคานงัด (จุดที่มีพลังต่อความเปลี่ยนแปลง) ดังนั้น ไม่ว่าจะถอดบทเรียนด้วยวิธีใด การตั้งโจทย์หรือตั้งประเด็นที่มีคุณค่า จึงเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกในกระบวนการถอดบทเรียน

การถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ โดยหลักการแล้วเป็นการถอดบทเรียนภายหลังการสิ้นสุดกิจกรรม เพื่อช่วยให้การดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไปดีขึ้น และลดข้อผิดพลาด การถอดบทเรียนลักษณะนี้จะมีประโยชน์ ถ้าต้องดำเนินกิจกรรมนั้นหลายๆ ครั้ง และถอดบทเรียนในช่วงแรกๆของการทำกิจกรรม เพื่อยกระดับคุณภาพการทำงานในครั้งต่อๆไปให้ดีขึ้น และดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง การถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการมีพื้นฐานมาจากแนวคิดของการโจมตีข้าศึกของกองทัพ ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งพลทหาร แม่ทัพนายกอง ประชุมพูดคุยถึงผลการปฏิบัติภารกิจโจมตีข้าศึกในวันแรก เพื่อการปฏิบัติการรบที่ดีขึ้นในวันต่อๆไป การถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการมีกระบวนการขั้นตอนคล้ายคลึงกับการถอดบทเรียนเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Retrospect) ซึ่งเป็นการถอดบทเรียนทั้งโครงการไม่ใช่เฉพาะกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง

"AAR เปรียบเสมือนการถอดบทเรียนเมื่อสิ้นสุดการรบในแต่ละวัน"

"Retrospect เปรียบเสมือนการถอดบทเรียนเมื่อสิ้นสุดสงคราม"

ข้อสังเกตต่อกระบวนการถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ(After Action Review: AAR) และเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Retrospect)

1. ผู้บริหารต้องการใช้ประโยชน์จากการถอดบทเรียนในการตัดสินใจ การตั้งโจทย์การถอดบทเรียน จึงควรเป็นโจทย์ที่มีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ

2. กระบวนการถอดบทเรียนแบบ AAR ดำเนินการในช่วงสั้นๆให้ได้ข้อมูลจำนวนมาก ดังนั้น จึงควรใช้แหล่งข้อมูลจากหลายๆแหล่งในกระบวนการถอดบทเรียน และมีข้อพิจารณา คือ

2.1 แหล่งข้อมูลของผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้บริหารโดยตรง (ไม่ค่อยมีประโยชน์ ถ้าในการถอดบทเรียนนำคนที่ไม่ได้ปฏิบัติจริง มาร่วมกระบวนการถอดบทเรียน)

2.2 มีผู้อำนวยความสะดวกที่มีทักษะในการควบคุมให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อยู่ในประเด็น

2.3 เครื่องมืออื่นๆ เช่น เทปบันทึกเสียง ภาพถ่าย

3. การถอดบทเรียนใช้การสุนทรียะเสวนา (dialogues) มิใช่การบรรยายหรือโต้เถียง (debate)

4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาต้องเปิดใจกว้างและมีทัศนคติที่ดีว่า AAR จะเป็นประโยชน์ต่อตนและองค์กร การไม่เห็นด้วย ไม่ได้หมายความว่า ไม่เคารพ (disagreement is not disrespect)

5. การถอดบทเรียนเป็น "การสร้างโอกาสในการเรียนรู้ของผู้ร่วมกระบวนการ" ผู้อำนวยความสะดวกในกระบวนการการถอดบทเรียนควรยึดมั่นในหลักการนี้ อาจกล่าวได้ว่า กระบวนการถอดบทเรียนมีความสำคัญพอๆ กับผลลัพธ์ของการถอดบทเรียน

6. ผู้อำนวยความสะดวก ควรมีสมรรถนะ (Competency) จะนำมาซึ่งความสำเร็จในการถอดบทเรียน ทักษะที่จำเป็น ได้แก่ การเป็นนักสังเกต ทั้งภาษาพูด และภาษากาย เป็นผู้นำการสนทนาที่มีศิลป์ มีความรู้ในเรื่องที่จะนำมาถอดบทเรียน เป็นผู้ที่เป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้อำนวยความสะดวกจะไม่ใช้วิธีการตำหนิหรือแสวงหาผู้กระทำผิด

7. การถอดบทเรียน สามารถทำให้ได้ทั้งบทเรียนเชิงบวกและเชิงลบ แต่การแสวงหาบทเรียนเชิงบวก สิ่งดีๆที่เกิดขึ้นจะเป็นพลังใจต่อไป

สรุปการถอดบทเรียน หมายถึง กระบวนการดึงเอาบางสิ่งบางอย่างออกมาจากบทเรียนที่มีอยู่จากสิ่งที่เราทำ เพื่อให้ได้งานที่เป็นความสำเร็จ (Best Practice) รวมทั้งความล้มเหลวที่เกิดขึ้น (Bad Practice) ดังนั้น การถอดบทเรียน จึงเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการความรู้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสืบค้นความรู้จากการปฏิบัติงาน ซึ่งได้จากรายละเอียดขั้นตอนหรือบันทึกผลการปฏิบัติ รวมถึงความรู้ใหม่ๆที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น/บรรลุเป้าหมาย สามารถเผยแพร่ได้ เน้นการระดมสมอง พูดคุย เล่าเรื่อง สังเคราะห์ จับประเด็น กระบวนการวิธีทำงานเชิงบทเรียนหรือประสบการณ์ ไม่เน้นรูปแบบวิจัย ซึ่งโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ใช้การถอดบทเรียนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการดึงเอารูปแบบวิธีการทำงานออกมาจากบทเรียนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ที่มีต้นทุนเดิมของการทำงานอยู่เพื่อให้ได้เป็นตัวแบบในการขยายผลต่อไป

บทที่ 3
แผนการดำเนินงาน

การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีลักษณะเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบผสม (mixed-methods research) ซึ่งเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการดำเนินงานแบ่งเป็น 6 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การศึกษากลไก วิธีการทำงานและถอดบทเรียนตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยใช้การถอดบทเรียน (Lesson Learned) รูปแบบการประชุมทบทวน (Retrospect) และการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview)

กิจกรรมที่ 2 การพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย โดยใช้การประชุม (meeting) และการระดมความคิดเห็น (Brainstorming)

กิจกรรมที่ 3 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่าน ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้การประชุมปฏิบัติการ(Workshop)และศึกษาเอกสารเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้แก่ครูภาคีเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

กิจกรรมที่ 4 การสร้างกระบวนการ กลไกความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้พหุภาคีเครือข่าย

ตอนที่ 2 การเรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

กิจกรรมที่ 5 การพัฒนาระบบ ข้อมูลสนับสนุน ในการวางแผนและติดตามการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

กิจกรรมที่ 6 การสังเคราะห์กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบ (Model) การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย 6 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังตาราง

ตาราง 1 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

กิจกรรมที่ 1 การศึกษากลไก วิธีการทำงานและถอดบทเรียนตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	วิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
1. ศึกษากลไก วิธีการทำงานและถอดบทเรียนตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยใช้การถอดบทเรียน (Lesson Learned) รูปแบบการประชุมทบทวน (Retrospect) และการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview)	**1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล** การประชุมจัดเตรียมประเด็นการศึกษากลไก วิธีการทำงานตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ 2) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 3) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน 4) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน 5) ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน **2.กลุ่มผู้ให้ข้อมูล** การถอดบทเรียน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 2.1 กลุ่มบุคคลระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 4 คน 3) ผู้อำนวยการกลุ่ม ตามโครงสร้างการบริหารงาน 4) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน 2.2 กลุ่มบุคคลระดับเครือข่าย สถานศึกษา ได้แก่ 1) ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ประธานเครือข่าย	-ประเด็นการถอดบทเรียน - แบบสัมภาษณ์	สร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	- ตัวแบบการบริหารจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ การอ่านของนักเรียนระดับประถม ศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ที่มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) องค์ประกอบที่ 1 กลไกความร่วมมือ 3 พลังร่วมเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน [กลุ่มพลังที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มพลังที่ 2 เครือข่ายสถานศึกษา และกลุ่มพลังที่ 2 องค์คณะบุคคล ซึ่งแต่ละกลุ่มพลังจะมีองค์ประกอบ ภาวะผู้นำทางวิชาการ (คุณลักษณะ) และบทบาทหน้าที่ ภารกิจและขอบข่ายของการพัฒนาคุณภาพการอ่าน] 2) องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ 3) องค์ประกอบที่ 3 แผนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน มีประเด็นกลยุทธ์ 3 กลยุทธ์

วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	วิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
	โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 18 คน 2) ผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนที่บริหารจัดการศึกษาด้านภาษาไทยได้ประสบผลสำเร็จ จำแนกตามขนาดโรงเรียน 4 ขนาด จำนวน 20 คน 3) ครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา ปีที่ 3 และ 6 ที่จัดการเรียนการสอนภาษาไทยได้ประสบผลสำเร็จ รวมจำนวน 40 คน 2.3 กลุ่มองค์คณะบุคคล 3 คณะ รวม 6 คน **3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล การสรุปบทเรียนการจัดการเชิงพื้นที่** แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 3.1 กลุ่มบุคคลระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) รองผู้อำนวยการ จำนวน 4 คน 3) ตัวแทนผู้อำนวยการกลุ่ม จำนวน 1 คน 4) ตัวแทนศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน 3.2 กลุ่มบุคคลระดับเครือข่าย สถานศึกษา ได้แก่ 1) ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ประธานเครือข่ายโรงเรียน จำนวน 18 คน 2) ตัวแทนผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 8 คน 3) ตัวแทนครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ระดับชั้นละ 4 คน จำแนกตามขนาดโรงเรียน 4 ขนาด ๆละ 1 คน รวม 8 คน 3.3 กลุ่มองค์คณะบุคคล จำนวน 3 คน			กลยุทธ์ ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพการอ่าน กลยุทธ์ ที่ 2 การนิเทศติดตาม กลยุทธ์ที่ 3 การบริหารงานบุคคล 4) องค์ประกอบที่ 4 การบริหารโดยการสร้างทีม TEAM 5) องค์ประกอบที่ 5 กระบวนการปฏิบัติการเชิงพื้นที่(สถานศึกษา) 6) องค์ประกอบที่ 6 ผลผลิตการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน (คุณภาพผู้เรียน)

กิจกรรมที่ 2 การพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	วิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
การพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย โดยใช้การประชุม (meeting) และการระดมความคิดเห็น (Brainstorming)	1. ตัวแทนภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแทนผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนภาษาไทย ภาคสื่อ ภาคประชาสังคม ผู้ทรงคุณวุฒิ 2. โรงเรียนสังกัดภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการวิจัย 1) โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 135 โรงเรียน 2) โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 177 โรงเรียน 3) โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 28 โรงเรียน 4) โรงเรียนสังกัดเอกชน 9 โรงเรียน	หัวข้อการประชุม เรื่อง โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย - คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานภาคีเครือข่าย	สร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	1. มีภาคีเครือข่ายความร่วมมือ และกลไกการทำงานในพื้นที่ ระหว่างภาควิชาการและสังคมร่วมกับเครือข่ายครู องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ประชาสังคม และสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย 2. ได้ข้อมูลวางแผนการทำงานในรูปคณะทำงานภาคีเครือข่ายความคิดเห็น ความคิดเห็นจากวิเคราะห์ปัญหาของโรงเรียนที่เข้าร่วมในภาคีเครือข่าย เกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6

กิจกรรมที่ 3 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	วิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
ตอนที่ 1 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้การประชุมปฏิบัติการ (Workshop) และศึกษาเอกสารเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย	1. ตัวแทนภาคีเครือข่าย 2. ภาคสื่อ สำนักข่าวหรือสำนักพิมพ์ท้องถิ่น 3. ภาคประชาสังคมเครือข่ายพ่อแม่ผู้ปกครอง 3. ตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิจังหวัดสุโขทัย 4. ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย (ด้านภาษาไทย)	กรอบแผนการพัฒนาการศึกษาจังหวัดสุโขทัย	ตรวจสอบความสมบูรณ์ วิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหา สรุปจากข้อมูลจากการจัดกิจกรรมตามโครงการ	แผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา 1) แผนพัฒนาคุณภาพการอ่านจังหวัดสุโขทัย 2) แผนพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล 3) แผนพัฒนาระบบการนิเทศ ติดตาม 4) แผนพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน
ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1. ครูผู้สอนภาษาไทยที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพ 2. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุโขทัย	หลักสูตร การพัฒนาศักยภาพด้านการอ่าน แบบประเมินความสามารถการอ่าน	วิเคราะห์คะแนนก่อนและหลัง การพัฒนาศักยภาพการอ่าน ความรู้พื้นฐานภาษาไทยของผู้เข้ารับการพัฒนา เปรียบเทียบ คะแนนการพัฒนา วิเคราะห์คะแนน จากการประเมินความสามารถการอ่าน ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 หาค่าเฉลี่ย ร้อยละ	1. ความรู้ ความสามารถของครูต่อการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะการอ่านให้กับนักเรียน 2. ความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน

กิจกรรมที่ 4 การสร้างกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือ เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	วิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
1. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้พหุภาคีเครือข่าย 2. การเรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)	ผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียนจากภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมเรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)	1. แบบบันทึกข้อมูล ใช้บันทึกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ / แบบสรุปบทเรียนที่ได้รับ 2. แบบประเมินผลงานการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ(best Practice /แบบประเมินผลงานนิทรรศการ 3. แบบสอบถามความคิดเห็น	สร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) แบบบันทึกข้อมูล ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สำหรับแบบสบถามความคิดเห็นใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ	

กิจกรรมที่ 5 การพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน ในการวางแผนและติดตามการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	วิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
การพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน ในการวางแผนและติดตามการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย	ตัวแทนภาคีเครือข่าย จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และ 2 ตัวแทนจากกองการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนจากกลุ่มโรงเรียนเอกชน ตัวแทนจากโรงเรียนภาคีเครือข่าย	แบบบันทึกข้อมูลการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียน โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล	ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)	ได้ระบบข้อมูลสนับสนุน ในการวางแผนและติดตามการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

กิจกรรมที่ 6 การสังเคราะห์กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบ (Model) การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	วิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
สังเคราะห์กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบ (Model) การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย - จัดมหกรรม "การจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย"	1. ตัวแทน กลุ่มภาคีเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนและนำเสนอตัวแบบ (Model) ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา 2. ตัวแทน กลุ่มภาคีเครือข่าย ที่มาจากการคัดเลือก Best Practice ของแต่ละโรงเรียน 3. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ประเมินตัวแบบ (Model)	1. แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม บัตรรายการ และแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด อุปกรณ์สนาม เครื่องบันทึกเสียง 2. แบบประเมินการนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา 3. แบบสอบถามความความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุมของตัวแบบ (Model)	1. การสนทนากลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content anal analysis) จากข้อมูลดิบ เทป การบันทึกย่อ จัดหมวดหมู่ข้อมูล แล้วสรุปเป็นข้อค้นพบจากการเก็บข้อมูล 2. ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	ตัวแบบ (Model) การจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

กิจกรรมที่ 1 การศึกษากลไก วิธีการทำงานและถอดบทเรียนตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน รวมถึงกระบวนการบริหารงานที่พัฒนาคุณภาพการศึกษาภาษาไทย หลักการทำงานเป็นทีม แล้ววิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับตัวแบบวิธีการทำงานที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ดำเนินการจัดประชุมคณะทำงานเพื่อวางแผนการดำเนินงานร่วมกันในการเตรียมประเด็น การศึกษากลไก วิธีการทำงานและถอดบทเรียนตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งร่วมกันกำหนดเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับตัวแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา 6 องค์ประกอบ คือ 1) กลไกความร่วมมือ 3 พลังร่วมเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน 2) การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ 3) แผนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน 4) การบริหารโดยการสร้างทีม TEAM 5) กระบวนการปฏิบัติการเชิงพื้นที่(สถานศึกษา) 6) ผลผลิตการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน(คุณภาพผู้เรียน)

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ แนวคิดในการพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย แนวคิดทฤษฎีและหลักการบริหาร ประกอบด้วย 1) การพัฒนาเชิงพื้นที่ Area based 2) ระบบการบริหาร 3) การพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน 4) การสร้างภาคีเครือข่าย และกลไกการมีส่วนร่วมการจัดการเชิงพื้นที่ สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. วิธีดำเนินการวิจัย

1.1 **ประชุมสร้างความเข้าใจ** ชี้แจงวัตถุประสงค์ของ โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย และคัดเลือกคณะดำเนินการร่วมในพื้นที่

1.2 ประชุม**คณะทำงานร่วมในพื้นที่** เพื่อจัดเตรียมประเด็นการศึกษากลไก วิธีการทำงานตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาสุโขทัย เขต 2

1.3 จัดเวที "ถอดบทเรียนกลไกและวิธีการทำงานการจัดการเชิงพื้นที่" เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

คณะผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดเวทีศึกษากลไก วิธีการทำงานการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 กำหนดรูปแบบวิธีการดำเนินงานและกำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลในการศึกษากลไก วิธีการทำงาน คณะผู้วิจัยใช้การ**ถอดบทเรียน** (Lesson Learned) รูปแบบการประชุมทบทวน (Retrospect) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตามองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 กลไกความร่วมมือ 3 พลังร่วมเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน [กลุ่มพลังที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มพลังที่ 2 เครือข่ายสถานศึกษา และกลุ่มพลังที่ 3 องค์คณะบุคคล : ซึ่งในแต่ละกลุ่มพลัง จะมีองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ(คุณลักษณะ) และบทบาทหน้าที่ ภารกิจและขอบข่ายของการพัฒนาคุณภาพการอ่าน]

องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ

องค์ประกอบที่ 3 แผนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 [กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการอ่าน กลยุทธ์แผนการนิเทศติดตาม กลยุทธ์แผนการบริหารงานบุคคล]

องค์ประกอบที่ 4 การบริหารโดยการสร้างทีม TEAM : Sukhothai 2
[T = Technical E = Empowerment A = Awareness M = Management
S = Successful S = Sustainable]

องค์ประกอบที่ 5 กระบวนการปฏิบัติการเชิงพื้นที่(สถานศึกษา)

องค์ประกอบที่ 6 ผลผลิตการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน(คุณภาพผู้เรียน)

1.4 จัดเวทีย่อย วิเคราะห์ สังเคราะห์บทเรียนการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยมีผู้เข้าร่วม ได้แก่ คณะดำเนินการร่วมในพื้นที่และทีมวิจัย

1.5 ประชุมสรุปบทเรียนการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยมีผู้เข้าร่วม ได้แก่ คณะดำเนินการร่วมในพื้นที่และทีมวิจัย

1.6 จัดเวทีนำเสนอ ตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาและร่วมกันตรวจสอบความสมบูรณ์ **สรุปเป็น** ตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

2. แหล่งข้อมูล

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล การประชุมจัดเตรียมประเด็นการศึกษากลไก วิธีการทำงานตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย

1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
2) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
3) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน
4) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน

5) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล การถอดบทเรียนกลไกวิธีการทำงานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 100 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

2.2.1 กลุ่มบุคคลระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่

1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

2) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 4 คน โดยกำหนดกรอบงานที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ด้านนโยบายและแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านส่งเสริมการจัดการศึกษา และด้านการบริหารงานบุคคล

3) ผู้อำนวยการกลุ่ม ตามโครงสร้างการบริหารงานของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

4) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน

2.2.2 กลุ่มบุคคลระดับเครือข่าย สถานศึกษา ได้แก่

1) ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ประธานเครือข่ายโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 18 คน

2) ผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนที่บริหารจัดการศึกษาด้านภาษาไทยได้ประสบผลสำเร็จ จำแนกตามขนาดโรงเรียน 4 ขนาด จำนวน คน ประกอบด้วย โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 60 คน จำนวน 5 คน โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 61 -120 คน จำนวน 5 คน และโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน จำนวน 5 คน โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 301 คน ขึ้นไป จำนวน 5 คน

3) ครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ที่จัดการเรียนการสอนภาษาไทยได้ประสบผลสำเร็จ จำแนกตามขนาดโรงเรียน 4 ขนาด ระดับชั้นละ 20 คน รวมจำนวน 40 คน

2.2.3 กลุ่มองค์คณะบุคคล ได้แก่

1) ผู้แทนคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา(กพท.) จำนวน 2 คน

2) ผู้แทนคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา (กตปน.) จำนวน 2 คน

3) ผู้แทนคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(อ.ก.ค.ศ.) จำนวน 2 คน

2.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล การสรุปบทเรียนการจัดการเชิงพื้นที่

ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 45 คน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

2.3.1 กลุ่มบุคคลระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่

1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

2) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 4 คน โดยกำหนดกรอบงานที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ด้านนโยบายและแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านส่งเสริมการจัดการศึกษา และด้านการบริหารงานบุคคล

3) ตัวแทน ผู้อำนวยการกลุ่ม ตามโครงสร้างการบริหารงานของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 1 คน

4) ตัวแทนศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน

2.3.2 กลุ่มบุคคลระดับเครือข่าย สถานศึกษา ได้แก่

1) ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ประธานเครือข่ายโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 18 คน

2) ตัวแทนผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนที่บริหารจัดการศึกษาด้านภาษาไทยได้ประสบผลสำเร็จ จำแนกตามขนาดโรงเรียน 4 ขนาด ๆละ 2 คน ประกอบด้วย โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 60 คน จำนวน โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 61 -120 คน และโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน จำนวน 2 คน โรงเรียนที่มี จำนวนนักเรียน 301 คน ขึ้นไป รวมจำนวน 8 คน

3) ตัวแทนครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ที่จัดการเรียนการสอนภาษาไทยได้ประสบผลสำเร็จ ระดับชั้นละ 4 คน จำแนกตามขนาดโรงเรียน 4 ขนาด ๆละ 1 คน รวมจำนวน 8 คน

2.3.3 กลุ่มองค์คณะบุคคล จำนวน 3 คน ได้แก่

1) ผู้แทนคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา(กพท.) จำนวน 1 คน

2) ผู้แทนคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา (กตปน.) จำนวน 1 คน

3) ผู้แทนคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(อ.ก.ค.ศ.) จำนวน 1 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการประชุมจัดเตรียมประเด็นการศึกษากลไก วิธีการทำงานตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ ได้แก่ หัวข้อการประชุม โดยคณะผู้วิจัยนำองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษา

เอกสารเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน มากำหนดเป็นประเด็นการถอดบทเรียนในแต่ละองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ คือ 1) กลไก ความร่วมมือ 3 พลังเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน [กลุ่มพลังที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มพลังที่ 2 เครือข่ายสถานศึกษา และกลุ่มพลังที่ 3 องค์คณะบุคคล ซึ่งแต่ละกลุ่มพลังจะมีองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ(คุณลักษณะ) และบทบาทหน้าที่ ภารกิจและขอบข่ายของการพัฒนาคุณภาพการอ่าน] 2) การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ 3) แผนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน 4) การบริหารโดยการสร้างทีม 5) กระบวน การปฏิบัติการเชิงพื้นที่ (สถานศึกษา) 6) ผลผลิตการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน(คุณภาพผู้เรียน)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ ในการถอดบทเรียนกลไกวิธีการทำงานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนประถมศึกษา ได้แก่ แบบบันทึกการถอดบทเรียน (Lesson Learned) ใช้บันทึกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม โดยใช้ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ประกอบด้วย ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับเครือข่ายสถานศึกษา และระดับองค์คณะบุคคล

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการสรุปบทเรียนการจัดการเชิงพื้นที่ ได้แก่

1) ตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

2) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีลักษณะเป็น แบบสอบถามปลายปิดชนิด มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กิจกรรมหลัก ดังนี้

1) ประชุมสร้างความเข้าใจและวางแผนการดำเนินงาน และร่วมกันสรุปบทเรียนการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

2) ศึกษาเอกสาร สืบค้นกลไก วิธีการทำงาน การจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3) ถอดบทเรียน ทบทวนกลไกและวิธีการทำงานการจัดการเชิงพื้นที่เพิ่มเติม นำเสนอและตรวจสอบความสมบูรณ์ของตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ และร่วมกันสรุปหาแนวทางขยายผลสู่การปฏิบัติในพื้นที่อื่น ๆ

5.การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปจากข้อมูลจากการจัดกิจกรรมตามโครงการ ร่วมกันตรวจสอบความสมบูรณ์และให้ข้อเสนอเพื่อความสมบูรณ์

กิจกรรมที่ 2 การพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

การพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย คณะผู้วิจัยการดำเนินงาน ดังนี้

1.วิธีการดำเนินการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการประสานสัมพันธ์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย เพื่อให้ภาคีเครือข่ายและทุกภาคส่วนได้ร่วมด้วยช่วยกันพัฒนานักเรียนในโครงการตั้งแต่การสร้างภาคีเครือข่าย เพื่อเน้นทุกภาคส่วนเชื่อมความสัมพันธ์กันให้โครงการขับเคลื่อนในลักษณะกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งการพัฒนาครู การพัฒนานักเรียน และการนิเทศ ติดตาม และสร้างกาลังใจครู และผู้บริหารโรงเรียน แต่ละประเด็นมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 การสร้างภาคีเครือข่าย

การสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อดำเนินโครงการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยกำหนดการสร้างและพัฒนาเครือข่ายได้เป็น 2 รูปแบบ คือ

1.1.1 ภาคีเครือข่ายเดิมที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีอยู่ก่อนเริ่มดำเนินงานโครงการวิจัย ประกอบด้วย เครือข่ายจากโครงการ “สพป.สุโขทัย เขต 2 รวมพลังร่วมสร้างคุณภาพการศึกษา” และเครือข่ายจากกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาภายใต้โครงการเฝ้าระวังเด็ก (Child Watch)

1.1.2 ภาคีเครือข่ายภายนอกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ซึ่งคณะผู้วิจัยภาคีเครือข่ายภายนอกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มหาวิทยาลัย ซึ่งคณะผู้วิจัยดำเนินการสร้างภาคีเครือข่ายอย่างหลากหลายวิธีการ ดังนี้

1) ประสานสัมพันธ์เครือข่ายใหม่ โดยมีเครือข่ายความร่วมมือ มีทั้งลักษณะบุคคลและหน่วยงาน ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนสังกัดเอกชน

2) สานสัมพันธ์เครือข่ายใหม่เพิ่มเติม โดยดำเนินการแสวงหาครูแกนนำด้านภาษาไทย และขอความร่วมมือให้ศึกษานิเทศก์ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 นักวิชาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนร่วมเป็นคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการวิจัย

1.2 การสร้างความสัมพันธ์ภาคีเครือข่าย

1.2.1 กิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์กับภาคีเครือข่าย

การสร้างความสัมพันธ์ภาคีเครือข่าย ดำเนินการในลักษณะให้ภาคีเครือข่ายร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานตามกิจกรรมของโครงการครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจัดกิจกรรมสร้าง

ความสัมพันธ์ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนได้ทราบเพื่อภาคีเครือข่ายจะได้เข้ามาร่วมเสริมสร้างศักยภาพครูและผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับกิจกรรมแต่ละเขตพื้นที่ โดยดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 ประชุมสร้างความเข้าใจ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยให้กับภาคีเครือข่าย และวางแผนการทำงานร่วมกันในรูปคณะทำงาน ประสานงานกับภาคีเครือข่ายที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับโรงเรียนในโครงการ ให้รับทราบการดำเนินงาน และเข้าใจบทบาทเกี่ยวกับโครงการวิจัย

1..2.2 แต่งตั้งภาคีเครือข่ายร่วมเป็นคณะดำเนินการในพื้นที่จังหวัดสุโขทัยเพื่อพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

1.2.3 จัดเวทีระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ปัญหาของโรงเรียนที่เข้าร่วมในภาคีเครือข่าย เกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 คณะผู้วิจัย

1.2.4 ประชุมชี้แจงเพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะการอ่านของนักเรียนที่ภาคีเครือข่ายทุกฝ่ายต่างเห็นชอบร่วมกัน และการจัดทำกรอบแนวคิด จัดทำเครื่องมือวัดสมรรถนะการอ่านของนักเรียน

1.2.5 สื่อสารให้ภาคีเครือข่ายรับทราบความเคลื่อนไหวของโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และเชิญมาร่วมงานหรือขอรับความช่วยเหลือสนับสนุนในแต่ละกิจกรรมที่จะจัดขึ้น

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ในการสร้างและขยายภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย คณะผู้วิจัย กำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

2.1 ตัวแทนภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแทนผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนภาษาไทย ภาคสื่อ ภาคประชาสังคม ผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2 โรงเรียนสังกัดภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการวิจัย

1) โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 135 โรงเรียน

2) โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 177 โรงเรียน

3) โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 28 โรงเรียน

4) โรงเรียนสังกัดเอกชน 9 โรงเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ หัวข้อการประชุม เรื่อง โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย เพื่อการข้อมูลสำหรับวางแผนการทำงานในรูปคณะทำงานภาคี

เครือข่ายความคิดเห็น และการศึกษาความคิดเห็นจากกวิเคราะห์ปัญหาของโรงเรียนที่เข้าร่วมในภาคีเครือข่าย เกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกิจกรรมหลัก โดยใช้การประชุม (meeting) และการระดมความคิดเห็น (Brainstorming)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุปร่วมกัน

กิจกรรมที่ 3 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา คณะผู้วิจัยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่าน ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้การประชุมปฏิบัติการ(Workshop)และศึกษาเอกสารเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย มี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) คณะผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาและอบรมให้กับครูและจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน และ 2) ภาคีเครือข่ายดำเนินการพัฒนาและอบรมแต่ละโรงเรียน
มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่าน ของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. วิธีดำเนินการวิจัย

1.1 ประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยมีคณะดำเนินการร่วมในพื้นที่และทีมวิจัย

1.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

1.3 ประชุมปฏิบัติการ(Workshop) จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยกำหนดขอบเขต ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตแผนการพัฒนาการศึกษาจังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วย 1) แผนพัฒนาคุณภาพการอ่านจังหวัดสุโขทัย 2) แผนพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล 3) แผนพัฒนาระบบการนิเทศ ติดตาม 4) แผนพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน

1.3.2. ขอบเขตหัวข้อเรื่องที่บรรจุตามแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย จะกำหนดความชัดเจน ความเป็นเหตุเป็นผลของแผนที่สอดคล้อง เชื่อมโยงตั้งแต่วิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์หลัก ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ จนถึงแผนงาน/โครงการ (Logical Framework) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) กำหนดประเด็นปัญหาและโอกาสการพัฒนาชัดเจนทั้งในเชิงของขนาด และพื้นที่ พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและโอกาสการพัฒนา

2) กำหนดวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายในเชิงปริมาณและคุณภาพที่ชัดเจน สะท้อนให้เห็นถึงการแก้ปัญหา และการใช้โอกาสในการพัฒนาการศึกษาจังหวัด

3) กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา และการแก้ไขปัญหาที่ตอบ สนองกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผน โดยกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ให้มีการหาข้อตกลงร่วมกัน เพื่อยืนยันประเด็นยุทธศาสตร์และเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน

4) จัดลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์

5) จัดทำแผนงาน/โครงการตอบสนองกับแนวทางพัฒนาและจัดลำดับความสำคัญ

1.4 ประชุมสรุปแผนการพัฒนาการศึกษาจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยมีผู้เข้าร่วม ได้แก่ คณะดำเนินการร่วมในพื้นที่ และทีมวิจัยตรวจสอบความถูกต้อง

1.5 รายงานแผนการพัฒนาการศึกษาจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สกว.

2. แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และ 2

2.2 รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และ 2

2.3 ตัวแทนศึกษานิเทศก์/นักวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และ 2, เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย

2.4 ภาคสื่อ สำนักข่าวหรือสำนักพิมพ์ท้องถิ่น

2.5 ภาคประชาสังคมเครือข่ายพ่อแม่ผู้ปกครอง

2.5 ตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิจังหวัดสุโขทัย

2.6 ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย (ด้านภาษาไทย)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

กรอบแผนการพัฒนาการศึกษาจังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วย 1) แผนพัฒนาคุณภาพการอ่านจังหวัดสุโขทัย 2) แผนพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล 3) แผนพัฒนาระบบการนิเทศ ติดตาม 4) แผนพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากกิจกรรมหลัก ได้แก่ 1) ประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกันในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย 2) ประชุมปฏิบัติการ(Workshop) 3) ประชุมสรุปแผนการพัฒนาการศึกษาจังหวัดสุโขทัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบความสมบูรณ์ วิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหา สรุปจากข้อมูลจากการจัดกิจกรรมตามโครงการ

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย คณะผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1.วิธีดำเนินการวิจัย

1.1 จัดกิจกรรมพัฒนาและอบรมให้กับครูภาคีเครือข่ายและจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน

1.1.1 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพสำหรับครูภาคีเครือข่าย

คณะผู้วิจัยดำเนินการ จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพให้กับครูที่สอนภาษาไทยตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ ดังนี้

1) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามกิจกรรมการจัดการความรู้ : จัดการเรียนรู้อย่างไรจึงอ่านออกได้ 100% , การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน โดยคัดสรรครูแกนนำที่มีทักษะหรือเทคนิคด้านการสอนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการสอน หรือเทคนิคการสอนให้กับครูที่เข้าร่วมโครงการได้นำองค์ความรู้ที่ได้ไปปรับใช้กับนักเรียนของตน

2) จัดกิจกรรมอบรมปฏิบัติการเพื่อเสริมศักยภาพในการพัฒนาสมรรถนะการอ่านตามหัวข้อวิชาการ อาทิ ความรู้พื้นฐานทางภาษาไทย วิธีการสอนแจกลูกสระ สะกดคำ การพัฒนาความสามารถการสอนอ่านรู้เรื่อง สื่อสารได้ และ “BIG BOOK สุโขทัย เขต 2 สอนน้องให้อ่านออกเขียนได้” เป็นต้น

1.1.2 จัดกิจกรรมการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสำหรับนักเรียน

คณะผู้วิจัยดำเนินการ จัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสำหรับนักเรียน จัดกิจกรรม “รักการอ่าน” ให้กับนักเรียนในภาคีเครือข่าย โดยบูรณาการตามกิจกรรมของงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามโครงการรักษ์ภาษาไทยเนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ

1.2 ภาคีเครือข่ายดำเนินการพัฒนาและอบรมแต่ละโรงเรียน

ภาคีเครือข่าย 4 กลุ่ม ดำเนินการพัฒนาและอบรมแต่ละโรงเรียน ด้านการพัฒนาสมรรถนะการอ่านให้แก่ครูและนักเรียนในโครงการวิจัยครั้งนี้ ในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ 1) สนับสนุนงบประมาณ 2) สนับสนุนทางวิชาการ และ 3) สนับสนุน ส่งเสริมโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน 4) สนับสนุนด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

1.3 การนิเทศ กำกับติดตามโครงการ

การนิเทศ กำกับติดตามโครงการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัย ผู้ประสานงานโครงการนิเทศโรงเรียนโรงเรียนภาคีเครือข่าย โดยดำเนินการ

1) นิเทศติดตามครูและโรงเรียนโดยเครือข่าย หลังจัดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

2) นิเทศติดตามครูและโรงเรียนโดยผู้บริหารสถานศึกษา หลังจัดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

1.4 นำแนวทางกิจกรรม ตามตัวแบบ(Model)การจัดการเชิงพื้นที่สู่การปฏิบัติจริงในห้องเรียน

1.5 จัดทำเครื่องมือประเมินความสามารถ ด้านการอ่านของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ6

1.6 ประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ6 โดยคณะกรรมการที่ภาคีเครือข่ายแต่งตั้ง ประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน

2. แหล่งข้อมูล

2.1. ประชากร ได้แก่

2.1.1 ครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดจังหวัดสุโขทัย

2.1.2 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุโขทัย จำแนก ดังนี้

1) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด สพป.สุโขทัย เขต 1

2) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด สพป.สุโขทัย เขต 2

3) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด เอกชน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

2.2.1 ครูผู้สอนภาษาไทยที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพ

2.2.2 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุโขทัย จำแนก ดังนี้

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด สพป.สุโขทัย เขต 1 จำนวน 2144 คน

2) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด สพป.สุโขทัย เขต 2 จำนวน 2540 คน

3) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 870 คน
4) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด เอกชน จำนวน 350 คน
รวมทั้งสิ้น จำนวน 5,874 คน

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
1) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด สพป.สุโขทัย เขต 1 จำนวน 2,168 คน
2) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด สพป.สุโขทัย เขต 2 จำนวน 2,581 คน
3) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 980 คน
4) นักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด เอกชน จำนวน 387 คน
รวมทั้งสิ้น จำนวน 6,116 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 หลักสูตร/หัวข้อวิชาการ การพัฒนาศักยภาพการอ่าน ความรู้พื้นฐานภาษาไทย

3.2 แบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เป็นแบบทดสอบที่สร้างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยกระบวนการสร้างตามหลักการวัดผลประเมินผลและผ่านการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทยและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล แบบทดสอบมีลักษณะเป็นบทอ่านที่มีความยาวไม่เกิน 10 บรรทัด จำนวน 5 บท แต่ละบทอ่านประกอบด้วย คำพื้นฐาน ในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-3 โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน และแบบบันทึกคะแนนการสอบภาคปฏิบัติที่เป็นเครื่องมือสำหรับกรรมการดำเนินการสอบ 2 ส่วน คือ 1) แบบบันทึกผลคะแนนการอ่านออกเสียง 2) แบบบันทึกผลคะแนนความเข้าใจในการอ่านที่ได้จากการตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน โดยคะแนนที่ได้นำ มาคิดเป็นร้อยละจัดระดับสมรรถนะการอ่านออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับดี
คะแนนร้อยละ 65-79 ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับพอใช้
คะแนนร้อยละ 50-64 ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับปรับปรุง
คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับอ่านไม่ออก

3.3 แบบทดสอบวัดสมรรถนะการอ่านระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เป็นแบบทดสอบที่สร้างตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัยด้วยกระบวนการสร้างตามหลักการวัดผลประเมินผลและผ่านการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทยและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล และวัดผลประเมินผลด้วย เป็นข้อสอบที่มีบทอ่านคำถามเกี่ยวกับบทอ่าน เป็นบทอ่านที่มีความยาวประมาณ 200 คำ จานวน 5 บท แต่ละบทเป็นบทอ่านที่นำมาจากสื่อที่หลากหลายมีความยากง่ายเหมาะสมตามระดับชั้นและวัยของนักเรียน มีเกณฑ์การให้คะแนนและแบบบันทึกคะแนนการสอบการอ่านเป็นเครื่องมือสำหรับกรรมการดำเนินการสอบแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) แบบบันทึกผลคะแนนการอ่านออกเสียง 2) แบบบันทึกผลคะแนนความเข้าใจในการอ่าน

ที่ได้จากการตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน โดยคะแนนที่ได้นำมาคิดเป็นร้อยละ จัดระดับสมรรถนะการอ่านออกเป็น 4 ระดับ คือ

คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับดีมาก
คะแนนร้อยละ 65-79 ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับพอใช้
คะแนนร้อยละ 50-64 ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับปรับปรุง
คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับอ่านไม่ออก

3) แบบทดสอบสมรรถนะการอ่าน สร้างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้วยกระบวนการสร้างตามหลักการวัดผลประเมินผล และผ่านการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทยและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล และวัดผลประเมินผลด้วยข้อสอบที่มีบทอ่านคำถามเกี่ยวกับบทอ่าน โดยคะแนนที่ได้นำ มาคิดเป็นร้อยละ จัดระดับสมรรถนะ การอ่านออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับดี
คะแนนร้อยละ 65-79 ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับพอใช้
คะแนนร้อยละ 50-64 ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับปรับปรุง
คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 ถือว่า มีสมรรถนะการอ่านระดับอ่านไม่ออก

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยกิจกรรมหลัก คือ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดกิจกรรมอบรมปฏิบัติการเพื่อเสริมศักยภาพในการพัฒนาสมรรถนะการอ่านตามหัวข้อวิชาการจัดกิจกรรมการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสำหรับนักเรียน การนิเทศ ติดตาม และการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ6 โดยคณะกรรมการที่ภาคีเครือข่ายแต่งตั้ง ประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์คะแนนก่อนและหลัง การพัฒนาศักยภาพการอ่าน ความรู้พื้นฐานภาษาไทยของผู้เข้ารับการพัฒนา เปรียบเทียบคะแนนการพัฒนา

วิเคราะห์คะแนน จากการประเมินความสามารถการอ่าน ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 หาค่าเฉลี่ย ร้อยละ

กิจกรรมที่ 4 การสร้างกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

คณะผู้วิจัย จัดกิจกรรมการสร้างกระบวนการกลไกความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหากระบวนการกลไกความร่วมมือ ได้แก่ 1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้พหุภาคีเครือข่าย และ 2) การเรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
มีรายละเอียด ดังนี้

1. วิธีดำเนินการวิจัย

ตอนที่ 1 จัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้พหุภาคีเครือข่าย

ลักษณะของกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ได้จากโครงการวิจัยครั้งนี้ กำหนดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้

1.1 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคณะผู้วิจัยผู้ประสานกับภาคีเครือข่าย

1.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคณะผู้วิจัยผู้ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียน ครู

1.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูโรงเรียนในเครือข่ายและนักเรียนในโรงเรียนเครือข่าย (ประชุมกลุ่มย่อยระหว่าง "เครือข่ายกับโรงเรียน" และ "โรงเรียนกับโรงเรียน") ในแต่ละเครือข่ายในพื้นที่เดียวกัน เพื่อระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียน และวางแผนการนิเทศ ติดตามร่วมกัน

ตอนที่ 2 จัดกิจกรรม เรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

2.1 จัดกิจกรรมประกวดผลงานการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ(best Practice) ด้านการส่งเสริมการอ่าน ระหว่างกลุ่มภาคีเครือข่าย

2.2 จัดนิทรรศการ เรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ(Best Practice)

2.แหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน จากภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมเรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ ในการสร้างกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ดังนี้

3.1 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้พหุภาคีเครือข่าย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล ใช้บันทึกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มเป้าหมาย กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบบสรุปบทเรียนที่ได้รับ

3.2 กิจกรรมเรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ได้แก่ แบบประเมินผลงานการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ(best Practice แบบประเมินผลงานนิทรรศการ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกิจกรรมหลัก คือ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจากการประกวดผลงานการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ(best Practice) ด้านการส่งเสริมการอ่าน และจากการจัดนิทรรศการเรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัย สร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) แบบบันทึกข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สำหรับแบบสบถามความคิดเห็นใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

กิจกรรมที่ 5 การพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน ในการวางแผนและติดตามการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

ดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน ในการวางแผนและติดตามการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ขั้นตอนที่ 2 เป็นต้นไป ดังนี้

1. วิธีดำเนินการวิธีการ

1.1 แต่งตั้งตัวแทนภาคีเครือข่ายเป็นคณะทำงานดำเนินการ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมกันพัฒนาชุดข้อมูลที่จำเป็นต้องเก็บ และข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการประเมินผลและนำเสนอสู่สาธารณะ เพื่ออธิบายถึงผลการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียน

1.4 วางแผนจัดเก็บระบบข้อมูล เช่น ข้อมูลด้านการอ่านออกเขียนได้ / O-Net / NT ปัจจัยต่าง ๆ ที่เสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ฯลฯ

การจัดเก็บข้อมูลร่วมกับโรงเรียนต่าง ๆ ดำเนินการโดยจัดการข้อมูลของกลุ่มภาคีเครือข่ายความร่วมมือ เช่น การพัฒนาเว็บไซต์ โปรแกรมการจัดเก็บข้อมูล / ประมวลผล

1.5 การพัฒนาชุดข้อมูลที่จำเป็นต้องจัดเก็บและข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการประเมินผลและนำเสนอสู่สาธารณ การอธิบายถึงผลการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียน ได้แก่

1) จำนวนนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน ระดับประถมศึกษา
2) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา O-Net / NT
3) จำนวนเด็กออกกลางคัน ระดับประถมศึกษา
4) จำนวนเด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจน
5) พัฒนาการด้านต่างๆ ของระดับปฐมวัย
6) จำนวนเด็กที่เกรดเฉลี่ยอยู่ต่ำกว่า 2.00
7) จำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านการเรียนรู้(LD)ที่ได้รับ/ไม่ได้รับการคัดกรอง
8) ข้อมูลจำนวนนักเรียนและการดูแลนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์
9) นวัตกรรมที่ครูใช้ในการพัฒนาคุณภาพการอ่าน

1.6 เชื่อมโยงและขยายข้อมูลสนับสนุนไปยังภาคีเครือข่าย

2. แหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ตัวแทนภาคีเครือข่าย ตัวแทน ศึกษานิเทศก์ด้านการวัดและประเมินผล เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักวิชาการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และ 2 ตัวแทนจากกองการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนจากกลุ่มโรงเรียนเอกชน ตัวแทนจากโรงเรียนภาคีเครือข่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียน โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัย แจ้งขอความอนุเคราะห์ บุคลากรในสังกัดร่วมที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะทำงานและขอจัดเก็บข้อมูลจากการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนจากภาคีเครือข่ายตามประเด็นที่กำหนด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

กิจกรรมที่ 6 การสังเคราะห์กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบ (Model) การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

การสังเคราะห์กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบ (Model) การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย คณะผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. วิธีดำเนินการวิจัย

จัดมหกรรม "การจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย" เพื่อเผยแพร่ตัวแบบ (Model) การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัยต่อสาธารณชน และรับฟังข้อคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดสุโขทัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน โดยมีกิจกรรมดังนี้

1.1 จัดการประชุมสนทนากลุ่มภาคีเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยน นำเสนอตัวแบบ (Model) ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของแต่ละเครือข่าย

1.2 จัดเวทีการอ่าน ซึ่งมาจาก Best Practice ของแต่ละโรงเรียน นำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

สรุปสังเคราะห์ ตัวแบบ (Model) รูปแบบ กลไกความร่วมมือและบทบาทของภาคีเครือข่ายในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

2. แหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 ตัวแทน กลุ่มภาคีเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนและนำเสนอตัวแบบ (Model) ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน คน

2.2 ตัวแทน กลุ่มภาคีเครือข่าย ที่มาจากการคัดเลือก Best Practice ของแต่ละโรงเรียน เพื่อนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

2.3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ประเมินตัวแบบ(Model)การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

3.1 แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม บัตรรายการ และแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด อุปกรณ์สนาม เครื่องบันทึกเสียง

3.2 แบบประเมินการนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

3.3 แบบสอบถามความความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุมของตัวแบบ (Model)การจัดการเชิงพื้นที่เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกิจกรรมหลัก คือ การสนทนากลุ่มภาคีเครือข่ายจัดเวทีการอ่าน ซึ่งมาจาก Best Practice ของแต่ละโรงเรียน การสังเคราะห์ ตัวแบบ (Model) รูปแบบ กลไกความร่วมมือและบทบาทของภาคีเครือข่ายในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การสนทนากลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content anal analysis) จากข้อมูลดิบเทป การบันทึกย่อ จัดหมวดหมู่ข้อมูล แล้วสรุปเป็นข้อค้นพบจากการเก็บข้อมูลโดยนำเสนอตามหัวข้อที่กำหนด

5.2 การนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

5.3 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุมของตัวแบบ (Model)การจัดการเชิงพื้นที่เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

บทที่ 4
ผลการดำเนินงาน

การนำเสนอผลการดำเนินโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย เป็นการดำเนินงานตามขั้นตอน และตอบวัตถุประสงค์คือ1) เพื่อศึกษากลไก วิธีการทำงานและถอดบทเรียนตัวแบบจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 2) เพื่อพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย 3) เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา อาทิ แผนพัฒนาคุณภาพการอ่าน แผนการบริหารงานบุคคล แผนการนิเทศติดตามแผนการจัดการด้านระบบข้อมูล 4)เพื่อพัฒนา ระบบข้อมูลสนับสนุน ในการวางแผนและติดตาม การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย 5) เพื่อสร้างกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือ เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัยและ 6)เพื่อสังเคราะห์กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบ (Model) การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัยซึ่งคณะผู้วิจัยได้ประสานสัมพันธ์ กับผู้ที่มีส่วนขับเคลื่อนและผลักดันให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านและให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมด้วยช่วยกันพัฒนานักเรียนในโครงการตามลำดับแต่ละประเด็นมีรายละเอียด ผลการดำเนินงานต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1
ผลการศึกษากลไก วิธีการทำงานและถอดบทเรียนตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษากลไก วิธีการทำงานและถอดบทเรียนตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

กระบวนงาน

คณะผู้วิจัยได้ประสานสัมพันธ์ กับผู้ที่มีส่วนขับเคลื่อนและผลักดันให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านและให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมด้วยช่วยกันพัฒนานักเรียนในโครงการตามลำดับแต่ละประเด็นมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1. การศึกษาต้นทุนการทำงานเดิมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ศึกษานิเทศก์ภาษาไทย ผู้บริหารโรงเรียนที่พัฒนาโรงเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง 5 ปีติดต่อกัน และตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย/ กลุ่มครูแกนนำ / ครูดีเด่นภาษาไทยทำให้ได้ข้อมูลเบื้องต้น ดังนี้

1) การเริ่มต้นด้วยการมีข้อมูลเพื่อชี้ปัญหา

จากการทำงานที่พบสภาพปัญหาด้านการอ่านของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ที่ได้จากรายงานผลการประเมินการอ่าน การเขียนของนักเรียน ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดเก็บข้อมูลผลการประเมินของนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา ข้อมูลการประเมินการอ่านการเขียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ก่อนการดำเนินงานโครงการ ระหว่างปี 2551- 2553 พบว่า จำนวนนักเรียนที่ปัญหาด้านการอ่าน คิดเป็นร้อยละ 12.96 12.53 และ 4.31 ตามลำดับและจำนวนนักเรียนที่ปัญหาด้านการเขียน คิดเป็นร้อยละ 14.90 15.11 และ13.93 ตามลำดับในปีการศึกษา 2553 ที่เป็นปีก่อนการดำเนินงานโครงการ

คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย ร้อยละระดับเขตพื้นที่ มีค่าน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละระดับประเทศ 1.72 และระหว่างปี 2554-2556 ซึ่งเป็นปีที่มีการดำเนินงานโครงการพัฒนาสมรรถนะความสามารถด้านการอ่าน แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละระดับเขตพื้นที่มีค่ามากกว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละระดับประเทศ 0.32 0.32 และ0.66 ตามลำดับ

2) การพัฒนากรอบแนวคิดการจัดการเพื่อแก้ปัญหาการอ่านของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

จากผลการประเมินภาพรวมด้านการอ่านและการเขียนที่ปรากฏ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จึงต้องเร่งดำเนินการและผลักดันการยกระดับคุณภาพการศึกษาภาษาไทย โดยมีแนวคิดหลักที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ใช้แก้ปัญหาสรุปสังเขป ดังนี้

2.1) การประกาศขับเคลื่อนนโยบายการยกระดับคุณภาพการศึกษา “ภาษาไทย” ดำเนินการประกาศขับเคลื่อนนโยบายการยกระดับคุณภาพการศึกษา”ภาษาไทย” ให้นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายของผู้นำในการขับเคลื่อนคุณภาพทางการศึกษาประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ เจ้าหน้าที่กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียน และครูผู้สอนที่พร้อมจะขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพการศึกษา “ภาษาไทย” ประกอบด้วย

2.1.1) พิธีประกาศนโยบายการยกระดับคุณภาพการศึกษาภาษาไทยภายใต้พันธสัญญา “ลูกพ่อขุนรามลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน” การยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นหลัก“นักเรียนระดับชั้น ป.1-3 อ่านออก เขียนได้ ใฝ่ดีระดับชั้น ป.4-6 อ่านคล่องเขียนคล่อง”

2.1.2) มอบป้าย “ลูกพ่อขุนรามลายมืองามจบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน” ให้กับทุกโรงเรียน เพื่อเป็นดารสร้างความตระหนักที่ต้องพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามพันธะสัญญาร่วมกัน

2.1.3) มอบนโยบายด้านการอ่านออก เขียนได้ และแนวปฏิบัติการดำเนินงานแก้ปัญหา พัฒนานักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

2.1.4) มอบเอกสารแนวทางการขับเคลื่อนจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้กับผู้เข้าร่วมการขับเคลื่อนทุกคน และมอบเอกสาร Roadmap จุดเน้นการพัฒนาผู้เรียน ผ่านทางผู้บริหารโรงเรียน ให้กับครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.5) ชี้แจงแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ด้านภาษาไทย และการดำเนินการจัดกิจกรรมนำไปสู่การคัดลายมือตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

2.2) ปฏิบัติการจัดทำนวัตกรรมการยกระดับคุณภาพผู้เรียน และเครื่องมือการนิเทศตามโครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาภาษาไทยภายใต้พันธะสัญญา"ลูกพ่อขุนราม ลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน" และโครงการยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นหลัก ระดับชั้น ป. 1-3 : อ่านออก เขียนได้ ใฝ่ดี,ระดับชั้น ป.4- 6 : อ่านคล่อง เขียนคล่อง โดยกิจกรรมหลักที่ดำเนินการ คือ

2.2.1) การจัดทำบัญชีคำพื้นฐาน ชั้น ป.1-3 และคำใหม่ในบทเรียนที่นักเรียนควรรู้ ชั้น ป.4-6 เพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้และให้โรงเรียนใช้เป็นมาตรฐานอ้างอิงในการวัดระดับความรู้ภาษาในด้านอ่านและการเขียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนประกอบการสอนเขียนและสอนอ่านที่มีเกณฑ์มาตรฐานสำหรับนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 ได้อย่างมีประสิทธิภาพตรวจสอบคุณภาพเอกสารบัญชีคำพื้นฐาน และจัดทำเป็นรูปเล่มเผยแพร่เอกสารบัญชีคำพื้นฐานให้กับทุกโรงเรียนนำไปใช้ ผ่านทางเว็ปไซต์ สพป.สุโขทัย เขต 2

2.2.2) การจัดทำแบบประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนสำหรับประเมินความสามารถของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

- สาระที่นำมาประเมินการอ่านและการเขียน นำมาจากบัญชีคำพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(กรมวิชาการเดิม) จัดทำไว้ ซึ่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำมาเรียบเรียงใหม่ และบัญชีคำพื้นฐานที่สามารถนำคำมาจัดทำเป็นเกณฑ์ประเมินผลการอ่านได้กำหนดจำนวนคำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6
- แบบประเมินการอ่านได้ดำเนินการจัดทำเป็นชุด ๆ ละ 50 คำ จำนวน 16 ชุด และกำหนดกลุ่มคำสำหรับการประเมินเป็น 10 กลุ่ม ดังนี้กลุ่มที่ 1 ไม่มีตัวสะกด กลุ่มที่ 2 สะกดตรงมาตรากลุ่มที่ 3 สะกดไม่ตรงมาตรา กลุ่มที่ 4 สระลดรูป กลุ่มที่ 5 สระเปลี่ยนรูป กลุ่มที่ 6 คำควบกล้ำกลุ่มที่ 7 อักษรนำ กลุ่มที่ 8 มีรูปวรรณยุกต์กลุ่มที่ 9 สระ ไ-, ใ-, ัย และกลุ่มที่ 10 ตัวการันต์ตรวจสอบคุณภาพเอกสารประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนและจัดทำเป็นรูปเล่มเผยแพร่เอกสารประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนให้กับทุกโรงเรียนนำไปใช้ ผ่านทางเว็บไซต์ http://www.sukhothai2.go.th/
- ปฏิบัติการลงพื้นที่ ประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภายใต้โครงการ ยกระดับคุณภาพการศึกษาภาษาไทยภายใต้พันธะสัญญา"ลูกพ่อขุนราม ลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน" และโครงการยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นหลัก โดยระดับชั้น ป.1-3 : อ่านออก เขียนได้ ใฝ่ดี,ระดับชั้น ป.4- 6 : อ่านคล่อง เขียนคล่อง ใฝ่เรียนรู้กิจกรรมหลักที่ดำเนินการ คือ 1) ปฏิบัติการประเมินความสามารถด้านการ

อ่านและการเขียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ทุกคนทุกโรงเรียน 2) ดำเนินการประเมินโดยใช้เครือข่ายโรงเรียนเป็นฐานการปฏิบัติงานมีคณะกรรมการขับเคลื่อน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ศึกษานิเทศก์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน ประธานเครือข่ายโรงเรียนทุกเครือข่าย และครูภาษาไทยเครือข่ายละ 6 คน 3) สรุปผลการประเมินความสามารถ ภาพรวมเครือข่าย ภาพรวมระดับเขตเป็นเอกสารรูปเล่ม 4) นำเสนอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 และ 5) สะท้อนผลให้กับทุกโรงเรียนนำข้อมูลพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่

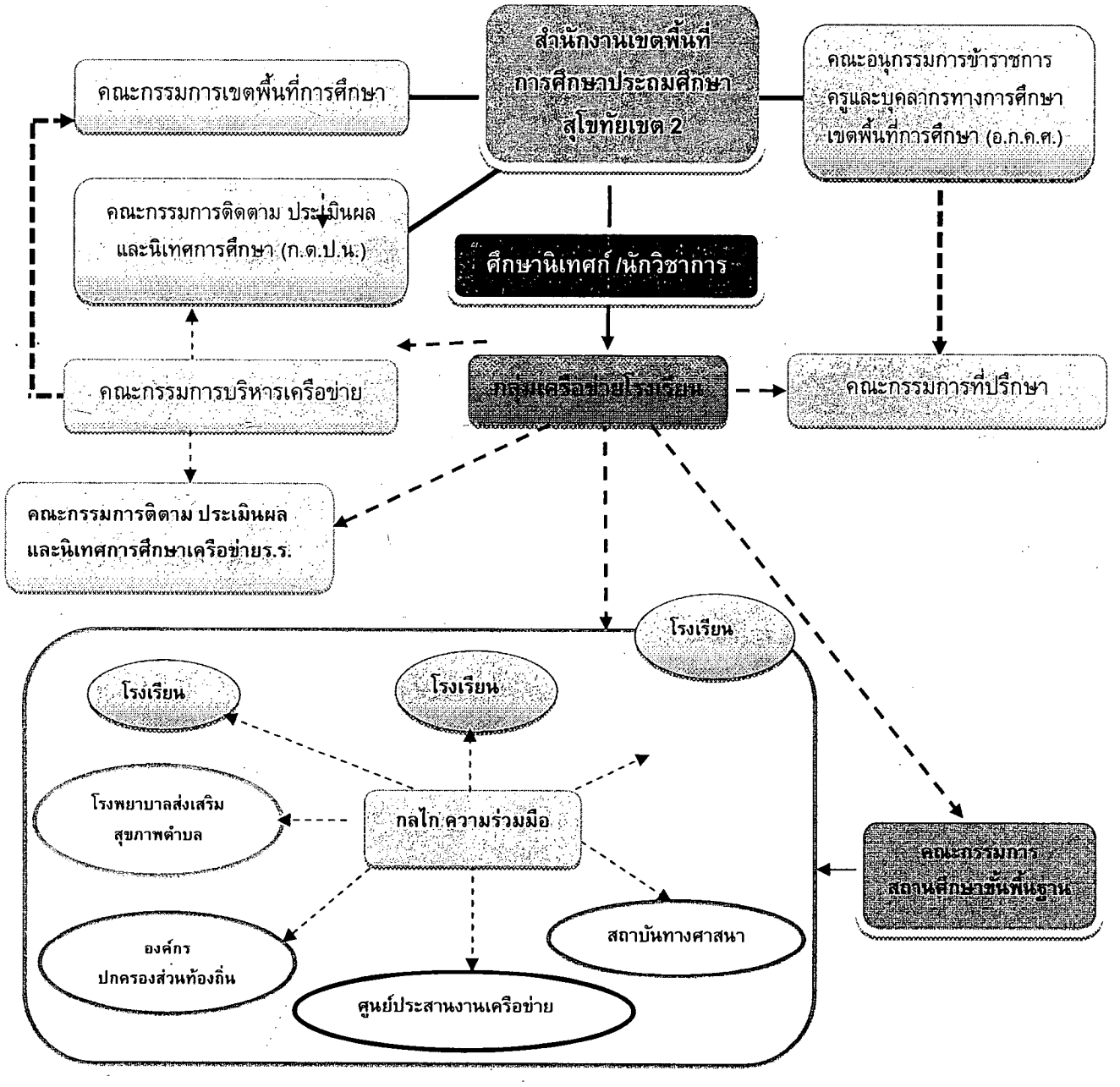
การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เป็นเครื่องมือที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 นำมาใช้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาให้มีสมรรถนะสูงขึ้น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการ เนื่องจากกระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุน และส่งเสริมให้สถานศึกษามีพลังในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา อันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาสถานศึกษา ทั้งนี้สถานศึกษาต้องสร้างระบบการดำเนินงานทางการศึกษาร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบร่วมกัน"สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีรูปแบบวิธีการประสานความร่วมมือในพื้นที่ โดยยึดตามโครงสร้างอำนาจบังคับบัญชาตามลำดับชั้นในระดับต่าง ๆ อาทิ

3.1) ระดับนโยบาย : ส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และองค์คณะบุคคลทั้ง 3 คณะ คือ คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) คณะกรรมการติดตาม ประเมินผลและนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น.) และคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

3.2) ระดับปฏิบัติงาน : ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่ม ศึกษานิเทศก์ / นักวิชาการศึกษา ประธานเครือข่ายโรงเรียน คณะกรรมการบริหารเครือข่ายโรงเรียน ผู้บริหาร และครูผู้สอน

ดังรายละเอียด แผนภูมิกลไกภาคีเครือข่ายโรงเรียน และรายละเอียดการปฏิบัติงาน ดังนี้

โครงสร้าง กลไกภาคีเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

แผนภูมิ โครงสร้าง กลไกภาคีเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต **2**

3.1) ระดับนโยบาย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

บุคคลที่เป็นแกนนำหลัก (Key man) ของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่ คือ **ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา**ซึ่งเป็นผู้สั่งการการทำงานของ **สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเครือข่ายสถานศึกษา** ซึ่งต้องทำงานประสานร่วมมือกับภาคีสำคัญคือ **องค์คณะบุคคลทั้ง 3 คณะ**(อ.ก.ค.ศ. , ก.ต.ป.น. ,กพท.) ซึ่งจะเข้ามาร่วมมือในการขับเคลื่อนด้านการอ่านออกเขียนได้ โดยมีลักษณะการดำเนินการให้เป็นไปตามสายการบังคับบัญชา การจัดประชุมระดมความคิดของตัวแทนแต่ละภาคีเครือข่ายเพื่อประมวลข้อคิดเห็นและจัดทำแนวทางการทำงานไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และเป็นแนวทางให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ต่อไป

โดยบทบาทการทำงานของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ที่สำคัญ คือ

1) กำหนดเป้าหมาย วิธีดำเนินการที่ชัดเจน และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ทำให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ ทุกคน
2) สร้างทีมงาน ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยมีเป้าหมายร่วมกัน โดยใช้พันธะสัญญา "ลูกพ่อขุนรามลายมืองามจบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน
3) ร่วมกันกำหนดวิธีการทำงาน ขอบเขตการทำงานในการใช้ข้อมูลร่วมกันของภาคีเครือข่าย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการอ่านออก เขียนได้ที่กำหนดไว้
4) ร่วมกันกับองค์คณะบุคคลทั้ง 3 กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาการย้ายของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยนำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียน มาเป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณา
5) กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาความดี ความชอบ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยสามารถได้ขั้นพิเศษติดต่อกันมอบหมายให้เครือข่ายสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการพิจารณา โดยนำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนมาเป็นองค์ประกอบหลัก และใช้ขนาดของโรงเรียน เป็นเกณฑ์ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง
6) สนับสนุน ทรัพยากรต่าง ๆ ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียน ส่งเสริมการจัดทำนวัตกรรมใหม่ มาใช้ เพื่อการอ่านออก เขียนได้
7) ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาให้อยู่โรงเรียน และครูผู้สอน ไม่ทิ้งห้องเรียน เช่น การให้บริการในช่วงพักเที่ยง
8) นิเทศ ติดตาม และประเมินผล ด้านการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียน ด้วยตนเองและทีมงานที่ได้รับมอบหมาย และให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนว

ทางการแก้ไขปัญหาให้กับทุกคนที่รับผิดชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออก เขียนได้

9) จัดพิธียกย่อง เชิดชูเกียรติ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ประสบผลสำเร็จในด้านการอ่านออก เขียนได้ด้วยการให้รางวัล เช่น การมอบโล่โดยผู้บริหารระดับสูง จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโอกาสต่าง ๆ

3.2) ระดับปฏิบัติงาน

บุคคล/หน่วยงานที่เป็นแกนนำปฏิบัติงานของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่ประกอบด้วย

3.2.1) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ / ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการศึกษา มีบทบาทสำคัญคือ

1) รับนโยบายมาขับเคลื่อนเพื่อแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ จัดประชุมวางแผนร่วมกัน โดยให้ศึกษานิเทศก์ทุกคนร่วมมือขับเคลื่อน

2) ประสานการทำงานร่วมกับเครือข่ายโรงเรียน ซึ่งโครงสร้างการปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ทุกคน ดูแลรับผิดชอบเครือข่ายโรงเรียน คนละ 1 เครือข่าย (จำนวนโรงเรียนต่อ 1 เครือข่าย ประมาณ 8-14 โรงเรียน) โดยใช้วิธีการประสานสร้างเครือข่ายการทำงานเพื่อสร้างความร่วมมือใน 2 ลักษณะ คือ

2.1) การสร้างเครือข่ายการทำงานด้วยรูปแบบการจัดการเครือข่ายในลักษณะแนวดิ่ง (ตามสายบังคับบัญชา)

ใช้การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ตามกลไกโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของระบบราชการที่ได้มีการจัดลำดับขั้นลดหลั่นกันลงไปตามโครงสร้างสายการบังคับบัญชาตามลำดับชั้นโดยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ย่อมมีอำนาจในการสั่งการหรือเรียกระดมให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ

2.2) การสร้างเครือข่ายการทำงานด้วยรูปแบบการจัดการเครือข่ายในลักษณะแนวราบ(การประสานความสัมพันธ์)

ใช้การสร้างเครือข่ายที่เน้นการประสานงานและความร่วมมือในแนวราบเป็นหลักอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างประธานเครือข่ายโรงเรียนเป็นจุดเชื่อมต่อของแต่ละเครือข่าย โดยจะให้ความสำคัญกับประธานเครือข่ายองค์คณะบุคคล

3) นิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลโครงการ/กิจกรรม ตามแผนการยกระดับการอ่านและรายปี ซึ่งระบุในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในเขตปฏิบัติการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
4) นำเสนอผลการดำเนินงาน ให้ขวัญและกำลังใจการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครูผู้สอน โรงเรียนในเขตปฏิบัติการ ที่มีผลการพัฒนานักเรียนที่ประสบผลสำเร็จด้านการอ่านออกเขียนได้
5) ประสานงานและหาแนวทางอื่นๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการอ่านออกเขียนได้ เช่น นวัตกรรม การวิจัยเพื่อพัฒนา จัดทำสรุปและรายงานผลการพัฒนาด้านการอ่าน

3.2.2) เครือข่ายโรงเรียน และสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญ คือ

1) ดำเนินการตามนโยบาย โดยทำ MOU การแก้ปัญหานักเรียน อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และร่วมกับเครือข่ายสถานศึกษาพัฒนาสมรรถนะการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียน
2) มีเป้าหมาย วิธีดำเนินการที่ชัดเจน และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ทำให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ ทุกคน
3) สร้างทีมงาน ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครู ผู้ปกครองและนักเรียนโดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้บรรลุพันธะสัญญา “ลูกพ่อขุนรามลายมืองามจบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน”
4) เก็บรวบรวมข้อมูล เช่น ข้อมูลการอ่านออก เขียนได้ , ผลการทดสอบ (O-NET) ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ฯลฯและนำมาใช้ในการปรับปรุง และพัฒนา ด้านการอ่าน การเขียน ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้
5) นำผลการประเมินการอ่าน การเขียนของนักเรียน มาเป็นองค์ประกอบหลักหลักเกณฑ์การพิจารณาความดี โดยสามารถได้ขั้นพิเศษติดต่อกัน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง
6) ทำงานร่วมกับศึกษานิเทศก์ เครือข่ายโรงเรียนและคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา
7) สนับสนุน ทรัพยากรต่าง ๆ ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านออก เขียนได้ ส่งเสริมการจัดทำนวัตกรรม ใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อการอ่านออก เขียนได้
8) เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู ให้อยู่โรงเรียน ไม่ทิ้งห้องเรียน นิเทศ ติดตาม และประเมินผล ด้านการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียน ด้วยตนเองและคณะกรรมการนิเทศภายในที่ได้รับมอบหมาย

9) ยกย่อง เชิดชูเกียรติ ครูผู้สอนที่ประสบผลสำเร็จในด้านการอ่าน การเขียน พร้อมทั้งเสนอรายชื่อ เพื่อขอรับรางวัลในโอกาสต่าง ๆ

1.2 การถอดตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

คณะผู้วิจัย จัดประชุมคณะทำงานในพื้นที่ เพื่อกำหนดประเด็นสำหรับการถอดบทเรียน ในวันที่ 8 ตุลาคม 2557 ณ ห้องประชุม 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยได้กำหนดรูปแบบวิธีการดำเนินงานและกำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลในการศึกษากลไก วิธีการทำงาน ตามองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 กลไกความร่วมมือ 3 พลังร่วมเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน
- กลุ่มพลังที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- กลุ่มพลังที่ 2 เครือข่าย/สถานศึกษา
- กลุ่มพลังที่ 3 องค์คณะบุคคล

[ซึ่งในแต่ละกลุ่มพลัง จะมีองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ (คุณลักษณะ) และบทบาทหน้าที่ ภารกิจและขอบข่ายของการพัฒนาคุณภาพการอ่าน]

องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ

องค์ประกอบที่ 3 แผนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 [กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการอ่าน กลยุทธ์แผนการนิเทศติดตาม กลยุทธ์แผนการบริหารงานบุคคล]

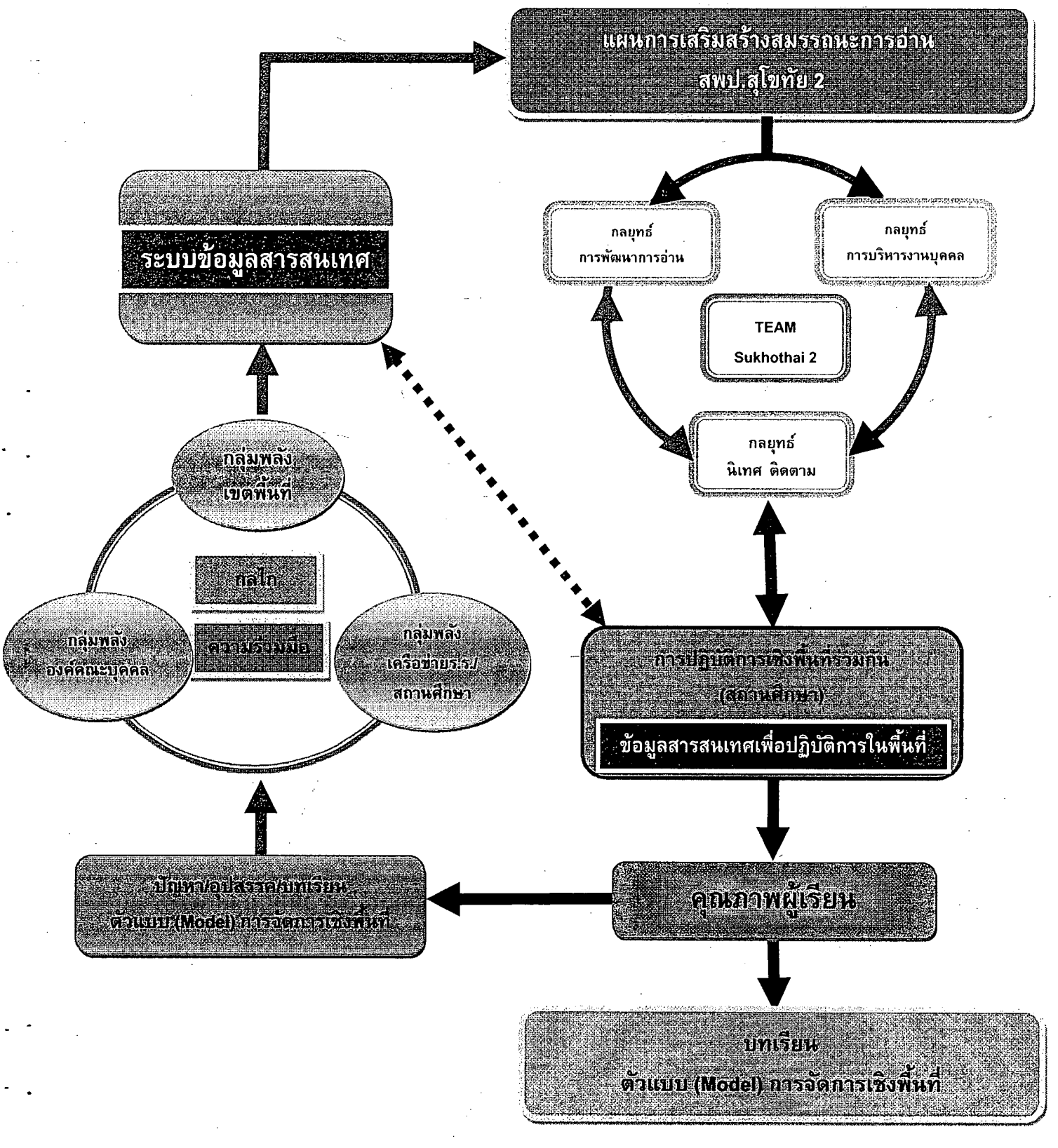
องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการปฏิบัติการเชิงพื้นที่(สถานศึกษา)

องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิตการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน(คุณภาพผู้เรียน)

รายละเอียดดังภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการขับเคลื่อน ABE สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

แผนภาพสรุปกรอบแนวคิดการขับเคลื่อน Area Based Education

การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

คณะผู้วิจัย ได้ดำเนินกำหนดประเด็นการถอดบทเรียน และจัดประชุมเพื่อถอดบทเรียนตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นทีการศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยสามารถสรุปบทเรียนกลไกและวิธีการทำงานการจัดการเชิงพื้นที่อย่างครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งสามารถสรุป ได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 กลไกความร่วมมือ 3 พลังร่วมเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน

ประกอบด้วย

1. กลุ่มพลังที่ 1 ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. กลุ่มพลังที่ 2 เครือข่ายโรงเรียน และสถานศึกษา
3. กลุ่มพลังที่ 3 องค์คณะบุคคล

กลุ่มพลังที่ 1 ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เป็นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ที่บริหารโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยยึดกรอบคิดการกระจายอำนาจและใช้เครือข่ายความร่วมมือ มอบหมายให้รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รับผิดชอบอำเภอ ผู้อำนวยการกลุ่ม และศึกษานิเทศก์ รับผิดชอบเครือข่ายโรงเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน นำจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่การปฏิบัติ รวมถึงจัดสรรงบประมาณให้กลุ่มโรงเรียนนำไปยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งกลุ่มพลังที่ 1 ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีประเด็นเพื่อการถอดบทเรียน ดังนี้

บทเรียน : **กลไกความร่วมมือ 3 พลังร่วมเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน**

บทเรียนที่ 1 **การบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา**	**บทเรียนที่ 2** **การพัฒนาให้เกิดความร่วมมือภายในพื้นที่จังหวัดสุโขทัยเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน**
1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการกลุ่ม ศึกษานิเทศก์ / มีคุณลักษณะและบทบาทหน้าที่อย่างไรต่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	1) ภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีความร่วมมือในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา อย่างไร
2) มีวิธีการบริหารจัดการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนทั้งระบบอย่างไร	2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการพัฒนาให้เกิดกลไกความร่วมมือในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างไร
3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีแผนพัฒนา	3) มีความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่

บทเรียนที่ 1 **การบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา**	**บทเรียนที่ 2** **การพัฒนาให้เกิดความร่วมมือภายในพื้นที่จังหวัดสุโขทัยเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน**
คุณภาพการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนและมีขั้นตอนเป็นอย่างไร	การศึกษากับหน่วยงานอื่นในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาอย่างไร
4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีรูปแบบ วิธีการทำงานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านร่วมกันอย่างไรบ้าง ระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน	4) มีความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับพ่อแม่ผู้ปกครองในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา อย่างไร
5) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีแผนการนิเทศและกระบวนการในการนิเทศ ติดตามการจัดการศึกษาที่เพิ่มสมรรถนะการอ่านของนักเรียนอย่างไร	5) หน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน มีบทบาทหน้าที่อะไร และเข้ามาหนุนเสริมในรูปแบบหรือลักษณะใด
6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีระบบข้อมูลรองรับหรือมีการจัดการระบบข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านหรือไม่อย่างไร	6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการพัฒนาวิธีการสร้างความร่วมมือภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและระหว่างหน่วยงานอื่น อย่างไร
7) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีแผนการบริหารงานบุคคลเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านและมีวิธีการอย่างไร	7) ปัจจัยเงื่อนไขอุปสรรคและข้อจำกัดที่อาจมีส่วนทำให้การพัฒนาความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านภายในเขตพื้นที่ไม่ประสบผลสำเร็จ มีอะไรบ้าง และท่านมีวิธีการจัดการอย่างไร
8) ตัวชี้วัดความสำเร็จของการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา คืออะไรบ้าง	
9) ปัจจัยส่งเสริมต่อการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในบริบทของสุโขทัย มีอะไรบ้าง	
10) ปัจจัยอุปสรรค/ที่อาจมีส่วนทำให้การบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จมีอะไรบ้าง และท่านมีวิธีการจัดการอย่างไร	
11) ทัศนคติของผู้ร่วมถอดบทเรียนที่มีต่อ "การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา"	

โดยเมื่อนำประเด็นที่ได้มาจัดเวทีถอดบทเรียนภาคีเครือข่ายในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 และได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์บทเรียนที่ได้จากถอดบทเรียนการการทำงานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในส่วนของกลุ่มพลังที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแล้ว จะพบว่ามีองค์ประกอบเชิงบทบาทที่สำคัญ 2 ด้าน คือ 1) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (คุณลักษณะ) และ 2) ด้านบทบาทหน้าที่ ภารกิจและขอบข่ายของการพัฒนาคุณภาพการอ่าน ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้[1]

ด้านคุณลักษณะ	บทบาทหน้าที่
1) มีเป้าหมายชัดเจนในการทำงาน เพื่อให้บรรลุพันธะสัญญา "ลูกพ่อขุนราม ลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน	1) สร้างภาคีเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่าง สพป.สุโขทัย เขต 2 เครือข่ายสถานศึกษาและองค์คณะบุคคลทั้ง 3 คณะ (อ.ก.ค.ศ. กตปน. กพท.) ให้เข้ามามีส่วนร่วมด้านการอ่านออก เขียนได้
2) มีความ มุ่งมั่นตั้งใจ ทุ่มเทเสียสละเวลา และเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านการเขียนของนักเรียนทุกคน	2) จัดทำโครงการ การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน โดยมีเป้าหมาย วิธีดำเนินการที่ชัดเจน และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ทำให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ ทุกคน
3) มีความรอบรู้ เป็นนักอ่าน นักคิดสิ่งใหม่ๆ วินิจฉัยปัญหาและแก้ปัญหา ได้ตรงประเด็น	3) สร้างทีมงาน ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้บรรลุพันธะสัญญา "ลูกพ่อขุนราม ลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน จบป.6 และ ม.3 ต้องมีทักษะการคิด การอ่าน สื่อสารได้สองภาษา"
4) มีความกล้าหาญและเด็ดขาดในด้านวิชาการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นหลัก	4) ร่วมกำหนดวิธีการทำงาน ในการใช้ข้อมูลร่วมกันของภาคีเครือข่าย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการอ่านออก เขียนได้ที่กำหนดไว้
5) มีความกระตือรือร้นในด้านการส่งเสริมการอ่านออก เขียนได้อยู่ตลอดเวลา	5) ร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาการย้ายของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยนำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียน มาเป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณา
6) มีความสนใจ เอาใจใส่ และให้กำลังใจ ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนที่รับผิดชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออก เขียนได้	6) กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาความดี ความชอบของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยสามารถได้ขั้นพิเศษติดต่อกันมอบหมายให้เครือข่ายสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการพิจารณา
7) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นกันเอง ใช้วาจาสุภาพอ่อนหวาน เป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน	
8) ให้ความสำคัญกับทุกๆ คน อย่างเท่าเทียมกัน มีความห่วงใยและสามารถติดต่อสื่อสารได้ตลอดเวลา	
9) เปิดใจ ยอมรับฟังความคิดเห็น จากผู้ใต้บังคับบัญชาและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการอ่านออก เขียนได้	
10) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการส่งเสริม และสนับสนุน การจัดทำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ เพื่อ	

[1] การถอดบทเรียนบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา วันที่ 10 ตุลาคม 2557 เวลา 09.00 -12.00 น. ณ ห้องประชุม 1 สพป.สุโขทัย เขต 2

ด้านคุณลักษณะ	บทบาทหน้าที่
การอ่านออก เขียนได้	โดยนำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนมาเป็นองค์ประกอบหลัก และใช้ขนาดของโรงเรียน เป็นเกณฑ์ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง 7) เป็นคณะทำงาน จัดทำบัญชีคำพื้นฐานการปรับโครงสร้างเวลาเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กำหนดวิธีการสอนแบบแจกลูกประสมคำและจัดทำคู่มือ เครื่องมือ วัดผล ประเมินผลการอ่าน การเขียนของนักเรียนทุกชั้นเรียน 8) สนับสนุน ทรัพยากรต่าง ๆ ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียน 9) ส่งเสริมการจัดทำนวัตกรรม ใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อการอ่านออก เขียนได้ 10) ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาให้อยู่โรงเรียน และครูผู้สอน ไม่ทิ้งห้องเรียน เช่น การให้บริการในช่วงพักเที่ยง 11) นิเทศ ติดตาม และประเมินผล ด้านการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียน ด้วยตนเองและทีมงานที่ได้รับมอบหมาย และให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับทุกคนที่รับผิดชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออก เขียนได้ 12) จัดพิธียกย่อง เชิดชูเกียรติ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ประสบผลสำเร็จในด้านการอ่านออก เขียนได้ด้วยการให้รางวัล เช่น การมอบโล่โดยผู้บริหารระดับสูง จากสพฐ. ในโอกาสต่าง ๆ ได้แก่ งานวันศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษางาน 11) วันประกาศเขตพื้นที่การศึกษาที่มีนักเรียนอ่านออก เขียนได้ 100%

กลุ่มพลังที่ 2 เครือข่ายโรงเรียน และสถานศึกษา

เครือข่ายโรงเรียน เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาประเภทหนึ่งที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ใช้เป็นรูปแบบเพื่อแก้ปัญหาด้านคุณภาพ การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด โดยจัดกลุ่มสถานศึกษาที่อยู่ใกล้กันหรืออยู่ในตำบลเดียวกันเป็นกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่จะบริหารการจัดการศึกษา ในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือ และประสานงานในการพัฒนางานการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน การบูรณาการภารกิจในการทำงาน การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ การบริหารจัดการศึกษา และจัดกิจกรรมอื่นๆ ภายใต้หลักการกระจายอำนาจและความเป็นนิติบุคคล โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนและครูผู้สอนเป็นผู้นำทางการศึกษาร่วมกัน โดยในด้านกลุ่มพลังที่ 2 เครือข่ายโรงเรียน และสถานศึกษา ซึ่งมีประเด็นเพื่อการถอดบทเรียน ดังนี้

เครือข่ายโรงเรียน	สถานศึกษา	ครูผู้สอน
1) องค์ประกอบของคณะกรรมการระดับเครือข่ายโรงเรียนต่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ประกอบด้วยบุคคลใดบ้าง	1) ผู้อำนวยการโรงเรียนมีคุณลักษณะและบทบาทหน้าที่อย่างไรต่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2	1) ครูผู้สอนภาษาไทยมีคุณลักษณะและบทบาทหน้าที่อย่างไรต่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2) คณะกรรมการเครือข่ายโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่อย่างไร ต่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	2) วิธีการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนทั้งระบบเป็นอย่างไร	2) มีแนวทาง นวัตกรรม วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านประสบผลสำเร็จได้อย่างไร
	3) โรงเรียนมีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อเพิ่มสมรรถนะการอ่านของนักเรียนหรือไม่และมีขั้นตอนเป็นอย่างไร	3) ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จของการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาคืออะไร ต้องการสนับสนุนอะไรบ้าง
	4) โรงเรียนมีรูปแบบ วิธีการทำงานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านร่วมกันอย่างไรบ้าง ระหว่างโรงเรียนกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	4) ปัจจัยอุปสรรคและข้อควรระวังในการนำเครื่องมือการพัฒนาสมรรถนะการอ่านของนักเรียนไปใช้ คืออะไร

เครือข่ายโรงเรียน	สถานศึกษา	ครูผู้สอน
	5) โรงเรียนมีแผนการนิเทศและกระบวนการในการนิเทศ ติดตามการจัดการศึกษาที่เสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนอย่างไร	
	6) โรงเรียนมีระบบข้อมูลรองรับหรือมีการจัดการระบบข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านหรือไม่อย่างไร	
	7) โรงเรียน มีแผนการบริหารงานบุคคลเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านและมีวิธีการอย่างไร	
	8) ตัวชี้วัดความสำเร็จของการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา คืออะไรบ้าง	
	9) ปัจจัยส่งเสริมต่อการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในบริบทของสุโขทัย มีอะไรบ้าง	
	10) ปัจจัยอุปสรรค/ที่อาจมีส่วนทำให้การบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จมีอะไรบ้าง และท่านมีวิธีการจัดการอย่างไร	

โดยเมื่อนำประเด็นที่ได้มาจัดเวทีถอดบทเรียนภาคีเครือข่ายในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 และได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ บทเรียนที่ได้จากถอดบทเรียนการการทำงานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในส่วนของกลุ่มพลังที่ 2 เครือข่ายโรงเรียน และสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย เครือข่ายโรงเรียน สถานศึกษา และครูผู้สอน จะพบว่ามีองค์ประกอบเชิงบทบาทที่สำคัญ 2 ด้าน คือ 1)

ด้านความสามารถทางวิชาการ(คุณลักษณะ) และ 2) ด้านบทบาทหน้าที่ ภารกิจและขอบข่ายของการพัฒนาคุณภาพการอ่าน ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้[2]

ด้านคุณลักษณะ	บทบาทหน้าที่
1) มีความ มุ่งมั่นตั้งใจ ทุ่มเทเสียสละเวลา และเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมสมรรถนะการอ่านการเขียนของนักเรียนทุกคน	1) ทำงานตามนโยบายของสพป.สุโขทัย เขต 2 โดยทำ MOU การแก้ปัญหานักเรียน อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และร่วมกับเครือข่ายสถานศึกษาพัฒนาสมรรถนะการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียน
2) มีความรอบรู้ เป็นนักอ่าน นักคิดสิ่งใหม่ๆ วินิจฉัยปัญหาและแก้ปัญหา ได้ตรงประเด็น	2) จัดทำโครงการ การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน โดยมีเป้าหมาย วิธีดำเนินการที่ชัดเจน และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ทำให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ ทุกคน
3) มีความกล้าหาญและเด็ดขาดในด้านวิชาการ โดยคำนึงถึงนักเรียนเป็นหลัก	3) สร้างทีมงาน ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครู ผู้ปกครองและนักเรียนโดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้บรรลุพันธะสัญญาลูกพ่อขุนรามลายมือ งาม จบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน
4) มีความกระตือรือร้นในด้านการส่งเสริมการอ่านออก เขียนได้อยู่ตลอดเวลา	4) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น ข้อมูลการอ่านออก เขียนได้ , ผลการทดสอบ(O-NET) , ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ฯลฯและนำมาใช้ในการปรับปรุง และพัฒนา ด้านการอ่านออก เขียนได้ให้บรรลุเป้าหมายที่ สพป.สุโขทัย เขต 2 กำหนดไว้
5) มีความสนใจ เอาใจใส่ และให้กำลังใจ ต่อคณะครูที่รับผิดชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออก เขียนได้	5) นำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียน มาเป็นองค์ประกอบหลักหลักเกณฑ์การพิจารณาความดี โดยสามารถได้ขั้นพิเศษ
6) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นกันเอง กับคณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียนทุก ๆ คน	ติดต่อกัน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง
7) ให้ความสำคัญกับคณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียนทุกๆ คน อย่างเท่าเทียมกัน มีความห่วงใยและสามารถติดต่อสื่อสารได้ตลอดเวลา	6) ทำงานร่วมกับศึกษานิเทศก์ เครือข่ายโรงเรียน และคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา นิเทศ ติดตามการใช้บัญชีคำพื้นฐาน ปรับปรุงโครงสร้างเวลาเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้
8) เปิดใจ ยอมรับฟังความคิดเห็น จากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการอ่านออก เขียนได้	
9) มีเป้าหมายในการดำเนินงานตามนโยบาย สพป.สุโขทัย เขต 2 ที่ชัดเจน เพื่อให้บรรลุพันธะสัญญาลูกพ่อขุนราม ลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน	
10) มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และโปร่งใสในการทำงาน	
11) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการส่งเสริม และ	

[2] การถอดบทเรียนการทำงานของเครือข่าย/สถานศึกษา/องค์คณะบุคคล (ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานเครือข่าย องค์คณะบุคคล) วันที่ 10 ตุลาคม 2557 เวลา 13.00-16.00 น. ณ ห้องประชุม 2 สพป.สุโขทัย เขต 2, เครือข่าย/สถานศึกษา(ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3)วันที่ 13 ตุลาคม 2557 เวลา 09.00-12.00 น. ณ ห้องประชุม 2 สพป.สุโขทัย เขต 2 และเครือข่าย/สถานศึกษา(ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) วันที่ 13 ตุลาคม 2557 เวลา 13.00-16.00 น. ณ ห้องประชุม 2 สพป.สุโขทัย เขต 2.

ด้านคุณลักษณะ	บทบาทหน้าที่
สนับสนุน การจัดทำนวัตกรรม ใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อการอ่านออก เขียนได้	ภาษาไทย การจัดการเรียนการสอนแบบแจกลูกประสมคำและการดำเนินงานตามคู่มือ วัดผลประเมินผล การอ่าน การเขียนของนักเรียนทุกชั้นเรียน 7) สนับสนุน ทรัพยากรต่าง ๆ ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านออก เขียนได้ 8) ส่งเสริมการจัดทำนวัตกรรม ใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อการอ่านออก เขียนได้ 9) ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู ให้อยู่โรงเรียน ไม่ทิ้งห้องเรียน เช่น การประชุมคณะครูหลังเลิกเรียน ฯลฯ 10) นิเทศ ติดตาม และประเมินผล ด้านการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียน ด้วยตนเองและคณะกรรมการนิเทศภายในที่ได้รับมอบหมาย 11) ให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับคณะครูที่รับผิดชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออก เขียนได้ 12) ยกย่อง เชิดชูเกียรติ ครูผู้สอนที่ประสบผลสำเร็จในด้านการอ่านออก เขียนได้ พร้อมทั้งเสนอรายชื่อ เพื่อขอรับรางวัลในโอกาสต่าง ๆ

กลุ่มพลังที่ 3 องค์คณะบุคคล

องค์คณะบุคคลที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย 3 คณะ คือ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา**(กพท.)** มีหน้าที่หลักในการดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ในลักษณะทั่วไป คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ **ประเมินผลและนิเทศการศึกษา(กตปน.)** มีหน้าที่หลักในการดูแลงานเชิงวิชาการ งานประกันคุณภาพการศึกษา และ**อนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(อ.ก.ค.ศ.)** มีหน้าที่หลักในการดูแลงานด้าน การบริหารงานบุคคล โดยการทำงานของ 3 องค์คณะ ต้องสามารถสอดรับประสานกันได้อย่างกลมกลืน จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนางานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กลุ่มพลังที่ 3 องค์คณะบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วย คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา และอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีประเด็นเพื่อการถอดบทเรียน ดังนี้

คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา(กพท.)	คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา(กตปน.)	คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(อ.ก.ค.ศ.)
• คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา(กพท.) มีบทบาทหน้าที่อย่างไรต่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2	• คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา(กตปน.) มีบทบาทหน้าที่อย่างไร ต่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2	• คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (อ.ก.ค.ศ.)มีบทบาทหน้าที่อย่างไร ต่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

โดยเมื่อนำประเด็นที่ได้มาจัดเวทีถอดบทเรียนภาคีเครือข่ายในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 และได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ บทเรียนที่ได้จากถอดบทเรียนการการทำงานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในส่วนของกลุ่มพลังที่ 3 องค์คณะบุคคลซึ่งประกอบไปด้วย คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (กพท.) คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา (กตปน.) และคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) จะพบว่าองค์คณะบุคคลมีบทบาทหน้าที่ ภารกิจและขอบข่ายของการพัฒนาคุณภาพการอ่าน ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้[3]

1) เห็นชอบหลักเกณฑ์การพิจารณาการย้ายของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยนำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียน มาเป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณา
2) กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาความดี ความชอบ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยสามารถได้ขั้นพิเศษติดต่อกัน มอบหมายให้เครือข่ายสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการพิจารณา โดยนำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียน มาเป็นองค์ประกอบหลัก และใช้ขนาดของโรงเรียน เป็นเกณฑ์ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง

---

[3] การถอดบทเรียนการทำงานของเครือข่าย/สถานศึกษา/องค์คณะบุคคล (ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานเครือข่าย องค์คณะบุคคล) วันที่ 10 ตุลาคม 2557 เวลา 13.00-16.00 น. ณ ห้องประชุม 2 สพป.สุโขทัย เขต 2.

3) ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
4) ส่งเสริม และสนับสนุน การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
5) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารและการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน ของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่
6) ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารและการดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน และให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ
7) ให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลสารสนเทศและผลการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยมาใช้ในการจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และแผนการพัฒนาคุณภาพการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน
8) ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาด้านการพัฒนาคุณภาพการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน
9) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษาส่งเสริมให้มีรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการบริหารและการดำเนินการตามแผนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน
10) ให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลสารสนเทศจากการรายงานไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ จากการจัดประชุมถอดบทเรียนกลไกและวิธีการทำงานการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ทั้ง 4 ครั้ง ได้แก่

- กลุ่มบุคคลระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
  วันที่ 10 ตุลาคม 2557 เวลา 09.00 -12.00 น. ณ ห้องประชุม 1 สพป.สุโขทัย เขต 2
- กลุ่มบุคคลระดับ เครือข่าย/สถานศึกษา/องค์คณะบุคคล) (ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานเครือข่าย องค์คณะบุคคล)
  วันที่ 10 ตุลาคม 2557 เวลา 13.00-16.00 น. ณ ห้องประชุม 2 สพป.สุโขทัย เขต 2
- กลุ่มบุคคลระดับ เครือข่าย/สถานศึกษา(ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3)
  วันที่ 13 ตุลาคม 2557 เวลา 09.00-12.00 น. ณ ห้องประชุม 2 สพป.สุโขทัย เขต 2

- กลุ่มบุคคลระดับ เครือข่าย/สถานศึกษา(ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6)
  วันที่ 13 ตุลาคม 2557 เวลา 13.00-16.00 น. ณ ห้องประชุม 2 สพป.สุโขทัย เขต 2

ได้นำมาสู่บทสรุปการทำงานร่วมกันขององค์ประกอบที่ 1 กลไกความร่วมมือ 3 พลังร่วมเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน ตามกรอบแนวคิดการขับเคลื่อน ABE สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. **การสร้างเป้าหมายร่วมกันในการกำหนดให้นักเรียนทุกคนอ่านออกเขียนได้ของกลไกความร่วมมือ**

   การสร้างเป้าหมายร่วมให้กับภาคีเครือข่าย รวมทั้งสร้างความตระหนักให้ครู และผู้บริหารได้เข้าใจว่า การอ่านเป็นพื้นฐานและหัวใจหลักของการเรียนในทุกวิชา และเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ โดยใช้พันธสัญญาว่า" ลูกพ่อขุนราม ลายมืองามจบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน" โดยผู้อำนวยการเขตพื้นที่ประถมศึกษา สุโขทัยเขต 2 ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ และกำหนดเป็นนโยบายของเขต ซึ่งส่งผลไปสู่ผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องร่วมมือทำให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ทุกคนเมื่อจบชั้น ป.3โดยเน้นการอ่านออกเขียนตั้งแต่ ชั้น ป.1 ครูไม่ปล่อยปละให้นักเรียนที่มีปัญหาการอ่าน และการเขียนไม่ได้ตามคำพื้นฐานของชั้นเรียนได้เลื่อนไปเรียนในชั้นสูงขึ้น ถ้าครูผู้สอนพบว่านักเรียนมีปัญหาการอ่านต้องสอนซ่อมเสริม หรือปรับชั่วโมงการเรียนภาษาไทยให้มากกว่าที่หลักสูตรกำหนดให้เรียนวันละ 1 ชั่วโมงหรือบูรณาการกับวิชาอื่น ๆในแต่ละวัน

2. **การจัดทำบัญชีคำพื้นฐาน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**

   สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำบัญชีคำพื้นฐานที่นักเรียนต้องอ่านได้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 เพื่อเป็นเครื่องมือให้ครูในพื้นที่ไม่จำกัดเฉพาะสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนำไปใช้ ในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลการอ่าน ซึ่งช่วยลดภาระและเวลาการปฏิบัติงานของครู ไม่ต้องจัดทำบัญชีคำในชั้นพื้นฐานตนเองรับผิดชอบ สะดวกต่อการใช้ของครูทำให้ครูสามารถคัดกรองได้ว่านักเรียนที่ตนเองรับผิดชอบมีความสามารถในการอ่านกี่คนและต้องสอนซ่อมเสริมกี่คน

3. **การให้แนวทางการจัดการเรียนรู้กับโรงเรียน**

   สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 มอบนโยบายและให้แนวทางจัดการเรียนรู้ภาษาไทยกับโรงเรียนโดยใช้วิธีการอ่านแบบแจกลูกสะกดคำและปรับชั่วโมงเรียนวิชาภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 รวมทั้งให้อิสระโรงเรียนในการคิดวิธีสอนหรือนวัตกรรมอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนอ่านออกเขียน

ได้ได้ซึ่งข้อดีของการสอบอ่านแบบแจกลูกผสมคำ คือ นักเรียนจะสะกดคำได้ เมื่อนักเรียนสะกดคำได้ จะส่งผลให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้

4. การส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียนและจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียนและจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนได้แก่ การจัดมุมหนังสือ หรือจัดห้องสมุดมีชีวิต และจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านรักการอ่าน อาทิ กิจกรรมห้องเพิ่มรู้ ละครประกอบการเล่านิทาน เป็นต้น

5. การประเมินการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนทุกคนทุกชั้นเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ดำเนินการการประเมินการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนทุกคนทุกชั้นเรียน โดยภาคเรียนที่ 1 ทำการประเมินในเดือนกรกฎาคม และภาคเรียนที่ 2 ประเมินในเดือนกุมภาพันธ์ โดยมีคณะกรรมการประเมินจากต่างโรงเรียนและแจ้งผลการประเมินให้โรงเรียนทราบเพื่อให้โรงเรียนดำเนินการแก้ไขให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ทุกคน เป็นการเฝ้าระวังเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถ ด้านการอ่าน รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตลอดจนนักเรียนได้ตระหนักว่า การอ่านมีความสำคัญและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ให้ความสำคัญต่อการออกเขียนได้ของนักเรียนเป็นพิเศษ

6. การบริหารงานบุคคลของเขตพื้นที่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 สร้างขวัญและกำลังใจ โดยมอบรางวัลให้แก่โรงเรียนที่มีนักเรียนอ่านออกเขียนได้ 100% ในทุกชั้นเรียนและใช้ผลการประเมินอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณาความดีความชอบ การย้ายของครู ผู้บริหารโรงเรียน เป็นการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานวิชาการและการบริหารงานบุคคลให้ไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูที่ปฏิบัติงานยกระดับคุณภาพการศึกษาต้องการได้รับการพิจารณาความดีความชอบพิเศษ หรือรับโล่รางวัลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

7. นิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร

การนิเทศโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 มี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 นิเทศแบบเป็นคณะประกอบด้วย

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ และรูปแบบที่ 2 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นิเทศติดตามและประเมินการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนด้วยตนเองโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า ในลักษณะไม่เป็นทางการ ซึ่งจะช่วยให้ได้ผลการประเมินเชิงประจักษ์ และข้อมูลเพื่อวางแผนดำเนินการในปีการศึกษาต่อไป โดยนอกจากนี้ยังช่วยให้ได้มีโอกาสพูดคุยและสื่อสารกับผู้บริหารและครูของโรงเรียนทั้งในและนอกสังกัดในพื้นที่อย่างไม่เป็นทางการ และช่วยให้ผู้บริหารและครูเกิดความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา[4]

---

[4] การถอดบทเรียน

- กลุ่มบุคคลระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ รองผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการลุ่มวันที่ 10 ตุลาคม 2557 เวลา 09.00 -12.00 น. ณ ห้องประชุม 1 สพป.สุโขทัย เขต 2
- กลุ่มบุคคลระดับ เครือข่าย/สถานศึกษา/องค์คณะบุคคล) (ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานเครือข่าย องค์คณะบุคคล) วันที่ 10 ตุลาคม 2557 เวลา 13.00-16.00 น. ณ ห้องประชุม2 สพป.สุโขทัย เขต 2
- กลุ่มบุคคลระดับ เครือข่าย/สถานศึกษา(ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3) วันที่ 13 ตุลาคม 2557 เวลา 09.00-12.00 น. ณ ห้องประชุม 2 สพป.สุโขทัย เขต 2
- กลุ่มบุคคลระดับ เครือข่าย/สถานศึกษา(ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) วันที่ 13 ตุลาคม 2557 เวลา 13.00-16.00 น. ณ ห้องประชุม 2 สพป.สุโขทัย เขต 2

องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ

การถอดบทเรียนการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในส่วนขององค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งสามารถสรุปบทเรียนกลไกและวิธีการทำงานด้านการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ได้ดังนี้

บทเรียน : กลไกการเชื่อมต่อข้อมูลและการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน

การดำเนินการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ สำหรับการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ข้อมูลที่ต้องจัดเก็บเป็นข้อมูลเกี่ยวข้องกับผู้เรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด จำแนกรายโรงเรียน รายชั้นเรียน และข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การทำงานที่ผ่านจึงนำข้อมูลการใช้ประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีในการจัดการระบบสารสนเทศในรูปของโปรแกรมประยุกต์ ที่พัฒนาโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสามารถนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ ประมวลได้ ดังนี้[5]

โปรแกรม	การใช้ประโยชน์
O-BEC	เป็นโปรแกรมเพื่อการจัดเก็บบันทึกประมวลผลและรายงานข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ณ วันที่ 10 มิถุนายน ของทุกปี เน้นการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาการจัดตั้งการจัดสรรงบประมาณการวางแผนทางการศึกษาและการเชื่อมโยงข้อมูลกับโปรแกรม B-OBEC, M-OBEC, P-OBEC และโปรแกรมอื่น ๆ การดำเนินการกำหนดเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ข้อมูลต้นปีการศึกษา ระยะที่ 2 ข้อมูลสิ้นปีการศึกษา
SMIS	เป็นโปรแกรมระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา (School Management Information System : SMIS) พัฒนาขึ้นเพื่อจัดเก็บข้อมูลในระดับสถานศึกษา ประกอบด้วย ทะเบียนโรงเรียนข้อมูลนักเรียนรายบุคคลข้อมูลบุคลากรรายบุคคลและข้อมูลงานวิชาการ กำหนดจัดเก็บเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน และข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายนของทุกปี
M-OBEC	เป็นโปรแกรมเพื่อบันทึกประมวลผลและรายงานข้อมูลครุภัณฑ์รายโรงเรียนโดยให้โรงเรียนหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้บันทึกปรับปรุงข้อมูลทุกปีงบประมาณ

5 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 หน้า 26

โปรแกรม	การใช้ประโยชน์
B-OBEC	เป็นโปรแกรมเพื่อบันทึกประมวลผลและรายงานข้อมูลสิ่งก่อสร้างรายโรงเรียน โดยให้โรงเรียนหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นผู้บันทึกข้อมูล ปรับปรุงข้อมูลทุกปีงบประมาณ Data On Web เป็นการรายงานข้อมูลจำนวนนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนผ่านเว็บไซต์ของ สพฐ. www.obec.go.th ซึ่งกำหนดรายงานข้อมูลเป็นระยะ ได้แก่ ครั้งที่ 1 ข้อมูล ณ วันที่ 16 พฤษภาคม ของทุกปี ครั้งที่ 2 ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน ของทุกปีและปรับปรุงข้อมูลในทุกวันที่ 10 ของเดือน
P-OBEC	เป็นโปรแกรมเพื่อบันทึกประมวลผลและรายงานข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้บันทึกข้อมูล
e-office	ด้านงานธุรการ , การบริหารงานการเงินใช้โปรแกรมต้นทุนผลผลิต
Student 44	การบริหารงานวิชาการในด้านงานทะเบียนและวัดผลซึ่งข้อมูลสารสนเทศที่จัดทำขึ้นจะต้องนำไปใช้ในการให้บริการหน่วยงานอื่นและผู้ขอรับบริการจากสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ได้จัดระบบเก็บข้อมูลตามลักษณะข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นเพื่อการพัฒนาคุณภาพการอ่าน การเขียนของนักเรียน ซึ่งข้อมูลที่จำเป็น ได้แก่ ข้อมูลโรงเรียน ข้อมูลนักเรียนรายโรงเรียน จำแนกรายชั้นเรียน การจำแนกเด็กปกติ เด็กพิเศษ ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ข้อมูลสถานภาพครอบครัวของผู้เรียน ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน โดยใช้ ระบบกึ่งอัตโนมัติ (Semi – Automation) คือ ข้อมูลที่เป็นเอกสารต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ แบบประเมิน แบบทดสอบความสามารถการอ่าน และส่วนที่สร้างระบบสารสนเทศที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ (โปรแกรมสำเร็จรูป Excel) โดยสำนักงานเขตพื้นที่เชื่อมต่อข้อมูลเพื่อการทำงานเชิงพื้นที่ จากโปรแกรมระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา (School Management Information System : SMIS) และ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาขึ้นเพื่อจัดเก็บข้อมูลในระดับสถานศึกษา ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน ประกอบด้วย ทะเบียนโรงเรียน ข้อมูลนักเรียน รายบุคคลข้อมูลบุคลากรรายบุคคล และข้อมูลงานวิชาการ ที่สามารถเชื่อมต่อข้อมูลโดยไม่ต้องจัดเก็บใหม่ นำมาลงในโปรแกรมสำเร็จรูป Excel และผู้รับผิดชอบจะเป็นผู้ประมวลผลการดำเนินงาน เมื่อกรอกข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

องค์ประกอบที่ 3 แผนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

การถอดบทเรียนการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในส่วนขององค์ประกอบที่ 3 แผนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 สามารถสรุปบทเรียน ได้ดังนี้

บทเรียน : เข็มทิศชี้ทางเสริมสร้างการอ่าน

องค์ประกอบ	บทเรียน : แผนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน
วิสัยทัศน์การยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย	นักเรียนระดับประถมศึกษามีสมรรถนะการอ่านและการเขียนตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดโดยครูและบุคลากรมืออาชีพภายใต้การกำกับติดตามอย่างกัลยาณมิตรและมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้หน่วยงานและโรงเรียนมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ และเกิดความร่วมมือ ในการแก้ไขปัญหานักเรียนด้านการอ่านอย่างต่อเนื่อง 2. เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรม การวิจัย ในการแก้ไขปัญหานักเรียนด้านการอ่าน 3. เพื่อติดตามความก้าวหน้า ผลของการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและมีการเสริมแรงสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานที่เป็นแบบอย่าง 4. เพื่อสร้างเครือข่ายการนิเทศ ความร่วมมือระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา เครือข่ายโรงเรียน โรงเรียน ในการพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
นโยบายการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย	1. เร่งรัด ส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนานักเรียนในด้านภาษาไทยให้มีนิสัยรักการอ่านเกิดการเรียนรู้ เต็มตามศักยภาพ โดยเฉพาะการดำเนินการแก้ไขปัญหาอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ อ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง มีทักษะในการสื่อสาร และแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปใช้แก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม 2. พัฒนาระบบการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาโรงเรียนที่เน้นสมรรถนะ สัมฤทธิผลของการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงที่เป็นระบบ 3. พัฒนาและส่งเสริมครูผู้สอนให้ได้รับการพัฒนางานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับโครงการพัฒนาครูที่เน้นสมรรถนะเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานที่ส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียน
กรอบกลยุทธ์	กลยุทธ์ ที่ 1 พัฒนาความสามารถการอ่านและการเขียนของนักเรียน

องค์ประกอบ	บทเรียน : แผนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน
	ระดับประถมศึกษา กลยุทธ์ ที่ 2 พัฒนาระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลเชิงลึกอย่างกัลยาณมิตร กลยุทธ์ ที่ 3 พัฒนาการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพเกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง
กลยุทธ์ ที่ 1 พัฒนาความสามารถการอ่านและการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา	**มาตรการ** 1. จัดทำบันทึกข้อตกลง Memorandum Of Understanding (MOU)ว่าด้วย ความร่วมมือด้านการพัฒนาคุณภาพภาษาไทย ระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียน กับ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2.พัฒนาและจัดทำสื่อนวัตกรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ให้สถานศึกษานำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผล ดังนี้ 1) บัญชีคำพื้นฐานและบัญชีคำใหม่ที่นักเรียนควรรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 2) คู่มือการจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทย เพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ 3) แบบฝึกทักษะ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 4) แบบฝึกทักษะ การอ่านการเขียนภาษาไทย สำหรับผู้ปกครองช่วยอ่านเขียน 5) สื่อสำเร็จรูปที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่าน 3.ให้ทุกโรงเรียนปรับวิธีการสอนอ่านเป็นแบบแจกลูกสะกดคำ และปรับชั่วโมงเรียนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 รวมทั้งให้อิสระโรงเรียนในการคิดวิธีสอนหรือนวัตกรรมอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ 4. ให้ทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดมุมหนังสือ หรือจัดห้องสมุดมีชีวิต และจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน 5. ดำเนินการประเมินการอ่าน การเขียนนักเรียนทุกระดับชั้นโดยประเมินภาคเรียนละ1 ครั้ง ภาคเรียนที่ 1 ประเมินในเดือนกรกฎาคม ภาคเรียนที่ 2 ประเมินในเดือนกุมภาพันธ์ โดยมีคณะกรรมการประเมินจากต่างโรงเรียนและแจ้งผลการประเมินให้โรงเรียนทราบ เพื่อเป็นข้อมูลให้โรงเรียนดำเนินการจัดทำแผนพัฒนา

องค์ประกอบ	บทเรียน : แผนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน
	เป็นการเฝ้าระวังเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถ ด้านการอ่าน รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครู ตลอดจนนักเรียนได้ตระหนักว่าการอ่านมีความสำคัญและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ให้ความสำคัญต่อการออกเขียนได้ของนักเรียนเป็นพิเศษ 6. ให้โรงเรียนจัดซ่อมเสริมนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน และการเขียนภาษาไทยเป็นรายบุคคลเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เป็นไปตามพันธะสัญญาและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 7. จัดพิธียกย่องเชิดชูเกียรติ มอบรางวัลให้แก่โรงเรียนที่มีนักเรียนอ่านออกเขียนได้ 100% ในทุกชั้นเรียน มอบรางวัลให้กับโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนที่มีผลงานการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านการเขียน นวัตกรรมของโรงเรียนด้านการส่งเสริมรักการอ่าน/ห้องสมุด/ นวัตกรรมการแก้ไขปัญหาด้านการอ่านการเขียนภาษาไทยรางวัลครูภาษาไทยดีเด่นระดับเขตพื้นที่การศึกษา
กลยุทธ์ ที่ 2 พัฒนาระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลเชิงลึกอย่างกัลยาณมิตร	**มาตรการ** 1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนอ่านไม่ออก อ่านไม่คล่องของนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยจำแนกเป็นเด็กปกติและเด็กพิเศษ 2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับครูผู้สอน นักเรียนที่อ่านไม่ออก อ่านไม่คล่องของโรงเรียน 3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหานักเรียนอ่านไม่ออก อ่านไม่คล่องตั้งแต่ระดับโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน 4. หน่วยงานที่รับผิดชอบ นิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการแก้ปัญหาการอ่านไม่ออก อ่านไม่คล่องทั้งระดับโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการมีส่วนร่วมขององค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้อง รูปแบบการนิเทศ 1.นิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร ซึ่งกำหนดการนิเทศโรงเรียน มี 2 รูปแบบ 1) รูปแบบที่ 1 นิเทศแบบเป็นทีม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่/ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ และ

องค์ประกอบ	บทเรียน : แผนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน
	ศึกษานิเทศก์ 2) รูปแบบที่ 2 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นิเทศติดตามและประเมินการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนด้วยตนเอง โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า เพื่อประเมินเชิงประจักษ์และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวางแผนดำเนินการในปีการศึกษาต่อไป 2. จัดทำเครื่องมือ นิเทศ กำกับติดตาม และการประเมินพัฒนาคุณภาพผู้เรียนภายใต้พันธะสัญญา ลูกพ่อขุนรามลายมืองามจบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน ประกอบด้วย 1) คู่มือการนิเทศ กำกับติดตาม และแบบประเมินผลการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา 2) คู่มือและเครื่องมือประเมินความสามารถการอ่านการเขียนภาษาไทย
กลยุทธ์ ที่ 3 พัฒนาการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพเกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง	**มาตรการ** 1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาครูภาษาไทย และตามความจำเป็นและความต้องการ 2. โรงเรียนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่าย 3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนส่งเสริมการผลิตสื่อ/เทคโนโลยี นวัตกรรม 4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โรงเรียนและเครือข่าย จัดให้มีการนิเทศอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ 5. ครูภาษาไทย จัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ 6. ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณและให้โอกาสในการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนภาษาไทย 7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนยกย่องประกาศ เกียรติคุณ รวมทั้งให้รางวัล ครูภาษาไทยที่มีผลงานการพัฒนาด้านการอ่าน การเขียน 8. มอบรางวัลให้แก่โรงเรียนที่มีนักเรียนอ่านออกเขียนได้ 100%ในทุกชั้นเรียน และใช้ผลการประเมินอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณาความดีความชอบ การย้ายของครู ผู้บริหารโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการปฏิบัติการเชิงพื้นที่(สถานศึกษา)

การถอดบทเรียนการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในส่วนขององค์ประกอบที่ 4 กระบวนการปฏิบัติการเชิงพื้นที่(สถานศึกษา) สามารถสรุปบทเรียนได้ดังนี้

บทเรียน : กระบวนทัศน์ใหม่ของการปฏิบัติการเชิงพื้นที่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีกระบวนงานปฏิบัติการเชิงพื้นที่ ที่เป็นจุดเริ่มต้น เป็นรอยต่อจากผลการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการอ่าน ซึ่งก่อให้เกิดแผนงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับเครือข่ายโรงเรียน และระดับสถานศึกษา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการอย่างครอบคลุม อาทิ

1. โครงการ พัฒนาการสอนอ่านเขียนภาษาไทย โดยการแจกลูกสะกดคำเพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้และทักษะตามแนวทางการสอนอ่านเขียนเพื่อให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ 10 หน่วยการเรียนรู้

หน่วยที่ 1 รูปและเสียงพยัญชนะ
หน่วยที่ 2 รูปและเสียงสระ
หน่วยที่ 3 รูปและเสียงวรรณยุกต์
หน่วยที่ 4 การแจกลูกสะกดคำในแม่ ก กา
หน่วยที่ 5 การผันวรรณยุกต์คำในแม่ ก กา
หน่วยที่6 การแจกลูกสะกดคำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา
หน่วยที่ 7 การผันวรรณยุกต์คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา
หน่วยที่ 8 การแจกลูกสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา
หน่วยที่ 9 การแจกลูกสะกดคำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ
หน่วยที่ 10 การแจกลูกสะกดคำที่มีอักษรนำ

2. เพื่อยกระดับความสามารถด้านการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียน
- นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อ่านออก เขียนได้
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-4 อ่านคล่อง เขียนคล่อง

3. เพื่อกำกับ ติดตาม นิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

กลุ่มเป้าหมาย

1. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ทุกคน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 และเอกชน

2. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน ได้รับการพัฒนาให้อ่านออกเขียนได้และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-4 ทุกคน ได้รับการพัฒนาให้อ่านคล่อง เขียนคล่อง

วิธีดำเนินการ

1. อบรมเชิงปฏิบัติการสอนอ่านเขียนภาษาไทยโดยการแจกลูกสะกดคำ เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

2. การนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวทางการสอนอ่าน เขียนแบบแจกลูกสะกดคำ

3. จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC

2. โครงการ แก้ปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

เพื่อป้องกันปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้แบบยั่งยืนที่ชั้นอนุบาลปีที่ 2

กลุ่มเป้าหมาย

ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2และเอกชน ทุกโรงเรียน

วิธีดำเนินการ

ชั้นอนุบาลปีที่ 2

กำหนดให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน “ระดับอนุบาล” ด้วยการเตรียมความพร้อมด้านทักษะภาษาให้เด็กมีความพร้อม เช่น

1. ออกเสียงคำและเปล่งเสียงพูดชัดเจนทุกเสียงอักขระในถ้อยคำต่างๆ ไม่น้อยกว่าระดับชั้นอนุบาล

2. เปล่งเสียงท่องบทอาขยาน ร้องเพลง และพูดสื่อสารถามตอบได้ชัดเจนตามเสียงอักขระและเสียงคำควบกล้ำ

3. ฟังนิทาน เรื่องเล่า และพูดถามตอบได้ชัดเจนตามเสียงอักขระและเสียงคำควบกล้ำ

4. เปล่งเสียงท่องพยัญชนะ ก - ฮ และสระทั้ง 32 สระ ได้ถูกฐานเสียง จนเกิดทักษะจดจำได้ มีพัฒนาการการจับดินสอ ปรับระยะสายตา เขียนลีลาต่างๆ และวาดรูปอย่างมีทักษะสมบูรณ์

5. ฝึกลีลามือตามตัวอักษร พยัญชนะ ก - ฮ สระทั้ง 32 สระ วรรณยุกต์ทั้ง 4 รูป และตัวเลข 0-9 ฝึกเตรียมทักษะด้านภาษาให้ได้อย่างครบถ้วนแท้จริง

3. โครงการ พัฒนานวัตกรรมปลอดการอ่านไม่ออก เขียน โดยใช้ระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ให้ปลอดอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้

2. เพื่อให้ผู้บริหาร ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การพัฒนานวัตกรรม ปลอดการอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้

วิธีดำเนินงาน พัฒนานวัตกรรม ปลอดอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้

1. ผู้บริหาร ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ทุกคน แลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การพัฒนานวัตกรรม ปลอดอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้

2. หลอมรวมนวัตกรรมสู่การจัดการเรียนการสอน

3. ใช้คำพื้นฐานที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลัก และเพิ่มเติมตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงวัยวุฒิของผู้เรียน

4. จัดทำเป็นรูปเล่ม ตามจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3

5. นำนวัตกรรมสู่การจัดการเรียนการสอนในแต่ละโรงเรียน

6. นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ประเมิน สรุปและรายงานผลการดำเนินโครงการ

4. โครงการ ขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนางานวิชาการ โดยใช้ฐานเครือข่ายโรงเรียน

วัตถุประสงค์

1.เพื่อให้ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ,6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมพร้อมการประเมินระดับชาติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(O-NET และNT) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

2. เพื่อให้ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ,6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับการประเมินด้วยข้อสอบกลาง เพื่อนำผลไปประกอบการตัดสินผลการเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น

เป้าหมาย

ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ,6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคน

วิธีดำเนินการ

1. เครือข่ายและโรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อเตรียม ความพร้อมการประเมินระดับชาติ ทั้ง O-NET และ NT ของนักเรียนชั้น ป.3 ป.6 และ ม.3

2. จัดสรรงบประมาณให้ทุกเครือข่าย/โรงเรียน กรอบการจัดสรรเป็นรายหัว ประมาณการ 180 บาท /รายหัว

3. ทุกเครือข่าย/โรงเรียนดำเนินกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ,6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนให้มีความพร้อมสำหรับการประเมินระดับชาติ

4. ศึกษานิเทศก์ประจำเครือข่ายโรงเรียน นิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานโครงการ

5. โครงการ ประเมินและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามจุดเน้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินความสามารถในการอ่านออกเสียง และความเข้าใจในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

2.เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนและพัฒนาการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

เป้าหมาย

1.นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และระดับชั้นมัธยมศึกษา ทุกคน ได้รับการพัฒนาตามรูปแบบ/นวัตกรรมการส่งเสริมการอ่านออก การเขียน

2.พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ระดับชั้น ป.3 และ ป.6 เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

วิธีดำเนินการ

1.ประชุมปฏิบัติการพิจารณากรอบเครื่องมือ /ตรวจสอบคุณภาพ และประสิทธิภาพของเครื่องมือ การประเมิน

2. สร้างเครื่องมือการประเมินคุณภาพระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6

1) สร้างเครื่องมือการประเมินความสามารถการอ่านออกเสียงและความเข้าใจการอ่านภาษาไทย

2) ทดลองใช้(tryout)เครื่องมือการประเมิน

3) วิพากษ์ ตรวจสอบความตรง(Validity)และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือการประเมิน

3. จัดเตรียมรายชื่อบุคลากรการสำหรับเป็นคณะกรรมการประเมิน โดยใช้ฐานเครือข่ายโรงเรียน ดังนี้ 1) ระดับประถมศึกษา 19 เครือข่าย ๆละอย่างน้อย 7 คน 2) ระดับมัธยมศึกษา 6 ชุดๆละ 7 คน

4. ปฏิบัติการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา

1) แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา

2) ประชุมคณะกรรมการเพื่อชี้แจงการใช้เครื่องมือการ เครื่องมือการประเมินความสามารในการอ่าน วิธีการเก็บข้อมูล และการบันทึกข้อมูล แก่คณะกรรมการประเมิน

3) จัดคาราวาน /มหกรรมการประเมิน ภาคเรียนที่ 1 ประมาณเดือนกรกฎาคม และภาคเรียนที่ 2 ประมาณเดือนกุมภาพันธ์

5. ติดตามผลการประเมิน โดยรวบรวมผลจากคณะกรรมการทุกเครือข่ายโรงเรียน

1) ประชุมปฏิบัติการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมิน

2) จัดทำรายงานผลการประเมินเสนอผลต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3) สรุปรายงานผลการประเมิน / ปรับปรุงแก้ไข

6. โครงการ อบรมปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการรู้เรื่องการอ่านและสื่อสารได้ตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA)

วัตถุประสงค์

1 เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) สมรรถนะการรู้เรื่องการอ่าน(Reading Literacy) ให้กับครูภาษาไทย

2. เพื่อสร้างครูภาษาไทยให้เป็นแกนนำขยายผลการสอนการรู้เรื่องการอ่านและสื่อสารได้ ตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) ไปยังโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา

3.เพื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมพัฒนาการรู้เรื่องการอ่านและสื่อสารได้ ของเขตพื้นที่การศึกษา ตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA)

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ : ครูภาษาไทยและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวม 120 คน

เชิงคุณภาพ : ครูภาษาไทยมีความรู้ความเข้าใจการพัฒนาการอ่านรู้เรื่องและสื่อสารได้ตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ(PISA)

วิธีดำเนินการ

1. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาวิทยากรแกนนำการสอนอ่านรู้เรื่องและสื่อสารได้ ตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) ประกอบด้วย

1) ตัวแทนครูภาษาไทย ชั้น ป.3 ปี 2558 จำนวน 55 คน

2) ตัวแทนครูภาษาไทย ชั้น ป.6 ปี 2558 จำนวน 55 คน

3) วิทยากรผู้เกี่ยวข้องและคณะทำงาน จำนวน 10 คน

2. ครูภาษาไทยพัฒนาสื่อและนวัตกรรมพัฒนาการอ่านรู้เรื่องและสื่อสารได้ ของเขตพื้นที่การศึกษา ตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA)

3. จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาทักษะภาษาไทยการอ่านรู้เรื่องและสื่อสารได้ ให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วม

4. นิเทศ ติดตาม และช่วยเหลือโรงเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการอ่านการเขียนของนักเรียน

5. จัดทำสรุปและการรายงานการดำเนินงาน

7. โครงการ สร้างเครือข่ายนิเทศการศึกษาเชิงบูรณาการ "สพป.สุโขทัย 2 รวมพลัง ร่วมสร้างคุณภาพการศึกษา"

วัตถุประสงค์

เพื่อนิเทศ กำกับ ติดตามผลการจัดการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัด โดยใช้รูปแบบการสร้างเครือข่ายนิเทศการศึกษาเชิงบูรณาการ " สพป.สท.2 รวมพลัง ร่วมสร้างคุณภาพการศึกษา"

เป้าหมาย

การนิเทศ กำกับ ติดตามผลการจัดการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัด โดยใช้รูปแบบการสร้างเครือข่ายนิเทศการศึกษาเชิงบูรณาการ "รวมพลัง ร่วมสร้างคุณภาพการศึกษา" กำหนดเป้าหมาย ดังนี้

1.ด้านเนื้อหา กำหนดประเด็นการปฏิบัติการภาคสนามโดยบูรณาการ ใน 3 ประเด็นหลัก คือ

1) การดำเนินงานการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2) การดำเนินงานตามจุดเน้นเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อาทิ โครงการพลิกโฉมโรงเรียน ป.1 กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

3) สภาพการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานภาคสนาม

2. องค์คณะบุคคล ประกอบด้วย

1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกคน

3) ศึกษานิเทศก์ทุกคน

4) คณะกรรมการ ก.ด.ป.น.

วิธีดำเนินการ

ทีมนิเทศ (องค์คณะบุคคล) ดำเนินการนิเทศกำกับ ติดตาม และใช้กระบวนการดำเนินงานประยุกต์ใช้การวิจัยปฏิบัติการ : PAOR การวางแผน(Planning) การลงมือปฏิบัติ (Action) การสังเกตการปฏิบัติงาน (Observation) และการสะท้อนผล (Reflective)

องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิตการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน(คุณภาพผู้เรียน)

การถอดบทเรียนการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในส่วนขององค์ประกอบที่ 5 ผลผลิตการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน(คุณภาพผู้เรียน) สามารถสรุปบทเรียน ได้ดังนี้

บทเรียน : ก้าวข้ามความไม่รู้หนังสือ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ได้ขับเคลื่อนการจัดการศึกษา ที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจุดเน้นของเขตพื้นที่การศึกษา ภายใต้พันธะสัญญา "ลูกพ่อขุนรามลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออกเขียนได้ทุกคน" และโครงการต่างๆ อย่างหลากหลาย ตามแผนพัฒนาคุณภาพการอ่านที่ได้จากกลไกความร่วมมือหลายภาคส่วน สามารถนำพานักเรียนภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ให้ก้าวข้ามความไม่รู้หนังสืออย่างเป็นที่ประจักษ์ ดังนี้

1. โดยภาพรวมโรงเรียนในสังกัดพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้บรรลุเป้าหมายการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลา 5 ปี นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2553-2558 ได้รับการจัดลำดับจากทุกเขตพื้นที่การศึกษาของประเทศ ดังนี้

1.1 ปีการศึกษา 2553 จัดอยู่ลำดับที่ 111 ของประเทศ

1.2 ปีการศึกษา 2554 จัดอยู่ลำดับที่ 88 ของประเทศ

1.3 ปีการศึกษา 2555 จัดอยู่ลำดับที่ 51 ของประเทศ

1.4 ปีการศึกษา 2556 จัดอยู่ลำดับที่ 43 ของประเทศ

1.5 ปีการศึกษา 2557 จัดอยู่ลำดับที่ 35 ของประเทศ

1.6 ปีการศึกษา 2558 จัดอยู่ลำดับที่ 34 ของประเทศ

2. ค่าเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าระดับประเทศ 5 ปี ต่อเนื่อง

2.1 ปีการศึกษา 2554 มีค่าเฉลี่ยรวมทุกกลุ่มสาระ ร้อยละ 49.39 สูงกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 0 .403

2.2 ปีการศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยรวมทุกกลุ่มสาระ ร้อยละ 45.61 สูงกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 0 .47

2.3 ปีการศึกษา 2556 มีค่าเฉลี่ยรวมทุกกลุ่มสาระ ร้อยละ 45.60 สูงกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 0.78

2.4 ปีการศึกษา 2557 มีค่าเฉลี่ยรวมทุกกลุ่มสาระ ร้อยละ 47.09 สูงกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 1.35

2.5 ปีการศึกษา 2558 มีค่าเฉลี่ยรวม 5 กลุ่มสาระ ร้อยละ 47.02 สูงกว่าระดับประเทศ ร้อยละ 2.04

3. ผลการประเมินคุณภาพทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 - 2558

ปีการศึกษา	ผลการประเมินคุณภาพทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)		
	ระดับประเทศ	ระดับเขตพื้นที่	ผลการเปรียบเทียบ
ปี 2554	50.04	**50.36**	**0.32**
ปี 2555	45.68	46.00	0.32
ปี 2556	45.02	45.68	0.66
ปี 2557	44.88	46.53	1.65
ปี 2558	49.33	52.11	2.78

4. การประกาศให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เป็นเขตพื้นที่ ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้อ่านออก เขียนได้ 100% เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2557 โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ผลการทดสอบความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3และ 6 รอบสองเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2557 โดยแบบทดสอบจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 สามารถอ่านออก เขียนได้ 100% สรุปได้ ดังนี้

ชั้น	จำนวนนักเรียน	กลุ่ม A		กลุ่ม B		กลุ่ม C		กลุ่ม D	
		อ่านรู้เรื่องและสื่อสารได้		อ่านได้รู้เรื่องบ้าง		ระดับปรับปรุง		อ่านไม่ออก	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ป.3	2202	1489	67.62	532	24.16	181	8.22	0	0
ป.6	2281	1434	62.87	578	25.34	269	11.79	0	0

6. ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ให้จัดเวทีเสวนาถอดประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ ได้รับโอกาสให้นำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ ในเวทีปฏิรูปการเรียนรู้สู่การศึกษาเพื่อคนทั้งมวล ครั้งที่ 33 ในระดับประเทศ ที่โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2557

7. ได้รับการยอมรับจากเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภาษาไทย ดังนี้

วันเดือน ปี	คณะศึกษาดูงาน	จำนวน
28 กุมภาพันธ์ 2556	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 - ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา -รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา -ศึกษานิเทศก์ภาษาไทย /-ครูภาษาไทย	50 คน
20 พฤษภาคม 2556	สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.)	13 คน
23 พฤษภาคม 2556	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 -รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา -ศึกษานิเทศก์ทุกคน / -ครูภาษาไทย	60 คน
7 ตุลาคม 2556	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 - ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา -คณะครู/ พนักงานราชการ	50 คน
28 พฤศจิกายน 2556	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 - ผู้อำนวยการ /รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา - ศึกษานิเทศก์ทุกคน	15 คน
14 พฤษภาคม 2557	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 - ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา - ศึกษานิเทศก์ทุกคน	30 คน
13 มิถุนายน 2557	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 - รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ ผู้บริหาร	10 คน
13 มิถุนายน 2557	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 -ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนหมู่ห้าสามัคคี	16 คน
19 มิถุนายน 2558	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 - รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา - ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก / ศึกษานิเทศก์	52 คน
10 พฤศจิกายน 2558	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 - ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา - กลุ่มบริหารงานบุคคล - ศึกษานิเทศก์	20 คน
27 พฤศจิกายน 2558	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 - ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา - ผู้บริหารสถานศึกษา /ศึกษานิเทศก์	45 คน
กรกฎาคม 2559	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 - ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา - ผู้บริหารสถานศึกษา/ ศึกษานิเทศก์/กลุ่มนโยบายและแผน	56 คน

สรุปการถอดบทเรียนกลไกและวิธีการทำงานการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

ผลการถอดบทเรียนกลไกและวิธีการทำงานการจัดการเชิงพื้นที่ด้านการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา สะท้อนภาพสิ่งที่เกิดขึ้นตามกรอบแนวคิดการขับเคลื่อนABE สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

บทเรียน : การจัดการเชิงพื้นที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1. สร้างกลไกความร่วมมือของภาคส่วนในเขตพื้นที่ศึกษา

1.1 **สร้างภาคีเครือข่ายการทำงานร่วมกัน**โดยใช้กลไกความร่วมมือ 3 พลัง 1) กลุ่มพลังจากเขตพื้นที่การศึกษา 2) กลุ่มพลังเครือข่าย/สถานศึกษา และกลุ่มพลังองค์คณะบุคคล ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้

1.2 **สร้างเป้าหมายร่วมกัน** การกำหนดให้นักเรียนทุกคนอ่านออกเขียนได้ รวมทั้งสร้างความตระหนักให้ครูและผู้บริหารได้เข้าใจว่า การอ่านเป็นพื้นฐานและหัวใจหลักของการเรียน ในทุกวิชา และเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ โดยใช้พันธะสัญญาว่า"ลูกพ่อขุนราม ลายมืองามจบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน" กำหนดเป็นนโยบายหลักให้โรงเรียนต้องทำให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ทุกคน เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยเน้นการอ่านออกเขียนตั้งแต่ ชั้น ป.1 ไม่ปล่อยให้นักเรียนที่มีปัญหาการอ่าน และการเขียนไม่ได้ ตามคำพื้นฐาน ของชั้นเรียนได้เลื่อนไปเรียนในชั้นสูงขึ้น

2. กำหนดวิธีการทำงาน ในการใช้ข้อมูลสารสนเทศร่วมกัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ร่วมกำหนดวิธีการทำงาน ในการใช้ข้อมูลร่วมกันของภาคีเครือข่าย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการอ่านออก เขียนได้ที่กำหนดไว้ เพราะข้อมูลที่จะช่วยชี้ปัญหา จัดลำดับความสำคัญและติดตามความก้าวหน้าว่าการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงไร โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนระดับประถมศึกษาด้านสมรรถนะการอ่านและการเขียน ให้มีความถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน สามารถใช้ข้อมูลสารสนเทศ ผ่านระบบเครือข่าย Internet ได้ทันที ทุกที่ ทุกเวลา

3. การจัดทำแผนและโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย

การจัดทำแผนและโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย ในพื้นที่เพื่อบูรณาการความร่วมมือและทรัพยากรในการจัดการศึกษาร่วมกันเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนในสังกัด โดยกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน 3 กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาความสามารถการอ่านและการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ส่งเสริมสถานศึกษาพัฒนานักเรียนในด้านภาษาไทย ให้มีนิสัยรักการอ่านเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ

มีมาตรการ ดังนี้

1. จัดทำบันทึกข้อตกลง Memorandum Of Understanding (MOU)ว่าด้วยความร่วมมือด้านการพัฒนาคุณภาพภาษาไทย ระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียน กับ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.พัฒนาและจัดทำสื่อนวัตกรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ให้สถานศึกษานำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผล ดังนี้

1) บัญชีคำพื้นฐานและบัญชีคำใหม่ที่นักเรียนควรรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

2) คู่มือการจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทย เพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

3) แบบฝึกทักษะ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

4) แบบฝึกทักษะ การอ่านการเขียนภาษาไทย สำหรับผู้ปกครองช่วยอ่านเขียน

5) สื่อสำเร็จรูปที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่าน

3.ให้ทุกโรงเรียนปรับวิธีการสอนอ่านเป็นแบบแจกลูกสะกดคำ และปรับชั่วโมงเรียนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 รวมทั้งให้อิสระโรงเรียนในการคิดวิธีสอนหรือนวัตกรรมอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้

4. ให้ทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดมุมหนังสือ หรือจัดห้องสมุดมีชีวิต และจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

5.ดำเนินการประเมินการอ่าน การเขียนนักเรียนทุกระดับชั้น โดยประเมินภาคเรียนละ1 ครั้ง ภาคเรียนที่ 1 ประเมินในเดือนกรกฎาคม ภาคเรียนที่ 2 ประเมินในเดือนกุมภาพันธ์ โดยมีคณะกรรมการประเมินจากต่างโรงเรียนและแจ้งผลการประเมินให้โรงเรียนทราบ เพื่อเป็นข้อมูลให้โรงเรียนดำเนินการจัดทำแผนพัฒนา เป็นการเฝ้าระวังเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถ ด้านการอ่าน รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครู ตลอดจนนักเรียนได้ตระหนักว่า การอ่านมีความสำคัญและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ให้ความสำคัญต่อการออกเขียนได้ของนักเรียนเป็นพิเศษ

6. ให้โรงเรียนจัดซ่อมเสริมนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน และการเขียนภาษาไทยเป็นรายบุคคลเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้เป็นไปตามพันธะสัญญาและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

7. จัดพิธียกย่องเชิดชูเกียรติ มอบรางวัลให้แก่โรงเรียนที่มีนักเรียนอ่านออกเขียนได้ 100% ในทุกชั้นเรียน มอบรางวัลให้กับโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนที่มีผลงานการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านการเขียน นวัตกรรมของโรงเรียนด้านการส่งเสริมรักการอ่าน/ห้องสมุด/ นวัตกรรมการแก้ไขปัญหาด้านการอ่านการเขียนภาษาไทยรางวัลครูภาษาไทยดีเด่นระดับเขตพื้นที่การศึกษา

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลเชิงลึกอย่างกัลยาณมิตร

มีมาตรการ ดังนี้

1.นิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร ซึ่งกำหนดการนิเทศโรงเรียนมี 2 รูปแบบ

1) รูปแบบที่ 1 นิเทศแบบเป็นทีม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ และศึกษานิเทศก์

2) รูปแบบที่ 2 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นิเทศติดตามและประเมินการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนด้วยตนเอง โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า เพื่อประเมินเชิงประจักษ์และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวางแผนดำเนินการในปีการศึกษาต่อไป

2. จัดทำเครื่องมือ นิเทศ กำกับติดตาม และการประเมินพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ภายใต้พันธะสัญญา ลูกพ่อขุนรามลายมืองามจบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน ประกอบด้วย

1) คู่มือการนิเทศ กำกับติดตาม และแบบประเมินผลการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

2) คู่มือและเครื่องมือประเมินความสามารถการอ่านการเขียนภาษาไทย

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพเกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง

มีมาตรการ ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาครูภาษาไทย และตามความจำเป็นและความต้องการ

2. โรงเรียนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่าย . สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนส่งเสริมการผลิตสื่อ/เทคโนโลยีนวัตกรรม

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โรงเรียนและเครือข่าย จัดให้มีการนิเทศอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ

4.ครูภาษาไทย จัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

5.ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณและให้โอกาสในการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนภาษาไทย

6.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียน ยกย่องประกาศ เกียรติคุณ รวมทั้งให้รางวัล ครูภาษาไทยที่มีผลงานการพัฒนาด้านการอ่าน การเขียน

7. มอบรางวัลให้แก่โรงเรียนที่มีนักเรียนอ่านออกเขียนได้ 100%ในทุกชั้นเรียน และใช้ผลการประเมินอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณาความดีความชอบ การย้ายของครู ผู้บริหารโรงเรียน

การบริหารงานบุคคลของเขตพื้นที่ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสร้างขวัญและกำลังใจ โดยมอบรางวัลให้แก่โรงเรียนที่มีนักเรียนอ่านออกเขียนได้ 100%ในทุกชั้นเรียน และใช้ผลการประเมินอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณาความดีความชอบ การย้ายของครู ผู้บริหารโรงเรียน เป็นการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานวิชาการและการบริหารงานบุคคลให้ไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูที่ปฏิบัติงานยกระดับคุณภาพการศึกษาต้องการได้รับการพิจารณาความดีความชอบพิเศษ หรือรับโล่รางวัลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กิจกรรมที่ 2
การพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

กระบวนงาน

การพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการประสานสัมพันธ์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย เพื่อให้ภาคีเครือข่ายและทุกภาคส่วนได้ร่วมด้วยช่วยกันพัฒนานักเรียนในโครงการตั้งแต่การสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อเน้นทุกภาคส่วนเชื่อมความสัมพันธ์กันให้โครงการขับเคลื่อนในลักษณะกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งการพัฒนาครู การพัฒนานักเรียนและการนิเทศติดตาม และสร้างกำลังใจครูและผู้บริหารโรงเรียนซึ่งมีกลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ 2 ส่วน คือ 1) การพัฒนากลไกระดับภาคีเครือข่ายในพื้นที่จังหวัด และ 2) การพัฒนาเครือข่ายด้านการศึกษา โดยเสนอรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนากลไกระดับภาคีเครือข่ายในพื้นที่จังหวัด

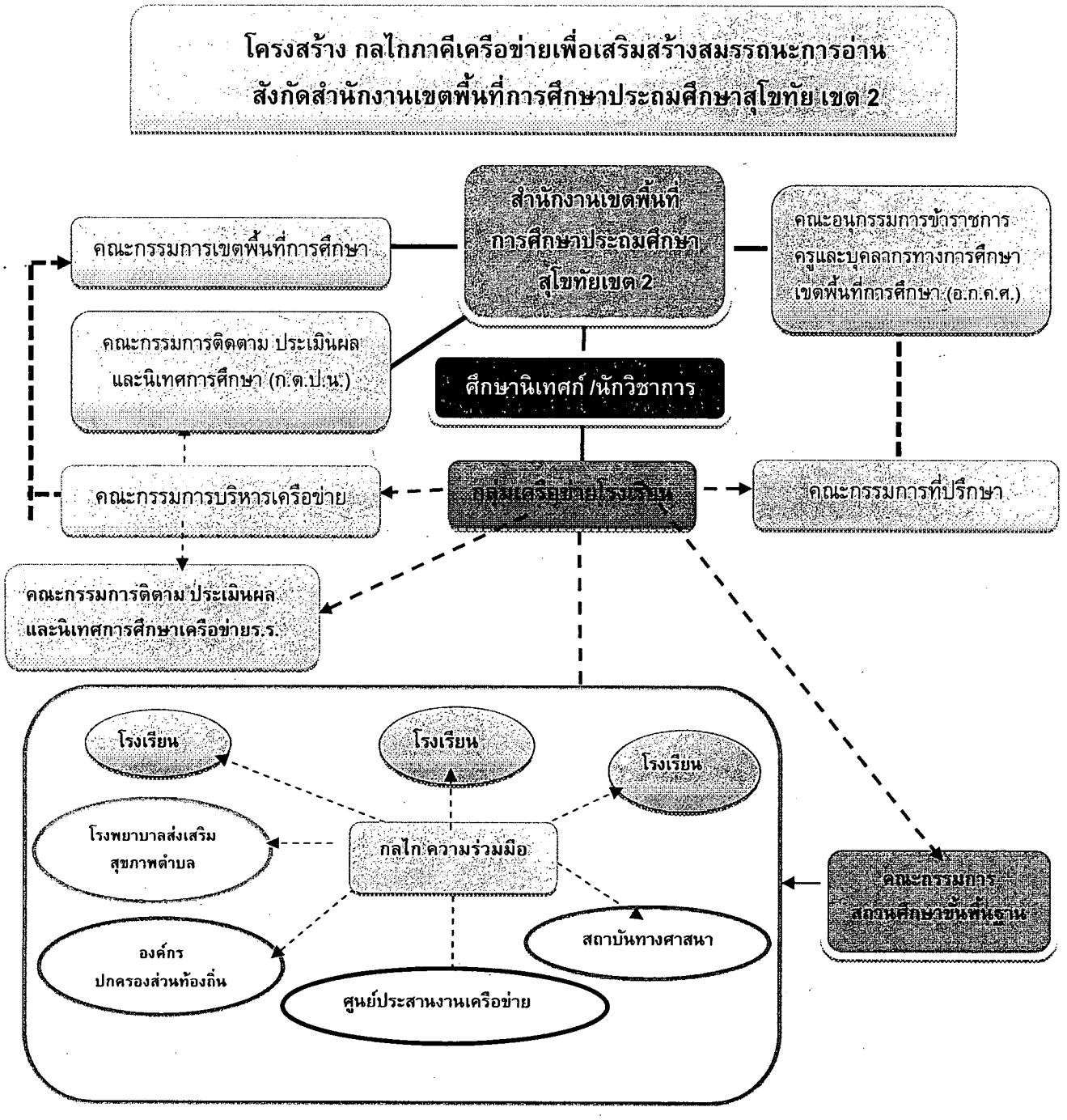
1.1 กลุ่มพลังขับเคลื่อนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน (แกนนำตั้งต้น)

จากบทเรียนกลไกและวิธีการทำงานการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จะพบว่าเป็นการทำงานโดยอาศัยกลไกความร่วมมือ 3 พลัง เพื่อร่วมเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน ซึ่งประกอบไปด้วย

1) **กลุ่มพลังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา** มีบุคลากรที่เป็นผู้ร่วมขับเคลื่อน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาผู้อำนวยการกลุ่ม นักวิชาการ และศึกษานิเทศก์

2) **กลุ่มพลังเครือข่ายโรงเรียน /สถานศึกษา** มีบุคลากรที่เป็นผู้ร่วมขับเคลื่อน ประกอบด้วย ประกอบด้วย ประธานเครือข่ายโรงเรียน คณะกรรมการบริหารเครือข่ายโรงเรียน 18 เครือข่าย และ ผู้บริหารโรงเรียนที่พัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนที่มีผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง /แกนนำครูภาษาไทยและภายใต้กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนจะมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล สถาบันศาสนา

3) **กลุ่มพลังความร่วมมือองค์คณะบุคคล** มีบุคลากรที่เป็นผู้ร่วมขับเคลื่อน ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา (อ.ค.ก.ศ.)คณะกรรมการติดตาม ประเมินผลและนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น.) และคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา(ก.พ.ท.)

แผนภูมิ โครงสร้าง กลไกภาคีเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต **2**

จากกลไกดังกล่าวและการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีกระบวนการทำงานโดยเริ่มต้นจากการสร้างเป้าหมายในการกำหนดให้นักเรียนทุกคนอ่านออกเขียนได้ รวมทั้งสร้างความตระหนักให้ครู และผู้บริหารได้เข้าใจว่า การอ่านเป็นพื้นฐานและหัวใจหลักของการเรียนในทุกวิชา และเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ โดยใช้พันธะสัญญาที่ว่า"ลูกพ่อขุนราม ลายมืองามจบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคนจบ ป.6 และ ม.3 ต้องมีทักษะการคิด การอ่าน สื่อสารได้สองภาษา" กำหนดเป็นนโยบายหลักให้โรงเรียนต้องทำให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ทุกคนเมื่อจบชั้น ป.3 ส่งผลให้ในพื้นที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านการเขียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มเป้าหมาย จำนวนนักเรียน จำนวนนักเรียนที่มีปัญหา ด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียน ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2551 – 2558

ปีการศึกษา	กลุ่มเป้าหมายการประเมิน	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่ปัญหาด้านการอ่าน		จำนวนนักเรียนที่ปัญหาด้านการเขียน	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก่อนการดำเนินงาน						
2551	ป.2-6	15,082	1,955	12.96	2,247	14.90
2552	ป.2-6	13,481	1,689	12.53	2,037	15.11
2553	ป.1-6	16,200	698	4.31	2,256	13.93
ปีที่เริ่มดำเนินการ						
ปี 2554	ป.1-6	16,021	448	2.80	774	4.83
ปี 2555	ป.1-6	14,189	204	1.44	580	4.09
สพฐ Scan รอบ1	ป.3	2,248	26	1.66	-	-
20 ก.ย.56	ป.6	2,274	5	0.31	-	-
สพฐ Scan รอบที่ 2	ป.3	2,248	0	0	-	-
5 มี.ค.57	ป.6	2,274	0	0	-	-
ปี 2557	ป.1-6	ปรับปรุง	137	1.06	508	4.66
	(12,838 คน)	อ่านไม่ได้	0	0	0	0
ปี 2558	ป.1-6	ปรับปรุง	221	1.44	310	2.02
	(15,340 คน)	อ่านไม่ได้	0	0	0	0

ที่มา

1. E-mes : สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
3. รายงานจุดเน้นคุณภาพผู้เรียน ระบบ Online Triple A สพฐ.

จากตาราง 1 ข้อมูลการประเมินการอ่านการเขียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 สรุปได้ ดังนี้

1. ก่อนการดำเนินงานโครงการ ระหว่างปี 2551- 2553 พบว่า นักเรียนที่ปัญหาด้านการอ่าน คิดเป็นร้อยละ 12.96 12.53 และ 4.31 ตามลำดับและนักเรียนที่ปัญหาด้านการเขียน คิดเป็นร้อยละ 14.90 15.11 และ13.93 ตามลำดับ

2. หลังการดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่ปี 2554 – 2558 พบว่า นักเรียนที่ปัญหาด้านการอ่าน คิดเป็นร้อยละ 2.80 1.44 1.66 และ 0 ตามลำดับ นักเรียนที่ปัญหาด้านการเขียน คิดเป็นร้อยละ 4.38 4.09 และ 0 ตามลำดับ

แสดงให้เห็นว่า หลังการดำเนินงานโครงการ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีพัฒนาการการอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนสามารถอ่านออก เขียนได้ 100%

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่มีผลสอบรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 – 2558

ปีการศึกษา	ผลการประเมินคุณภาพทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)		
	ระดับประเทศ	ระดับเขตพื้นที่	ผลการเปรียบเทียบ
ปี 2554	50.04	**50.36**	**0.32**
ปี 2555	45.68	46.00	0.32
ปี 2556	45.02	45.68	0.66
ปี 2557	44.88	46.53	1.65
ปี 2558	49.33	52.11	2.78

ที่มา : รายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2554 – 2558

จากตาราง ข้อมูลการประเมินการอ่านการเขียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 สรุปได้คือ ผลการประเมินคุณภาพทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง 5 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 - 2558

1.2 การขยายภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

ภาพความสำเร็จที่ปรากฏและเป็นที่เผยแพร่ต่อสารธารณชนทั่วไปนั้น อาจเนื่องมาจากกระบวนการทำงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ตามกระบวนการที่เป็นไปอย่างมีระบบ ที่เริ่มต้นจากการสร้างเป้าหมายร่วมกัน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้ทำการประชุมชี้แจงนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ทุกโรงเรียนได้รับทราบและนำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน โดยมีเป้าหมายหลัก คือ นักเรียนต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักเพิ่มขึ้น โดยผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 5 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนอ่านออกเขียนได้ และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนอ่านคล่องเขียนคล่อง

การขยายภาคีเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ ภายใต้การทำงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ได้ดำเนินการจัดหาสมาชิกเครือข่ายเพื่อขยายความร่วมมือด้านการพัฒนาคุณภาพการอ่าน ในจังหวัดสุโขทัย ได้ดำเนินการจัดหาและพัฒนาเครือข่าย ดังนี้

องค์ประกอบเครือข่าย

สมาชิกเครือข่ายที่รับผิดชอบจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย มี 3 ภาคีหลัก คือ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 2) องค์ปกครองส่วนท้องถิ่น และ 3) สถานศึกษาเอกชน ทั้งนี้ในการบริหารจัดการเครือข่าย โดยการประชุมกลุ่มคณะผู้วิจัยได้ระดมความคิดเห็น เพื่อการจัดหาสมาชิกเครือข่ายการศึกษาจังหวัด ซึ่งผลประชุมได้กำหนดให้ใช้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เป็นหน่วยตั้งของการจัดหาสมาชิก การคัดเลือกบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนของ 4 หน่วยงาน ทั้งนี้ จำนวนผู้แทนหน่วยงาน อย่างน้อย 1 คน หน่วยงานใหญ่จะมีผู้แทนมากกว่า 1 คน โดยสรุปการจัดหาสมาชิกเครือข่าย ดำเนินการ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. แบบเป็นทางการ จัดหาสมาชิกโดยทำหนังสือราชการขอความ อนุเคราะห์ไปยังหัวหน้าหน่วยงาน เพื่อส่งผู้แทนร่วมเป็นเครือข่าย

2. แบบไม่เป็นทางการ จัดหาสมาชิกจากการประสานโดยตรงกับ ผู้แทนเครือข่าย จากนั้นทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังหน่วยงาน เพื่อขออนุญาตให้บุคลากรเป็นผู้แทนเครือข่าย โดยกำหนดให้มีตัวแทนสมาชิกเครือข่ายละ 2 คน โดยมีรูปแบบการขยายเครือข่ายความร่วมมือ โดยสรุปดังนี้

1) เครือข่ายความร่วมมือ : เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

1.1) ใช้รูปการสร้างเครือข่ายการทำงานเพื่อสร้างความร่วมมือรูปแบบตามแนวราบ โดยมีการประสานความร่วมมือ ดังนี้

1.1.1) ประสานความร่วมมือ โดยความสัมพันธ์ส่วนตัวในบทบาทของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 กับ

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยหารือในการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคุณภาพการอ่าน และเชิญชวนร่วมมือกัน พัฒนาให้นักเรียนของจังหวัดสุโขทัย ก้าวข้ามการไม่รู้หนังสือ และเสนอรูปแบบการทำงานที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้อ่านออก เขียนได้ 100%

1.1.2) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยประสานความร่วมมือ

1.1.3) ใช้ความสัมพันธ์ระหว่างประธานเครือข่ายโรงเรียนเป็นจุดเชื่อมต่อของแต่ละเครือข่ายซึ่งส่วนใหญ่เป็นลักษณะกลไกบริหารเครือข่ายโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยจะให้ความสำคัญกับประธานเครือข่าย

1.2) ใช้รูปแบบการประสานตามแนวดิ่งโดยใช้การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ตามอำนาจหน้าที่ตามโครงสร้างบังคับบัญชาแบบลำดับชั้นโดยผู้มีอำนาจในการสั่งการควบคู่กัน

2) เครือข่ายความร่วมมือ : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1) ใช้รูปการสร้างเครือข่ายการทำงานเพื่อสร้างความร่วมมือรูปแบบตามแนวราบ โดยมีการประสานความร่วมมือ โดยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 กับ ประธานกลุ่มสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดไทยชุมพล) ที่ดูแลโรงเรียนที่อยู่ในเขตบริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และประสานรองประธานกลุ่มสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดูแลโรงเรียนที่อยู่ในเขตบริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 (ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลสวรรคโลกประชาสรรค์)

2.2) ใช้การประสานตามแนวดิ่งโดยจัดทำหนังสือราชการแจ้งเชิญชวนทุกโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมโครงการ

3) เครือข่ายความร่วมมือ : สถานศึกษาเอกชน

สถานศึกษาเอกชนใช้รูปการสร้างเครือข่ายการทำงานเพื่อสร้างความร่วมมือลักษณะเดียวกับสถานศึกษาที่อยู่ในเขตบริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 สำหรับสถานศึกษาเอกชนที่อยู่ในเขตบริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จะใช้การประสานกับประธานคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดสุโขทัย โดยความสัมพันธ์ทางการศึกษา และจัดทำหนังสือราชการเชิญชวนเข้าร่วมโครงการควบคู่กัน

1.3 สร้างความเข้าใจ โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

คณะผู้วิจัยได้ประสานสัมพันธ์กับผู้ที่มีส่วนขับเคลื่อนและผลักดันให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านและให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยและภาคีเครือข่าย 4 ภาคี ซึ่งประกอบด้วย

1) ผู้บริหารระดับนโยบาย
   - ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด
   - นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
2) ผู้บริหารของภาคีเครือข่าย
   - สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1
   - สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
   - กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน
   - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(ผู้อำนวยการกองการศึกษา สมาคมผู้บริหารครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
3) ระดับปฏิบัติการ
   - บุคลากรเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์
4) ปราชญ์และผู้นำทางความคิดในพื้นที่

เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมด้วยช่วยกันพัฒนานักเรียนในโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย โดยดำเนินการจัดประชุมเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2557 ระหว่างเวลา 08.30-12.00 น. ณ ห้องประชุม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนทั้งสิ้น 24 คน และมีบุคลากรของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)ร่วมประชุมและให้ข้อเสนอแนะ จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 19 คน รายละเอียดรายชื่อ พร้อมนี้ ได้รับเกียรติจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)ได้เข้าร่วมให้ข้อเสนอแนะ การจัดประชุม สร้างความเข้าใจ โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย คณะผู้วิจัยจัดประชุมชี้แจงกับผู้ที่มีส่วนขับเคลื่อนและผลักดันให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านเพื่อกำหนดเป้าหมายการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนที่ภาคีเครือข่ายทุกฝ่ายต่างเห็นชอบร่วมกัน ซึ่งผลการประชุม ดังนี้

1. ภาคีเครือข่ายมีความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ พร้อมทั้งร่วมกำหนดกรอบการทำงานตลอดระยะเวลา 2 ปี ของโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิง

พื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ระหว่าง เดือน กันยายน 2557 - กันยายน 2559 คือ

กิจกรรมที่ 1 การศึกษากลไก วิธีการทำงานและถอดบทเรียนตัวแบบจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

กิจกรรมที่ 2 การพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่และสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

กิจกรรมที่ 3 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

กิจกรรมที่ 4 การสร้างกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือ เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

กิจกรรมที่ 5 การพัฒนา ระบบข้อมูลสนับสนุน ในการวางแผนและติดตาม การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

กิจกรรมที่ 6 การสังเคราะห์กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบ (Model) การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

2. กำหนดให้แต่ละภาคีเครือข่ายกำหนดผู้ประสานงานระหว่างภาคีเครือข่าย(โรงเรียน) กับคณะผู้วิจัยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยการร่วมกิจกรรมตามโครงการวิจัยและนำเสนอรายชื่อเป็นคณะกรรมการโครงการในภาพรวมของจังหวัดสุโขทัย

3. ได้รับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)ประเด็นการดำเนินโครงการระยะ 3 เดือนแรก ซึ่งเป็นการแต่งตั้งคณะการดำเนินงานร่วม และตอบวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษากลไก วิธีการทำงาน และถอดบทเรียนตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ทีม

4. ประสานงานมีประเด็นข้อเสนอต่อทีมวิจัยเพิ่มเติมจากการประชุม ดังนี้

4.1 ประเด็นถอดความรู้

4.2 ประเด็นข้อมูล และระบบเก็บข้อมูล

4.3 ประเด็น out put แผนการทำงานระยะ 3 เดือน

5. ประเด็นคำถามเพื่อการถอดบทเรียน กลไก วิธีการทำงาน การจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

5.1 ด้านนวัตกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการสร้างสมรรถนะเรื่องการอ่าน

5.2 ด้านการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มสมรรถนะการอ่าน

5.3 ด้านความร่วมมือภายในพื้นที่ จังหวัดสุโขทัยเพื่อเพิ่มสมรรถนะการอ่าน

2. การพัฒนาเครือข่ายด้านการศึกษา

2.1 การบริหารจัดการเครือข่ายด้านการศึกษา

เมื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาสุโขทัย เขต 2 ได้รายชื่อสมาชิกเครือข่ายการจัดการศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย 4 หน่วยงาน โดยหน่วยงานตั้งต้น (แม่ข่าย) คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ได้เสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และตัวแทนสมาชิกเครือข่าย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการอำนวยการโครงการ การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ในระดับจังหวัด ประกอบด้วย

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย
2. รองผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย
3. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย
4. ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดสุโขทัย
5. ผู้ทรงคุณวุฒิ (ปราชญ์ชาวบ้าน)
6. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1และ 2
7. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38
8. ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดสุโขทัย
9. รองผู้อำนวยการ สพป. สุโขทัย เขต 1 และ 2
11. นายกเทศมนตรีเมืองสวรรคโลก
12. ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดไทยชุมพล
13. ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลสวรรคโลกประชาสรรค์
14. ประธานคณะกรรมการประสานและส่งเสริมศึกษาเอกชนจังหวัดสุโขทัย
15. ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา เขต 1 และ 2
16 ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลศรีนคร (ไทยธัญญานุกูล)
17. ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลศรีสำโรง
18. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันติสุข
19. ศึกษานิเทศก์ สพป.สุโขทัย เขต 1 และ 2 เขตละ 2 คน

2.2 กระบวนการพัฒนาเครือข่ายสู่ความเข้มแข็งร่วมกับภาคีเครือข่าย

เมื่อได้ภาคีเครือข่ายในรูปแบบคณะทำงาน แล้วได้ดำเนินการประสานงานเพื่อการจัดประชุมแบบทางการระหว่างสมาชิกเครือข่าย เป็นการประชุมร่วมกันระหว่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 และสมาชิกเครือข่าย 3 ภาคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน โดยมีวาระการประชุมเพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจร่วมกัน ด้านการดำเนินงานโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน และการประชุม จากนั้นมีการประสานงานแบบไม่ทางการโดยการเดินทางไปพบภาคีเครือข่ายที่หน่วยงาน การโทรศัพท์ และส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อประสานงานจัดส่งเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และส่งข่าวสารระหว่างสมาชิกเครือข่าย

2.2.1 รูปแบบการพัฒนาภาคีเครือข่ายไปสู่คณะทำงาน

เป็นรูปแบบเครือข่ายที่ก่อให้เกิดชุมชนนักปฏิบัติ เกิดขึ้นจากความร่วมมือและความต้องการในเป้าหมายเดียวกัน ของโรงเรียนและครูในการพัฒนาความสามารถการอ่านของนักเรียน

องค์ประกอบ ในรูปแบบที่เป็นหน่วยงาน ประกอบด้วย โรงเรียนหน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น /กองการศึกษาเทศบาล/เอกชน ซึ่งมี ***ศึกษานิเทศก์*** ที่ได้รับมอบหมายเป็นจุดเชื่อมต่อและร่วมภาระงานพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามนโยบายของต้นสังกัด และนักวิจัยของโครงการเป็นผู้ดำเนินการให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นแหล่งเสริมความรู้ทางด้านวิชาการแก่ครู และมี ***ศึกษานิเทศก์จากต้นสังกัด*** เป็นผู้ประสานและหนุนเสริมในเชิงนโยบาย

บทบาทของผู้เกี่ยวข้องที่ร่วมกันเป็นเครือข่ายการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้นำทางวิชาการ สร้างการมีส่วนร่วมทั้งครูและชุมชน ผู้ปกครอง ในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายการพัฒนานักเรียน และขยายผลไปยังครูกลุ่มสาระอื่นๆนอกเหนือจากครูที่สอนภาษาไทยซึ่งเป็นกำลังสำคัญ

ผู้บริหารโรงเรียน ที่เป็นประธานศูนย์เครือข่าย มีบทบาทในการเป็นศูนย์กลางการติดต่อสื่อสารและเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการจัดการความรู้ภายในเครือข่าย เป็นหน่วยประสานงานระหว่างเครือข่ายกับนักวิจัยหลักของโครงการซึ่งใช้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นศูนย์กลางการประสานงาน ศูนย์รวมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นแหล่งความรู้ทางวิชาการให้กับครู

ผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทเด่นเป็นผู้ร่วมวิจัยร่วมกับโรงเรียนอย่างใกล้ชิด อาจเนื่องจากโรงเรียนในสังกัดมีจำนวนไม่มาก

ศึกษานิเทศก์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทเด่นเป็นผู้ประสานและติดตามและหนุนเสริมในเชิงนโยบาย

2.2.2 ประเด็น เป้าหมายและโจทย์ การพัฒนาภาคีเครือข่ายไปสู่คณะทำงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน ภายหลังจากการประสานสร้างภาคีเครือข่ายแล้ว คณะผู้วิจัยและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 กำหนดแผนการพัฒนาภาคีเครือข่ายไปสู่คณะทำงาน โดยกำหนดกรอบประเด็นการพัฒนาภาคีเครือข่าย คือ

1) กระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการอ่าน

2) องค์ประกอบความร่วมมือของเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการอ่าน

3) การกำหนดคณะทำงานบทบาทภารกิจ ตามนโยบายด้านการศึกษา

สามารถนำเสนอรายละเอียด ดังนี้

ประเด็นที่ 1 กระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการอ่าน

- **การสร้างความตระหนักถึงความจำเป็นของการสร้างเครือข่าย**

โดยจัดเวทีสร้างความเข้าใจ ร่วมค้นหาปัญหาด้านการศึกษา ความสามารถในการอ่านของนักเรียนในจังหวัดสุโขทัย ให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของปัญหาโดยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์เป็นที่ปรึกษาด้านข้อมูลและความรู้ด้านวิชาการ เทคนิควิธีการ ร่วมมือกันในการทำกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครู และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน

- **การประสานหน่วยงาน/โรงเรียนที่เป็นเครือข่าย**

ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการคิดและวางแผนปฏิบัติงานและประเมินผลการทำงานในแต่ละกิจกรรมของเครือข่ายมีการติดต่อสื่อสารระหว่างภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจและ ให้ปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบได้ตรงตามเป้าหมายโดยจุดเริ่มต้นต้องทำให้สารและสื่อสาร เน้นเรียบง่ายปฏิบัติได้มากที่สุด

- **การสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน**

ภายใต้พันธะสัญญา "ลูกพ่อขุนรามลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออกเขียนได้ทุกคน" การยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นหลัก"นักเรียนระดับชั้น ป.1-3 อ่านออก เขียนได้ ใฝ่ดีระดับชั้น ป.4-6 อ่านคล่อง เขียนคล่อง

- **การบริหารจัดการเครือข่าย**

ดำเนินการการบริหารจัดการเครือข่ายด้วยการประชุมมีเวทีพูดคุยระหว่าง

เครือข่าย การประสานการทำงานแบบไม่เป็นทางการซึ่งใช้กระบวนการในลักษณะเน้นการใช้ความสัมพันธ์มากกว่าการใช้การสั่งการ

- **การพัฒนาความสัมพันธ์**

สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภาคีเครือข่ายทั้งเป็นแบบทางการ และไม่เป็นทางการเช่น การจัดงานประเพณีเทศกาลต่างๆร่วมกันการจัดงานแข่งขันกีฬา

- **การรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง**

การรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องการยกย่องเชิดชูเกียรติทั้งในระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา

ทั้งนี้มีข้อสังเกต คือ หัวใจของการดำเนินงานที่ทำให้ประสบความสำเร็จด้วยวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน คือ การที่มีภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็งการมีส่วนร่วมจะเป็นส่วนที่ช่วยสนับสนุนการที่จะให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าการประชุม การประชาคมและการประชาสัมพันธ์ก็เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ถ้าไม่มีความเข้าใจหรือมองไม่เห็นประโยชน์ที่จะได้รับนั้น การดำเนินงานเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน ให้ประสบความสำเร็จก็จะดำเนินการได้ยาก ดังนั้น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย มีดังนี้

1.ส่งเสริมเครือข่ายให้เป็นแกนเชื่อมประสานกับภาคีเครือข่ายหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาความสามารถการอ่านที่มีประสิทธิภาพ

2. ส่งเสริมให้มีผู้นำในกระบวนพัฒนาความสามารถการอ่านและเป็นแบบอย่างที่ดี

3. ส่งเสริมการวางแผนดำเนินงานผู้ทำงานระดับพื้นที่และเครือข่ายมีศักยภาพในการดำเนินงานร่วมกัน

4. ส่งเสริมให้มีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันซึ่งเป็นการสร้างพื้นที่การเรียนรู้

ปัญหา การดำเนินงานของเครือข่าย เวลาในการประชุมในห้องประชุมมีน้อย สามารถแก้ปัญหาได้ โดยการประสานงานชี้แจงรูปแบบอื่น ๆ เช่น การโทรศัพท์ และส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ในการส่งข่าวสาร

ข้อเสนอแนะ

1) ในการประสานกิจกรรมต่างๆ ควรใช้วิธีการแบบไม่ทางการเพื่อนัดหมายโดยตรงถึงสมาชิกเครือข่าย จากนั้นควรใช้แบบทางการเพื่อขออนุญาตหน่วยงานต่อไป จะทำให้สมาชิกเครือข่ายเข้าร่วมกิจกรรม ในห้องประชุมได้

2) การประสานเครือข่ายที่ยั่งยืนควรใช้ทั้งสองรูปแบบ คือ แบบทางการและไม่ทางการ

3) กิจกรรมในการพัฒนาเครือข่าย สามารถขยายไปสู่กิจกรรม ทั้งรูปแบบทางการและแบบไม่เป็นทางการ

ประเด็นที่ 2 องค์ประกอบความร่วมมือของเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการอ่าน ได้แก่

- **ลักษณะหรือกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพ** อาทิ การมอบนโยบายด้านการอ่านออก เขียนได้ และแนวปฏิบัติการดำเนินงานแก้ปัญหา พัฒนานักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ชี้แจงแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ด้านภาษาไทย และการดำเนินการจัดกิจกรรม การจัดทำบัญชีคำพื้นฐาน ชั้น ป.1-3 และคำใหม่ในบทเรียนที่นักเรียนควรรู้ ชั้น ป.4-6 เพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้และให้โรงเรียนใช้ การจัดทำแบบประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียน สำหรับประเมินความสามารถของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 การนิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร เป็นต้น
- **การดำเนินภารกิจของเครือข่าย** การดำเนินการตามแผนงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการอ่านในระดับต่างๆ
- **ขอบข่ายและภารกิจการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของเครือข่าย** ผ่านการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานและเครือข่ายภาคี โดยแบ่งระดับการทำงานเป็นระดับเขตพื้นที่การศึกษา เครือข่ายสถานศึกษา และระดับสถานศึกษา
- **เทคนิค/วิธีการพัฒนาความรู้ความสามารถของสมาชิกเครือข่าย** ผ่านการการจัดกระบวนการ PLC เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างภาคีเครือข่าย อาทิการจัดเวทีเสวนาการศึกษาดูงานโรงเรียนที่เป็นต้นแบบภายในภาคีเครือข่าย การนิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร การพัฒนานวัตกรรมการจดการเรียนรู้ของเครือข่ายและขยายผลโดยศึกษานิเทศก์
- **การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล**

ประเด็นที่ 3 การกำหนดคณะทำงานบทบาทภารกิจ ตามนโยบายด้านการศึกษาของเครือข่าย ประกอบด้วย

1) ผู้บริหาร ระดับนโยบาย
   - ผู้ว่าราชการจังหวัด /รองผู้ว่าราชการจังหวัด
   - นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
2) ผู้บริหาร ของภาคีเครือข่าย
   - ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1และเขต 2
   - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
   - โรงเรียนเอกชน

3) บุคลากรระดับปฏิบัติการ

- บุคลากรเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์
- ประธานเครือข่ายโรงเรียน
- ผู้บริหารโรงเรียน
- ครูผู้สอน

โดยกำหนด บทบาทภารกิจของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนจังหวัดสุโขทัย เฉพาะหน้าที่ ได้ดังนี้

1. ผู้ว่าราชการจังหวัด มีบทบาทภารกิจ ตามนโยบายด้านการศึกษา ดังนี้

1.1 กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท

1.2 ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย

1.3 พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัด

1.4 กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

1.5 วางแผนการจัดการศึกษาในจังหวัดและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณ ให้แก่สถานศึกษา

2. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีบทบาทภารกิจ ตามนโยบายด้านการศึกษา ดังนี้

2.1 ส่งเสริมการศึกษา โดยมุ่งเน้นการลดช่องว่างด้านการศึกษาระหว่างชุมชนเมืองและชนบท ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี

2.2 พัฒนาระบบการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ คู่คุณธรรม ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนทุกระดับชั้น ได้มีโอกาสแสดงความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ กิจกรรมต่างๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการเรียนการสอน ตลอดจนพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา

2.3 ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกรักษ์แผ่นดินถิ่นเกิด การอนุรักษ์โบราณสถาน และสืบสานภูมิปัญญา จังหวัดสุโขทัย

3. ภาคีเครือข่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน)

มีบทบาทปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้ (สำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2551:หน้า 20-21) ดังนี้

3.1 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารและการดำเนินการของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่

3.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารและการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษา เกี่ยวกับ การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย

3.3 ส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลสารสนเทศและผลการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยมาใช้ในการจัดทำแผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา

3.4 พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษา

3.5 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา

3.6 ส่งเสริมให้มีรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล นิเทศการบริหารและการดำเนินการตามแผน

3.7 ให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลสารสนเทศจากการรายงานไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

4.1 สร้างภาคีเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เครือข่ายสถานศึกษา(ก.ต.ป.น.) ให้เข้ามามีส่วนร่วมด้านการอ่านออก เขียนได้

4.2 จัดทำโครงการ การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน โดยมีเป้าหมาย วิธีดำเนินการที่ชัดเจน และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ทำให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ ทุกคน

4.3 สร้างทีมงาน ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้บรรลุพันธะสัญญา “ลูกพ่อขุนราม ลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน”

4.4 ร่วมกำหนดวิธีการทำงาน ในการใช้ข้อมูลร่วมกันของภาคีเครือข่าย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการอ่านออก เขียนได้ที่กำหนดไว้

4.5 ร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาการย้ายของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยนำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนมาเป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณา

4.6 กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาความดี ความชอบ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยสามารถได้ขั้นพิเศษติดต่อกันมอบหมายให้เครือข่ายสถานศึกษา มีส่วนร่วมใน

การพิจารณา โดยนำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนมาเป็นองค์ประกอบหลัก และใช้ขนาดของโรงเรียน เป็นเกณฑ์ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง

4.7 เป็นคณะทำงาน จัดทำบัญชีคำพื้นฐาน การปรับโครงสร้างเวลาเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กำหนดวิธีการสอนแบบแจกลูกประสมคำและจัดทำคู่มือ เครื่องมือ วัดผลประเมินผล การอ่าน การเขียนของนักเรียนทุกชั้นเรียน

4.8 สนับสนุน ทรัพยากรต่าง ๆ ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียน

4.9 ส่งเสริมการจัดทำนวัตกรรม ใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อการอ่านออก เขียนได้

4.10 ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาให้อยู่โรงเรียน และครูผู้สอน ไม่ทิ้งห้องเรียน เช่น การให้บริการในช่วงพักกลางวัน

4.11 นิเทศ ติดตาม และประเมินผล ด้านการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียน ด้วยตนเองและทีมงานที่ได้รับมอบหมาย และให้คำปรึกษา และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับทุกคนที่รับผิดชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออก เขียนได้

4.12 จัดพิธียกย่อง เชิดชูเกียรติ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่ประสบผลสำเร็จในด้านการอ่านออก เขียนได้

5. องค์คณะบุคคล (คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (กพท.) คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น.)

5.1 ร่วมกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาการย้ายของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยนำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียน มาเป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณา

5.2 กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาความดี ความชอบ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ให้สามารถได้ขั้นพิเศษติดต่อกัน โดยมอบหมายให้เครือข่ายสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการพิจารณา โดยนำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียน มาเป็นองค์ประกอบหลัก และใช้ขนาดของโรงเรียน เป็นเกณฑ์ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง

5.3 ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนในสังกัด สพฐ.

5.4 ส่งเสริม และสนับสนุน การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย

5.5 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารและการ

เสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน ของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่

5.6 ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารและการดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน และให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ

5.7 ให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลสารสนเทศและผลการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา

5.8 ติดตาม และตรวจสอบ การประเมินผล และนิเทศการศึกษาด้านการพัฒนาคุณภาพการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนเพื่อให้บุคลากรของเขตพื้นที่การศึกษาให้ความสำคัญกับผลการประเมินและงานเชิงประจักษ์

5.9 พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษาส่งเสริมให้มีรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการบริหารและการดำเนินการตามแผนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน

5.10 ให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลสารสนเทศจากการรายงานไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง

6. ศึกษานิเทศก์ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

6.1 นิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลโครงการ/กิจกรรม ตามแผนการยกระดับการอ่านออกเขียนได้และ รายปี ซึ่งระบุในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในเขตปฏิบัติการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

6.2 นำเสนอผลการดำเนินงาน ให้ขวัญและกำลังใจการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครูผู้สอน โรงเรียนในเขตปฏิบัติการ ที่มีผลการพัฒนานักเรียน ที่ประสบผลสำเร็จ ด้านการอ่านออกเขียนได้

6.3 ประสานงานและหาแนวทางอื่นๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการอ่านออกเขียนได้ เช่น นวัตกรรม การวิจัยเพื่อพัฒนา เป็นต้น

6.4 สรุปและรายงานผลการพัฒนา ด้านการอ่านออกเขียนได้

7. เครือข่ายสถานศึกษา (ประธานเครือข่าย ผู้บริหารโรงเรียน)

7.1 ดำเนินการตามนโยบาย โดยทำ MOU การแก้ปัญหานักเรียน อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และร่วมกับเครือข่ายสถานศึกษาพัฒนาสมรรถนะการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียน

7.2 จัดทำโครงการ การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน โดยมีเป้าหมาย วิธีดำเนินการที่ชัดเจน และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ทำให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ ทุกคน

7.3 สร้างทีมงาน ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครู ผู้ปกครองและนักเรียนโดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้บรรลุพันธะสัญญาลูกพ่อขุนราม ลายมืองามจบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน

7.4 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น ข้อมูลการอ่านออก เขียนได้ , ผลการทดสอบ (O-NET) , ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ฯลฯและนำมาใช้ในการปรับปรุง และพัฒนา ด้านการอ่านออก เขียนได้ ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

7.5 ทำงานร่วมกับศึกษานิเทศก์ เครือข่ายโรงเรียนและคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา นิเทศ ติดตามการใช้บัญชีคำพื้นฐาน ปรับปรุงโครงสร้างเวลาเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การจัดการเรียนการสอนแบบแจกลูกประสมคำและการดำเนินงานตามคู่มือวัดผล ประเมินผลการอ่าน การเขียนของนักเรียนทุกชั้นเรียน

7.6 สนับสนุน ทรัพยากรต่าง ๆ ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านออก เขียนได้

7.7 ส่งเสริมการจัดทำนวัตกรรม ใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อการอ่านออก เขียนได้

7.8 ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู ให้อยู่โรงเรียน ไม่ทิ้งห้องเรียน

7.9 นิเทศ ติดตาม และประเมินผล ด้านการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนด้วยตนเองและคณะกรรมการนิเทศภายในที่ได้รับมอบหมาย

7.10 ให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับคณะครูที่รับผิดชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออก เขียนได้

7.11 ยกย่อง เชิดชูเกียรติ ครูผู้สอน ที่ประสบผลสำเร็จในด้านการอ่านออก เขียนได้ พร้อมทั้งเสนอรายชื่อ เพื่อขอรับรางวัลในโอกาสต่าง ๆ

8. บทบาทหน้าที่ครูผู้สอน

8.1 จัดทำและมีข้อมูลสารสนเทศนักเรียนเป็นรายบุคคล/รายกลุ่ม ทั้งกลุ่มอ่านและกลุ่มเขียน และรายกลุ่มตามระดับของปัญหา จัดทำข้อมูลสารสนเทศ นักเรียนรายบุคคล ด้านการอ่านออกเขียนได้

8.2 จัดหา จัดทำนวัตกรรม ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหาของแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม และกำหนดปฏิทินในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

8.3 จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้นักเรียนสามารถอ่านออก เขียนได้ อ่านคล่อง เขียนคล่อง และสามารถสื่อสารได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

8.4 ประสานงานกับผู้ปกครอง หรือเครือข่าย เช่น โรงพยาบาล ศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้นำชุมชนครูแกนนำ เพื่อหาแนวทาง แก้ปัญหา หรือ ยกระดับคุณภาพการอ่านออกเขียนได้

8.5 รายงานความสำเร็จต่อผู้บริหารโรงเรียน หากนักเรียนสามารถอ่านออก เขียนได้ทุกคนแล้วให้แจ้งเขตพื้นที่

8.6 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความเป็นเลิศด้านภาษาไทยเพื่อเข้าแข่งขันในระดับ เครือข่ายฯ หรือระดับเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

8.7 มีงานวิจัยเพื่อพัฒนา ด้านการอ่านออกเขียนได้

2.3 การขับเคลื่อนบทบาทบทบาทของภาคีเครือข่ายก่อให้เกิดกลไกการทำงาน

ความสำเร็จของภารกิจในการขับเคลื่อน ให้เป็นไปตามเป้าหมาย นั้น นักวิจัยโครงการมองว่า ผู้นำและผู้สนับสนุนคนสำคัญ คือ ผู้บริหารโรงเรียน หากผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นด้วยและ ไม่สนับสนุนครูก็ทำไม่ได้ การนำและการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนจะสำเร็จได้ เมื่อกำหนดเป็นนโยบายและครูทั้งโรงเรียนร่วมกันทำทั้งระบบการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนจะพัฒนาเฉพาะครูที่สอนภาษาไทยเพียงคนสองคนไม่ได้ เนื่องจากระบบการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเชิงระบบและส่งผลต่อกัน ตัวอย่างเช่นให้ครูสอนภาษาไทยเน้นการสอนภาษาไทยเพียงคนเดียวไม่ได้ เพราะกลุ่มสาระอื่นๆก็ใช้ภาษาไทยเป็นหลักเช่นกัน ต้องให้ครูที่สอนทุกกลุ่มสาระเน้นภาษาไทยเช่นเดียวกัน หรือการเพิ่มเวลาเรียนวิชาภาษาไทย โรงเรียนจำเป็นต้องปรับตารางสอนและชั่วโมงเรียนหรือกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน หรือการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักการบูรณาการโดยใช้ภาษาไทยเป็นแกน ก็ต้องอาศัยความร่วมมือของครูในกลุ่มสาระอื่นๆด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้น การดำเนินการต่างๆจึงต้องอาศัยการดำเนินการเป็นระบบและมีผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในลำดับแรก

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็น Key maker สำคัญ ที่จะต้องเป็นผู้กำหนดนโยบายให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และต้องเชื่อมโยงผลการปฏิบัติงานให้ส่งผลต่อการพิจารณาความดีความชอบ

ศึกษานิเทศก์

ศึกษานิเทศก์เป็นจุดเชื่อมต่อ ภาระงานพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามนโยบายของต้นสังกัด

นักวิจัยของโครงการ

เป็นผู้ดำเนินการให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นแหล่งเสริมความรู้ทางด้านวิชาการแก่ครู

จากการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอ่านร่วมกับภาคีเครือข่ายทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในการทำงานของหน่วยงานสถานศึกษากระบวนการกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญในการสร้าง รักษา และพัฒนาภาคีเครือข่าย การปฏิบัติงานในลักษณะเอื้ออาทรถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน แสวงหากิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีการสื่อสารถึงเป้าหมายการทำงานร่วมกันอย่างชัดเจน การมอบหมายภารกิจการปฏิบัติงานร่วมกัน เข้าใจวัฒนธรรมการทำงานของเครือข่ายเพื่อรักษาความสัมพันธ์และพัฒนาความสัมพันธ์กับภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาจึงมีการทบทวนสรุปบทเรียนการทำงานร่วมกัน จากการสรุปผลการดำเนินการ ติดตามประเมินผลอย่างมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จัดการความรู้ด้วยการถอดองค์ความรู้ และ

พัฒนาเป็นชุดความรู้เพื่อใช้ในการพัฒนางานร่วมกันต่อไป ดังนั้น บทบาทของภาคีเครือข่ายก่อให้เกิดกลไกการทำงาน ควรมีการดำเนินการ ดังนี้

1. ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาภายในภาคีเครือข่าย เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และกำหนดแนวปฏิบัติเพื่อให้เครือข่ายพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอำเภอ และสถานศึกษาภายในอำเภอ สามารถดำเนินการตามแนวนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา / องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. พิจารณาแต่งตั้งคณะทำงาน อนุกรรมการ หรือบุคคลให้ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการหรือปฏิบัติงานตามภารกิจของภาคีเครือข่ายพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา

4. จัดทำแผน โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อการส่งเสริมความร่วมมือ และพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในอำเภอ

5. ประสานงานในด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมระหว่างสถานศึกษาภาคีเครือข่าย กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานอื่น

ทั้งนี้ ให้ประธานภาคีเครือข่ายมีหน้าที่รับผิดชอบติดตาม ดูแล ประสานการดำเนินงานภายในภาคี ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 กิจกรรมที่ใช้ในสร้างความสัมพันธ์ภาคีเครือข่าย

การสร้างความสัมพันธ์ภาคีเครือข่าย ดำเนินการในลักษณะให้ภาคีเครือข่ายร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานตามกิจกรรมของโครงการครั้งนี้คณะผู้วิจัยจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนได้ทราบเพื่อภาคีเครือข่ายจะได้เข้ามาร่วมเสริมสร้างศักยภาพครูและผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับกิจกรรมแต่ละเขตพื้นที่โดยดำเนินการ ดังนี้

2.4.1 จัดงานแถลงข่าว เพื่อประชุมสร้างความเข้าใจในเรื่องของการชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยให้กับภาคีเครือข่าย และวางแผนการทำงานร่วมกันในรูปคณะทำงานประสานงานกับภาคีเครือข่ายที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับโรงเรียนในโครงการให้รับทราบการดำเนินงานและเข้าใจบทบาทเกี่ยวกับโครงการวิจัย โดยการจัดงานแถลงข่าวมิติใหม่การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ปี 2558 ปีแห่งการปลอดนักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ภายใต้โครงการ วิจัยและพัฒนาการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย วันเสาร์ที่ 17 มกราคม 2558 เวลา 09.40 น. ณ ห้องประชุมสุโขทัย โรงแรมไพลินสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย รวมจำนวนทั้งสิ้น 230 คน โดยมีผู้เข้าร่วมงานแถลงข่าว รายละเอียดผู้เข้าร่วมงานแถลงข่าว และภาพประกอบ ดังเอกสารภาคผนวก หน้า 120-121 โดยสรุปสาระสำคัญของแถลงข่าว ดังนี้

ดร.กมล รอดคล้าย เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แถลงข่าวเพิ่มเติมในส่วนกิจกรรมในโยบาย "ปี 2558 เป็นปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้" ซึ่งกล่าวว่า ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายพัฒนาการจัดการศึกษา ประกอบด้วย นโยบายทั่วไป 5 ประการ นโยบายเฉพาะ 7 ประการ และนโยบายเร่งด่วน 10 ประการ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน เร่งรัดพัฒนาการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นคุณภาพผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1,2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาเอกชน จึงร่วมกำหนดมาตรการให้สถานศึกษาปลอดการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ โดยให้สถานศึกษาดำเนินการตามมาตรการ ดังนี้

1. ดำเนินการประกาศนโยบาย " ปี 2558 เป็นปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้" ให้ครูและผู้ปกครองรับทราบและมีส่วนร่วมดำเนินการ

2. ดำเนินการประเมินการอ่าน การเขียนของนักเรียนทุกระดับชั้น วิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุเพื่อเป็นข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาการอ่านการเขียนภาษาไทยทุกระดับชั้นเป็นรายบุคคล และจัดทำ แผนพัฒนาซ่อมเสริมที่เหมาะกับสภาพปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างชัดเจน โดยประสานความร่วมมือระหว่างครูภาไทย ครูสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น บุคลากรในโรงเรียนและต่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน

3. ปรับระบบบริหารจัดการ ให้มีผู้รับผิดชอบโดยตรง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับผิดชอบร่วมกัน คนทุกกลุ่มสาระให้ร่วมรับผิดชอบและแก้ไขปัญหานักเรียน อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ให้ผลการดำเนินงานส่งผลต่อการพิจารณาความดีความชอบ

4. โรงเรียนมีแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย ทั้งระยะสั้น ระยะยาว โดยเน้นคุณภาพนักเรียน คุณภาพครูผู้สอนและการบริหารจัดการที่ดี และผนวกแผนงานพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยไว้ในการประกันคุณภาพของโรงเรียนด้วย

5. ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะผู้ปกครองของนักเรียนที่มีปัญหาการอ่านการเขียนภาษาไทย

6. มีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของครูภาษาไทย และคัดเลือกครูภาษาไทยที่มีคุณภาพ มีความพร้อม เข้าใจพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ให้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ ทั้ง ฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทย ฝึกคิด โดยปฏิบัติจริงอย่างทั่วถึงและเพียงพอ ด้วยวิธีเรียน เทคนิควิธีสอน และสื่อที่เหมาะสม ทันสมัย สอดคล้องกับการพัฒนานักเรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

7. เสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยให้นักเรียนเลือกอ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจ ฝึกอ่านสรุปความ ย่อความ เรียงความ และเขียนบันทึกโดยบูรณาการและเชื่อมโยงภาษาไทยกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เพื่อพัฒนา

สติปัญญาและคุณธรรมที่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน และพื้นฐานวัฒนธรรมไทย โดยแสดงผลการอ่านการเขียนที่ชัดเจน

8. มีกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้แสดงออก โดยผ่านการทดสอบด้วยข้อสอบแบบอัตนัย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และได้ผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตร ส่งเสริมนักเรียนที่มีความรู้ ความสามารถพิเศษด้านภาษาไทยทั้งเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล ให้พัฒนาในระดับที่สูงขึ้น มีโอกาสศึกษาต่อ และประกอบอาชีพตามความถนัดและสนใจ

9. รายงานความก้าวหน้าการพัฒนาการอ่านการเขียนของนักเรียนต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้ปกครอง ตามที่กำหนด

2.4.2 จัดเวทีระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ปัญหาของโรงเรียนที่เข้าร่วมในภาคีเครือข่ายเกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่3 และ 6

คณะวิจัยได้ดำเนินการจัดเวทีประชุมชี้แจงภาคีเครือข่ายการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 และการจัดทำกรอบแนวคิดจัดทำเครื่องมือวัดสมรรถนะการอ่านของนักเรียนโดยกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมประชุม รวมจำนวนทั้งสิ้น 175 คน ซึ่งดำเนินการในวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2558 ณ โรงแรมไพลินสุโขทัย อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ดังนี้

1. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1
2. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 2 คน
3. ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 6 คน
4. ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 135 คน
5. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 23 คน
6. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเอกชน จำนวน 2 คน

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของโรงเรียนภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวกับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่3 และ 6 สรุปได้ดังนี้

ปัญหาด้านสมรรถนะการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 โดยรวม

ด้านครู

1. ขาดเทคนิควิธีการสอน การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. ขาดความจริงจัง ความพยามยามความอดทน
3. ไม่มีทักษะการเลือก และการผลิตสื่อเพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ครูมีภาระงานมาก ทำให้ไม่มีเวลาที่จะเน้น
5. ครูไม่ครบชั้น ไม่ครบกลุ่มสาระ และสอนไม่ตรงสาขาวิชา
6. ครูไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านภาษาไทย

ด้านนักเรียน

1. นักเรียนจำสระและอ่านสะกดคำไม่ได้
2. นักเรียนผันวรรณยุกต์ไม่ได้
3. ขาดนิสัยรักการอ่าน วิเคราะห์เรื่องอ่านไม่ได้
5. นักเรียนอ่านคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราไม่ได้
6. นักเรียนย้ายโรงเรียน ติดตามผู้ปกครองด้านการประกอบอาชีพ

ด้านผู้ปกครอง

1. ผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่ ด้านการเรียนของนักเรียน
2. ผู้ปกครองย้ายที่อยู่ เพ่อการประกอบอาชีพ
3. ความรู้พื้นฐานด้านภาษาไทยของผู้ปกครองน้อย สภาพปัญหาครอบครัวที่เป็นอยู่ (อยู่กับปู่ย่า ตายาย เมื่อนักเรียนกลับไปบ้านก็ไม่ได้อ่านหนังสือ)

แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่3และ6 โดยรวมที่เกิดจากภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

1. จัดทำสัตยาบัน เพื่อยืนยันเจตนารมณ์ของคณะครูที่จะร่วมมือพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดไว้

2. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยและให้ดำเนินการตามแผน

3. พัฒนานักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ให้อ่านอออกเขียนได้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 อ่านคล่องเขียนคล่อง

4. สร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการอ่าน ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

5. จัดทำข้อมูลนักเรียน ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน การเขียนต่ำกว่าเกณฑ์ตามหลักสูตรเป็นรายโรงเรียนรายบุคคล

6. ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย สอนซ่อมเสริมนักเรียนที่มีปัญหาอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

7.จัดให้มีคลังเครื่องมือแบบฝึกทักษะที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมด้านการอ่าน การเขียนภาษาไทยทุกระดับชั้น

8. จัดให้มีคลังเครื่องมือการประเมินภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6

9.จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่อง

10.จัดระบบนิเทศติดตามภายในโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอนระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเดือนละ 1 ครั้ง

กิจกรรมที่ 3

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

กระบวนงาน

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้การประชุมปฏิบัติการ(Workshop) และศึกษาเอกสารเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

ส่วนที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้แก่ครูภาคีเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

1 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่าน ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย มีประเด็นสำคัญตามกระบวนงาน 3 ประเด็นหลัก คือ 1) กลไกการทำงาน 2) การขับเคลื่อนแผนการพัฒนาคุณภาพการอ่านของจังหวัดสู่การปฏิบัติ และ 3) การใช้ประโยชน์และการส่งต่อข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กลไกการทำงาน

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย โดยใช้กลไกการทำงาน คือการประชุมปฏิบัติการ(Workshop) และศึกษาเอกสารเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย มีวิธีดำเนินการโดยสรุป ดังนี้

โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ได้เริ่มต้นการดำเนินงานจากการขับเคลื่อนการทำงานในระดับนโยบาย โดยได้เชิญภาคีเครือข่ายเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการเพื่อให้เกิดการทำงานซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดโจทย์การทำงานร่วมกัน คือ การผลักดันให้บุคลากรของภาคีเครือข่ายเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ เพื่อร่วมกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการอ่าน ของจังหวัดสุโขทัย และมีบทบาทสำคัญในการร่วม โดยเริ่มต้นจากการ ออกคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดขึ้น ซึ่งมีภาคีเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ประกอบด้วย

1) ผู้บริหารระดับนโยบาย
   - ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด
   - นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
2) ผู้บริหารของภาคีเครือข่าย
   - ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 และเขต 2 (ผอ.เขต รองผอ.เขต ผอ.กลุ่มนิเทศ ศึกษานิเทศก์)
   - ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนายการกองการศึกษา
   - ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
3) ผู้แทนหน่วยงานด้านการศึกษาในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการ กศน. เป็นต้น
4) ผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะเป็นผู้นำเชิงความคิด และผู้นำเชิงอำนาจอาทิ ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัด ที่ปรึกษา สก.สค. ปราชญ์ท้องถิ่น เป็นต้น

โดยมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ กรอบการทำงาน และจัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาคี ซึ่งเป็นแนวทางให้ผู้บริหารของภาคีเครือข่ายนำไปดำเนินการขับเคลื่อนในพื้นที่ และตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตน ดำเนินการโดยสรุปดังนี้

1. **ประชุมวางแผนการดำเนินงาน** โดยคณะดำเนินการร่วมในพื้นที่และทีมวิจัย คณะผู้วิจัยประชุมวางแผนการดำเนินงาน **จัด**ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยมีคณะดำเนินการร่วมในพื้นที่และทีมวิจัย *เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2558 ณ ห้องประชุม 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2* ซึ่งคณะผู้เข้าร่วมประชุมได้ร่วมกันกำหนดประเด็นของการจัดทำแผนและขอบเขตของแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย ดังนี้

1.1 การเตรียมการจัดทำแผน โดยมีขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

1.1.1 การรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูล (Database)

1.1.2 การรวบรวมปัญหา/ความต้องการพัฒนาที่สำคัญของจังหวัด

1.1.3 การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

1.2. การจัดทำวิสัยทัศน์การพัฒนาคุณภาพการอ่านของจังหวัด (Vision)

1.3 การกำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นการกำหนดกรอบหรือขอบเขตการดำเนินงานของจังหวัด ที่จะใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ต่อไป

1.4 การกำหนดเป้าประสงค์ (Goal) คือ การระบุหรือบอกให้ทราบเกี่ยวกับสิ่งที่องค์กรจะทำให้ได้หรือสิ่งที่องค์กรต้องการจะเป็นสำหรับระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง

1.5 การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issues) เป็นการกำหนดประเด็นหลักที่ต้องพัฒนาเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่จังหวัดตั้งไว้ โดยประเด็นยุทธศาสตร์สามารถทำได้โดยการนำพันธกิจแต่ละข้อมาพิจารณา

1.6 การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicators : KPI) เป็นสิ่งที่จะบ่งชี้ว่าจังหวัดสามารถปฏิบัติงานบรรลุเป้าประสงค์ที่วางไว้ได้หรือไม่ โดยต้องมีการกำหนดค่าเป้าหมายที่ชัดเจนสามารถวัดได้

1.7 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) คือ สิ่งที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ ในแต่ละกลยุทธ์ก็จะมีแผนงาน/โครงการที่เป็นตัวขับเคลื่อนให้กลยุทธ์สำเร็จ

1.8 การกำหนดแผนงาน/โครงการ (Project Idea) เป็นการกำหนดแผนงาน/โครงการสำคัญที่จะไปขับเคลื่อนกลยุทธ์ ตัวชี้วัด เป้าประสงค์ ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ให้บรรลุผลสำเร็จ โดยเน้นทำงานร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่าย ทั้งนี้ โดยยึดพื้นที่เป้าหมาย (Areas) เป็นหลัก

ได้ข้อสรุปที่เป็นองค์ประกอบของแผนพัฒนาพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย คือ

หัวเรื่อง	รายละเอียด
บทที่ 1	บทนำ 1. หลักการและเหตุผล (ความเป็นมา) 2. บริบทที่เกี่ยวข้อง 1) สภาพทั่วไปของจังหวัด (ที่ตั้งและภูมิประเทศ อาณาเขตการปกครองและประชากร) 2) สถานการณ์และแนวโน้มด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง 3. ข้อมูลพื้นฐานด้านการศึกษา 4. การวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT Analysis)
บทที่ 2	ทิศทางแผนพัฒนาการศึกษา 1. วิสัยทัศน์ 2. พันธกิจ 3. เป้าประสงค์ 4. ตัวชี้วัดความสำเร็จ 5 กลยุทธ์
บทที่ 3	แผนพัฒนาคุณภาพการอ่านจังหวัดสุโขทัย
บทที่ 4	**กลไกการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติ** 1. การแปลงแผนพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติ 2. การติดตามและประเมินผล
ภาคผนวก	

2. จัดประชุมปฏิบัติการ (Workshop)

จัดประชุมปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา คณะผู้วิจัยนำขอบเขตที่ได้กำหนดตามที่คณะดำเนินการร่วมในพื้นที่และทีมวิจัย มาจัดเตรียมประเด็นและจัดทำร่างแผนตามองค์ประกอบแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดสุโขทัย โดยจัดประชุมจำนวน 2 ครั้ง

ครั้งที่ 1 *วันที่ 23 กรกฎาคม 2558 ณ ห้องประชุม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2* กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ประธานเครือข่ายโรงเรียนและครูวิชาการภาษาไทยของเครือข่ายโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

ครั้งที่ 2 *วันที่ 10 สิงหาคม 2558 ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1* กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ประธานเครือข่ายโรงเรียนและครูวิชาการภาษาไทยของเครือข่ายโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โรงเรียนสังกัดเอกชนและตัวแทนโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อสรุปขององค์ประกอบแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย
จากการประชุมปฏิบัติการ

องค์ประกอบ	ข้อเสนอจากการประชุมปฏิบัติการ (Workshop)
ความเป็นมา ทิศทาง และกลยุทธ์ สพฐ. จังหวัด	- ให้นำนโยบายรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย โดยเชื่อมโยงให้สอดรับกันในแต่ละระดับ โดยให้คณะดำเนินการร่วมในพื้นที่และทีมวิจัย เป็นผู้ดำเนินการ
วิสัยทัศน์	เพื่อแผนพัฒนาคุณภาพการอ่านให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยงสู่การปฏิบัติในระดับองค์กรระดับเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน จึงร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของการพัฒนาไว้ ดังนี้ "ภายในปี 2559 นักเรียนในการศึกษาภาคบังคับ ในจังหวัดสุโขทัย (สพป.สุโขทัย เขต 1,เขต 2 อปท. เอกชน)ทุกคน อ่านออกอ่านคล่อง ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551"
พันธกิจ	1. เพื่อให้หน่วยงานและโรงเรียนมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ และเกิดความร่วมมือ ในการแก้ไขปัญหานักเรียนด้านการอ่านอย่างต่อเนื่อง 2. เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรม การวิจัย ในการแก้ไข

องค์ประกอบ	ข้อเสนอจากการประชุมปฏิบัติการ (Workshop)
	ปัญหานักเรียนด้านการอ่าน 3. เพื่อติดตามความก้าวหน้า ผลของการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และมีการเสริมแรงสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานที่เป็นแบบอย่าง 4. เพื่อสร้างเครือข่ายการนิเทศ ความร่วมมือระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา เครือข่ายโรงเรียน โรงเรียน ในการพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
เป้าประสงค์	เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติของหน่วยงาน สถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องได้ใช้ในการปฏิบัติและดำเนินการ ดังนี้ 1. เร่งรัด ส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนานักเรียนในด้านภาษาไทย ให้มีนิสัยรักการอ่าน เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ โดยเฉพาะการดำเนินการแก้ไขปัญหาอ่านไม่ออก อ่านไม่คล่อง 2. พัฒนาและส่งเสริมครูผู้สอนให้ได้รับการพัฒนางานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ซึ่ง สอดคล้องกับโครงการพัฒนาครูที่จะเน้นสมรรถนะเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานที่ส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียน 3. ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 4. พัฒนาระบบการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาโรงเรียนที่เน้นสมรรถนะสัมฤทธิผลของการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงที่เป็นระบบ 5. ส่งเสริมและพัฒนาการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างโรงเรียนเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
กรอบกลยุทธ์	กลยุทธ์ ที่ 1 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในการอ่าน การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการแสวงหาความรู้ กลยุทธ์ ที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนภาษาไทย กลยุทธ์ ที่ 3 การนิเทศกำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยเครือข่ายการมีส่วนร่วม
กลยุทธ์ ที่ 1 การพัฒนากระบวน การ	**เป้าหมาย** 1. นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยฝึกทักษะการฟัง

องค์ประกอบ	ข้อเสนอจากการประชุมปฏิบัติการ (Workshop)
เรียนรู้ในการอ่าน การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการแสวงหาความรู้	พูด การอ่านหลากหลายรูปแบบ 2. นักเรียนได้แสดงออกถึงผลการเรียนรู้ด้านการอ่านโดยมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาทั้งในระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 3. นักเรียนที่มีความบกพร่องด้านการอ่าน ทั้งเด็กปกติและเด็กพิเศษได้รับการพัฒนา ส่งเสริม โดยใช้สื่อ/กิจกรรมเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับศักยภาพ 4. ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ 5.นักเรียนที่มีความบกพร่องทั้งเด็กปกติและเด็กพิเศษได้รับการพัฒนา ส่งเสริมโดยใช้สื่อ/กิจกรรมเพิ่มเติม
	มาตรการ 1. โรงเรียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะข้อมูลด้านการอ่าน 2. โรงเรียนจัดทำหลักสูตรที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับการพัฒนา และมีการประเมินความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง 3. ครูผู้สอนทุกคนตระหนักและมีความร่วมมือในการพัฒนาส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดพัฒนาการด้านการอ่าน อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 4. โรงเรียนมีการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมและหลากหลาย 5. โรงเรียนจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและจัดกิจกรรมที่กำหนดในแผนปฏิบัติการที่แสดงถึงแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน ตลอดจนประสานแหล่งเรียนรู้เครือข่ายการทำงานที่จะพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนให้รอบด้าน 6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมครูและนักเรียนให้มีโอกาสได้รับการพัฒนาและแสดงออกด้านภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง
	เงื่อนไขความสำเร็จ 1. โรงเรียนกำหนดเป็นนโยบายสำคัญและนำสู่การปฏิบัติ

องค์ประกอบ	ข้อเสนอจากการประชุมปฏิบัติการ (Workshop)
	จริงในโรงเรียนในการที่จะพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้อ่านออกอ่านคล่อง 2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ให้การสนับสนุนและเร่งรัด ติดตามความก้าวหน้า การปฏิบัติงานในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ 3. โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาให้การสนับสนุนและยกย่องครูที่มีผลงานดีเด่นในระดับกลุ่มเครือข่ายและระดับเขตพื้นที่การศึกษา และมีการให้ขวัญกำลังใจแก่ครูผู้บริหารโรงเรียนที่ได้ปฏิบัติงาน ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล **ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ** 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภาษาไทย ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของทุกปี 2. นักเรียนที่มีปัญหาในการอ่าน(ป.1-ป.3) มีอัตราลดลงอย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนที่มีปัญหาในแต่ละปี และในปีการศึกษา 2559 นักเรียนทุกคนอ่านออก 3. นักเรียนที่มีปัญหาในการอ่าน (ป.4-ม.3) มีอัตราลดลงอย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนที่มีปัญหา ในแต่ละปี และในปีการศึกษา 2559 นักเรียนทุกคนอ่านคล่อง 4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนมีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนในการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนให้สามารถอ่านออกและมีนิสัยรักการอ่าน
กลยุทธ์ ที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนภาษาไทย	**เป้าหมาย** 1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญและส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย 2. โรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญ และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ของครูผู้สอนภาษาไทย 3. ครูผู้สอนภาษาไทย มีทักษะและความสามารถ ในจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ วิจัย และการพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาด้านการอ่าน
	มาตรการ

องค์ประกอบ	ข้อเสนอจากการประชุมปฏิบัติการ (Workshop)
	1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาครูภาษาไทย และตามความจำเป็นและความต้องการ ในปี 2558-2559 2. โรงเรียนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่าย 3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนส่งเสริมการผลิตสื่อ/เทคโนโลยี นวัตกรรม และงานวิจัยในชั้นเรียน 4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โรงเรียนและเครือข่าย จัดให้มีการนิเทศอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ 5. ครูภาษาไทย จัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ 6. ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณและให้โอกาสในการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนภาษาไทย 7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียน ยกย่องประกาศเกียรติคุณ รวมทั้งให้รางวัล ครูภาษาไทยที่มีผลงานการพัฒนาด้านการอ่าน
	เงื่อนไขความสำเร็จ 1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพครูภาษาไทย ปีการศึกษา 2558-2559 2. โรงเรียนจัดการเรียนการสอน โดยมีภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมใน การพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน 3. ครูภาษาไทยจัดหา ผลิต และใช้สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมอย่างหลากหลายและจัดทำวิจัยในชั้นเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง 4. ครูภาษาไทย จัดทำหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ทุกคน 5. ครูภาษาไทยได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนในด้านงบประมาณและโอกาสในการพัฒนาตนเอง 6. ผู้บริหารโรงเรียนให้ขวัญกำลังใจ สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ ให้การยกย่อง ชมเชยแก่ครูภาษาไทย

องค์ประกอบ	ข้อเสนอจากการประชุมปฏิบัติการ (Workshop)
	ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ 1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนมีแผนการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนภาษาไทย 2. ครูผู้สอนภาษาไทย ร้อยละ 70 มีทักษะความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ในระดับดีขึ้นไป 3. ครูผู้สอนภาษาไทยมีทักษะและความสามารถ ในจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ วิจัย และการพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาด้านการอ่าน
กลยุทธ์ ที่ 3 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยเครือข่ายการ มีส่วนร่วม	**เป้าหมาย** 1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนอ่านไม่ออก อ่านไม่คล่องของนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยจำแนกเป็นเด็กปกติและเด็กพิเศษ 2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับครูผู้สอนนักเรียนที่อ่านไม่ออก อ่านไม่คล่องของโรงเรียน 3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหานักเรียนอ่านไม่ออกอ่านไม่คล่อง 4. หน่วยงานที่รับผิดชอบมีแผนนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการแก้ปัญหาการอ่าน
	มาตรการ 1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนอ่านไม่ออก อ่านไม่คล่องของนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยจำแนกเป็นเด็กปกติและเด็กพิเศษ 2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับครูผู้สอน นักเรียนที่อ่านไม่ออก อ่านไม่คล่องของโรงเรียน 3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหานักเรียนอ่านไม่ออก อ่านไม่คล่องตั้งแต่ระดับโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน 4. หน่วยงานที่รับผิดชอบ นิเทศกำกับติดตามและ

องค์ประกอบ	ข้อเสนอจากการประชุมปฏิบัติการ (Workshop)
	ประเมินผลการแก้ปัญหาการอ่านไม่ออก อ่านไม่คล่องทั้งระดับโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการมีส่วนร่วมขององค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้อง
	เงื่อนไขความสำเร็จ 1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนด้านการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยจำแนกเป็นเด็กปกติและเด็กพิเศษ 2. โรงเรียนปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพและแผนปฏิบัติการประจำปีโดยกำหนดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านด้านการอ่าน 3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหานักเรียนด้านการอ่าน 4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการส่งเสริมสนับสนุน ยกย่อง ครูและผู้ปกครองที่มีส่วนสนับสนุนแก้ปัญหาด้านการอ่าน 5. มีการส่งเสริมสนับสนุน ยกย่อง นักเรียนทีมีพัฒนาการก้าวหน้าทางด้านการใช้ภาษา **ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ** 1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนอ่านไม่ออก อ่านไม่คล่อง ของนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยจำแนกเป็นเด็กปกติและเด็กพิเศษ 2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแผนการนิเทศด้านการอ่าน 3. โรงเรียนทุกโรงได้รับการนิเทศจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการอ่าน
บทบาทหน้าที่และภารกิจ	**บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา** ปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้ 1. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารและการดำเนินการของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่ 2. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย

องค์ประกอบ	ข้อเสนอจากการประชุมปฏิบัติการ (Workshop)
	การบริหารและการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษา เกี่ยวกับ การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย 3. ส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลสารสนเทศและผลการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยมาใช้ในการจัดทำแผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา 4. พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา 5. ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา 6. ส่งเสริมให้มีรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการบริหารและการดำเนินการตามแผน 7. ให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลสารสนเทศจากการรายงานไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
	บทบาทหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 1. กำหนดนโยบาย การยกระดับคุณภาพการอ่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2. ให้คำปรึกษา แนะนำ เกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพการอ่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 3. สนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนด้านการยกระดับคุณภาพการอ่าน 4. ให้ขวัญและกำลังใจ แก่ผู้บริหารโรงเรียน หรือครูที่มีผลการพัฒนานักเรียน ที่ประสบผลสำเร็จ ด้านการอ่าน **บทบาทหน้าที่รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา** 1. นิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลโครงการ/กิจกรรมตามแผนการยกระดับการอ่านและรายปี ซึ่งระบุในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในเขตปฏิบัติการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

องค์ประกอบ	ข้อเสนอจากการประชุมปฏิบัติการ (Workshop)
	2. นำเสนอผลการดำเนินงาน ให้ขวัญและกำลังใจการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครูผู้สอน โรงเรียนในเขตปฏิบัติการ ที่มีผลการพัฒนานักเรียน ที่ประสบผลสำเร็จ ด้านการอ่าน 3. หาแนวทางอื่นๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการอ่าน **บทบาทหน้าที่ศึกษานิเทศก์** 1. นิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลโครงการ/กิจกรรมตามแผนการยกระดับการอ่านและรายปี ซึ่งระบุในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในเขตปฏิบัติการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2. นำเสนอผลการดำเนินงาน ให้ขวัญและกำลังใจการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครูผู้สอน โรงเรียนในเขตปฏิบัติการ ที่มีผลการพัฒนานักเรียน ที่ประสบผลสำเร็จ ด้านการอ่านออกเขียนได้ 3. ประสานงานและหาแนวทางอื่นๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการอ่านออกเขียนได้ เช่น นวัตกรรม การวิจัยเพื่อพัฒนา เป็นต้น 4. สรุปและรายงานผลการพัฒนา ด้านการอ่าน **บทบาทหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียน** 1. ประชุมชี้แจง ตามแผนการยกระดับคุณภาพการอ่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นผู้นำในการยกระดับคุณภาพการอ่าน เช่น จัดทำข้อมูลสารสนเทศ นักเรียนรายบุคคล จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นต้น 2. แต่งตั้งคณะกรรมการ ยกระดับคุณภาพการอ่านออก 3. ส่งเสริม สนับสนุน และให้ขวัญกำลังใจ ในการพัฒนางานของครูผู้สอน เพื่อยกระดับการอ่าน 5. ประสานงานกับหน่วยงานอื่น เพื่อหาแนวทาง ยกระดับคุณภาพการอ่าน 6. นิเทศ กำกับ ติดตามผลการพัฒนานักเรียนด้านยกระดับคุณภาพการอ่าน 7. สรุปและรายงานผลการพัฒนา ด้านการอ่าน **บทบาทหน้าที่ครูผู้สอน** 1. จัดทำข้อมูลสารสนเทศ นักเรียนรายบุคคล ด้านการอ่าน 2. พัฒนานักเรียน ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

องค์ประกอบ	ข้อเสนอจากการประชุมปฏิบัติการ (Workshop)
	เพื่อพัฒนาด้านการอ่าน 3. การพัฒนางาน ตามแนวทางการพัฒนาห้องเรียนคุณภาพ 4. ประสานงานกับผู้ปกครอง หรือเครือข่าย เช่น โรงพยาบาล ศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้นำชุมชน ครูแกนนำ เพื่อหาแนวทาง แก้ปัญหา หรือ ยกระดับคุณภาพการอ่าน 5. มีงานวิจัยเพื่อพัฒนา ด้านการอ่าน 6. สรุปและ รายงานผลการพัฒนา ด้านการอ่าน

จากข้อสรุปที่ได้จากการประชุมปฏิบัติการ (Workshop) คณะผู้วิจัยได้นำไปเรียบเรียงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ในส่วนของโครงแผนการปฏิบัติการ และการจัดทำรายละเอียดโครงการ พร้อมทั้งแนวทางการนำแผนสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนต่อไป

2. การขับเคลื่อนแผนการพัฒนาการอ่านของจังหวัดสู่การปฏิบัติ

บทเรียนที่ได้รับจากการจัดทำแผนและการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านจังหวัดสุโขทัย มีประเด็นสำคัญที่นำเสนอ คือ

การนำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดสุโขทัยไปสู่การปฏิบัตินั้น จะต้องมีกลไกการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษา และการติดตามประเมินผล ที่ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกส่วนราชการ ในสังกัดที่จะมุ่งมั่นผลักดันการดำเนินแผนงาน/โครงการภายใต้กลยุทธ์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา และในการดำเนินงานโครงการสำคัญต่างๆ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการระดมสรรพกำลัง ทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีต่างๆ ตลอดจนการสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมอย่างเป็นเอกภาพและการสื่อสารระหว่างภาคีเครือข่าย ซึ่งมีประเด็นนำเสนอ ดังนี้

2.1 การขับเคลื่อนเริ่มจากหน่วยจังหวัดสุโขทัย ได้มอบหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ในบทบาทเจ้าภาพโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนจังหวัดสุโขทัย ให้ดำเนินการขับเคลื่อนแผนตามที่ได้ร่วมกันจัดทำไว้ให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนในทุกภาคีเครือข่าย คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และ 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน

2.2 การขับเคลื่อนเริ่มจากหน่วยจังหวัดสุโขทัย ให้แต่ละภาคเครือข่าย ดำเนินการตามแผนโดยนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เป็นตัวแบบการดำเนินการและจัดทำแผนย่อยรองรับการดำเนินงาน ดำเนินการโดยจังหวัดสุโขทัย

แนวทางที่สำคัญในการนำแผนพัฒนาการศึกษาไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ดังนี้

1.สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับในจังหวัดสุโขทัย เพื่อเป็นกลไกสำคัญ ในการดำเนินการภายใต้แผนพัฒนาคุณภาพการอ่านจังหวัดสุโขทัยไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยกำหนดแผนงาน/โครงการ /กิจกรรมหลักที่จะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของเป้าประสงค์ที่ชัดเจนรวมทั้งการกำหนดความรับผิดชอบต่อการบรรลุเป้าประสงค์หลัก

2. ผู้บริหารของแต่ละภาคเครือข่าย ต้องให้ความสำคัญในการใช้แผนพัฒนาคุณภาพการอ่านของจังหวัดสุโขทัยเป็นกรอบในการดำเนินงาน

3. ผู้บริหารชี้แจงสร้างความรู้ ความเข้าใจในสาระสำคัญของแผนพัฒนาคุณภาพการอ่านของจังหวัดสุโขทัย ให้บุคลากรในหน่วยปฏิบัติ ได้รับทราบในเนื้อหาของแผนอย่างถูกต้องชัดเจน เพื่อการมีส่วนร่วมและสนับสนุนให้การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ประสานแต่ละภาคเครือข่ายสนับสนุนทรัพยากร ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการอ่านและแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงานในพื้นที่

ขณะเดียวกันการทำงานของกลไกภาคีเครือข่ายเองได้นำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของจังหวัด โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเน้นไปที่ประเด็นการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ โดยได้กำหนด พันธะสัญญา “ลูกพ่อขุนรามลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน” และได้จัดทำแผนการพัฒนาการอ่านโดยแผนพัฒนาการอ่านดังกล่าว ช่วยให้สถานศึกษาสามารถศึกษาสภาพข้อมูลความเป็นจริงภายในผ่านกระบวนการ SWOT (ทำให้รู้ว่าปัญหาคืออะไรโอกาสคืออะไร ศักยภาพคืออะไร แล้วพัฒนาช่วยกันคิดช่วยกันทำ ทำไปแล้วก็ศึกษาเรียนรู้จากสิ่งที่ทำ หรือไปศึกษาเรียนรู้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำเกิดความเข้าใจ สามารถขับเคลื่อนงานการแก้ปัญหาด้านต่างๆ ได้)

โดยการจัดทำแผนพัฒนาการอ่านนี้มีขั้นตอนการทำงานโดยเริ่มต้นจากระดับปฏิบัติไปสู่การขับเคลื่อนของระดับนโยบาย ดังนี้

- ระดับโรงเรียน

ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านโดยผู้บริหารสถานศึกษาทำการรวบรวมและจัดทำเป็นแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษาเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำการรวบรวมข้อมูลแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อนำเสนอคณะกรรมการระดับจังหวัด รวมทั้งแผนการนิเทศติดตามการทำงานของสถานศึกษา

- คณะทำงานระดับปฏิบัติ

นำแผนแผนพัฒนาการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานภาคีมารวบรวมจัดทำร่างแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัดเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด

- คณะกรรมการระดับจังหวัด

พิจารณาร่างแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัด เพื่อให้ข้อคิดเห็นและให้แนวทางในการปับแก้ไขแผนพัฒนาการอ่านก่อนให้ความเห็นชอบ

- ผู้ว่าราชการจังหวัด

ให้ความเห็นชอบต่อแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัด และลงนามเพื่อนำบรรจุเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดของ กศจ. เพื่อขับเคลื่อนเชิงรูปธรรม

- ศึกษานิเทศก์ในแต่ละเขตพื้นที่

นิเทศติดตามการทำงานตามแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งให้การหนุนเสริมความรู้ทางด้านวิชาการและนวัตกรรมที่จำเป็นกับครูและผู้บริหารสถานศึกษา และรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเสนอคณะกรรมการระดับจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อเสนอ กศจ.ต่อไป

3. การใช้ประโยชน์และการส่งต่อข้อมูล

ในการใช้ประโยชน์และการส่งต่อข้อมูลแผนพัฒนาคุณภาพการอ่าน การติดตามและประเมินผลตามแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดสุโขทัย กำหนดทิศทาง ดังนี้

1. ทุกภาคีเครือข่ายในจังหวัดสุโขทัย ให้ความสำคัญกับการติดตามความก้าวหน้าในแต่ละยุทธศาสตร์ การประเมินผลสำเร็จและผลกระทบของการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2. ทุกภาคีเครือข่ายในจังหวัดสุโขทัย พิจารณาใช้ตัวชี้วัดตามเป้าประสงค์ของแผนพัฒนาการอ่านจังหวัด และนำค่าเป้าหมายตามตัวชี้วัดมากำหนดเป็นเกณฑ์ที่สำคัญในการประเมินผล

3. พัฒนาระบบการรายงานผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อรับทราบปัญหาอุปสรรค สำหรับการทบทวนกำหนดมาตรการเพื่อปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาอย่างทันต่อสถานการณ์

4. นำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงาน และผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดทำแผนในอนาคตให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. การเชื่อมร้อยการทำงานของแผนย่อยทั้ง 3 แผน

การทำงานร่วมกันถือได้ว่า เป็นภารกิจที่สำคัญของภาคีเครือข่าย ด้านการพัฒนาคุณภาพการอ่าน ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้และการสร้างกระบวนการความร่วมมือ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการอ่าน แผนพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลแผนพัฒนาระบบการนิเทศติดตาม และพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน ซึ่งมีการเชื่อมโยงการทำงานในแต่ละแผนอย่างกลมกลืน ซึ่งขอนำเสนอการเชื่อมร้อยการทำงานที่เชื่อมประสานจากจุดเล็กและขยายไปสู่จุดใหญ่ ของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาแต่ละภาคเครือข่าย เริ่มต้นตามบทเรียนตามกระบวนการทำงาน

แผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน โดยกำหนด

1. เชื่อมโยงแผนพัฒนาความสามารถการอ่านและการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาส่งเสริมสถานศึกษาพัฒนานักเรียนในด้านภาษาไทย ให้มีนิสัยรักการอ่าน เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ มีมาตรการ ดังนี้

1) จัดทำบันทึกข้อตกลง Memorandum Of Understanding (MOU) ว่าด้วยความร่วมมือด้านการพัฒนาคุณภาพภาษาไทย ระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียน กับ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2) พัฒนาและจัดทำสื่อนวัตกรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัฒนาสื่อนวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นเครื่องมือให้ครูในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลการอ่านเป็นการลดภาระและเวลาการปฏิบัติงานของครู สะดวกต่อการใช้ของครูทำให้ครูสามารถคัดกรองได้ว่านักเรียนที่ตนเองรับผิดชอบมีความสามารถในการอ่านของนักเรียนโดยได้ระดมครูผู้เชี่ยวชาญจัดทำ และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับทุกโรงเรียน เช่น

3) ให้ทุกโรงเรียนปรับวิธีการสอนอ่านเป็นแบบแจกลูกสะกดคำ และปรับชั่วโมงเรียนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 รวมทั้งให้อิสระโรงเรียนในการคิดวิธีสอนหรือนวัตกรรมอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ซึ่งข้อดีของการสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำ คือ นักเรียนจะสะกดคำได้ เมื่อนักเรียนสะกดคำได้ จะส่งผลให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้

4) ให้โรงเรียนในการพิจารณาคัดเลือกครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยให้ความสำคัญในการจัดครูเข้าสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และเน้นการสอนให้อ่าน

ออกเขียนได้ หรือปรับชั่วโมงการเรียนภาษาไทยให้มากกว่าที่หลักสูตรกำหนดให้เรียนวันละ 1 ชั่วโมงหรือบูรณาการกับวิชาอื่น ๆในแต่ละวัน

5) ให้ทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดมุมหนังสือ หรือจัดห้องสมุดมีชีวิต และจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

6) ดำเนินการประเมินการอ่าน การเขียนนักเรียนทุกระดับชั้น โดยประเมินภาคเรียนละ1 ครั้ง ภาคเรียนที่ 1 ประเมินในเดือนกรกฎาคม ภาคเรียนที่ 2 ประเมินในเดือนกุมภาพันธ์ โดยมีคณะกรรมการประเมินจากต่างโรงเรียนและแจ้งผลการประเมินให้โรงเรียนทราบ เพื่อเป็นข้อมูลให้โรงเรียนดำเนินการจัดทำแผนพัฒนา เป็นการเฝ้าระวังเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถ ด้านการอ่าน รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตลอดจนนักเรียนได้ตระหนักว่า การอ่านมีความสำคัญและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ให้ความสำคัญต่อการออกเขียนได้ของนักเรียนเป็นพิเศษ

7) จัดซ่อมเสริมนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน และการเขียนภาษาไทยเป็นรายบุคคลเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้เป็นไปตามพันธะสัญญาและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

8) จัดพิธียกย่องเชิดชูเกียรติ มอบรางวัลให้แก่โรงเรียนที่มีนักเรียนอ่านออกเขียนได้ 100% ในทุกชั้นเรียน มอบรางวัลให้กับโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนที่มีผลงานการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านการเขียน นวัตกรรมของโรงเรียนด้านการส่งเสริมรักการอ่าน/ห้องสมุด/ นวัตกรรมการแก้ไขปัญหาด้านการอ่านการเขียนภาษาไทย รางวัลครูภาษาไทยดีเด่นระดับเขตพื้นที่การศึกษาและใช้ผลการดำเนินงานเป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณาความดีความชอบ การย้ายของครู ผู้บริหารโรงเรียน เป็นการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานวิชาการและการบริหารงานบุคคลให้ไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูที่ปฏิบัติงานยกระดับคุณภาพการศึกษาต้องการได้รับการพิจารณาความดีความชอบพิเศษ หรือรับโล่รางวัลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2. เชื่อมโยงแผนพัฒนาระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลเชิงลึกอย่างกัลยาณมิตร มีมาตรการ ดังนี้

2.1 นิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร ซึ่งกำหนดการนิเทศโรงเรียนมี ๒ รูปแบบ

1) รูปแบบที่ 1 นิเทศแบบเป็นทีม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่/ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ และศึกษานิเทศก์

2) รูปแบบที่ 2 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นิเทศติดตามและประเมินการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนด้วยตนเอง โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า เพื่อประเมินเชิงประจักษ์และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวางแผนดำเนินการในปีการศึกษาต่อไป

2.2 **จัดทำเครื่องมือ นิเทศ กำกับติดตาม และการประเมินพัฒนาคุณภาพผู้เรียน** ภายใต้พันธะสัญญา ลูกพ่อขุนรามลายมืองามจบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน ประกอบด้วย

1) คู่มือการนิเทศ กำกับติดตาม และแบบประเมินผลการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

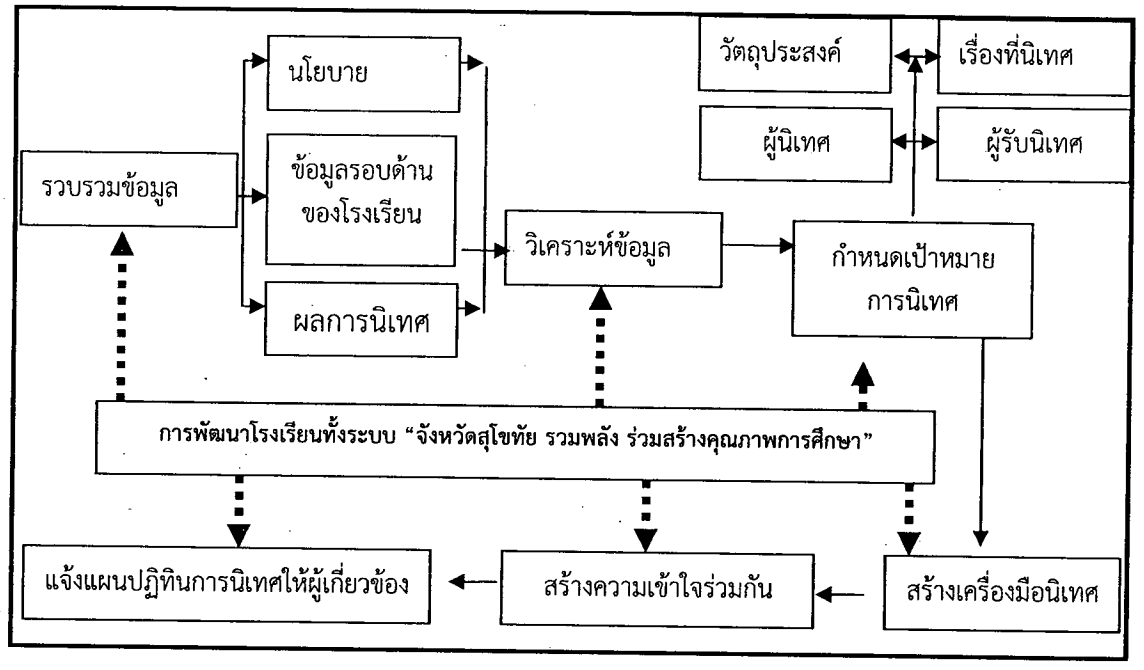
2) คู่มือและเครื่องมือประเมินความสามารถการอ่านการเขียนภาษาไทย

2.3 กำหนดรูปแบบกระบวนการนิเทศการศึกษา

ใช้ฐานแนวคิดจากวงจรการพัฒนาคุณภาพงานของเดมมิ่ง เป็นขั้นตอนของกระบวนการนิเทศการศึกษา และทุกขั้นตอนของกระบวนการนิเทศเน้นการดำเนินงานตามหลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ มีกระบวนการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan : P)

การวางแผน (Plan : P) เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นการดำเนินงานที่มีเป้าหมายจะศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา และกำหนดแนวทางการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน การจัดเตรียมเครื่องมือสำหรับการนิเทศและการแจ้งปฏิทินการนิเทศให้โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทราบ โดยที่ทุกกิจกรรมของขั้นตอนนี้ เน้นการมีส่วนร่วม ความต่อเนื่องและการเรียนรู้ของบุคลากร กิจกรรมสำคัญของขั้นตอนการวางแผน สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do : D)

การปฏิบัติตามแผน (Do : D) เป็นขั้นตอนการนำแผนการนิเทศการศึกษาที่กำหนดไว้สู่การปฏิบัติ มีเป้าหมายสำคัญคือ ประเมิน ตรวจสอบ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนา

คุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนรายงานผลการนิเทศให้ผู้เกี่ยวข้องในขั้นตอนนี้ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย คือ

1. สร้างข้อตกลงในการนิเทศ ในการดำเนินการพบปะผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการนิเทศและขออนุญาตเยี่ยมชมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนชั้นเรียน รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆ ของโรงเรียน

1.1 พบปะสนทนาสร้างความคุ้นเคยและสร้างเจตคติที่ดีในการนิเทศแก่ครู

1.2 วางแผนการนิเทศถึงห้องเรียนร่วมกับครูในเรื่องต่าง ๆ คือ กำหนดการเยี่ยมนิเทศ กำหนดจุดมุ่งหมายในการเยี่ยมนิเทศ กำหนดเรื่องที่จะนิเทศตามความต้องการจำเป็น เช่น การจัดทำ เอกสารประจำชั้น การจัดห้องเรียนและบรรยากาศในห้อง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียน กำหนดวิธีการนิเทศ ดำเนินการสำรวจปัญหา และความต้องการของครู สอบถามการปฏิบัติงานของครู ให้คำปรึกษาแนะนำ รวมถึงสังเกตการณ์สอน

2. ดำเนินการนิเทศ ผู้นิเทศเข้าเยี่ยมชั้นเรียนตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกับครูเข้าเยี่ยมนิเทศชั้นเรียนตรงตามเวลาที่กำหนด ให้ความเป็นกันเองเพื่อสร้างเจตคติที่ดีแก่ครูเยี่ยมนิเทศตามเรื่อง เวลาที่กำหนด ในขณะปฏิบัติการนิเทศผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับประเด็น/เรื่องที่นิเทศร่วมกัน เน้นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้รับการนิเทศ หลังจากที่ได้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศตามขอบข่ายงานนิเทศที่กำหนดแล้ว คณะผู้นิเทศจะพบปะผู้บริหารโรงเรียนเพื่อสรุปผลการนิเทศ และในบางโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนอาจอนุเคราะห์ให้คณะผู้นิเทศได้จัดประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ และรับทราบปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ผลที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมในขั้นตอนนี้ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้รับการนิเทศได้รับทราบผลการดำเนินงานของกิจกรรมที่ได้รับการนิเทศ ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาการดำเนินงาน/กิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินและตรวจสอบ (Check : C)

การประเมินและตรวจสอบ (Check : C) เป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do : D) เป้าหมายสำคัญของกิจกรรมนี้ มุ่งเน้นสะท้อนสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามขอบข่ายงานที่กำหนดไว้ในแผนการนิเทศ ตลอดจนความเหมาะสมของกระบวนการนิเทศการศึกษาว่าจุดเด่น จุดด้อย/ควรปรับปรุงอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา ในการวางแผนการนิเทศครั้งต่อไป

การดำเนินงานในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยที่สำคัญ คือ การประชุมสรุปผลการนิเทศตามแผนปฏิบัติการนิเทศการศึกษา และกิจกรรมการเขียนรายงานการนิเทศการศึกษา

ผลที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมในขั้นตอนนี้ ผู้นิเทศทุกคนได้รับทราบสภาพการจัดการ ศึกษาของโรงเรียนในภาพรวม ตลอดจนได้รับทราบจุดเด่น จุดด้อย/ควรปรับปรุงของการจัดการศึกษา รวมทั้งกระบวนการนิเทศการศึกษาที่กำหนดขึ้น รวมทั้งได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีความสำคัญต่อการวางแผนการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ (Action : A)

การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ (Action : A) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการนิเทศการศึกษา ก่อนที่จะวนกลับเข้าสู่วงจรของกระบวนการพัฒนาการนิเทศการศึกษาวงจรใหม่ ในขั้นตอนนี้ มุ่งเน้นการนำข้อค้นพบจากขั้นตอนที่ 3 มาใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน กระบวนการบริหารและกระบวนการนิเทศ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการพัฒนางานและประสิทธิภาพของการพัฒนา กิจกรรมสำคัญของขั้นตอนนี้ คือ การประชุมระดมพลังสมองของผู้นิเทศ เพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่ประสบ หรือแนวทางการพัฒนางานที่ดำเนินการให้มีคุณภาพน่าพอใจยิ่งขึ้น ดังนั้น จุดเน้นสำคัญของกิจกรรม คือ การเลือกทางเลือกที่เหมาะสมและเป็นไปได้บนข้อจำกัดที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา

ผลที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมในขั้นตอนนี้ ทำให้กิจกรรมที่กำหนดขึ้นสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของผู้นิเทศ และโรงเรียน เช่น การปรับเครื่องมือนิเทศในแผนปฏิบัติการนิเทศ การจัดเวทีวิชาการ การจัดทำเครื่องมือนิเทศโรงเรียนในโครงการต่าง ๆ เป็นต้น

3. เชื่อมโยงแผนพัฒนาการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพเกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง มีมาตรการ ดังนี้

3.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาครูภาษาไทย และตามความจำเป็นและความต้องการ

3.2 โรงเรียนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่าย. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนส่งเสริมการผลิตสื่อ/เทคโนโลยี นวัตกรรม

3.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โรงเรียนและเครือข่าย จัดให้มีการนิเทศอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ

3.4 ครูภาษาไทย จัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

3.5 ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณและให้โอกาสในการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนภาษาไทย

3.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียน ยกย่องประกาศเกียรติคุณ รวมทั้งให้รางวัล ครูภาษาไทยที่มีผลงานการพัฒนาด้านการอ่าน การเขียน

3.7 มอบรางวัลให้แก่โรงเรียนที่มีนักเรียนอ่านออกเขียนได้ 100%ในทุกชั้นเรียน และใช้ผลการประเมินอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณาความดีความชอบ การย้ายของครู ผู้บริหารโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดกลยุทธ์การบริหารงานบุคคลที่เชื่อมโยงผลการดำเนินงานนำไปการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นกรณีพิเศษการพิจารณาย้ายผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยพิจารณากลุ่มข้าราชการที่มีผลงาน คือ

1) ผลทดสอบ O-NET , NT ที่มีอันดับดีที่สุด ของแต่ละขนาดโรงเรียน 4 ขนาด

2) สถานศึกษาที่ผลประเมินการอ่านออก เขียนได้ ผ่านเกณฑ์ 100%

3) ผลงานจากการประกวดแข่งขัน ทั้งของครูและนักเรียนชนะเลิศอันดับ 1 ระดับประเทศ

4) ผลการประกันคุณภาพภายในและการรับรองการประเมินภายนอก ของสถานศึกษา

ส่วนที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้แก่ครูภาคีเครือข่าย เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

ผลการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย คณะผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ดังนี้

1. จัดกิจกรรมพัฒนาและอบรมให้กับครูภาคีเครือข่ายและจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน

1.1 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพสำหรับครูภาคีเครือข่าย

คณะผู้วิจัยดำเนินการ จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพให้กับครูที่สอนภาษาไทยตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ ดังนี้

1) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามกิจกรรมการจัดการความรู้ : จัดการเรียนรู้อย่างไรจึงอ่านออกได้ 100% โดยคัดสรรครูผู้เชี่ยวชาญเทคนิคด้านการสอนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และได้เรียนเชิญ ครูอเนก พุ่มหมัน ครูผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย มาให้การอบรมพื้นฐานภาษา การสอนแบบแจกลูก สะกดคำ ให้กับครูที่เข้าร่วมโครงการได้นำองค์ความรู้ที่ได้ไปปรับใช้กับนักเรียนของตน วันที่ 10-11 พฤษภาคม 2558 ณ ห้องประชุม 2 สพป.สุโขทัย เขต 2

2) พัฒนาครูผู้สอนภาษาไทย ป.1 ทุกคน รวมทั้งสิ้น 191 คน โดยใช้หลักสูตรร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านระบบ DLTV เรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางพัฒนาการทางสมอง(Brain-Based Learning) ซึ่งดำเนินการเมื่อวันที่ 23-24 พฤษภาคม 2558 โดยกำหนดจุดอบรม 4 จุด ได้แก่ 1) ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 2) ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลสวรรคโลก(คุ้งวารีวิทยา) 3) ห้องประชุมโรงเรียนบ้านเกาะตาเลี้ยง(ทองดีประชานุกูล) 4) ห้องประชุมโรงเรียนบ้านสามหลัง (ประชารังสรรค์)

3) พัฒนาครูผู้สอนภาษาไทย ด้านการรู้เรื่องการอ่าน โดยได้ดำเนินงานร่วมกับโครงการพัฒนาคุณภาพการรู้เรื่องการอ่านและสื่อสารได้ ตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) เมื่อวันที่ 13-14 มิถุนายน 2558 ณ โรงแรมไพลินสุโขทัย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย โดยเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญ ธตรฐ ตุลาพงษ์พิพัฒน์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ(PISA) มาเป็นวิทยากรให้การอบรม

1.2 **จัดกิจกรรมการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสำหรับนักเรียน**

คณะผู้วิจัยดำเนินการ จัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสำหรับนักเรียน

1) จัดกิจกรรม **"ค่ายเด็กสุโขทัย หัวใจรักการอ่าน"** ให้กับนักเรียนในภาคีเครือข่าย ณ ค่ายโรงเรียนบ้านขอนซุง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย วันที่ 14 กรกฎาคม 2558 โดยบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับโครงการเด็กสุโขทัย หัวใจรักการอ่าน เพื่อให้เห็นความสำคัญของการอ่านและสามารถเชื่อมโยงทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน เข้าด้วยกันได้ กิจกรรมหลักที่จัด รูปแบบฐานการเรียนรู้ 10 ฐาน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกทักษะในการใช้ภาษาไทย ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ Rally 10 ฐานการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ท่องเที่ยวทั่วไทย 2) ตะลุยอวกาศ 3) คิดอย่างสร้างสรรค์4) เวทีนักปราชญ์ 5) ถอดรหัสลับ 6) อ่านสลากกินแบ่งรัฐบาล 7) ตั้งชื่อให้หนูด้วย 8) ปริศนาไขข้อข้องกัน9) แปลงกายาภาษาไทย 10) สุขใจไปกับบทเพลง

2) การจัดกิจกรรมบูรณาการโครงการรักษ์ภาษาไทย เนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2558 ณ ห้องประชุม 2 สพป.สุโขทัย เขต 2

2. ภาคีเครือข่ายดำเนินการพัฒนาและอบรมแต่ละโรงเรียน

ภาคีเครือข่าย 4 กลุ่ม ดำเนินการพัฒนาและอบรมแต่ละโรงเรียน ด้านการพัฒนาสมรรถนะการอ่านให้แก่ครูและนักเรียนในโครงการวิจัย พัฒนาคุณภาพภาษาไทย ด้วยแนวคิดกระบวนการพัฒนาทางสมอง ซึ่งดำเนินการพัฒนาครูทุกคน โดยใช้เครือข่ายเป็นฐาน ซึ่งในกระบวนการดำเนินงาน เตรียมการวางแผน ดังนี้

1.สร้างความเข้มแข็งให้กับศึกษานิเทศก์ประจำเครือข่าย โดยให้ศึกษานิเทศก์ทุกคนได้เข้าใจและรับรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพัฒนาการทางสมอง BBL สามารถจัดกิจกรรมให้ครูทุกคนได้รับรู้กระบวนการและขั้นตอน รวมถึงการนิเทศติดตามตามแนวทางการดำเนินงานได้

2. ศึกษานิเทศก์สร้างทีมหลักในแต่ละเครือข่าย(ครูภาษาไทย) เป็นแนวร่วมในการพัฒนา

3. พัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ครูทุกคนในเครือข่าย ด้วยหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพัฒนาการทางสมองโดยใช้หลักสูตรระยะเวลา 2 วัน

4. กำกับติดตาม ในรูปคณะกรรมการ โดยให้ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรง ในเครือข่ายเป็นกรรมการ ดำเนินการนิเทศ กำกับติดตาม โดยเปลี่ยนเครือข่ายโรงเรียน

3. การนิเทศ กำกับติดตามโครงการ

การนิเทศ กำกับติดตามโครงการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัย ผู้ประสานงานโครงการนิเทศโรงเรียนโรงเรียนภาคีเครือข่าย โดยดำเนินการ

1) นิเทศติดตามครูและโรงเรียนโดยเครือข่าย หลังจัดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

2) นิเทศติดตามครูและโรงเรียนโดยผู้บริหารสถานศึกษา หลังจัดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ได้แต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษาทุกโรงเรียนเป็นคณะกรรมการเพื่อร่วมขับเคลื่อนโครงการวิจัย โดยให้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ต่างเครือข่ายโรงเรียนและเป็นไปอย่างครอบคลุม ที่ได้รับแต่งตั้งตามคำสั่ง ปฏิบัติหน้าที่นิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงาน ระหว่างวันที่ 17-19 สิงหาคม 2558 และให้สรุปรายงานผลการดำเนินงานภายในวันที่ 24 สิงหาคม 2558

4. จัดทำเครื่องมือประเมินความสามารถ ด้านการอ่านของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ6

คณะผู้วิจัย ได้แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย และผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลด้านการอ่าน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 โดยจัดทำเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) จัดทำเป็นเอกสารประกอบการประเมิน 2) จัดทำเป็นโปรแกรมการประเมินผ่านระบบออนไลน์ (ซึ่งนำเสนอในผลการพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน ในการวางแผนนิเทศติดตามการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

<u>ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3</u> มีลักษณะ ดังนี้

1. เครื่องมือวัดและประเมินผล มีจุดประสงค์เพื่อประเมิน

1.1 การอ่านคำพื้นฐาน

1.2 การเข้าใจความหมายของคำพื้นฐาน

1.3 การอ่านข้อความ เรื่อง บทร้อยกรองที่มีความยากง่ายใกล้เคียงกับหนังสือเรียนด้วยความเข้าใจ

2. เครื่องมือในการวัดและประเมินผล แบ่งเป็น 3 ฉบับ คือ

2.1 ฉบับที่ 1 การอ่านคำพื้นฐาน

- ให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำที่กำหนดให้ โดยใช้เวลา 5 นาที

2.2 ฉบับที่ 2 การเข้าใจความหมายของคำพื้นฐาน

- ให้นักเรียนใช้คำที่กำหนดให้ เติมในช่องว่างให้ได้ใจความ

2.3 ฉบับที่ 3 การอ่านข้อความ เรื่อง บทร้อยกรองที่มีความยากง่ายใกล้เคียงกับหนังสือเรียนด้วยความเข้าใจ

- ให้นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถามปากเปล่า โดยใช้เวลา 10 นาที

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะ ดังนี้

1. เครื่องมือวัดและประเมินผล มีจุดประสงค์เพื่อประเมิน

1.1 การอ่านข้อความ เรื่อง บทร้อยกรอง ที่มีความยากง่ายใกล้เคียงกับหนังสือเรียนอย่างคล่องแคล่ว

1.2 การสรุปใจความสำคัญ แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น

2. เครื่องมือในการวัดและประเมินผลฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 ฉบับ คือ

2.1 ฉบับที่ 1 การอ่านบทร้อยกรองแต่อ่านแบบบทร้อยแก้ว

- ให้นักเรียนอ่านออกเสียงบทร้อยกรองที่กำหนดให้ โดยอ่านแบบร้อยแก้ว

2.2 ฉบับที่ 2 การสรุปใจความสำคัญ แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น

ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้แล้วตอบคำถาม

5. ประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ6

โดยคณะกรรมการที่ภาคีเครือข่ายแต่งตั้ง ประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนคณะวิจัย ได้จัดประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ตามโครงการวิจัยและพัฒนาการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ในส่วนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1, 2 และสังกัดเอกชน ได้ดำเนินการบูรณาการ การประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนร่วมกับงานโครงการในภาวะงานปกติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งในส่วนของโครงการนั้นจะประเมินความสามารถด้านการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ทุกคน โดยใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้นและแบบประเมินจากส่วนกลางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินโดยใช้เครือข่ายโรงเรียนเป็นฐาน จัดคณะกรรมการประเมินออกเป็นชุดเท่ากับจำนวนเครือข่ายโรงเรียน ชุดละประมาณ 8-12 คน แต่ละชุดประเมินโรงเรียนต่างเครือข่าย

2. สำหรับในส่วนของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ประสานการประเมิน ความสามารถด้านการอ่าน ซึ่งจะใช้รูปแบบการประเมินลักษณะเดียวกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กิจกรรมที่ 4
การสร้างกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือ
เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือเพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

กระบวนงาน

โดยมีแผนการดำเนินงาน ดังนี้

สร้างกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือ เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 จัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้พหุภาคีเครือข่าย

1.1 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคณะผู้วิจัยผู้ประสานกับภาคีเครือข่าย

1.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง คณะผู้วิจัยผู้ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียน ครู

1.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู โรงเรียนในเครือข่ายและนักเรียนในโรงเรียนเครือข่าย ประชุมกลุ่มย่อยระหว่าง “เครือข่ายกับโรงเรียน” และ “โรงเรียนกับโรงเรียน” ในแต่ละเครือข่าย ในพื้นที่เดียวกัน เพื่อระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียน และวางแผนการนิเทศ ติดตามร่วมกัน

ตอนที่ 2 จัดกิจกรรม เรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

2.1 จัดกิจกรรมประกวดผลงานการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ(best Practice) ด้านการส่งเสริมการอ่าน ระหว่างกลุ่มภาคีเครือข่าย

2.2 จัดนิทรรศการ เรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ(Best Practice)

ตอนที่ 1 จัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้พหุภาคีเครือข่าย

ในการสร้างกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือ เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

คณะผู้วิจัย ได้เข้าไปทำการศึกษากระบวนการขับเคลื่อนในพื้นที่ปฏิบัติการ ทั้ง 4 ภาคี เครือข่าย ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน นั้น พบว่า มีรายละเอียดและความลึกซึ้งที่แตกต่างกันตามลักษณะของแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้พบคุณลักษณะหรือแบบแผนที่แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือของกระบวนการจัดการเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่ปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพ โดยพบว่ากระบวนการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความร่วมมือ มีการดำเนินงานที่คู่ขนานกันไป 3 กระบวนการ ***กระบวนการแรก*** คือ กระบวนการปรับโครงสร้างการทำงานจาก

เดิมแบบต่างคนต่างทำ หรือเป็นกลุ่มย่อยตามความสัมพันธ์กัน มาเป็นการทำงานเชิงเครือข่าย โดยมีคณะทำงานโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ของจังหวัด ทำหน้าที่ประสานงาน (ศูนย์กลางของเครือข่าย) เช่น กลุ่มของโรงเรียนในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะแบ่งโซนความรับผิดชอบในการกระจายความร่วมมือ ออกเป็น 2 โซน มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ รวมไปถึงการกำหนดหลักเกณฑ์ในการทำงานร่วมกัน ***กระบวนการที่สอง*** มีการพัฒนารูปแบบเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นกิจกรรมหลักที่โครงการวิจัยและพัฒนาใช้เป็นยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนโครงการ ในกระบวนการดังกล่าว มีเครื่องมือที่สำคัญ ได้แก่ 1) ข้อมูลสภาพปัญหาหรือข้อเท็จจริงในพื้นที่ วิทยากร กระบวนการในการให้ความรู้ เป็นต้น ***กระบวนการที่สาม*** ได้แก่ กระบวนการพัฒนาศักยภาพของภาคีเครือข่ายให้สอดคล้องกับแผนงานการพัฒนาการศึกษาของจังหวัด

ในการขับเคลื่อนกระบวนการทั้งสาม ที่กล่าวข้างต้น มีเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้การขับเคลื่อนเป็นไปด้วยดี นำไปสู่ผลที่พึงประสงค์ของการดำเนินงาน จากการวิเคราะห์พบว่ามีเงื่อนไขที่สอดคล้องกัน ดังนี้

1. **การยึดมั่นในเป้าหมาย** ของคณะทำงาน โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ปฏิบัติการในการสร้างเสริมสมรรถนะการอ่านของนักเรียน พบว่า ทุกภาคีเครือข่ายมีการกำหนดเป้าหมายชัดเจน และมีการทบทวนเป้าหมายอยู่เสมอในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่างๆ

2. **ความคุ้นเคยและความไว้วางใจกัน** พบว่า หลายเครือข่าย มีความคุ้นเคยมีประสบการณ์ในการทำงานพัฒนาในลักษณะร่วมกันมาก่อนจึงทำให้การขับเคลื่อนพื้นที่ปฏิบัติการเชิงรูปธรรมเกิดขึ้นได้เร็ว เช่น ผู้บริหารโรงเรียนของเขตพื้นที่สุโขทัย 2 ย้ายมาดำรงตำแหน่ง ผู้บริหารโรงเรียนที่เขตพื้นที่สุโขทัย 1 ซึ่งเคยทำงานลักษณะกระบวนการพัฒนาการอ่านมาก่อนนี้แล้ว

3. ความชัดเจนในวัตถุประสงค์และเป้าหมาย สาระสำคัญของการขับเคลื่อนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน พบว่า ในหลายพื้นที่ คณะทำงานเห็นพ้องร่วมกันว่าต้องขับเคลื่อน เนื่องจากเป็นปัญหาต้องพัฒนาเร่งด่วน จะมีการสื่อสารแนวคิดต่างๆ กับและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องโดยเร็วและทั่วถึง

3. การมีส่วนร่วม ถือเป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งที่ส่งผลต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า ภาคีเครือข่ายต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน

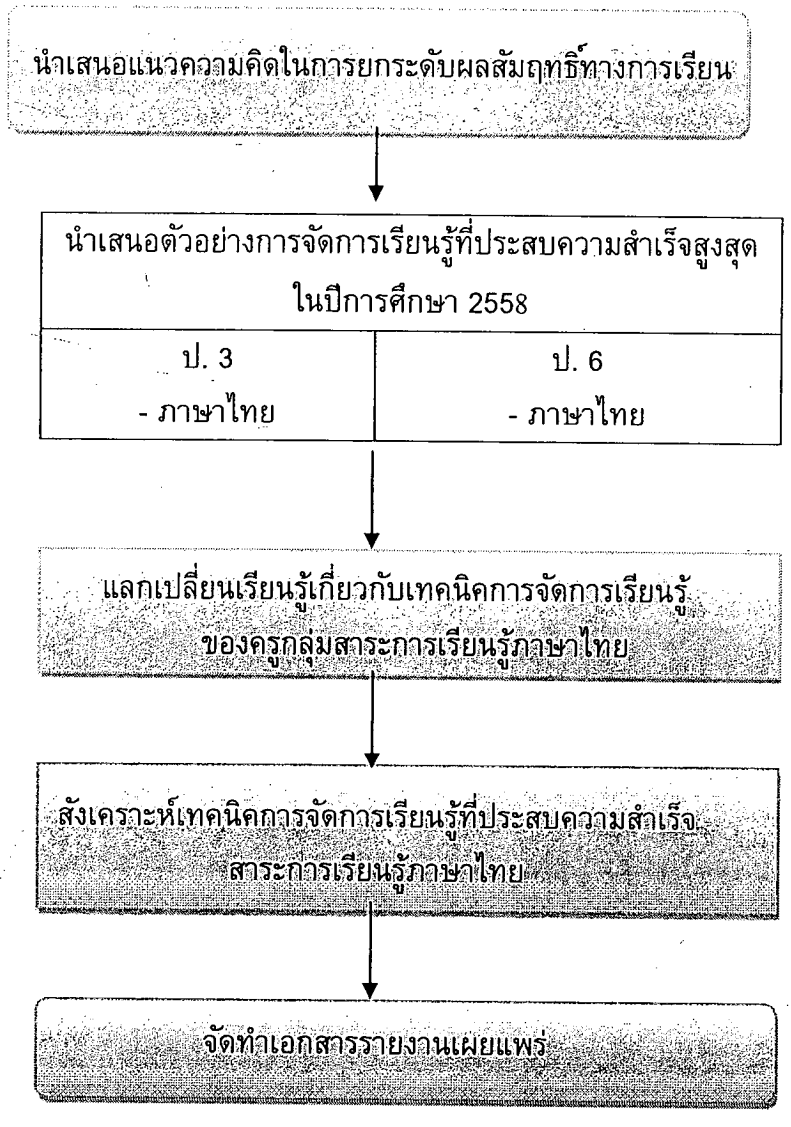
4. ความต่อเนื่องของการดำเนินงาน การดำเนินการ หากเป็นการดำเนินการที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ก็สามารถขับเคลื่อนไปได้

ตอนที่ 2 จัดกิจกรรม เรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

2.1 จัดกิจกรรมประกวดผลงานการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ(best Practice) ด้านการส่งเสริมการอ่าน ระหว่างกลุ่มภาคีเครือข่าย

2.2 จัดนิทรรศการ เรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ(Best Practice)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปวิธีการจัดการเรียนรู้จากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วสรุปเป็นแนวทางยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตามแนวทาง ดังนี้

รายละเอียดผังกระบวนงาน (Flow Chart) ของการสรุปเทคนิคการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอธิบายได้ ดังนี้

1. การนำเสนอแนวคิดในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดย นางสาวพเยาว์ อ่วมภักดี ศึกษานิเทศก์ บรรยายให้แนวคิดข้อสังเกต เกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้แก่ครูผู้สอนกลุ่มสาระภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และครูผู้สอนกลุ่มสาระภาษาไทย ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดอบรมครูเชิงปฏิบัติการให้แก่ ครูดังกล่าวในโรงเรียนสังกัด ทั้ง 4 ภาคีเครือข่าย

รายละเอียดขั้นตอนในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขั้น 1 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นรายคน รายกลุ่มย่อยในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำแนกและเปรียบเทียบกันเป็นรายโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาระดับจังหวัด ระดับสังกัดต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการและเปรียบข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกันในระดับประเทศ

ขั้น 2 หาแนวทางปรับปรุงพัฒนา เมื่อทราบจุดเด่นจุดที่ควรปรับปรุงเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละคน ก็นำแนวทางซึ่งอาจเป็นวิธีการหรือการเรียนการสอนหรือผสมผสานกันทั้งวิธีการและสื่อการเรียนการสอนแล้วออกแบบพัฒนานักเรียนให้พัฒนาเต็มตามศักยภาพเป็นรายบุคคลและทุกคน

ขั้น 3 ขั้นทดลองใช้หรือการนำนวัตกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนไปสู่การปฏิบัติกับนักเรียนในความรับผิดชอบของครู

ขั้น 4 ขั้นการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายคนแล้วตรวจสอบจุดเด่นจุดด้อยเพื่อทางพัฒนาต่อเนื่อง

ข้อ 5 การสะท้อนกลับ เป็นการสะท้อนคิดให้ครูได้ข้อสรุปในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนได้เอง

2. นำเสนอวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จสูงสุดในปีการศึกษา 2558

โดยการจัดเสวนาเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จของครูที่สอนให้นักเรียน มีผลการประเมิน O-NET และ N.T.สูงที่สุด ของภาคีเครือข่ายโดยนางศุกลรัตน์ มิ่งสมร ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เป็นผู้ดำเนินการเสวนาดังนี้

2.1 ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน N.T.)

1) นางพิเชฐ อยู่เมือง ครูโรงเรียนอนุบาลศรีสำโรง

2) นายอุดร ยาน้อย ครู โรงเรียนพระหฤทัยสวรรคโลก

3) นางนิภา อ่างทอง ครู โรงเรียนอนุบาลศรีนคร(ไทยธัญญานุกูล)

4) นางละออง วงศ์เครือ ครู โรงเรียนบ้านท่าชุม(ประชาอุทิศวิทยาคาร)

2.2 ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)

1) นางอรทัย โชติยานนท์ ครู โรงเรียนเทศบาลสวรรคโลกประชาสรรค์

2) นางมณี เผือกใต้ ครู โรงเรียนอนุบาลศรีสำโรง

3) นางสาวนิตยา บัวเพ็ง ครู โรงเรียนบ้านป่ากุมเกาะ

4) นางจิราพร เจียงจันทร์ ครู โรงเรียนบ้านสามหลัง(ประชารังสรรค์)

3. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยโครงการวิจัย ได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้นำประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จในวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ โดยดำเนินการ

3.1 ครูผู้สอนแต่ละคนนำเสนอวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จที่ผ่านมาเป็นเอกสารเพื่อเสนอต่อที่ประชุมตามประเด็นต่อไปนี้

3.1.1 เรื่อง ประเด็น เนื้อหาที่ประสบความสำเร็จ (ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรและตัวชี้วัด)

3.1.2 แรงบันดาลใจที่ก่อให้เกิดความสำเร็จ

3.1.3 ผลสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียนเมื่อเทียบกับเป้าหมาย หรือเกณฑ์ที่กำหนด

3.1.4 วิธีดำเนินการหรือกระบวนการทำงานที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จอย่างน่าพึงพอใจ

3.1.5 ปัจจัยที่ทำให้สำเร็จ และเงื่อนไขความสำเร็จ

3.1.6 แนวทางการพัฒนาต่อเนื่อง

ผลการสังเคราะห์วิธีการจัดการเรียนรู้ที่สำเร็จ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สรุปได้ดังนี้

ครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ได้นำเสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ตามการเรียนภาษาไทย เพื่อส่งเสริมการอ่านออก เขียนได้ ดังนี้

1. แรงบันดาลใจ

แรงบันดาลใจที่ทำให้ครูมุ่งมั่นพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถทางภาษาไทย ดังนี้

1.1 เป็นความรู้สึกรับผิดชอบของครูที่ต้องพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะในภาษาไทย เกิดความภูมิใจในมรดกของชาติ คือ ภาษาไทย

1.2 การที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำซึ่งเป็นภาษาของคนไทย ดังนั้น จึงจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องแก้ปัญหานี้

1.3 ครูเห็นความจำเป็นที่ต้องฝึกให้นักเรียนมีทักษะในการประมวลความคิด สรุปความรู้ ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า เขียนเป็นความเรียงในระดับที่สูงขึ้น

2. แนวทางการจัดการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่อาจส่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาไทย และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีตัวอย่าง ดังนี้

2.1 กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน

2.1.1 การฝึกการอ่านให้คล่อง

1) ฝึกอ่านคำพื้นฐาน

2) ฝึกอ่านคำยากจากบทเรียน

3) ใช้แบบฝึกทักษะการอ่านที่หลากหลาย

4) ฝึกทักษะโดยใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

2.1.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) อ่านแล้วบันทึกความรู้โดยการบันทึกแหล่งอ้างอิงของเรื่องที่อ่าน

2) อ่านแล้วเล่าเรื่องให้เพื่อนฟัง

3) กิจกรรมวางทุกงานอ่านทุกคนวันละ 15 นาที

4) ฝึกอ่านแล้ววาดรูปจากเรื่องที่อ่าน

5) ฝึกอ่านแล้วตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน

6) ฝึกอ่านแล้วเขียนเรื่องใหม่จากเรื่องที่อ่านโดยการดัดแปลง สร้างสรรค์เนื้อหาใหม่จากเรื่องที่อ่านโดยการดัดแปลง สร้างสรรค์เนื้อหาใหม่แต่คงยึดเค้าโครงเรื่องเดิม

7) ฝึกกิจกรรมภาษาไทยวันละคำ

8) ฝึกวันละหนึ่งสำนวนช่วยกันอ่าน

2.1.3 ฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ อาจฝึกตามกิจกรรมต่อไปนี้

1) อ่านคำสำนวน

2) ฝึกอ่านแล้วแปลความหมายของคำ

3) อ่านแล้วตั้งคำถาม

4) อ่านวิเคราะห์บทเพลง

5) อ่านวิเคราะห์นิทาน

6) อ่านวิเคราะห์ข่าว

7) อ่านวิเคราะห์บทกวี ร้อยกรอง

8) อ่านวิเคราะห์บทความ

9) อ่านวิเคราะห์ภาพการ์ตูน

10) อ่านวิเคราะห์คำถาม

2.2 กิจกรรมพัฒนาทักษะการเขียน

2.2.1 เขียน (จัดทำ) หนังสือเล่มเล็ก หรือหนังสือภาพ

2.2.2 เขียน (จัดทำ) "หนังสือพิมพ์ยักษ์"

2.2.3 กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนเขียน

2.2.4 เขียนตามคำบอก

2.2.5 เขียนคำอ่าน

2.2.6 เขียนจากเรื่องที่กำหนดให้

2.2.7 เขียนบันทึกจากการฟัง โดยการเขียนให้ครอบคลุมประเด็นเรื่องต่าง ๆ เช่น อะไร จากใคร ที่ไหน เมื่อไร เหตุการณ์เป็นอย่างไร มีข้อคิดความเห็นเป็นอย่างไร

2.2.8 ฝึกทักษะการเขียนจากแบบฝึกที่หลากหลาย

2.3 จัดกิจกรรมซ่อมเสริม

1) ครูควรจัดกิจกรรมสอนให้แก่นักเรียนที่ยังมีปัญหาเป็นระยะด้วยสื่อ และวิธีการที่หลากหลาย เช่น เรียนซ่อมกับครูเป็นรายคน รายกลุ่ม เรียนซ่อมด้วยตนเองจากสื่อที่ได้รับ เรียนซ่อมกับเพื่อน ๆ สื่อ ICT ใช้แบบฝึกทักษะต่าง ๆ เป็นต้น

2) จัดกิจกรรมเสริมให้แก่นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนภาษาไทยสูงเป็นพิเศษ ซึ่งครูต้องเตรียมสื่อ และวิธีการให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนเป็นรายคน

3) การแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถเป็น นักเรียนกลุ่มส่งเสริมพิเศษ กลุ่มนักเรียนปกติ (ปานกลาง) กลุ่มนักเรียนที่ต้องได้รับความช่วยเหลือจากครูเป็นการเฉพาะ (กลุ่มอ่อน) และการวิเคราะห์ความสามารถในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนเป็นรายคนแล้วครูจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษาไทยแก่นักเรียนตามความสามารถ

2.4 การประเมินผลการเรียนรู้

อาจใช้วิธีการที่หลากหลายเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถเต็มที่ (บางครั้งอาจไม่จำกัดเวลา สถานที่) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) ใช้แบบประเมินหลากหลายตามเนื้อหา

2) ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น ครูประเมิน เพื่อนประเมิน ให้ผู้ปกครองประเมิน ช่วยเก็บข้อมูล หรือนักเรียนประเมินตนเอง

3) ประเมินความสามารถทางภาษาไทยโดยการให้ตอบคำถามครูเป็นกลุ่ม หรือเป็นรายคนก่อนแล้วจึงไปประเมินด้วยแบบทดสอบชนิดต่าง ๆ

3. สื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ที่ครูอาจเลือกมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ เช่น

สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (ICT) แบบฝึกต่าง ๆ เพลง เกม ภาพการ์ตูน สื่อของจริง สิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียน บัญชีคำพื้นฐาน บทเรียนสำเร็จรูป

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 จัดให้ครูสอนตามความถนัด หรือตรงวิชาภาษาไทย

4.2 ครูควรทำวิจัยในชั้นเรียน อาจเป็นวิจัยหน้าเดียว หรือวิจัยอย่างเป็นทางการ (5 บท) ตามความถนัด

4.3 ครูฝึก ย้ำ ซ้ำ ทวนทักษะด้านต่าง ๆ ของภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง และมีความเพียงพอที่นักเรียนจะเกิดทักษะซึ่งต้องจัดกิจกรรมการฝึกให้น่าสนใจนักเรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่าย

ผลการการสร้างกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือของพื้นที่ในการสร้างเสริมสมรรถนะการอ่านเสริม

เพื่อให้เห็นภาพรวมของผลการขับเคลื่อนการสร้างเสริมสมรรถนะการอ่านเสริมในส่วนนี้ จะได้นำเสนอผลงานใน 3 ลักษณะ คือ 1) ผลงานที่แสดงการเกิดขึ้นของกระบวนการเรียนรู้ 2) ผลงานที่เป็นความรู้หรือชุดความรู้ และ3) ผลงานที่แสดงถึงการเกิดขึ้นของชุมชนนักปฏิบัติ

1. การเกิดขึ้นของกระบวนการเรียนรู้

ประการแรก ต้องยอมรับว่าความเข้มข้นของประเด็นปัญหา การอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ที่นำมาขับเคลื่อนในพื้นที่ปฏิบัติการ มีผลต่อความปรารถนาที่จะเรียนรู้ของครูผู้สอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 อย่างมากโดยเฉพาะปัญหาที่เชื่อมโยงกับห้องเรียนครูปฏิบัติงานอยู่

ประการที่สอง การที่พื้นที่มีบทเรียนหรือมีประสบการณ์หรือมีทุนเดิมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นไปอย่างเข้มข้นจริงจัง และต่อเนื่อง

ประการที่สาม การได้รับการสนับสนุนจาก สกว. และให้ความรู้การบริหารจัดการเชิงพื้นที่ ทำให้ผู้บริหารและครูได้เรียนรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ เป็นความรู้ใหม่ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆได้

ประการที่สี่ การมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการสรุปบทเรียน หลายพื้นที่บอกเล่าว่าเป็นประสบการณ์ใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน ที่นำเอาหลายฝ่ายมาพูดคุยกันเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนสำหรับภาคีเครือข่ายที่ต้องดำเนินการไปพร้อม ๆกัน

ประการที่ห้า การมีเครือข่ายการเรียนรู้ ที่ขยายวงออกไปจากการเรียนรู้ในกลุ่มของตนเอง เป็นเครือข่าย ยิ่งทำให้การเรียนรู้ขยายวงออกไปมาก

ประการที่หก มีการใช้สื่อนวัตกรรมเพื่อสร้างการตื่นตัวในวงกว้างในเรื่อง

2. ผลงานที่เป็นความรู้ ความรู้ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ปฏิบัติการร่วมกันความรู้ประเภทแรก เป็นความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนอ่านออก เขียนได้ ความรู้ประเภทที่สอง เป็นความรู้เกี่ยวกับวิธีการขับเคลื่อนประเด็นปัญหาเรื่องการอ่านในพื้นที่ ที่ถูกบันทึกไว้ ในรูปเอกสารบ้าง เทปบันทึกเสียงบ้าง เพื่อเผยแพร่แก่เครือข่ายที่สนใจ ความรู้ประเภทที่สาม เป็นความรู้ในเรื่องของการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่แตกต่างไปจากการจัดอบรมที่เป็นความรับผิดชอบของแต่ละภาคเครือข่าย

3. ผลงานที่เป็นการเกิดขึ้นของชุมชนนักปฏิบัติ ชุมชนนักปฏิบัติเป็นแนวคิดหนึ่งซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้เป็นกลุ่ม เป็นการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย การมีเนื้อหาที่ชัดเจน การมีผู้คนที่มีความสนใจในเนื้อหาเดียวกันมารวมตัวกัน ที่สำคัญมีการปฏิบัติจริงอย่างเข้มข้นจนเป็นวินัยของการทำงาน รวมทั้งมีการพัฒนารูปแบบวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการทำงานตามประเด็นนั้นๆ จนมีความชำนาญเป็นที่ยอมรับ

กิจกรรมที่ 5

การพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน ในการวางแผนนิเทศติดตาม การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน ในการวางแผนและติดตาม การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

กระบวนงาน

1. บทเรียน : การพัฒนาระบบข้อมูลสนับสนุน

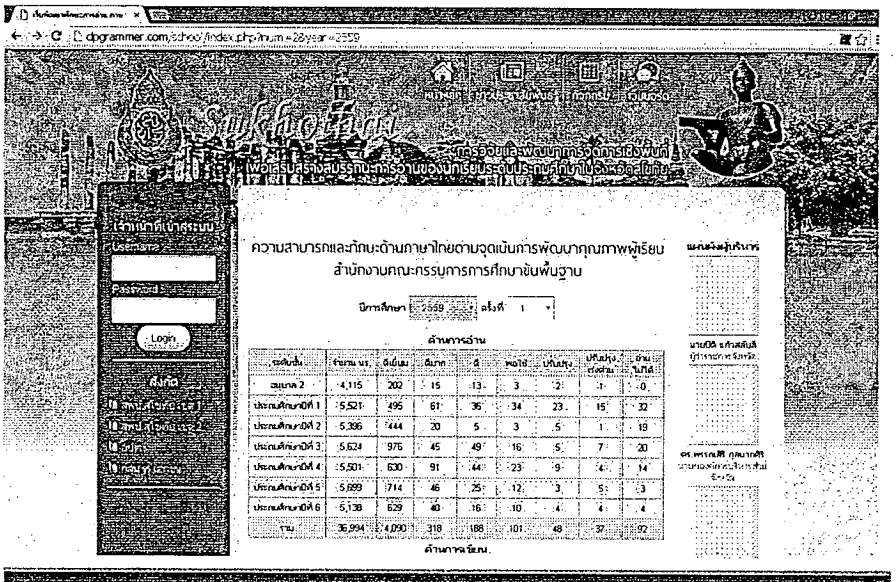
จากบทเรียนการทำงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา: กลไกการเชื่อมต่อข้อมูลและการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ได้จัดระบบเก็บข้อมูลตามลักษณะข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นเพื่อการพัฒนาคุณภาพการอ่าน การเขียนของนักเรียนซึ่งข้อมูลที่จำเป็น ได้แก่ ข้อมูลโรงเรียน ข้อมูลนักเรียนรายโรงเรียน จำแนกรายชั้นเรียน การจำแนกเด็กปกติ เด็กพิเศษ ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ข้อมูลสถานภาพครอบครัวของผู้เรียน ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนโดยใช้ระบบกึ่งอัตโนมัติ (Semi – Automation) คือ ข้อมูลที่เป็นเอกสารต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ แบบประเมิน แบบทดสอบความสามารถการอ่าน และส่วนที่สร้างระบบสารสนเทศที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ (โปรแกรม สำเร็จรูป Excel) โดยสำนักงานเขตพื้นที่เชื่อมต่อข้อมูลเพื่อการทำงานเชิงพื้นที่จากโปรแกรมระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา (School Management Information System : SMIS) และ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลในระดับสถานศึกษาข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน ประกอบด้วยทะเบียนโรงเรียนข้อมูลนักเรียนรายบุคคลข้อมูลบุคลากรรายบุคคลและข้อมูลงานวิชาการ ที่สามารถเชื่อมต่อข้อมูลโดยไม่ต้องจัดเก็บใหม่นำมาลงในโปรแกรมสำเร็จรูป Excel และผู้รับผิดชอบจะเป็นผู้ประมวลผลการดำเนินงาน เมื่อกรอกข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

นอกจากนวัตกรรมด้านการพัฒนาความสามารถการอ่านของนักเรียนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้โรงเรียนได้ใช้พัฒนาผู้เรียนมีลักษณะเป็นเอกสารรูปเล่ม รวมถึงรูปแบบและเครื่องมือที่ใช้ประเมินความสามารถการอ่านของผู้เรียนด้วยเช่นกัน ซึ่งลักษณะดังกล่าวยังมีข้อจำกัดบางประการในเชิงการบริหารจัดการทั้งด้านบุคลากรการประเมิน งบประมาณ ระยะเวลา และมาตรฐานการประเมิน เพื่อให้การเก็บข้อมูลการอ่านของนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน จึงได้พัฒนาโปรแกรมประเมินการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่ง

โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นนั้นมีหลักการพัฒนา คือ 1) สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจโดยการให้นักเรียนมีอิสระในการเลือกฝึกกิจกรรม 3) ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทั้งในและนอกห้องเรียน 5) มีการวางแผนประเมินผลการเรียนของนักเรียนร่วมกับครู และมีการแจ้งให้นักเรียนทราบถึงความสามารถและระดับความสามารถที่นักเรียนจะต้องพัฒนาต่อไปจากกระบวนการข้างต้นจึงเห็นความจำเป็นที่จะพัฒนารูปแบบและมาตรฐานการประเมินโดยใช้โปรแกรมการอ่านที่มีประสิทธิภาพและส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างยั่งยืนต่อไป

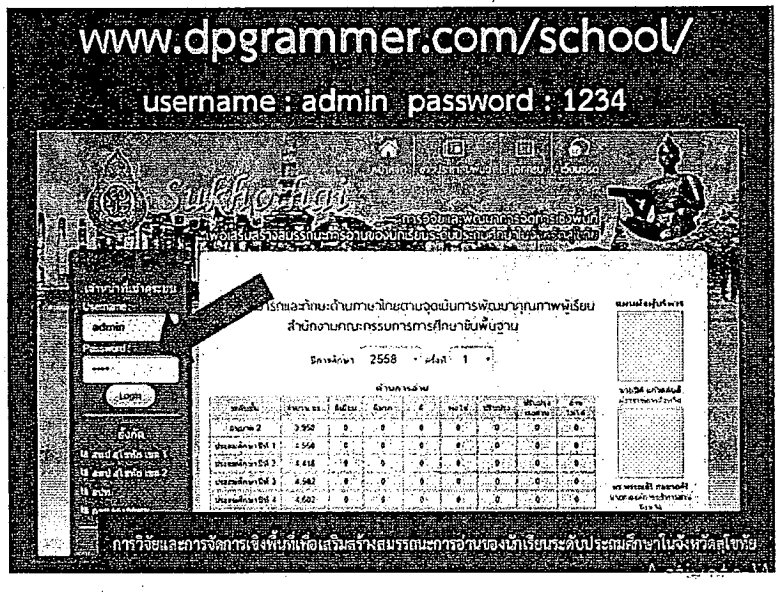
นักวิจัยและภาคีเครือข่ายความร่วมมือในจังหวัดสุโขทัยได้ร่วมกันจัดทำเว็บไซต์ภายใต้ชื่อ การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย (http://www.dpgrammer.com/school/) โดยพัฒนาโปรแกรม**ที่เป็นระบบออนไลน์และออฟไลน์** รูปแบบโปรแกรมระบบข้อมูลสารสนเทศสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย มี 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 แบบออนไลน์ http://dpgrammer.sukhothai2.go.th/ รูปแบบที่ 2 แบบออฟไลน์ นักวิจัยขยายผลการใช้โปรแกรมและการติดตั้งโปรแกรมให้กับทุกโรงเรียนและแผ่นโปรแกรมให้กับทุกโรงเรียนในจังหวัดสุโขทัย เพื่อติดตั้งลงเครื่องคอมพิวเตอร์ ที่มีฐานข้อมูล เช่น ข้อมูลโรงเรียน ภาคีเครือข่าย ข้อมูลนักเรียน ข้อมูลคำศัพท์ที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดแบบฝึกเสริมทักษะ รวมถึงการจัดชุดข้อสอบสำหรับใช้ประเมินนักเรียนทุกระดับชั้น มีการขยายผลการใช้โปรแกรมไปยังทุกสถานศึกษาในจังหวัดสุโขทัยที่เป็นภาคีเครือข่าย และได้ดำเนินการให้ครูภาคีเครือข่ายที่เข้ารับการอบรมขยายผลโปรแกรมนำไปสู่การปฏิบัติยังสถานศึกษา โดยให้นำไปขยายผลต่อครูทุกคนในสถานศึกษา พบว่า ครูภาคีเครือข่ายในจังหวัดสุโขทัย ร้อยละ 93.58 มีความพึงพอใจต่อโปรแกรมการอ่านที่นักวิจัยและภาคีเครือข่ายความร่วมมือในจังหวัดสุโขทัยได้พัฒนาขึ้น และจากการประเมินการอ่านด้วยโปรแกรมการอ่าน พบว่า นักเรียนปกติในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ ปีที่ 6 ผ่านการประเมินการอ่านทุกคน และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผ่านการประเมินตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และจากการใช้โปรแกรมพัฒนาการอ่านของนักเรียนก็ยังพบปัญหาในบางสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลอยู่บนพื้นที่พิเศษ เนื่องจากคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อผู้เรียน และบางสถานศึกษาอินเตอร์เน็ตไม่เสถียร ทีมนักวิจัยและภาคีเครือข่ายจึงหาแนวทางแก้ไขร่วมกันโดยจัดทำเป็นระบบออฟไลน์ด้วย เพื่อให้สามารถใช้ได้ทุกสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดของโปรแกรม ดังนี้

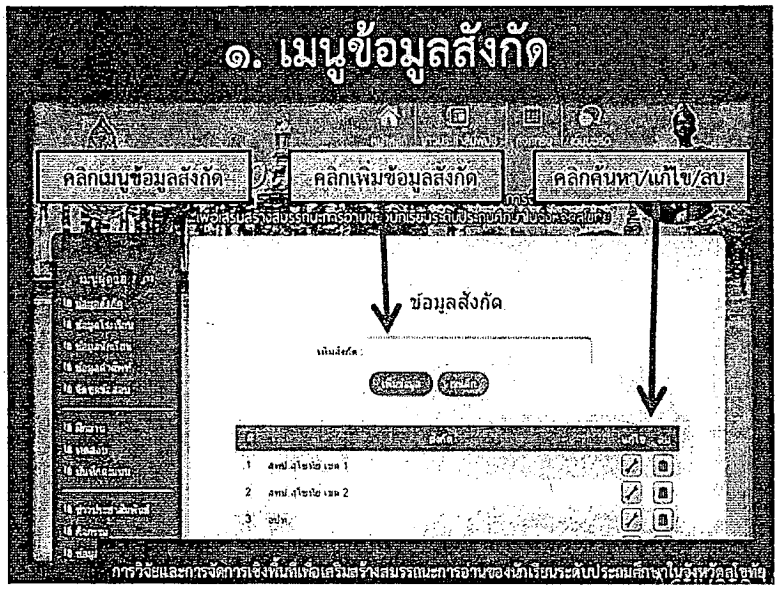
หน้าเว็บไซต์ http://www.dpgrammer.com/school/

www.dpgrammer.com/school/
username : admin password : 1234
การวิจัยและการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

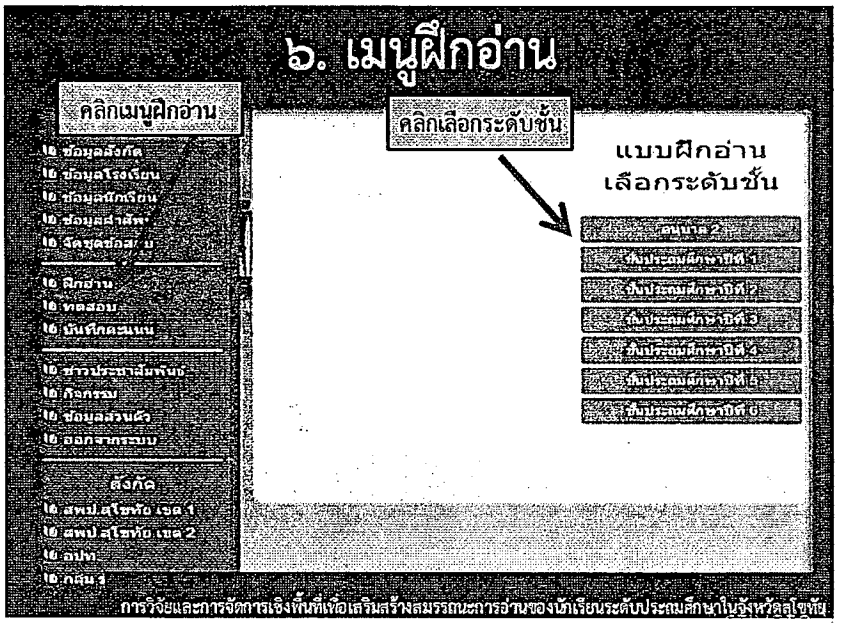

๑. เมนูข้อมูลสังกัด
คลิกเมนูข้อมูลสังกัด
คลิกเพิ่มข้อมูลสังกัด
คลิกค้นหา/แก้ไข/ลบ
ข้อมูลสังกัด
การวิจัยและการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

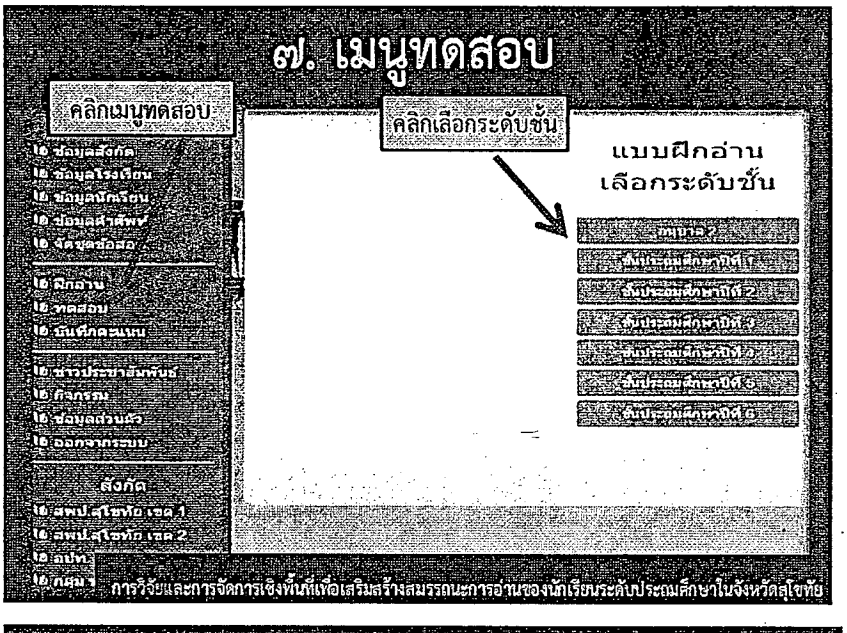

๒. เมนูข้อมูลโรงเรียน
คลิกเมนูข้อมูลโรงเรียน
คลิกเพิ่มข้อมูลโรงเรียน
คลิกค้นหา/แก้ไข/ลบ
ข้อมูลโรงเรียน
การวิจัยและการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

๓. เมนูข้อมูลนักเรียน
คลิกเมนูข้อมูลนักเรียน
คลิกเลือกชื่อโรงเรียน
คลิกเลือกระดับชั้น
เพิ่ม/แก้ไข/ลบ
การวิจัยและการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

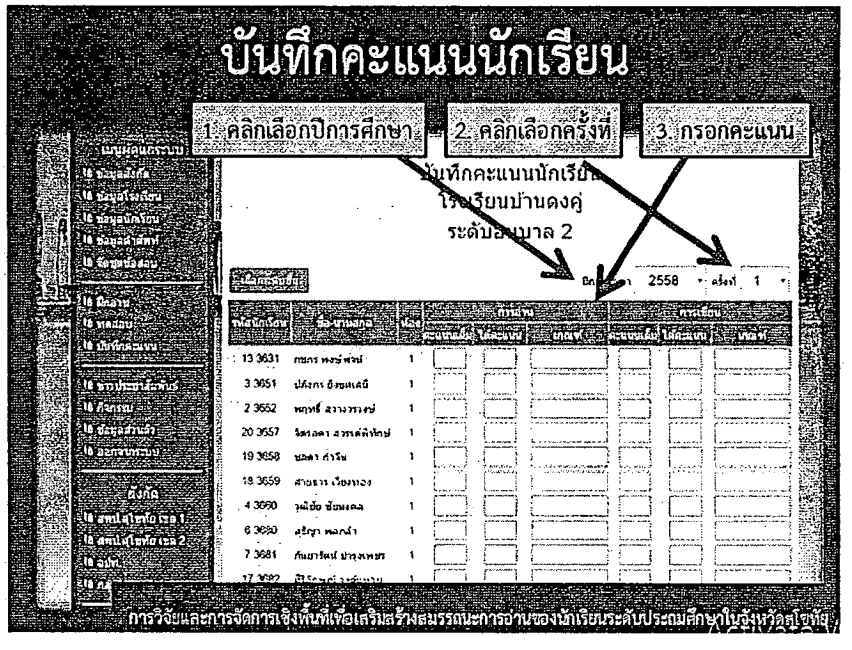

๔. เมนูข้อมูลคำศัพท์
คลิกเมนูข้อมูลคำศัพท์
เพิ่มข้อมูลใหม่
เลือกระดับชั้น
พิมพ์ค้นหา
การวิจัยและการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

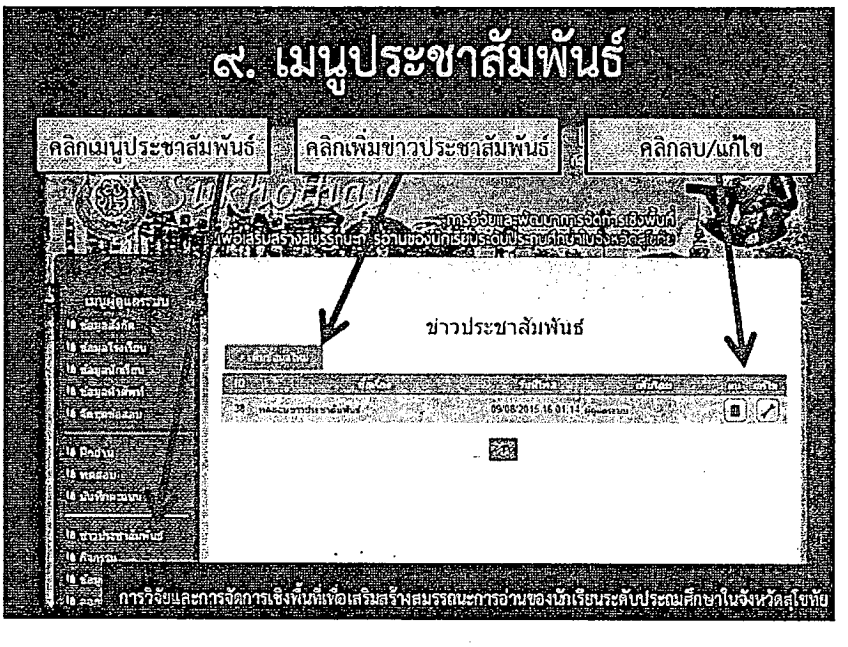

๕. เมนูจัดชุดข้อสอบ
คลิกเมนูจัดชุดข้อสอบ
คลิกเลือกระดับชั้น
คลิกเลือกชุด
คลิกเลือกคำศัพท์
คลิกบันทึก
การวิจัยและการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

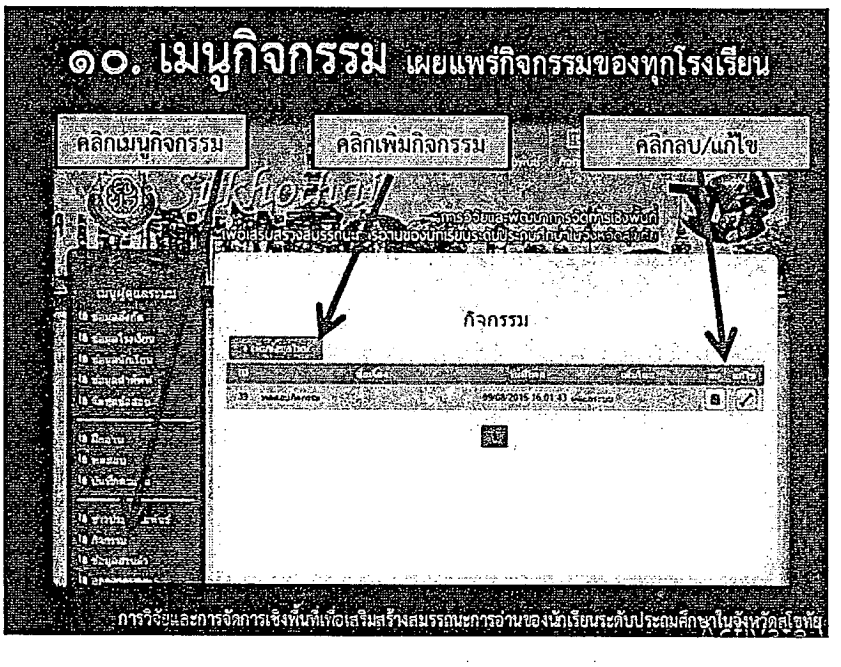

๖. เมนูฝึกอ่าน
คลิกเมนูฝึกอ่าน
คลิกเลือกระดับชั้น
แบบฝึกอ่าน
เลือกระดับชั้น
ฝึกอ่าน
ทดสอบ
บันทึกคะแนน
ออกจากระบบ
สังกัด
กลุ่ม 1
การวิจัยและการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

๗. เมนูทดสอบ
คลิกเมนูทดสอบ
คลิกเลือกระดับชั้น
แบบฝึกอ่าน
เลือกระดับชั้น
ฝึกอ่าน
ทดสอบ
บันทึกคะแนน
ออกจากระบบ
สังกัด
กลุ่ม 1
การวิจัยและการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

๘. เมนูบันทึกคะแนน
คลิกเมนูบันทึกคะแนน
คลิกเลือกโรงเรียน
คลิกเลือกระดับชั้น
บันทึกคะแนน
เลือกระดับชั้น
ฝึกอ่าน
ทดสอบ
บันทึกคะแนน
ออกจากระบบ
สังกัด
การวิจัยและการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

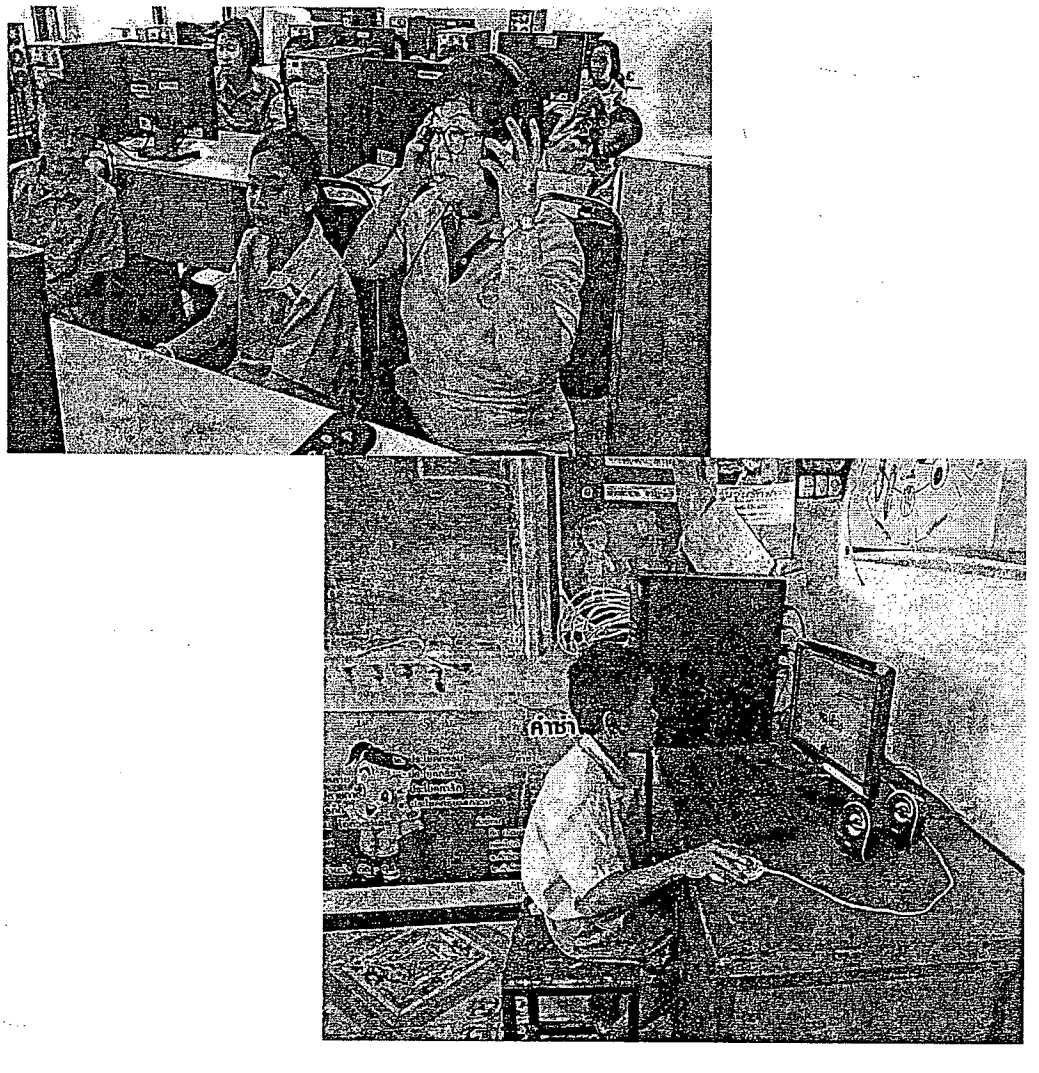

บันทึกคะแนนนักเรียน
1. คลิกเลือกปีการศึกษา
2. คลิกเลือกครั้งที่
3. กรอกคะแนน
บันทึกคะแนนนักเรียน
โรงเรียนบ้านดงคู่
ระดับอนุบาล 2
การวิจัยและการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

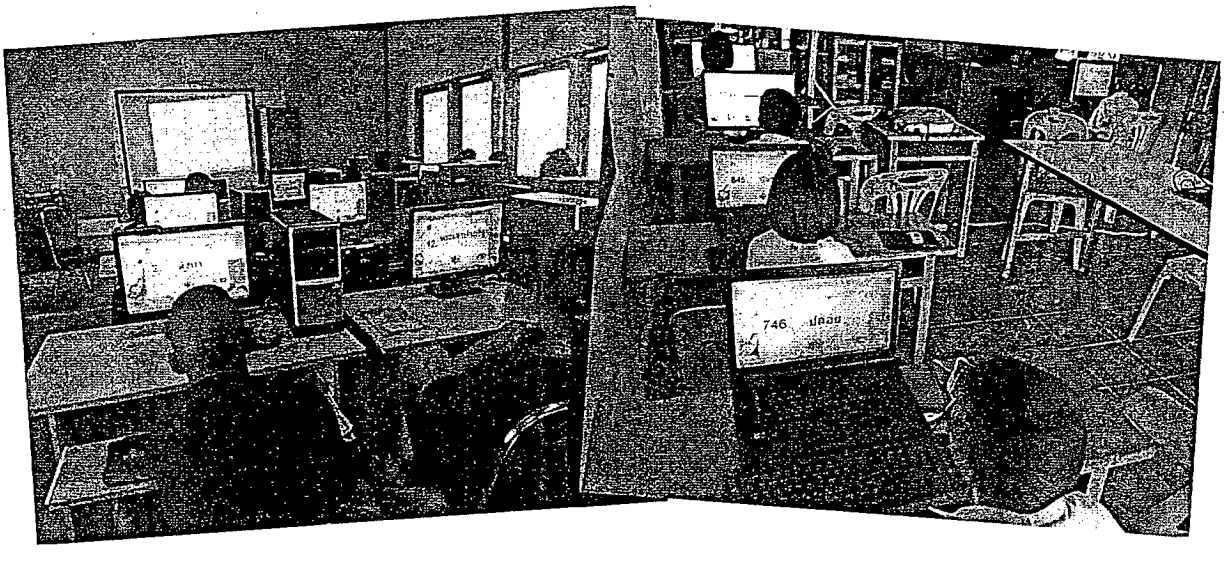

๙. เมนูประชาสัมพันธ์
คลิกเมนูประชาสัมพันธ์
คลิกเพิ่มข่าวประชาสัมพันธ์
คลิกลบ/แก้ไข
ข่าวประชาสัมพันธ์
การวิจัยและการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

๑๐. เมนูกิจกรรม เผยแพร่กิจกรรมของทุกโรงเรียน
คลิกเมนูกิจกรรม
คลิกเพิ่มกิจกรรม
คลิกลบ/แก้ไข
กิจกรรม
การวิจัยและการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

ครูและนักเรียนเรียนรู้ร่วมกันจากโปรแกรมการอ่านฯ

2. การดำเนินการขยายผลการใช้โปรแกรมประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย

คณะวิจัยโครงการ ได้ดำเนินการ ดำเนินการขยายผลการใช้โปรแกรมประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัยอย่างครอบคลุมทั้ง 4 ภาคีเครือข่าย คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต 1 และ 2 โรงเรียนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงเรียนในสังกัดเอกชนโดยดำดำเนินการสรุปได้ดังนี้

2.1 อบรมปฏิบัติการขยายผล "การใช้โปรแกรมประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย"ในวันที่ 26 ธันวาคม 2558 ณ ห้องประชุมโรงเรียนเทศบาลสวรรคโลกประชาสรรค์ มีกลุ่มเป้าหมาย คือ (1) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 28 โรงเรียน ๆละ 2 คน

2.2 ประชุมตัวแทนภาคีเครือข่ายการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ**การอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย** วันพฤหัสบดีที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559 ตั้งแต่เวลา 09.00 น.–11.30 น. ณ ห้องประชุม 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต 2และ อาคารปฏิบัติธรรมของวัดสวรรคาราม(วัดกลาง) อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย

2.3 อบรมปฏิบัติการขยายผล "การใช้โปรแกรมประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย"ในวันเสาร์ที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559 ตั้งแต่เวลา 09.00–16.30 น. ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ 1) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนในสังกัด จำนวน 175 คน (ตัวแทนโรงเรียนละ 1 คน) และ 2) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สังกัดโรงเรียนเอกชน จำนวน 7 คน (ตัวแทนโรงเรียนละ 1 คน) รวมทั้งสิ้น 182 คน ได้แบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็น 2 รุ่น คือ รุ่นที่ 1 ภาคเช้า ตั้งแต่เวลา 09.00 น.-12.00 น. จำนวน 100 คน ได้แก่ โรงเรียนในสังกัด อำเภอศรีสำโรง อำเภอทุ่งเสลี่ยม อำเภอสวรรคโลก รุ่นที่ 2 ภาคบ่าย ตั้งแต่เวลา 13.00 น.-16.30 น. จำนวน 82 คน ได้แก่ โรงเรียนในสังกัด อำเภอศรีนคร อำเภอศรีสัชนาลัย และโรงเรียนสังกัดเอกชน

2.4 อบรมปฏิบัติการขยายผลการใช้โปรแกรมประเมินการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ในวันอาทิตย์ที่ 14 กุมภาพันธ์2559 ตั้งแต่เวลา 09.00–16.30 น. ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ 1) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และครูเทคโนโลยี โรงเรียนละ 2 คน รวม 170 คน

ผลการดำเนินงาน

ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และครูเทคโนโลยี มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการใช้โปรแกรม การนำเนื้อหาสาระของโปรแกรม ไปประยุกต์ใช้ ในการพัฒนาผู้เรียนในด้านการอ่าน และการเขียน

ข้อจำกัด

นักวิจัยและภาคีเครือข่ายความร่วมมือในจังหวัดสุโขทัยได้ร่วมกันจัดทำเว็บไซต์ภายใต้ชื่อ การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย (http://www.dpgrammer.com/school/) โดยพัฒนาโปรแกรม**ที่เป็นระบบออนไลน์** ที่มีฐานข้อมูล เช่น ข้อมูลโรงเรียน ภาคีเครือข่าย ข้อมูลนักเรียน ข้อมูลคำศัพท์ที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดแบบฝึกเสริมทักษะ รวมถึงการจัดชุดข้อสอบสำหรับใช้ประเมินนักเรียนทุกระดับชั้น มีการขยายผลการใช้โปรแกรมไปยังทุกสถานศึกษาในจังหวัดสุโขทัยที่เป็นภาคีเครือข่าย และได้ดำเนินการให้ครูภาคีเครือข่ายที่เข้ารับการอบรมขยายผลโปรแกรมนำไปสู่การปฏิบัติยังสถานศึกษา โดยให้นำไปขยายผลต่อครูทุกคนในสถานศึกษา พบว่า ครูภาคีเครือข่ายในจังหวัดสุโขทัย ร้อยละ 93.58 มีความพึงพอใจต่อโปรแกรมการอ่านที่นักวิจัยและภาคีเครือข่ายความร่วมมือในจังหวัดสุโขทัยได้พัฒนาขึ้น และจากการประเมินการอ่านด้วยโปรแกรมการอ่าน พบว่า นักเรียนปกติในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ ปีที่ 6 ผ่านการประเมินการอ่านทุกคน และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผ่านการประเมินตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ข้อจำกัด จากการใช้โปรแกรมพัฒนาการอ่านของนักเรียน พบปัญหา ในบางสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลอยู่บนพื้นที่พิเศษมีจำนวนคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน และบาง สถานศึกษามีระบบอินเตอร์เน็ตไม่เสถียร ไม่สามารถรองรับโปรแกรมได้

ทีมนักวิจัยและภาคีเครือข่ายจึงหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน โดยพัฒนาและจัดทำโปรแกรมการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย เป็นระบบออฟไลน์ขึ้นมาอีก 1 ระบบ เพื่อให้ทุกสถานศึกษาสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่เป็นอุปสรรคต่อการกำกับติดตามประเมินผลการอ่านของผู้เรียน และจากการที่ใช้ระบบออฟไลน์ไปได้ระยะหนึ่งนั้นยังไม่พบปัญหาเรื่องการใช้ระบบโปรแกรมในการพัฒนาการอ่านของนักเรียน และมีข้อเสนอแนะจากครูภาคีเครือข่ายว่าควรจะเพิ่มเติมวิธีการสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำ พร้อมทั้งมีเสียงประกอบเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา และถ้าเป็นไปได้ต้องการให้พัฒนาเป็นแอพพลิเคชั่น เพื่อสะดวกต่อการเข้าถึงและการเรียนรู้ของครู นักเรียนและผู้ปกครอง

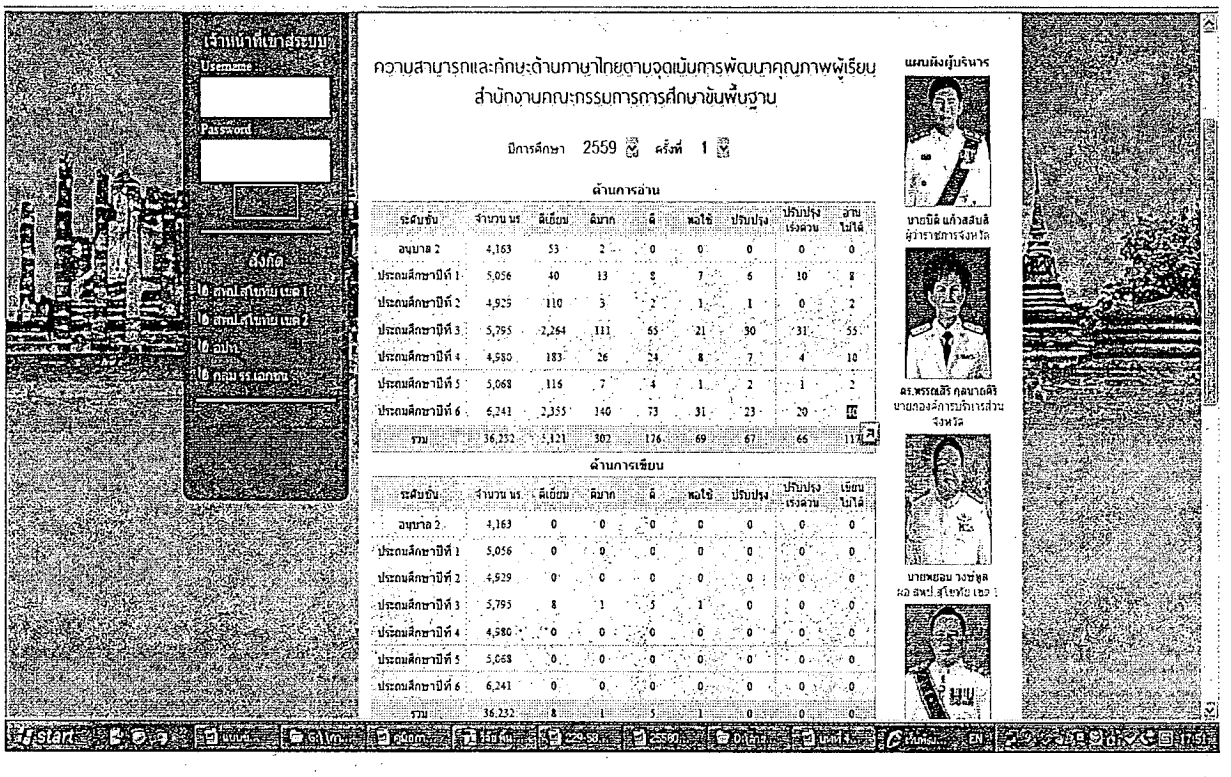
3. ดำเนินการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน ซึ่งนักวิจัยร่วมกับคณะทำงานของภาคีเครือข่าย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 แจ้งการดำเนินงานตามโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ซึ่งได้ร่วมกันดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง และได้จัดทำโปรแกรมเพื่อพัฒนาและจัดเก็บข้อมูลความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน พร้อมทั้งจัดประชุมชี้แจงให้ภาคีเครือข่ายมีความรู้ ความเข้าใจโปรแกรมการประเมินการอ่านทุกโรงเรียนในภาคีเครือข่ายด้วยเว็บไซต์ http://dpgrammer.sukhothai2.go.th และกำหนดการประเมินความสามารถการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 โดยใช้โปรแกรมการประเมินการอ่านตามโครงการวิจัย ฯ ระหว่างวันที่ 17-25 สิงหาคม 2559

คณะกรรมการเครือข่าย	คณะกรรมการกลางการประเมิน	ตำแหน่งครู โรงเรียน	ปฏิบัติหน้าที่ประเมินเครือข่ายโรงเรียน
ขุนไกร	1.น.ส.วริศราศรีสำโรง	บ้านสันติสุข	ยมนาวิถี 8 โรงเรียน
ก้าวหน้า	2. น.ส.ลลิตา อาจรอด	บ้านสันติสุข	เบญจมาศ 6 โรงเรียน
ยมนาวิถี	3. นางวราภรณ์ พรหมมาศ	บ้านเขาดินไพรวัน	ก้าวหน้า 7 โรงเรียน
เบญจมาศ	4. น.ส.สุพัตรา สุขภูมรินทร์	บ้านสันติสุข	จตุรภัทร 6รร.และพุ่ยฮัว 1 โรงเรียน
จตุรภัทร	5. น.ส.จุฑารัตน์ พันธ์เขียว	บ้านสันติสุข	ขุนไกร 10 โรงเรียน
กลางดง	6. นางอัญชิษฐา เย็นสำราญ	อนุบาลทุ่งเสลี่ยม	ทุ่งเสลี่ยม 9 โรงเรียน
ทุ่งเสลี่ยม	7. นางกฤตาภรณ์ คชาธาร	อนุบาลศรีสำโรง	บ้านใหม่ฯ 7 โรงเรียน
บ้านใหม่เขาแก้ว	8. น.ส.จรินทร์เวทยพงษ์	อนุบาลศรีสำโรง	กลางดง 9 โรงเรียน
ทุ่งแม่ระวิง	9. นายทรงวุฒิ ทิมวงษ์ 10. นางวิไล แก้วเนตร	อนุบาลศรีนครฯ อนุบาลสวรรคโลก	ศรีนคร 14 โรงเรียน
เมืองพระร่วง	11. นายสุรพลถิรพงศ์พันธ์	อนุบาลศรีสัชนาลัย	ทุ่งแม่ระวิง 11 โรงเรียน
เบญจสามัคคี	12. นายเสกสรรค์ คำไพเราะพันธ์	อนุบาลทุ่งเสลี่ยม	เมืองพระร่วง 9 โรงเรียน
ศรีนคร	13. นายจักรพงศ์ หยุดยั้ง	อนุบาลศรีนครฯ	เอกชน 4 โรงเรียน
เอกชน	14. นางจงลักษณ์ จิตดี	อนุบาลศรีสำโรง	เบญจสามัคคี 10 โรงเรียน
มรดกไทย	15. นายพรชัย พรมณรงค์	วัดศิริบูรณาราม	พญาลิไท 11 โรงเรียน
แม่สิน	16. นายจีรศักดิ์ ทองเวียง	บ้านผาเวียง	มรดกไทย 8 โรงเรียน
สองฝั่งยม	18. นายนิรุจ หาญกาย	บ้านหนองแหน	แก่งสารจิตร 10 โรงเรียน
แก่งสารจิตร	20. นายณัฐกันต์ เทียนบุตร	บ้านสันติสุข	เจ้าหมื่นด้ง 10 โรงเรียน
พญาลิไท	19. น.ส.เบญจมาศ เจริญสุข	อนุบาลศรีนครฯ	แม่สิน 10 โรงเรียน
เจ้าหมื่นด้ง	17. นายฐิติวัฒน์ จัดดี	บ้านท่ามักกะสัง	สองฝั่งยม 12 โรงเรียน

4. รายงานผลการประเมินการอ่านนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ตามโครงการวิจัยและพัฒนา ตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ตามโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ได้จัดทำโปรแกรมเพื่อพัฒนา และจัดเก็บข้อมูลความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน ผ่านทางเว็บไซต์ http://dpgrammer.sukhothai2.go.th ซึ่งได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประเมินความสามารถการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ตามโครงการวิจัยฯ ระหว่างวันที่ 22-25 สิงหาคม 2559 นั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ได้ประมวลผลความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน พบว่า

โรงเรียนยังมีนักเรียนจำนวนหนึ่งที่มีผลการอ่านต่ำกว่ามาตรฐาน จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงพัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อ่านไม่ได้ตามเกณฑ์ จำนวน 55 คน จากนักเรียนที่เข้ารับการประเมิน 5,795 คน คิดเป็นร้อยละ 0.95 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อ่านไม่ได้ตามเกณฑ์ จำนวน 40 คน จากนักเรียน 6,241 คน คิดเป็นร้อยละ 0.64 ซึ่งโรงเรียนสามารถดูผลการประเมินได้ตามเว็บไซต์ข้างต้น เพื่อพัฒนานักเรียนกลุ่ม ให้มีความสามารถด้านการอ่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จึงให้โรงเรียนศึกษาแนวทางการพัฒนา ทั้งนี้ ให้โรงเรียนรายงานผลการพัฒนาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบ ภายในเดือนพฤศจิกายน 2559

แนวทางการพัฒนาความสามารถการอ่านระดับโรงเรียนกลุ่มที่มีนักเรียนที่ปัญหาด้านการอ่านระดับ ปรับปรุง ปรับปรุงเร่งด่วนและอ่านไม่ได้ การดำเนินงานพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. ให้ทุกโรงเรียนตรวจสอบผลการประเมินความสามารถการอ่านของนักเรียนจากโปรแกรมการประเมินผ่านทางเว็บไซต์http://dpgrammer.sukhothai2.go.th

2. โรงเรียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียน เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนมีปัญหา ที่มีผลการประเมิน 1) ต้องปรับปรุง 2) ปรับปรุงเร่งด่วน และ 3)อ่านไม่ได้ /คัดกรองเด็กพิเศษและเด็กปกติ

3. โรงเรียนวิเคราะห์หาสาเหตุและระดับของปัญหา พร้อมจัดกลุ่มนักเรียนที่อ่านไม่ออกตามระดับของปัญหา อาทิ ยังไม่รู้จักพยัญชนะ สระประสม และหรือวรรณยุกต์บางรูป ผันวรรณยุกต์ไม่ได้ ยังสะกดคำไม่ได้ อ่านคำที่ประสมในแม่ ก กา ไม่ได้ คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราตัวสะกด คำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา คำที่มีสระลดรูป คำควบกล้ำ คำที่มีอักษรนำ คำที่มีตัวการันต์ เป็นต้น

4. โรงเรียนกำหนด/มอบหมายให้มีครูผู้รับผิดชอบนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา ตามอาการหรือสาเหตุที่พบเพื่อวางแผนกำหนดปฏิทินกิจกรรมการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5. จัดหานวัตกรรมสื่อและวิธีสอน ช่วยเหลือครู เร่งแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่ม 1) ต้องปรับปรุง 2) ปรับปรุงเร่งด่วน และ 3)อ่านไม่ได้

6. ฝึกทักษะการอ่านคำ จากโปรแกรมการพัฒนาความสามารถการอ่านที่เว็บไซต์http://dpgrammer.sukhothai2.go.th

7. ผู้บริหารโรงเรียน นิเทศและติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องพร้อมยกย่องชมเชย เสริมแรง ให้กำลังใจ เผยแพร่ผลงานและความดีของครูผู้สอนที่สามารถแก้ไขปัญหาของนักเรียนจนเกิดคุณภาพเชิงประจักษ์

8. รายงานความก้าวหน้าต่อผู้ปกครองและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ตามระยะเวลาที่กำหนด

จากผลการประเมินการอ่าน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ของโรงเรียนบ้านผาเวียง ยังพบปัญหาด้านการอ่านของนักเรียน ระดับ ปรับปรุง ปรับปรุงเร่งด่วนและอ่านไม่ได้ โรงเรียนบ้านผาเวียงจึงได้จัดทำแนวทางในการพัฒนาความสามารถการอ่านของนักเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนตรวจสอบผลการประเมินความสามารถการอ่านของนักเรียน จากโปรแกรม http://dpgrammer.sukhothai2.go.th 2. โรงเรียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียน เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนมีปัญหา ที่มีผลการประเมิน 1) ต้องปรับปรุง 2) ปรับปรุงเร่งด่วน 3) อ่านไม่ได้

2. ดำเนินการคัดกรองเด็กพิเศษและเด็กปกติ

3. วิเคราะห์หาสาเหตุและระดับของปัญหา พร้อมจัดกลุ่มนักเรียนที่อ่านไม่ออกตามระดับของปัญหา

4. มอบหมายครูผู้รับผิดชอบนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา ตามอาการหรือสาเหตุที่พบเพื่อวางแผนกำหนดปฏิทินกิจกรรมการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5. ฝึกทักษะการอ่านคำจากโปรแกรมพัฒนาความสามารถการอ่าน จากเว็บไซต์http://dpgrammer.sukhothai2.go.th

6. ผู้บริหารโรงเรียน นิเทศและติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง พร้อมยกย่องชมเชยเสริมแรง ให้กำลังใจ เผยแพร่ผลงานและความดีของครูผู้สอนที่สามารถแก้ไขปัญหาของนักเรียนจนเกิดคุณภาพเชิงประจักษ์

7. รายงานความก้าวหน้าต่อผู้ปกครองและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ตามระยะเวลาที่กำหนด

บทที่ 4

การสังเคราะห์กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบ (Model) การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

วัตถุประสงค์

สังเคราะห์กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบแบบ (Model) การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย

กระบวนงาน

กระบวนงาน

– คณะผู้ดำเนินงานโครงการวิจัย สามารถสังเคราะห์กระบวนการทำงานให้เป็นตัวแบบแบบ (Model) การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดสุโขทัย สามารถสรุปเป็นบทเรียนการทำงานในภาพใหญ่ 3 ส่วนหลัก คือ 1) กลไกการทำงาน 2) การพัฒนาระบบข้อมูล 3) กระบวนการเชื่อมโยงกลไกสู่การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา นำเสนอรายละเอียดสำคัญ ดังนี้

1. กลไกในการทำงาน

1.1 การมีต้นทุนการทำงานเดิมของพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ได้ดำเนินโครงการพัฒนาสมรรถนะความสามารถด้านการอ่าน มาตั้งแต่ปี 2554 ก่อนจะได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อขยายผลการดำเนินการจากระดับเขตพื้นที่ไปสู่การดำเนินงานระดับจังหวัดภายใต้โครงการ "การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย" โดยเริ่มต้นจากการศึกษากลไก วิธีการทำงานและถอดบทเรียนตัวแบบจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เพื่อเป็นบทเรียนและแนวทางในการขยายผลการดำเนินงานจากระดับเขตพื้นที่การศึกษาไปสู่การพัฒนากลไกการจัดการเชิงพื้นที่และภาคีเครือข่ายการทำงานระดับจังหวัดซึ่งทำให้ได้บทเรียนการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

1) การเริ่มต้นด้วยการมีข้อมูลเพื่อชี้ปัญหา

จากการทำงานที่พบสภาพปัญหาด้านการอ่านของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ที่ได้จากรายงานผลการประเมินการอ่าน การเขียนของนักเรียน ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดเก็บ

ข้อมูลผลการประเมินของนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา ข้อมูลการประเมินการอ่านการเขียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ก่อนการดำเนินงานโครงการ ระหว่างปี 2551- 2553 พบว่า จำนวนนักเรียนที่ปัญหาด้านการอ่าน คิดเป็นร้อยละ 12.96 12.53 และ 4.31 ตามลำดับและจำนวนนักเรียนที่ปัญหาด้านการเขียน คิดเป็นร้อยละ 14.90 15.11 และ13.93 ตามลำดับ ในปีการศึกษา 2553 ที่เป็นปีก่อนการดำเนินงานโครงการ คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย ร้อยละระดับเขตพื้นที่ มีค่าน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละระดับประเทศ 1.72 จึงนำมาสู่การกำหนดประเด็นในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

2) การพัฒนากรอบแนวคิดการจัดการเพื่อแก้ปัญหาการอ่านของเขตพื้นที่

การพัฒนากรอบแนวคิดการจัดการเพื่อแก้ปัญหาการอ่านของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เริ่มจากการที่ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ให้ความสำคัญ โดยร่วมกับรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา และกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียน และครูผู้สอนในพื้นที่ ในการร่วมกันขับเคลื่อนคุณภาพทางการศึกษา โดยมีการดำเนินงานดังนี้

2.1) ประกาศนโยบายการยกระดับคุณภาพการศึกษาภาษาไทย ทั้งพื้นที่ ภายใต้พันธะสัญญา "ลูกพ่อขุนรามลายมือองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน

2.2) จัดทำ Roadmap จุดเน้นการพัฒนาผู้เรียน ให้ทุกโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3) ปฏิบัติการจัดทำนวัตกรรมการยกระดับคุณภาพผู้เรียน และเครื่องมือการนิเทศ แบบประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียน สำหรับประเมินความสามารถของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

2.4)ปฏิบัติการลงพื้นที่ ประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ทุกคน 2) สรุปผลการประเมินความสามารถ ภาพรวมสะท้อนผลให้กับทุกโรงเรียนนำข้อมูลพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่

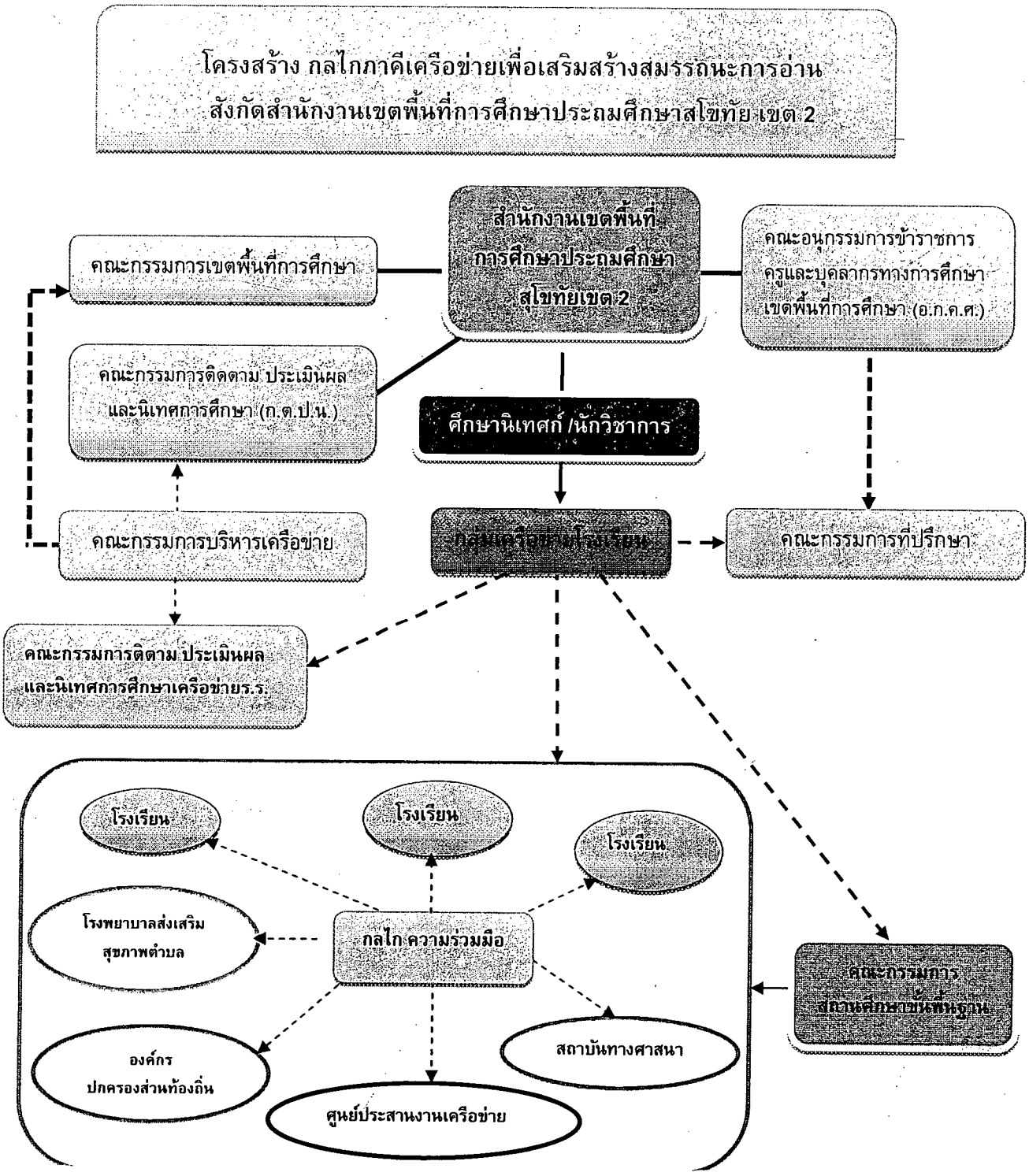
การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ มีรูปแบบวิธีการประสานความร่วมมือในพื้นที่โดยยึดตามโครงสร้างอำนาจบังคับบัญชาตามลำดับชั้นในระดับต่าง ๆ

3.1) ระดับนโยบาย : ส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และองค์คณะบุคคลทั้ง 3 คณะ คือ

คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) คณะกรรมการติดตาม ประเมินผลและนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น.) และคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

3.2) ระดับปฏิบัติงาน : ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่ม ศึกษานิเทศก์ / นักวิชาการศึกษา ประธานเครือข่ายโรงเรียน คณะกรรมการบริหารเครือข่ายโรงเรียน ผู้บริหาร และครูผู้สอน

ดังรายละเอียด แผนภูมิกลไกภาคีเครือข่ายโรงเรียน และรายละเอียดการปฏิบัติงาน ดังนี้

4) การใช้ประโยชน์จากข้อมูลและระบบสารสนเทศที่มีอยู่ในระบบการศึกษาเดิม

การดำเนินการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ สำหรับการดำเนินงานด้านข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาสุโขทัย เขต 2 นั้น เดิมได้มีการนำข้อมูลสารสนเทศภายในของกระทรวงศึกษาธิการ ที่พัฒนาโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาทิ O-BEC (สารสนเทศทางการศึกษา ณ วันที่ 10 มิถุนายน) SMIS (สารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา) M-OBEC (ประมวลผลและรายงานข้อมูลครุภัณฑ์รายโรงเรียน) P-OBEC (โปรแกรมเพื่อบันทึกประมวลผลและรายงานข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา) Student 44 (การบริหารงานวิชาการในด้านงานทะเบียนและวัดผล) เป็นต้น มาใช้เป็นข้อมูลตั้งต้นในการพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพการอ่าน การเขียนของนักเรียน และใช้ในการติดตามการทำงานของครูและสถานศึกษาในสังกัด และส่วนที่สร้างระบบสารสนเทศที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป Excel เพื่อการเชื่อมต่อข้อมูลการทำงานเชิงพื้นที่ จากโปรแกรมระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา

5) พัฒนาแผนการศึกษาของเขตพื้นที่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ดำเนินงานจัดทำแผนร่วมกันเพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยร่วมกับทีมงาน อาทิ ประธานเครือข่ายโรงเรียน ผู้บริหารและครูวิชาการภาษาไทยของเครือข่ายโรงเรียน สังกัด สพป.สุโขทัย เขต 2 กำหนดประเด็นของการจัดทำแผนและขอบเขตของแผนพัฒนาการศึกษาของเขตพื้นที่และกำหนดกลยุทธ์การพัฒนา 3 กลยุทธ์ คือ 1) พัฒนาความสามารถการอ่านและการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา 2) พัฒนาระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลเชิงลึกอย่างกัลยาณมิตร และ 3) พัฒนาการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพเกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาความสามารถการอ่านและการเขียนของนักเรียน ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ คือ

1) จัดทำบันทึกข้อตกลง ว่าด้วยความร่วมมือด้านการพัฒนาคุณภาพภาษาไทยระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียน กับ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2) พัฒนาและจัดทำสื่อนวัตกรรม ในรูปแบบต่าง ๆ ให้สถานศึกษานำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผล

3) ให้ทุกโรงเรียนปรับวิธีการสอนอ่านเป็นแบบแจกลูกสะกดคำ และปรับชั่วโมงเรียนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

4) ให้ทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

5) ดำเนินการประเมินการอ่าน การเขียนนักเรียนทุกระดับชั้น

6) ให้โรงเรียนจัดซ่อมเสริมนักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายบุคคล

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลเชิงลึกอย่างกัลยาณมิตร ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ คือ

1) จัดทำเครื่องมือ นิเทศ กำกับติดตาม และการประเมินพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2) นิเทศแบบเป็นทีม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ และศึกษานิเทศก์

3) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นิเทศติดตามและประเมินการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนด้วยตนเอง

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพเกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาครูภาษาไทยตามความต้องการจำเป็น

2) โรงเรียนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

3) โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณและให้โอกาสในการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนภาษาไทย

4) มอบรางวัลให้แก่โรงเรียนที่มีนักเรียนอ่านออกเขียนได้ 100%ในทุกชั้นเรียน และใช้ผลการประเมินเป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณาความดีความชอบ การย้ายของครูผู้บริหารโรงเรียน

1.2 ทีมงานขับเคลื่อนเขตพื้นที่การศึกษา

การดำเนินงานภายใต้โครงการ "การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย" มีคณะทำงานที่สำคัญ คือ

1.2.1 แกนนำตั้งต้น (ทีมขับเคลื่อนเขตพื้นที่การศึกษา)

1) ระดับนโยบาย คือ

1.1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

1.2) องค์คณะบุคคลทั้ง 3 คณะ (คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (กพท.) และคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น.))

2) ระดับปฏิบัติ (บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน)

2.1) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.2) ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

2.3) ศึกษานิเทศก์ภาษาไทย

2.4) ผู้บริหารโรงเรียนที่พัฒนาโรงเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง 5 ปีติดต่อกัน

2.5) ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย/ กลุ่มครูแกนนำภาษาไทย

1.2.2 ทีมขับเคลื่อนภาคีเครือข่าย

นอกจากทีมขับเคลื่อนเขตพื้นที่การศึกษานี้แล้ว ยังได้มีการขยายภาคีเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัยออกไป เพื่อให้เกิดการดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินการระดับจังหวัด โดยได้เชิญผู้นำเชิงอำนาจซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่าย ซึ่งประกอบด้วย

1) ผู้ว่าราชการจังหวัด / รองผู้ว่าราชการจังหวัด
2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 (เครือข่ายสถานศึกษา(หัวหน้ากลุ่ม) ผู้บริหารสถานศึกษา ครู)
3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
4) กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน
5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ผู้อำนวยการกองการศึกษา สมาคมผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

โดยมีวิธีการเชิญชวนหน่วยงานต่างๆ ให้เข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายด้วยกัน 2 วิธี คือ

1) <u>การประสานเชิญชวนแบบทางการ</u> โดยการจัดทำเป็นหนังสือราชการ การออกข้อสั่งการ การประชุมทำความเข้าใจ การประชุมระดมความคิด การขอความร่วมมือ และการจัดแถลงข่าวร่วมระหว่างภาคี

2) <u>การประสานเชิญชวนแบบไม่เป็นทางการ</u> โดยเน้นไปที่การประสานความร่วมมือผ่านการพูดคุย เชิญชวนพบปะ หรือโทรศัพท์

รูปแบบการจัดการให้เกิดเครือข่ายการทำงานจากมุมมองของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีข้อค้นพบในส่วนจังหวัดสุโขทัย ดังนี้

1) การสร้างเครือข่ายการทำงานด้วยรูปแบบการจัดการเครือข่ายในลักษณะ ***<u>แนวดิ่ง</u>*** (สายบังคับบัญชา) ใช้การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ตามกลไกโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของระบบราชการที่ได้มีการจัดลำดับขั้นลดหลั่นกันลงไปตามโครงสร้างสายการบังคับบัญชาตามลำดับชั้นโดยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ย่อมมีอำนาจในการสั่งการหรือเรียกระดมให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ

2) การสร้างเครือข่ายการทำงานด้วยรูปแบบการจัดการเครือข่ายในลักษณะ ***แนวราบ***(การประสานความสัมพันธ์) การประสานงานและการประสานความร่วมมือในลักษณะแนวราบนี้เป็นวิธีการซึ่งทีมวิจัยในโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย นำมาใช้งานมากที่สุดโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างศึกษานิเทศก์ กับประธานเครือข่ายโรงเรียนเป็นจุดเชื่อมต่อของแต่ละเครือข่ายไปจนถึงการเชื่อมต่อลงไปถึงการทำงานกับโรงเรียน

1.3 กระบวนการมีส่วนร่วม

การมีภาคีเครือข่ายได้ก่อให้เกิดการทำงานในลักษณะชุมชนนักปฏิบัติขึ้น จากความร่วมมือและความต้องการในเป้าหมายเดียวกัน ของโรงเรียนและครูในการพัฒนาความสามารถการอ่านของนักเรียน โดยองค์ประกอบในรูปแบบที่เป็นหน่วยงานประกอบด้วยโรงเรียนหน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กองการศึกษาเทศบาล และโรงเรียนเอกชน

โดยคณะทำงานมีบทบาทที่สำคัญ คือ **นักวิจัยของโครงการ** เป็นผู้ดำเนินการประสานเข้าพูดคุยกับผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้าใจเป้าหมายและประสานผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 สมาคม/ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนและสมาคมครูผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ของเด็กสุโขทัย รวมทั้งการจัดให้มีการอบรมพัฒนาสื่อและการใช้เครื่องมือพัฒนาการสอน ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นแหล่งเสริมความรู้ทางด้านวิชาการแก่ครู **ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา** เป็น Key Maker สำคัญ ที่จะต้องเป็นผู้กำหนดนโยบายให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และต้องเชื่อมโยงผลการปฏิบัติงานให้ส่งผลต่อการพิจารณาความดีความชอบ และ**ศึกษานิเทศก์ที่ได้รับมอบหมาย** เป็นจุดเชื่อมต่อและร่วมภาระงานพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามนโยบายของต้นสังกัด เป็นแหล่งเสริมความรู้ทางด้านวิชาการแก่ครู และมี**ศึกษานิเทศก์จากต้นสังกัด** เป็นผู้ประสานและหนุนเสริมในเชิงนโยบาย

บทบาทของผู้เกี่ยวข้องที่ร่วมกันเป็นภาคีเครือข่ายการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน ได้แก่ **ผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน** เป็นผู้นำทางวิชาการสร้างการมีส่วนร่วมทั้งครูและชุมชน ผู้ปกครองในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายการพัฒนานักเรียน และขยายผลไปยังครูกลุ่มสาระอื่นๆ นอกเหนือจากครูที่สอนภาษาไทยซึ่งเป็นกำลังสำคัญ

ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นประธานศูนย์เครือข่าย มีบทบาทในการเป็นศูนย์กลางการติดต่อสื่อสารและเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการจัดการความรู้ภายในเครือข่าย เป็นหน่วยประสานงานระหว่างเครือข่ายกับนักวิจัยหลักของโครงการซึ่งใช้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นศูนย์กลางการประสานงาน ศูนย์รวมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นแหล่งความรู้ทางวิชาการให้กับครู

ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทเด่นเป็นผู้ร่วมวิจัยร่วมกับโรงเรียนอย่างใกล้ชิด

ศึกษานิเทศก์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทเด่นเป็นผู้ประสานและติดตามและหนุนเสริมในเชิงนโยบาย รวมทั้งการสนับสนุนในด้านนวัตกรรมและความรู้เชิงวิชาการที่จำเป็นให้กับเครือข่ายและสถานศึกษา

1.4 ประเด็น เป้าหมายและโจทย์ การพัฒนาภาคีเครือข่ายไปสู่คณะทำงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน ภายหลังจากการประสานสร้างภาคีเครือข่ายแล้ว คณะผู้วิจัยและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 กำหนดแผนการพัฒนาภาคีเครือข่ายไปสู่คณะทำงาน โดยกำหนดกรอบประเด็นการพัฒนาภาคีเครือข่าย คือ

1) กระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการอ่าน

2) องค์ประกอบความร่วมมือของเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการอ่าน

3) การกำหนดคณะทำงานบทบาทภารกิจ ตามนโยบายด้านการศึกษาของเครือข่าย

สามารถนำเสนอรายละเอียด ดังนี้

ประเด็นที่ 1 กระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการอ่าน

- **การสร้างความตระหนักถึงความจำเป็นของการสร้างเครือข่าย**

โดยจัดเวทีสร้างความเข้าใจ ร่วมค้นหาปัญหาด้านการศึกษา ความสามารถในการอ่านของนักเรียนในจังหวัดสุโขทัย ให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของปัญหาโดยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์เป็นที่ปรึกษาด้านข้อมูลและความรู้ด้านวิชาการ เทคนิควิธีการ ร่วมมือกันในการทำกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครู และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน

- **การประสานหน่วยงาน/โรงเรียนที่เป็นเครือข่าย**

ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการคิดและวางแผนปฏิบัติงานและประเมินผลการทำงานในแต่ละกิจกรรมของเครือข่ายมีการติดต่อสื่อสารระหว่างภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดความ

เข้าใจและ ให้ปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบได้ตรงตามเป้าหมายโดยจุดเริ่มต้นต้องทำให้สารและสื่อสาร เน้นเรียบง่ายปฏิบัติได้มากที่สุด

- **การสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน**

ภายใต้พันธะสัญญา "ลูกพ่อขุนรามลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออกเขียนได้ทุกคน" การยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นหลัก"นักเรียนระดับชั้น ป.1-3 อ่านออก เขียนได้ ใฝ่ดีระดับชั้น ป.4-6 อ่านคล่อง เขียนคล่อง

- **การบริหารจัดการเครือข่าย**

ดำเนินการการบริหารจัดการเครือข่ายด้วยการประชุมมีเวทีพูดคุยระหว่างเครือข่าย การประสานการทำงานแบบไม่เป็นทางการซึ่งใช้กระบวนการในลักษณะเน้นการใช้ความสัมพันธ์มากกว่าการใช้การสั่งการ

- **การพัฒนาความสัมพันธ์**

สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภาคีเครือข่ายทั้งเป็นแบบทางการ และไม่เป็นทางการเช่น การจัดงานประเพณีเทศกาลต่างๆร่วมกันการจัดงานแข่งขันกีฬา

- **การรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง**

การรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องการยกย่องเชิดชูเกียรติทั้งในระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา

ปัญหา การดำเนินงานของเครือข่าย เวลาในการประชุมในห้องประชุมมีน้อย สามารถแก้ปัญหาได้ โดยการประสานงานชี้แจงรูปแบบอื่น ๆ เช่น การโทรศัพท์ และส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ในการส่งข่าวสาร

ข้อเสนอแนะ

1) ในการประสานกิจกรรมต่างๆ ควรใช้วิธีการแบบไม่ทางการเพื่อนัดหมายโดยตรงถึงสมาชิกเครือข่าย จากนั้นควรใช้แบบทางการเพื่อขออนุญาตหน่วยงานต่อไป จะทำให้สมาชิกเครือข่ายเข้าร่วมกิจกรรม ในห้องประชุมได้

2) การประสานเครือข่ายที่ยั่งยืนควรใช้ทั้งสองรูปแบบ คือ แบบทางการและไม่ทางการ

3) กิจกรรมในการพัฒนาเครือข่าย สามารถขยายไปสู่กิจกรรม ทั้งรูปแบบทางการและแบบไม่เป็นทางการ

ประเด็นที่ 2 องค์ประกอบความร่วมมือของเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการอ่าน ได้แก่

- **ลักษณะหรือกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพ** อาทิ การมอบนโยบาย

ด้านการอ่านออก เขียนได้ และแนวปฏิบัติการดำเนินงานแก้ปัญหา พัฒนานักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ชี้แจงแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ด้านภาษาไทย และการดำเนินการจัดกิจกรรม การจัดทำบัญชีคำพื้นฐาน ชั้น ป.1-3 และคำใหม่ในบทเรียนที่นักเรียนควรรู้ ชั้น ป.4-6 เพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้และให้โรงเรียนใช้ การจัดทำแบบประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียน สำหรับประเมินความสามารถของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 การนิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร เป็นต้น

- **การดำเนินภารกิจของเครือข่าย** การดำเนินการตามแผนงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการอ่านในระดับต่างๆ
- **ขอบข่ายและภารกิจการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของเครือข่าย** ผ่านการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานและเครือข่ายภาคี โดยแบ่งระดับการทำงานเป็นระดับเขตพื้นที่การศึกษา เครือข่ายสถานศึกษา และระดับสถานศึกษา
- **เทคนิค/วิธีการพัฒนาความรู้ความสามารถของสมาชิกเครือข่าย** ผ่านการการจัดกระบวนการ PLC เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างภาคีเครือข่าย อาทิการจัดเวทีเสวนาการศึกษาดูงานโรงเรียนที่เป็นต้นแบบภายในภาคีเครือข่าย การนิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร การพัฒนานวัตกรรมการจดการเรียนรู้ของเครือข่ายและขยายผลโดยศึกษานิเทศก์
- **การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล**

ประเด็นที่ 3 การกำหนดคณะทำงานบทบาทภารกิจ ตามนโยบายด้านการศึกษาของเครือข่าย ประกอบด้วย

1) ผู้บริหารระดับนโยบาย
   - ผู้ว่าราชการจังหวัด /รองผู้ว่าราชการจังหวัด
   - นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
2) ผู้บริหารของภาคีเครือข่าย
   - ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1และเขต 2
   - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
   - โรงเรียนเอกชน
3) บุคลากรระดับปฏิบัติการ
   - บุคลากรเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์
   - ประธานเครือข่ายโรงเรียน
   - ผู้บริหารโรงเรียน
   - ครูผู้สอน

โดยกำหนด บทบาทภารกิจของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนจังหวัดสุโขทัย เฉพาะหน้าที่ ได้ดังนี้

1. ผู้ว่าราชการจังหวัด มีบทบาทภารกิจ ตามนโยบายด้านการศึกษา ดังนี้

1.1 กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท

1.2 ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย

1.3 พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัด

1.4 กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

1.5 วางแผนการจัดการศึกษาในจังหวัดและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณ ให้แก่สถานศึกษา

2. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีบทบาทภารกิจ ตามนโยบายด้านการศึกษา ดังนี้

2.1 ส่งเสริมการศึกษา โดยมุ่งเน้นการลดช่องว่างด้านการศึกษาระหว่างชุมชนเมืองและชนบท ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนส่งเสริมการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีอันทันสมัย

2.2 พัฒนาระบบการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ คู่คุณธรรม ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนทุกระดับชั้น ได้มีโอกาสแสดงความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ กิจกรรมต่างๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการเรียนการสอน ตลอดจนพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา

2.3 ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกรักษ์แผ่นดินถิ่นเกิด การอนุรักษ์โบราณสถาน และสืบสานภูมิปัญญา จังหวัดสุโขทัย

3. ภาคีเครือข่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน)

มีบทบาทปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้ (สำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2551:หน้า 20-21) ดังนี้

3.1 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารและการดำเนินการของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่

3.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารและการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษา เกี่ยวกับ การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย

3.3 ส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลสารสนเทศและผลการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยมาใช้ในการจัดทำแผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา

3.4 พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษา

3.5 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษา

3.6 ส่งเสริมให้มีรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล นิเทศการบริหารและการดำเนินการตามแผน

3.7 ให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลสารสนเทศจากการรายงานไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

4.1 สร้างภาคีเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เครือข่ายสถานศึกษา(ก.ต.ป.น.) ให้เข้ามามีส่วนร่วมด้านการอ่านออก เขียนได้

4.2 จัดทำโครงการ การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน โดยมีเป้าหมาย วิธีดำเนินการที่ชัดเจน และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ทำให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ ทุกคน

4.3 สร้างทีมงาน ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้บรรลุพันธะสัญญา "ลูกพ่อขุนราม ลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน"

4.4 ร่วมกำหนดวิธีการทำงาน ในการใช้ข้อมูลร่วมกันของภาคีเครือข่าย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการอ่านออก เขียนได้ที่กำหนดไว้

4.5 ร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาการย้ายของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยนำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนมาเป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณา

4.6 กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาความดี ความชอบ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยสามารถได้ขั้นพิเศษติดต่อกันมอบหมายให้เครือข่ายสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการพิจารณา โดยนำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียนมาเป็นองค์ประกอบหลักและใช้ขนาดของโรงเรียน เป็นเกณฑ์ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง

4.7 เป็นคณะทำงาน จัดทำบัญชีคำพื้นฐาน การปรับโครงสร้างเวลาเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กำหนดวิธีการสอนแบบแจกลูกประสมคำและจัดทำคู่มือ เครื่องมือ วัดผลประเมินผล การอ่าน การเขียนของนักเรียนทุกชั้นเรียน

4.8 สนับสนุน ทรัพยากรต่าง ๆ ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียน

4.9 ส่งเสริมการจัดทำนวัตกรรม ใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อการอ่านออก เขียนได้

4.10 ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาให้อยู่โรงเรียน และครูผู้สอน ไม่ทิ้งห้องเรียน

4.11 นิเทศ ติดตาม และประเมินผล ด้านการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียน ด้วยตนเองและทีมงานที่ได้รับมอบหมาย และให้คำปรึกษา และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับทุกคนที่รับผิดชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออก เขียนได้

4.12 จัดพิธียกย่อง เชิดชูเกียรติ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่ประสบผลสำเร็จในด้านการอ่านออก เขียนได้

5. องค์คณะบุคคล (คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (กพท.) คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น.)

5.1 ร่วมกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาการย้ายของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยนำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียน มาเป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณา

5.2 กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาความดี ความชอบ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ให้สามารถได้ขั้นพิเศษติดต่อกัน โดยมอบหมายให้เครือข่ายสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการพิจารณา โดยนำผลการประเมินการอ่านออก เขียนได้ ของนักเรียน มาเป็นองค์ประกอบหลัก และใช้ขนาดของโรงเรียน เป็นเกณฑ์ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง

5.3 ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนในสังกัด สพฐ.

5.4 ส่งเสริม และสนับสนุน การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนในพื้นที่

5.5 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารและการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน ของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัด

5.6 ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารและการดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน และให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ

5.7 ให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลสารสนเทศและผลการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา

5.8 ติดตาม และตรวจสอบ การประเมินผล และนิเทศการศึกษาด้านการพัฒนาคุณภาพการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนเพื่อให้บุคลากรของเขตพื้นที่การศึกษาให้ความสำคัญกับผลการประเมินและงานเชิงประจักษ์

5.9 พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษาส่งเสริมให้มีรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการบริหารและการดำเนินการตามแผนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน

5.10 ให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลสารสนเทศจากการรายงานไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง

6. ศึกษานิเทศก์ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

6.1 นิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลโครงการ/กิจกรรม ตามแผนการยกระดับการอ่านออกเขียนได้และ รายปี ซึ่งระบุในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนในเขตปฏิบัติการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

6.2 นำเสนอผลการดำเนินงาน ให้ขวัญและกำลังใจการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครูผู้สอน โรงเรียนในเขตปฏิบัติการ ที่มีผลการพัฒนานักเรียน ที่ประสบผลสำเร็จ ด้านการอ่านออกเขียนได้

6.3 ประสานงานและหาแนวทางอื่นๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการอ่านออกเขียนได้ เช่น นวัตกรรม การวิจัยเพื่อพัฒนา เป็นต้น

6.4 สรุปและรายงานผลการพัฒนา ด้านการอ่านออกเขียนได้

7. เครือข่ายสถานศึกษา (ประธานเครือข่าย ผู้บริหารโรงเรียน)

7.1 ดำเนินการตามนโยบาย โดยทำ MOU การแก้ปัญหานักเรียน อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และร่วมกับเครือข่ายสถานศึกษาพัฒนาสมรรถนะการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียน

7.2 จัดทำโครงการ การเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน โดยมีเป้าหมาย วิธีดำเนินการที่ชัดเจน และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ทำให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ ทุกคน

7.3 สร้างทีมงาน ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครู ผู้ปกครองและนักเรียนโดยมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้บรรลุพันธะสัญญาลูกพ่อขุนรามลายมืองามจบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน

7.4 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น ข้อมูลการอ่านออก เขียนได้ , ผลการทดสอบ (O-NET) , ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ฯลฯและนำมาใช้ในการปรับปรุง และพัฒนา ด้านการอ่านออก เขียนได้ ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

7.5 ทำงานร่วมกับศึกษานิเทศก์ เครือข่ายโรงเรียนและคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา นิเทศ ติดตามการใช้บัญชีคำพื้นฐาน ปรับปรุงโครงสร้างเวลาเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การจัดการเรียนการสอนแบบแจกลูกประสมคำและการดำเนินงานตามคู่มือวัดผล ประเมินผลการอ่าน การเขียนของนักเรียนทุกชั้นเรียน

7.6 สนับสนุน ทรัพยากรต่าง ๆ ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านออก เขียนได้

7.7 ส่งเสริมการจัดทำนวัตกรรม ใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อการอ่านออก เขียนได้

7.8 ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู ให้อยู่โรงเรียน ไม่ทิ้งห้องเรียน

7.9 นิเทศ ติดตาม และประเมินผล ด้านการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนด้วยตนเอง และคณะกรรมการนิเทศภายในที่ได้รับมอบหมาย

7.10 ให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับคณะครูที่รับผิดชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออก เขียนได้

7.11 ยกย่อง เชิดชูเกียรติ ครูผู้สอน ที่ประสบผลสำเร็จในด้านการอ่านออก เขียนได้ พร้อมทั้งเสนอรายชื่อ เพื่อขอรับรางวัลในโอกาสต่าง ๆ

8. บทบาทหน้าที่ครูผู้สอน

8.1 จัดทำและมีข้อมูลสารสนเทศนักเรียนเป็นรายบุคคล/รายกลุ่ม ทั้งกลุ่มอ่านและกลุ่มเขียน และรายกลุ่มตามระดับของปัญหา จัดทำข้อมูลสารสนเทศ นักเรียนรายบุคคล ด้านการอ่านออกเขียนได้

8.2 จัดหา จัดทำนวัตกรรม ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหาของแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่ม และกำหนดปฏิทินในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

8.3 จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้นักเรียนสามารถอ่านออก เขียนได้ อ่านคล่อง เขียนคล่อง และสามารถสื่อสารได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

8.4 ประสานงานกับผู้ปกครอง หรือเครือข่าย เช่น โรงพยาบาล ศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้นำชุมชนครูแกนนำ เพื่อหาแนวทาง แก้ปัญหา หรือ ยกระดับคุณภาพการอ่านออกเขียนได้

8.5 รายงานความสำเร็จต่อผู้บริหารโรงเรียน หากนักเรียนสามารถอ่านออก เขียนได้ทุกคนแล้วให้แจ้งเขตพื้นที่

8.6 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความเป็นเลิศด้านภาษาไทยเพื่อเข้าแข่งขันในระดับ เครือข่ายฯ หรือระดับเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

8.7 มีงานวิจัยเพื่อพัฒนา ด้านการอ่านออกเขียนได้

บทสรุป การขับเคลื่อนบทบาทของภาคีเครือข่ายก่อให้เกิดกลไกการทำงาน

ความสำเร็จของภารกิจในการขับเคลื่อน ให้เป็นไปตามเป้าหมาย นั้น นักวิจัยโครงการ มองว่า ผู้นำและผู้สนับสนุนคนสำคัญ คือ ผู้บริหารโรงเรียน หากผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นด้วยและ ไม่สนับสนุนครูก็ทำไม่ได้ การนำและการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนจะสำเร็จได้เมื่อกำหนดเป็นนโยบายและครูทั้งโรงเรียนร่วมกันทำทั้งระบบการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน จะพัฒนาเฉพาะครูที่สอนภาษาไทยเพียงคนสองคนไม่ได้ เนื่องจากระบบการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเชิงระบบและส่งผลต่อกัน ตัวอย่างเช่นให้ครูสอนภาษาไทยเน้นการสอนภาษาไทยเพียงคนเดียวไม่ได้ เพราะกลุ่มสาระอื่น ๆก็ใช้ภาษาไทยเป็นหลักเช่นกัน ต้องให้ครูที่สอนทุกกลุ่มสาระเน้นภาษาไทยเช่นเดียวกัน หรือการเพิ่มเวลาเรียน

วิชาภาษาไทย โรงเรียนจำเป็นต้องปรับตารางสอนและชั่วโมงเรียนหรือกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน หรือการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักการบูรณาการโดยใช้ภาษาไทยเป็นแกน ก็ต้องอาศัยความร่วมมือของครูในกลุ่มสาระอื่นๆด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้น การดำเนินการต่างๆจึงต้องอาศัยการดำเนินการเป็นระบบและมีผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในลำดับแรก **ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา** เป็น Key maker สำคัญที่จะต้องเป็นผู้กำหนดนโยบายให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และต้องเชื่อมโยงผลการปฏิบัติงานให้ส่งผลต่อการพิจารณาความดีความชอบ **ศึกษานิเทศก์** ศึกษานิเทศก์เป็นจุดเชื่อมต่อ ภาระงานพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามนโยบายของต้นสังกัด **นักวิจัยของโครงการ** เป็นผู้ดำเนินการให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นแหล่งเสริมความรู้ทางด้านวิชาการแก่ครู

1.5 การพัฒนากลไก

โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ได้เริ่มต้นการดำเนินงานจากการขับเคลื่อนการทำงานในระดับนโยบาย โดยได้เชิญภาคีเครือข่ายเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการเพื่อให้เกิดการทำงานซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดโจทย์การทำงานร่วมกัน คือ การผลักดันให้บุคลากรของภาคีเครือข่ายเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ เพื่อร่วมกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการอ่าน ของจังหวัดสุโขทัย และมีบทบาทสำคัญในการร่วม โดยเริ่มต้นจากการ ออกคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดขึ้น ซึ่งมีภาคีเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ประกอบด้วย

1) ผู้บริหารระดับนโยบาย
   - ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด
   - นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
2) ผู้บริหารของภาคีเครือข่าย
   - ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 และเขต 2 (ผอ.เขต รองผอ.เขต ผอ.กลุ่มนิเทศ ศึกษานิเทศก์)
   - ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนายการกองการศึกษา
   - ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน
3) ผู้แทนหน่วยงานด้านการศึกษาในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการ กศน. เป็นต้น
4) ผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะเป็นผู้นำเชิงความคิด และผู้นำเชิงอำนาจอาทิ ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัด ที่ปรึกษา สก.สค. ปราชญ์ท้องถิ่น เป็นต้น

โดยมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ กรอบการทำงาน และจัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาคี ซึ่งเป็นแนวทางให้ผู้บริหารของภาคีเครือข่ายนำไปดำเนินการขับเคลื่อนในพื้นที่ และตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตน

ขณะเดียวกันการทำงานของกลไกภาคีเครือข่ายเองได้นำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของจังหวัด โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเน้นไปที่ประเด็นการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ โดยได้กำหนด พันธะสัญญา "ลูกพ่อขุนรามลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน" และได้จัดทำแผนการพัฒนาการอ่านโดยแผนพัฒนาการอ่านดังกล่าว ช่วยให้สถานศึกษาสามารถศึกษาสภาพข้อมูลความเป็นจริงภายในผ่านกระบวนการ SWOT (ทำให้รู้ว่าปัญหาคืออะไรโอกาสคืออะไร ศักยภาพคืออะไร แล้วพัฒนาช่วยกันคิดช่วยกันทำ ทำไปแล้วก็ศึกษาเรียนรู้จากสิ่งที่ทำ หรือไปศึกษาเรียนรู้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำเกิดความเข้าใจ สามารถขับเคลื่อนงานการแก้ปัญหาด้านต่างๆ ได้)

โดยการจัดทำแผนพัฒนาการอ่านนี้มีขั้นตอนการทำงานโดยเริ่มต้นจากระดับปฏิบัติไปสู่การขับเคลื่อนของระดับนโยบาย ดังนี้

- ระดับโรงเรียน

ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านโดยผู้บริหารสถานศึกษาทำการรวบรวมและจัดทำเป็นแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษาเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำการรวบรวมข้อมูลแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อนำเสนอคณะกรรมการระดับจังหวัด รวมทั้งแผนการนิเทศติดตามการทำงานของสถานศึกษา

- คณะทำงานระดับปฏิบัติ

นำแผนแผนพัฒนาการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานภาคีมารวบรวมจัดทำร่างแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัดเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด

- คณะกรรมการระดับจังหวัด

พิจารณาร่างแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัด เพื่อให้ข้อคิดเห็นและให้แนวทางในการปับแก้ไขแผนพัฒนาการอ่านก่อนให้ความเห็นชอบ

- ผู้ว่าราชการจังหวัด

ให้ความเห็นชอบต่อแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัด และลงนามเพื่อนำบรรจุเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดของ กศจ. เพื่อขับเคลื่อนเชิงรูปธรรม

- ศึกษานิเทศก์ในแต่ละเขตพื้นที่

นิเทศติดตามการทำงานตามแผนแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษา

และจัดทำแผนพัฒนาการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งให้การหนุนเสริมความรู้ทางด้านวิชาการและนวัตกรรมที่จำเป็นกับครูและผู้บริหารสถานศึกษา และรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเสนอคณะกรรมการระดับจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อเสนอ กศจ.ต่อไป

2. การพัฒนาระบบข้อมูล

2.1 การตั้งโจทย์กำหนดประเด็น

โครงการการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ได้นำข้อมูลในด้านคุณภาพการศึกษา ที่เกี่ยวข้อง อาทิ คะแนนONET ระดับ ป.6 คะแนน NT ระดับ ป.3 และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในวิชาภาษาไทย(การประเมินการอ่านการเขียนของนักเรียน) มาใช้ในการนำเสนอในเวทีภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาเป็นประเด็นการวิจัยเพื่อพัฒนาข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับทุนจาก สกว.

2.2 การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย

ด้วยข้อจำกัดของข้อมูลสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งไม่มีความเป็นปัจจุบันสามารถระบุได้เป็นภาคการศึกษาเท่านั้น ทีมวิจัยฯ จึงได้ดำเนินการการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประเมินด้านการอ่าน เป็นระบบสารสนเทศซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต 2 และผู้เชียวชาญ ได้พัฒนาขึ้นมาในลักษณะ web application ภายใต้ชื่อเว็บไซต์ http://www.dpgrammer.com/school โดยในระบบสารสนเทศดังกล่าว ประกอบไปด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา อาทิ ข้อมูลโรงเรียน ภาคีเครือข่าย ข้อมูลนักเรียน ข้อมูลคำศัพท์ที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดแบบฝึกเสริมทักษะ รวมถึงการจัดชุดข้อสอบสำหรับใช้ประเมินนักเรียนทุกระดับชั้น

2.3 การดำเนินการขยายผล"การใช้โปรแกรมประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย

โครงการการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ได้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย และได้ดำเนินการขยายผลการใช้ประโยชน์จากโปรแกรมให้กับภาคีเครือข่ายครบทุกโรงเรียน

2.4 ดำเนินการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน ซึ่งนักวิจัยร่วมกับคณะทำงานของภาคีเครือข่าย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 แจ้งการดำเนินงานตามโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ซึ่งได้ร่วมกันดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง และได้จัดทำโปรแกรมเพื่อพัฒนาและจัดเก็บข้อมูลความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน พร้อมทั้งจัดประชุมชี้แจงให้ภาคีเครือข่ายมีความรู้ ความเข้าใจโปรแกรมการประเมินการอ่านทุกโรงเรียนในภาคีเครือข่ายด้วยเว็บไซต์ http://dpgrammer.sukhothai2.go.th และกำหนดการประเมินความสามารถการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 โดยใช้โปรแกรมการประเมินการอ่าน

2.5 รายงานผลการประเมินการอ่านนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6

โดยให้ทุกโรงเรียนตรวจสอบผลการประเมินความสามารถการอ่านของนักเรียน จากโปรแกรมการประเมินผ่านทางเว็บไซต์ http://dpgrammer.sukhothai2.go.th

2.6 **การจัดทำแนวทางการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านระดับโรงเรียน**

โดยภายหลังจากโรงเรียนตรวจสอบผลการประเมินความสามารถการอ่านของนักเรียน จากเว็บไซต์แล้วให้โรงเรียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียน เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนมีปัญหา ที่มีผลการประเมิน 1) ต้องปรับปรุง 2) ปรับปรุงเร่งด่วน และ 3)อ่านไม่ได้ /คัดกรองเด็กพิเศษและเด็กปกติ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านให้กับผู้เรียนดังนี้

1) โรงเรียนวิเคราะห์หาสาเหตุและระดับของปัญหา พร้อมจัดกลุ่มนักเรียนที่อ่านไม่ออกตามระดับของปัญหา อาทิ ยังไม่รู้จักพยัญชนะ สระประสม และหรือวรรณยุกต์บางรูป ผันวรรณยุกต์ไม่ได้ ยังสะกดคำไม่ได้ อ่านคำที่ประสมในแม่ ก กา ไม่ได้ คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราตัวสะกด คำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา คำที่มีสระลดรูป คำควบกล้ำ คำที่มีอักษรนำ คำที่มีตัวการันต์ เป็นต้น

2) โรงเรียนกำหนด/มอบหมายให้มีครูผู้รับผิดชอบนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา ตามอาการหรือสาเหตุที่พบเพื่อวางแผนกำหนดปฏิทินกิจกรรมการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3) จัดหานวัตกรรมสื่อและวิธีสอน เพื่อช่วยเหลือครูโดยศึกษานิเทศก์เข้าช่วยเหลือทั้งในด้านนวัตกรรม และการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเร่งแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม คือ 1) ต้องปรับปรุง 2) ปรับปรุงเร่งด่วน และ 3)อ่านไม่ได้

4) ให้นักเรียนฝึกทักษะการอ่านคำจากโปรแกรมการพัฒนาความสามารถการอ่านที่เว็บไซต์http://dpgrammer.sukhothai2.go.th

5) ผู้บริหารโรงเรียน นิเทศและติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง พร้อมยกย่องชมเชย เสริมแรง ให้กำลังใจ เผยแพร่ผลงานและความดีของครูผู้สอนที่สามารถแก้ไขปัญหาของนักเรียนจนเกิดคุณภาพเชิงประจักษ์

6) รายงานความก้าวหน้าต่อผู้ปกครองและสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา

ตามระยะเวลาที่กำหนด

7) ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและประเมินติดตามการทำงานของครู และผู้บริหารสถานศึกษา โดยในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษานั้นทำให้มีข้อมูลในการกำหนดแนวทางส่งเสริมพัฒนาครูและผู้บริหาร ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นให้กับสถานศึกษา ส่วนในด้านการประเมินติดตามนั้นผู้บริหารเขพื้นที่ประถมศึกษา โดยเฉพาะเขต 2 จะนำเอาข้อมูลผลการประเมินทักษะการอ่านออกเขียนได้ และผลคะแนน O-NET มาใช้ในการประเมินความดีความชอบของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด

2.7 ข้อจำกัดของระบบสารสนเทศเพื่อประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย

ทีมนักวิจัยและภาคีเครือข่ายความร่วมมือในจังหวัดสุโขทัยได้ร่วมกันจัดทำเว็บไซต์ภายใต้ชื่อ การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย (http://www.dpgrammer.com/school/) โดยพัฒนาโปรแกรม**ที่เป็นระบบออนไลน์** พบข้อจำกัด จากการใช้โปรแกรมพัฒนาการอ่านของนักเรียน พบปัญหา โปรแกรมยังไม่สามารถจำแนกผลการอ่านของเด็กพิเศษได้ อาทิ ออทิสติก สมาธิสั้น หรือกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บางสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลอยู่บนพื้นที่พิเศษมีจำนวนคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน และบางสถานศึกษามีระบบอินเตอร์เน็ต ไม่เสถียร ไม่สามารถรองรับโปรแกรมได้

ทีมนักวิจัยและภาคีเครือข่ายจึงหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน โดยพัฒนาและจัดทำโปรแกรมการวิจัย และพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย เป็นระบบออฟไลน์ขึ้นมาอีก 1 ระบบ เพื่อให้ทุกสถานศึกษาสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่เป็นอุปสรรคต่อการกำกับติดตามประเมินผลการอ่านของผู้เรียน และจากการที่ใช้ระบบออฟไลน์ไปได้ระยะหนึ่งนั้นยังไม่พบปัญหาเรื่องการใช้ระบบโปรแกรมในการพัฒนาการอ่านของนักเรียน และมีข้อเสนอแนะจากครูภาคีเครือข่ายว่าควรจะเพิ่มเติมวิธีการสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำ พร้อมทั้งมีเสียงประกอบเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา และถ้าเป็นไปได้ต้องการให้พัฒนาเป็นแอพพลิเคชั่น เพื่อสะดวกต่อการเข้าถึงและการเรียนรู้ของครู นักเรียนและผู้ปกครอง

3. ด้านกระบวนการเชื่อมโยงกลไกสู่การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.1)การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา

คณะผู้วิจัยจัดประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยร่วมกับภาคีเครือข่าย อาทิ สพป.สุโขทัย เขต 1 สพป.สุโขทัย เขต 2 ประธานเครือข่ายโรงเรียนและครูวิชาการภาษาไทยของเครือข่ายโรงเรียน สมาคมผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ร่วมกำหนดประเด็นของการจัดทำแผนและขอบเขตของแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย และกำหนดกลยุทธ์การพัฒนา ดังนี้

1) **กลยุทธ์การพัฒนากระบวน การเรียนรู้ในการอ่านการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการแสวงหาความรู้** ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ คือ

1.1) โรงเรียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะข้อมูลด้านการอ่าน

1.2) โรงเรียนจัดทำหลักสูตรที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับการพัฒนา และมีการประเมินความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

1.3) ครูผู้สอนทุกคนตระหนักและมีความร่วมมือในการพัฒนา ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดพัฒนาการด้านการอ่าน อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.4) โรงเรียนมีการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมและหลากหลาย

1.5) โรงเรียนจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและจัดกิจกรรมที่กำหนดในแผนปฏิบัติการที่แสดงถึงแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน ตลอดจนประสานแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการทำงานที่จะพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนให้รอบด้าน

1.6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมครูและนักเรียนให้มีโอกาสได้รับการพัฒนาและแสดงออกด้านภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง

2) **กลยุทธ์ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนภาษาไทย** ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ คือ

2.1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาครูภาษาไทย และตามความจำเป็นและความต้องการ ในปี 2558-2559

2.2) โรงเรียนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่าย

2.3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนส่งเสริมการผลิตสื่อ/เทคโนโลยี นวัตกรรม และงานวิจัยในชั้นเรียน

2.4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โรงเรียนและเครือข่าย จัดให้มีการนิเทศอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ

2.5) ครูภาษาไทย จัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

2.6) ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณและให้โอกาสในการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนภาษาไทย

2.7) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียน ยกย่องประกาศเกียรติคุณ รวมทั้งให้รางวัล ครูภาษาไทยที่มีผลงานการพัฒนาด้านการอ่าน

3) กลยุทธ์การนิเทศกำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยเครือข่ายการ มีส่วนร่วม ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ คือ

3.1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนอ่านไม่ออกอ่านไม่คล่องของนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยจำแนกเป็นเด็กปกติและเด็กพิเศษ

3.2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับครูผู้สอน นักเรียนที่อ่านไม่ออก อ่านไม่คล่องของโรงเรียน

3.3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหานักเรียนอ่านไม่ออก อ่านไม่คล่องตั้งแต่ระดับโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน

3.4) หน่วยงานที่รับผิดชอบ นิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการแก้ปัญหาการอ่านไม่ออก อ่านไม่คล่องทั้งระดับโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการมีส่วนร่วมขององค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้อง

โดยเมื่อภาคีเครือข่ายได้ร่วมกำหนดประเด็นของการจัดทำแผนและขอบเขตของแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย และกลยุทธ์การพัฒนาแล้ว จึงได้เริ่มต้นขั้นตอนการพัฒนาแผนพัฒนาการศึกษาโดยเริ่มต้นจากระดับปฏิบัติไปสู่การขับเคลื่อนของระดับนโยบายดังนี้

- ระดับโรงเรียน – ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านโดยผู้บริหารสถานศึกษาทำการรวบรวมและจัดทำเป็นแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษาเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำการรวบรวมข้อมูลแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อนำเสนอคณะกรรมการระดับจังหวัด รวมทั้งแผนการนิเทศติดตามการทำงานของสถานศึกษา

- คณะทำงานระดับปฏิบัติ นำแผนฯระดับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานภาคีมารวบรวมจัดทำร่างแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัดเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด

- คณะกรรมการระดับจังหวัด พิจารณาร่างแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัด เพื่อให้ข้อคิดเห็นและให้แนวทางในการปับแก้ไขแผนพัฒนาการอ่านก่อนให้ความเห็นชอบ

- ผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ความเห็นชอบต่อแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัด และลงนามเพื่อนำบรรจุเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดของ กศจ. เพื่อขับเคลื่อนเชิงรูปธรรม

- ศึกษานิเทศก์ในแต่ละเขตพื้นที่ นิเทศติดตามการทำงานตามแผนแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งให้การหนุนเสริมความรู้ทางด้านวิชาการและนวัตกรรมที่จำเป็นกับครูและผู้บริหารสถานศึกษา และรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเสนอคณะกรรมการระดับจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อเสนอ กศจ.ต่อไป

3.2) การขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษา

โครงการการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัยได้ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนการทำงานเพื่อให้สอดรับกับแผนพัฒนาการศึกษา ดังนี้

1) การจัดกิจกรรมพัฒนาและอบรมให้กับครูภาคีเครือข่ายและจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน อาทิ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การอบรมพัฒนาครูผู้สอนภาษาไทย การจัดค่ายค่ายเด็กสุโขทัย หัวใจรักการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน เป็นต้น

2) ภาคีเครือข่ายดำเนินการพัฒนาและอบรมแต่ละโรงเรียนโดยดำเนินการพัฒนาครูทุกคน โดยใช้เครือข่ายเป็นฐานซึ่งในกระบวนการดำเนินงาน เตรียมการวางแผน ดังนี้

2.1) สร้างความเข้มแข็งให้กับศึกษานิเทศก์ประจำเครือข่าย โดยให้ศึกษานิเทศก์ทุกคนได้เข้าใจและรับรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพัฒนาการทางสมอง BBL สามารถจัดกิจกรรมให้ครูทุกคนได้รับรู้กระบวนการและขั้นตอน รวมถึงการนิเทศติดตามตามแนวทางการดำเนินงานได้

2.2) ศึกษานิเทศก์สร้างทีมหลักในแต่ละเครือข่าย(ครูภาษาไทย) เป็นแนวร่วมในการพัฒนา

2.3) พัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ครูทุกคนในเครือข่าย ด้วยหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพัฒนาการทางสมองควบคู่กับการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้

2.4) กำกับติดตาม ในรูปคณะกรรมการ โดยให้ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงในเครือข่ายเป็นกรรมการ ดำเนินการนิเทศ กำกับติดตาม โดยเปลี่ยนเครือข่ายโรงเรียน

3) การนิเทศ กำกับติดตามโครงการ

การนิเทศ ติดตามและประเมินผลเชิงลึกในลักษณะกัลยาณมิตร มี 2 รูปแบบ ดังนี้

3.1) นิเทศแบบเป็นทีม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ และศึกษานิเทศก์

3.2) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นิเทศติดตามและประเมินการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนด้วยตนเอง โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า เพื่อประเมินเชิงประจักษ์และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวางแผนดำเนินการในปีการศึกษาต่อไป

4) จัดทำเครื่องมือประเมินความสามารถ ด้านการอ่านของนักเรียน

โดยได้ดำเนินการจัดทำใน 2 รูปแบบคือ 1) เอกสารประกอบการประเมิน และ2) โปรแกรมการประเมินผ่านระบบออนไลน์ โดยมีเป้าหมายในการประเมิน คือ เด็กสามารถอ่านคำพื้นฐานได้ สามารถเขาใจความหมายของคำ และบทร้อยกรองที่มีความยากง่ายใกล้เคียงกับหนังสือเรียนด้วยความเข้าใจ

5) เชื่อมโยงแผนพัฒนาการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพเกิดความเป็นธรรมและทั่วถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดกลยุทธ์การบริหารงานบุคคลที่เชื่อมโยงผลการดำเนินงานนำไปการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นกรณีพิเศษการพิจารณาย้ายผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยพิจารณากลุ่มข้าราชการที่มีผลงาน คือ

5.1) ผลทดสอบ O-NET , NT ที่มีอันดับดีที่สุด ของแต่ละขนาดโรงเรียน 4 ขนาด

5.2) สถานศึกษาที่ผลประเมินการอ่านออก เขียนได้ ผ่านเกณฑ์ 100%

5.3) ผลงานจากการประกวดแข่งขัน ทั้งของครูและนักเรียนชนะเลิศอันดับ 1 ระดับประเทศ

5.4) ผลการประกันคุณภาพภายในและการรับรองการประเมินภายนอกของสถานศึกษา

ขณะเดียวกันในระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเอง มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียน โดยมีบทบาทที่สำคัญดังนี้

- **จัดทำบันทึกข้อตกลง Memorandum Of Understanding (MOU)** ว่าด้วยความร่วมมือด้านการพัฒนาคุณภาพภาษาไทยระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียนกับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

- **การพัฒนาและจัดทำสื่อนวัตกรรม** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยศึกษานิเทศก์พัฒนาสื่อ นวัตกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นเครื่องมือให้ครูในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลการอ่านเป็นการลดภาระและเวลาการปฏิบัติงานของครู สะดวกต่อการใช้ของครูทำให้ครูสามารถคัดกรองได้ว่านักเรียนที่ตนเองรับผิดชอบมีความสามารถในการอ่านของนักเรียน โดยได้ระดมครูผู้เชี่ยวชาญจัดทำและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในรูปแบบต่างๆ ให้กับทุกโรงเรียน เช่น

1) บัญชีคำพื้นฐานและบัญชีคำใหม่ที่นักเรียนควรรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

2) คู่มือการจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทย เพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

3) แบบฝึกทักษะ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

4) แบบฝึกทักษะ การอ่านการเขียนภาษาไทย สำหรับผู้ปกครองช่วยอ่านเขียน

(เอกสารประกอบภาคผนวก หน้า 120)

- **ประสานให้ทุกโรงเรียนปรับวิธีการสอนอ่านเป็นแบบแจกลูกสะกดคำ** และปรับชั่วโมงเรียนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 รวมทั้งให้อิสระโรงเรียนในการคิดวิธีสอนหรือนวัตกรรมอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ซึ่งข้อดีของการสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำ คือ นักเรียนจะสะกดคำได้ เมื่อนักเรียนสะกดคำได้ จะส่งผลให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้

- **ศึกษานิเทศก์ประสานโรงเรียนในการพิจารณาคัดเลือกครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1** โดยให้ความสำคัญในการจัดครูเข้าสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และเน้นการสอนให้อ่านออกเขียนได้ หรือปรับชั่วโมงการเรียนภาษาไทยให้มากกว่าที่หลักสูตรกำหนดให้เรียนวันละ 1 ชั่วโมงหรือบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ ในแต่ละวัน

- **ประสานให้ทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน** จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดมุมหนังสือ หรือจัดห้องสมุดมีชีวิต และจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

- **ดำเนินการประเมินการอ่าน การเขียนนักเรียนทุกระดับชั้น** โดยประเมินภาคเรียนละ1 ครั้ง โดยภาคเรียนที่ 1 ประเมินในเดือนกรกฎาคม และภาคเรียนที่ 2 ประเมินในเดือนกุมภาพันธ์ โดยมีคณะกรรมการประเมินจากต่างโรงเรียนและแจ้งผลการประเมินให้โรงเรียนทราบ เพื่อเป็นข้อมูลให้โรงเรียนดำเนินการจัดทำแผนพัฒนา เป็นการเฝ้าระวังเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถ ด้านการอ่าน รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู

ตลอดจนนักเรียนได้ตระหนักว่า การอ่านมีความสำคัญและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ให้ความสำคัญต่อการออกเขียนได้ของนักเรียนเป็นพิเศษ

- **ให้โรงเรียนจัดซ่อมเสริมนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน และการเขียนภาษาไทยเป็นรายบุคคล** เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้เป็นไปตามพันธะสัญญาและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- **สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จัดพิธียกย่องเชิดชูเกียรติ** มอบรางวัลให้แก่โรงเรียนที่มีนักเรียนอ่านออกเขียนได้ 100% ในทุกชั้นเรียนมอบรางวัลให้กับโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนที่มีผลงานการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านการเขียน นวัตกรรมของโรงเรียนด้านการส่งเสริมรักการอ่าน/ห้องสมุด/ นวัตกรรมการแก้ไขปัญหาด้านการอ่านการเขียนภาษาไทย รางวัลครูภาษาไทยดีเด่นระดับเขตพื้นที่การศึกษาและใช้ผลการดำเนินงานเป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณาความดีความชอบ การแต่งตั้งย้ายของครูผู้บริหารโรงเรียน เป็นการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานวิชาการและการบริหารงานบุคคลให้ไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูที่ปฏิบัติงานยกระดับคุณภาพการศึกษาต้องการได้รับการพิจารณาความดีความชอบพิเศษ หรือรับโล่รางวัลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.3) ผลการขับเคลื่อน

1) การป้องกันและแก้ปัญหาเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

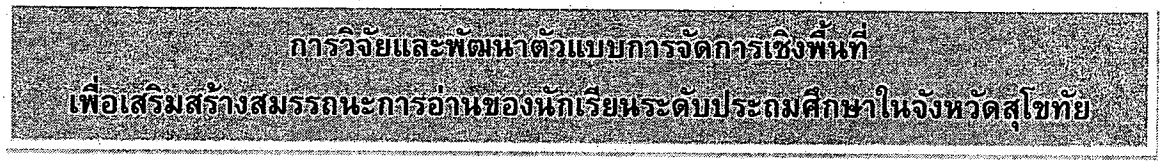
การขับเคลื่อนการทำงานภายใต้แผนพัฒนาการศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ อาทิ การเตรียมความพร้อมด้านทักษะภาษาให้กับเด็กอนุบาล การพัฒนาแนวทางการการสอนภาษาไทย ป.1 เพื่อการอ่านออกเขียนได้ การแก้ปัญหาเด็ก ป.2–ป.6 ที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ การพัฒนางานวิชาการโดยใช้ฐานเครือข่ายโรงเรียน

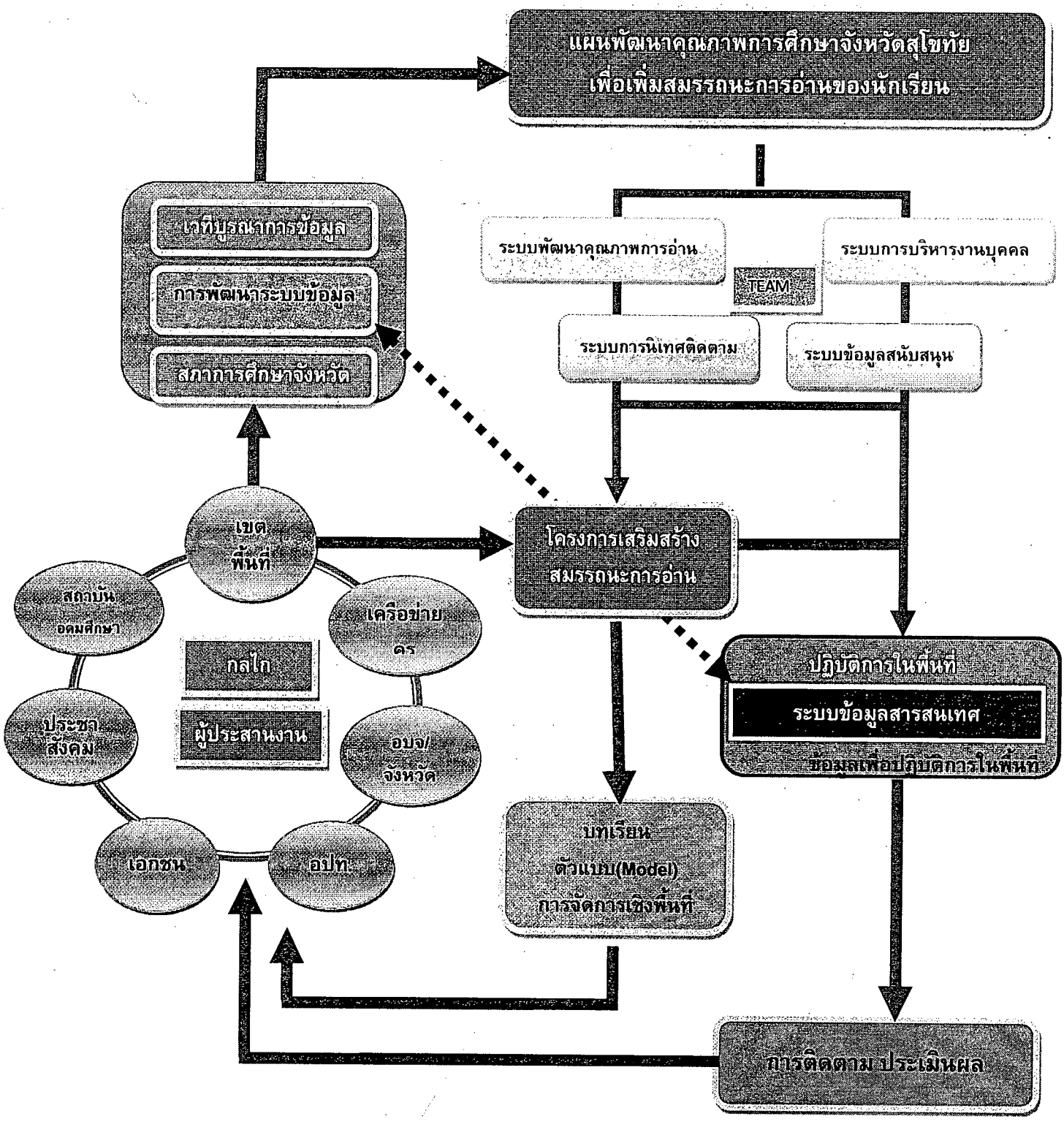
2) การพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เรียน

ครูผู้สอน มีทักษะการจัดการเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้อ่านออกเขียนได้ โดยใช้นวัตกรรมจากโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ และของกลุ่มภาคีเครือข่ายที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

- **ผู้บริหารสถานศึกษา** ให้ความสำคัญต่อโครงการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่าน โดยเน้นย้ำให้ครูผู้ต้องจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถก้าวข้ามปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้อย่างต่อเนื่อง
- **ผู้เรียน** มีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนมีพัฒนาการดีขึ้น มีความสนใจเรียนและแสวงหาความรู้จากการอ่านมากขึ้น

สรุป ภาพกรอบแนวคิด การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

บทที่ 5

บทเรียนข้อค้นพบ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางขยายผล

1. บทเรียนการพัฒนากระบวนการความร่วมมือและการเรียนรู้ของกลไกและภาคีเครือข่ายในพื้นที่

รูปแบบการพัฒนากระบวนการความร่วมมือและการเรียนรู้ของกลไกและภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ข้อค้นพบชี้ว่า รูปแบบของการพัฒนากระบวนการความร่วมมือและการเรียนรู้ นั้น ต้องมีการพัฒนาให้เกิด "***กลไกการทำงานเชิงระบบ***" ที่ต้องมีแบบแผนแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือของกระบวนการจัดการเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่ปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเริ่มตั้งแต่ ***กระบวนการแรก*** คือ กระบวนการจัดโครงสร้างการทำงานด้วยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 1) รูปแบบการจัดการเครือข่าย*ในลักษณะแนวดิ่ง* ใช้การสร้างความร่วมมือตามกลไกโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของระบบราชการที่ได้มีการจัดลำดับขั้นลดหลั่นกันลงไปตามโครงสร้างสายการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น โดยผู้บริหารในระดับนโยบาย : ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจในการสั่งการหรือเรียกระดมให้บุคลากรระดับปฏิบัติงาน : รองผู้อำนวยการ ศึกษานิเทศก์ ประธานเครือข่ายโรงเรียน ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา เข้าร่วมกิจกรรม และ 2) การสร้างเครือข่ายการทำงานด้วยรูปแบบการจัดการเครือข่าย*ในลักษณะแนวราบ* ใช้การสร้างเครือข่ายที่เน้นการประสานงานและความร่วมมืออาศัยความสัมพันธ์ระหว่างประธานเครือข่ายโรงเรียนเป็นจุดเชื่อมต่อของแต่ละเครือข่ายกับศึกษานิเทศก์ ***กระบวนการที่สอง*** คือ การพัฒนารูปแบบเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นกิจกรรมหลักที่โครงการวิจัยและพัฒนาใช้เป็นยุทธศาสตร์ขับเคลื่อน โดยมีเครื่องมือที่สำคัญ ได้แก่ ข้อมูลสภาพปัญหาหรือข้อเท็จจริงในพื้นที่ ซึ่งกระบวนการนี้ต้องทำงานด้าน"ข้อมูล" ในการวิเคราะห์ต้นทุนการทำงาน ความจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งจะนำไปสู่โจทย์การทำงานที่พุ่งเป้าหมายอย่างชัดเจนเพื่อการก้าวข้ามการความไม่รู้หนังสือของพื้นที่ รวมถึงวิทยากรแกนนำ และกระบวนการในการให้ความรู้ที่สอดคล้องกับประเด็นปัญหา เป็นต้น และขณะเดียวกันใน ***กระบวนการที่สาม*** ได้แก่ กระบวนการพัฒนาศักยภาพของภาคีเครือข่าย พบว่า "***การร่วมกันทำงานบนฐานการเรียนรู้และความร่วมมือ***" กัน ของภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ตั้งแต่ระดับโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของภาคีเครือข่ายและสอดคล้องแผนการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดที่ทุกภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วม

ในการขับเคลื่อนกระบวนการทั้งสาม มีเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้การขับเคลื่อนเป็นไปด้วยดีนำไปสู่ผลที่พึงประสงค์ของการดำเนินงาน จากการวิเคราะห์พบว่ามีเงื่อนไขที่สอดคล้องกัน ดังนี้ 1) ***การมีเป้าหมายร่วม*** พบว่า ทุกภาคีเครือข่ายมีการกำหนดเป้าหมายชัดเจน และมีการทบทวนเป้าหมายอยู่เสมอในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่างๆ *2)* ***ความชัดเจนในวัตถุประสงค์และเป้าหมาย***

สาระสำคัญของการขับเคลื่อนการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน พบว่า ในหลายพื้นที่ คณะทำงานเห็นพ้องร่วมกันว่าต้องขับเคลื่อน เนื่องจากเป็นปัญหาต้องพัฒนาเร่งด่วน จะมีการสื่อสารแนวคิดต่าง ๆ กับและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องโดยเร็วและทั่วถึง ***3) ความคุ้นเคยและความไว้วางใจกัน*** พบว่า เครือข่าย มีความคุ้นเคย มีประสบการณ์ในการทำงานพัฒนาในลักษณะร่วมกันมาก่อนจึงทำให้การขับเคลื่อนพื้นที่ปฏิบัติการเชิงรูปธรรมเกิดขึ้นได้เร็ว อาทิ ผู้บริหารโรงเรียนของเขตพื้นที่สุโขทัย เขต 2 ย้ายมาดำรงตำแหน่ง ผู้บริหารโรงเรียนที่เขตพื้นที่สุโขทัย เขต 1 ซึ่งเคยทำงานลักษณะกระบวนการพัฒนาการอ่านมาก่อนนี้แล้ว หรือกรณีการถ่ายโอนโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลงสู่ อปท. ***4) การมีส่วนร่วม*** ถือเป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งที่ส่งผลต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า ภาคีเครือข่ายต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ***5) ความต่อเนื่องของการดำเนินงาน*** พบว่า การดำเนินการหากเป็นการดำเนินการที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะ ๆ ทั้งนี้รวมถึงกระบวนการกำกับติดตามของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ ต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องด้วย และนำผลการดำเนินงานมาสะท้อนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกครั้ง

อย่างไรก็ตามบทเรียนจากการทำงานบนพลังความร่วมมือของภาคีเครือข่ายที่กล่าวได้ตอกย้ำการทำงานด้านการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย ให้ฝังรากลึกและกลายเป็นแบบรูปการทำงานที่มีความต่างจากพื้นที่อื่น เพื่อให้เห็นภาพรวมของผลการทำงานการสร้างเสริมสมรรถนะการอ่าน พบว่ามีผลงานใน 3 ลักษณะ คือ 1) ผลงานที่แสดงการเกิดขึ้นของกระบวนการเรียนรู้ 2) ผลงานที่เป็นความรู้หรือชุดความรู้ และ 3) ผลงานที่แสดงถึงการเกิดขึ้นของชุมชนนักปฏิบัติ คือ

1) *การเกิดขึ้นของกระบวนการเรียนรู้* *ประการแรก* ต้องยอมรับว่าความเข้มข้นของประเด็นปัญหา การอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ที่นำมาขับเคลื่อนในพื้นที่ปฏิบัติการ มีผลต่อความปรารถนาที่จะเรียนรู้ของครูผู้สอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 อย่างมากโดยเฉพาะปัญหาที่เชื่อมโยงกับห้องเรียนครูปฏิบัติงานอยู่ *ประการที่สอง* การที่พื้นที่มีบทเรียนหรือมีประสบการณ์หรือมีทุนเดิมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นไปอย่างเข้มข้นจริงจัง และต่อเนื่อง *ประการที่สาม* การได้รับการสนับสนุนจาก สกว. และให้ความรู้การบริหารจัดการเชิงพื้นที่ ทำให้ผู้บริหารและครูได้เรียนรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ เป็นความรู้ใหม่ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆได้ *ประการที่สี่* การมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องมีการสรุปบทเรียน หลายพื้นที่บอกเล่าว่าเป็นประสบการณ์ใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน ที่นำเอาหลายฝ่ายมาพูดคุยกันเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนสำหรับภาคีเครือข่ายที่ต้องดำเนินการไปพร้อม ๆกัน *ประการที่ห้า* การมีเครือข่ายการเรียนรู้ ที่ขยายวงออกไปจากการเรียนรู้ ในกลุ่มของตนเอง เป็นเครือข่าย ยิ่งทำให้การเรียนรู้ขยายวงออกไปมาก *และประการสุดท้าย* มีการใช้สื่อนวัตกรรมเพื่อสร้างการตื่นตัวในวงกว้างในเรื่อง

2) ผลงานที่เป็นความรู้ ความรู้ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ปฏิบัติการร่วมกันความรู้ประเภทแรก เป็นความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนอ่านออก เขียนได้ ความรู้ประเภท

ที่สอง เป็นความรู้เกี่ยวกับวิธีการขับเคลื่อนประเด็นปัญหาเรื่องการอ่านในพื้นที่ ที่ถูกบันทึกไว้ ในรูปเอกสารบ้าง เทปบันทึกเสียงบ้าง เพื่อเผยแพร่แก่เครือข่ายที่สนใจ ความรู้ประเภทที่สาม เป็นความรู้ในเรื่องของการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่แตกต่างไปจากการจัดอบรม ที่เป็นความรับผิดชอบของแต่ละภาคเครือข่าย

3) ผลงานที่เป็นการเกิดขึ้นของชุมชนนักปฏิบัติ ชุมชนนักปฏิบัติเป็นแนวคิดหนึ่งซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้เป็นกลุ่ม เป็นการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย การมีเนื้อหาที่ชัดเจน การมีกลุ่มครูผู้สอนที่มีความสนใจในเนื้อหาเดียวกันมารวมตัวกัน ที่สำคัญมีการปฏิบัติจริงอย่างเข้มข้นจนเป็นวินัยของการทำงาน รวมทั้งมีการพัฒนารูปแบบวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการทำงานตามประเด็นนั้นๆ จนมีความชำนาญเป็นที่ยอมรับ

2. บทเรียนการพัฒนากระบวนการจัดทำข้อมูลและระบบข้อมูล

รูปแบบการพัฒนากระบวนการจัดทำข้อมูลและระบบข้อมูล ข้อค้นพบ จากการทำงานบ่งชี้ว่า การจัดให้มีระบบสารสนเทศที่ดีในภาพรวมทั่วไปนั้น ต้องเป็นไปตามกระบวนการหรือขั้นตอนที่มีคุณภาพ ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ *1) การรวบรวมข้อมูล* จากแหล่งต่าง ๆ นั้น จะต้องกำหนดรายการข้อมูลที่ต้องการ กำหนดวิธีการจัดเก็บ สร้างหรือจัดหาเครื่องมือในการจัดเก็บให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและแหล่งข้อมูล นอกจากนั้นควรกำหนดเวลาในการจัดเก็บหรือผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บโดยต้องคำนึงถึงข้อมูลที่ตรงกับความต้องการที่กำหนดไว้และมีความเชื่อถือได้ *2) การตรวจสอบข้อมูล* ที่เก็บรวบรวมมาได้ก่อนที่จะนำไปประมวลผล ควรมีการตรวจสอบ ความถูกต้องของข้อมูลก่อน โดยพิจารณาจากความถูกต้อง ความสมบูรณ์และความเป็นปัจจุบันของข้อมูล *3) การประมวลผลข้อมูล* ให้เป็นสารสนเทศให้อยู่ในรูปแบบที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ *4) การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ* ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลหรือจัดทำเป็นสารสนเทศที่มีความหมายชัดเจน มีความกะทัดรัด ตรงกับความต้องการและสะดวกต่อการนำไปใช้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการนำไปใช้และลักษณะของสารสนเทศนั้น ๆ ***5) การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ*** การจัดเก็บส่วนที่เป็นข้อมูลและส่วนที่เป็นสารสนเทศไว้ในสื่อต่าง ๆ อย่างมีระบบ สะดวกต่อการค้นหาเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ อาจจัดเก็บเป็นแฟ้มเอกสารหรือแฟ้มอิเล็กทรอนิกส์ ตามศักยภาพ แต่ต้องคำนึงถึงระบบของการค้นหาให้สะดวกต่อการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน การนำข้อมูลไปประมวลผลใหม่ รวมทั้งการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในงานต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการพัฒนากระบวนการจัดทำข้อมูลและระบบข้อมูลของโครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน ของนักเรียนนั้น สำหรับการดำเนินงานด้านข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 นั้น เดิมได้มีการนำข้อมูลสารสนเทศภายในของกระทรวงศึกษาธิการ อาทิ O-BEC (สารสนเทศทางการศึกษา ณ วันที่ 10 มิถุนายน) SMIS (สารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา) M-OBEC (ประมวลผลและรายงานข้อมูลครุภัณฑ์รายโรงเรียน) P-OBEC (โปรแกรมเพื่อบันทึกประมวลผลและรายงานข้อมูลเกี่ยวกับ

บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา) Student 44 (การบริหารงานวิชาการในด้านงานทะเบียนและวัดผล) เป็นต้น มาใช้เป็นข้อมูลตั้งต้นในการพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพการอ่าน การเขียนของนักเรียน และใช้ในการติดตามการทำงานของครูและสถานศึกษาในสังกัด

ด้วยข้อจำกัดของข้อมูลสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งไม่มีความเป็นปัจจุบันสามารถระบุได้เป็นภาคการศึกษาเท่านั้น ทีมวิจัยจึงได้ดำเนินการการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประเมินด้านการอ่าน เป็นระบบสารสนเทศซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 และผู้เชียวชาญ ได้พัฒนาขึ้นมาในลักษณะ web application ภายใต้ชื่อเว็บไซต์ http://www.dpgrammer.com/school รูปแบบโปรแกรมระบบข้อมูลสารสนเทศสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย มี 2 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 แบบออนไลน์ http://dpgrammer.sukhothai2.go.th/

รูปแบบที่ 2 แบบออฟไลน์ นักวิจัยขยายผลการใช้โปรแกรมและการติดตั้งโปรแกรมให้กับทุกโรงเรียนและแจกแผ่นโปรแกรมให้กับทุกโรงเรียนในจังหวัดสุโขทัย เพื่อติดตั้งลงเครื่องคอมพิวเตอร์

โดยในระบบสารสนเทศดังกล่าว ประกอบไปด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา อาทิ ข้อมูลโรงเรียน ภาคีเครือข่าย ข้อมูลนักเรียน ข้อมูลคำศัพท์ที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุดแบบฝึกเสริมทักษะ รวมถึงการจัดชุดข้อสอบสำหรับใช้ประเมินนักเรียนทุกระดับชั้น แต่ทั้งนี้จากการใช้โปรแกรมพัฒนาการอ่านของนักเรียน พบปัญหาโปรแกรมยังไม่สามารถจำแนกผลการอ่านของเด็กพิเศษได้ อาทิ ออทิสติก สมาธิสั้น หรือกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บางสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลอยู่บนพื้นที่พิเศษมีจำนวนคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน และบางสถานศึกษามีระบบอินเตอร์เน็ตไม่เสถียร ไม่สามารถรองรับโปรแกรมได้ ทีมนักวิจัยและภาคีเครือข่ายจึงหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน โดยพัฒนาและจัดทำโปรแกรมการวิจัย และพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย เป็นระบบออฟไลน์ขึ้นมาอีก 1 ระบบ เพื่อให้ทุกสถานศึกษาสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่เป็นอุปสรรคต่อการกำกับติดตามประเมินผลการอ่านของผู้เรียน และจากการที่ใช้ระบบออฟไลน์ไปได้ระยะหนึ่งนั้นยังไม่พบปัญหาเรื่องการใช้ระบบโปรแกรมในการพัฒนาการอ่านของนักเรียน และมีข้อเสนอแนะจากครูภาคีเครือข่ายว่าควรจะเพิ่มเติมวิธีการสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำ พร้อมทั้งมีเสียงประกอบเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา และถ้าเป็นไปได้ต้องการให้พัฒนาเป็นแอพพลิเคชั่น เพื่อสะดวกต่อการเข้าถึงและการเรียนรู้ของครู นักเรียนและผู้ปกครอง

ซึ่งการใช้เครื่องมือ web application บัญชีคำศัพท์พื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนของครู มีส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวม ดังนี้

ผลที่เกิดกับผู้บริหาร

1. ผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัด ใช้สำหรับบริหารบนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นจริง นำข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่มาจัดทำแผนพัฒนาการอ่านของจังหวัดในปีต่อไป เพื่อนำมาพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนในจังหวัดได้อย่างต่อเนื่อง

2. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ใช้สำหรับบริหารบนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นจริง นำข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่มาจัดทำแผนพัฒนาการอ่านของเขตพื้นที่การศึกษาในปีต่อไป เพื่อนำมาพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ของเขตพื้นที่การศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง

3. ผู้บริหารสถานศึกษา ใช้สำหรับบริหารบนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นจริง นำข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่มาจัดทำแผนพัฒนาการอ่านของสถานศึกษาในปีต่อไป เพื่อนำมาพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนในสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง

ผลที่เกิดกับครู

1. ครูผู้สอนสามารถนำโปรแกรมระบบข้อมูลสารสนเทศสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ทั้ง 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 แบบออนไลน์ http://dpgrammer.sukhothai2.go.th/ และรูปแบบที่ 2 แบบออฟไลน์ มาจัดการเรียนการสอนได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ครูผู้สอน นำข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่มาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในปีการศึกษาต่อไป เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ครูผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนนำโปรแกรมระบบข้อมูลสารสนเทศสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ทั้ง 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 แบบออนไลน์ http://dpgrammer.sukhothai2.go.th/ และรูปแบบที่ 2 แบบออฟไลน์ ไปเรียนรู้ร่วมกับผู้ปกครองที่บ้านอย่างต่อเนื่อง

ผลที่เกิดกับนักเรียน

1. นักเรียนใช้โปรแกรมระบบข้อมูลสารสนเทศสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ทั้ง 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 แบบออนไลน์ http://dpgrammer.sukhothai2.go.th/ และรูปแบบที่ 2 แบบออฟไลน์ ในการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

2. นักเรียนมีพัฒนาการด้านสมรรถนะการอ่าน การเขียน สูงขึ้น และรักการอ่านมากขึ้น เพราะโปรแกรมระบบข้อมูลสารสนเทศสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัยสามารถเปิดใน SMART PHONE , TABLET ได้ สะดวกต่อการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ตลอดเวลา

3. นักเรียนและผู้ปกครอง สามารถใช้โปรแกรมระบบข้อมูลสารสนเทศสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย เสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน การเขียน และเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน ใช้เวลาว่างในการอยู่ด้วยกันมากขึ้น

3. บทเรียนการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

บทเรียนการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนงาน ในโครงการการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย มีข้อค้นพบว่า ได้เริ่มต้นการดำเนินงานจากการขับเคลื่อนการทำงานในระดับนโยบาย โดยได้เชิญภาคีเครือข่ายเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดการทำงานซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดโจทย์การทำงานร่วมกันคือ การผลักดันให้บุคลากรของภาคีเครือข่ายเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ เพื่อร่วมกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการอ่าน ของจังหวัดสุโขทัย และมีบทบาทสำคัญในการร่วม โดยเริ่มต้นจากการ ออกคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดขึ้น ซึ่งมีภาคีเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประกอบด้วย 1) ผู้บริหารระดับนโยบาย : ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) ผู้บริหารของภาคีเครือข่าย ประกอบ ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 และเขต 2 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนายการกองการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ผู้แทนหน่วยงานด้านการศึกษาในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการ กศน. เป็นต้นผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะเป็นผู้นำเชิงความคิด และผู้นำเชิงอำนาจ อาทิ ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัด โดยมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ กรอบการทำงาน และจัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาคี ซึ่งเป็นแนวทางให้ผู้บริหารของภาคีเครือข่ายนำไปดำเนินการขับเคลื่อนในพื้นที่ และตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตน

ขณะเดียวกันการทำงานของกลไกภาคีเครือข่ายเองได้นำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของจังหวัด โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเน้นไปที่ประเด็นการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ โดยได้กำหนด พันธะสัญญา "ลูกพ่อขุนรามลายมืองาม จบ ป.3 ต้องอ่านออก เขียนได้ทุกคน" และได้จัดทำแผนการพัฒนาการอ่าน โดยแผนพัฒนาการอ่านดังกล่าว ช่วยให้สถานศึกษาสามารถศึกษาสภาพข้อมูลความเป็นจริงภายในผ่านกระบวนการ SWOT โดยการจัดทำแผนพัฒนาการอ่านนี้มีขั้นตอนการทำงานโดยเริ่มต้นจากระดับปฏิบัติไปสู่การขับเคลื่อนของระดับนโยบายดังนี้ ***1) ระดับโรงเรียน*** : ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่าน โดยผู้บริหารสถานศึกษาทำการรวบรวมและจัดทำเป็นแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษาเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ***2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*** : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำการรวบรวมข้อมูลแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อนำเสนอคณะกรรมการระดับจังหวัด รวมทั้งแผนการ

นิเทศติดตามการทำงานของสถานศึกษา ***3) คณะทำงานระดับปฏิบัติ*** : นำแผนฯระดับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานภาคีมารวบรวมจัดทำร่างแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัดเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด ***4) คณะกรรมการระดับจังหวัด*** : พิจารณาร่างแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัด เพื่อให้ข้อคิดเห็นและให้แนวทางในการปรับแก้ไขแผนพัฒนาการอ่านก่อนให้ความเห็นชอบ ***5) ผู้ว่าราชการจังหวัด*** : ให้ความเห็นชอบต่อแผนพัฒนาการอ่านระดับจังหวัด และลงนามเพื่อนำบรรจุเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดของ กศจ. เพื่อขับเคลื่อนเชิงรูปธรรม ***6) ศึกษานิเทศก์ในแต่ละเขตพื้นที่*** : นิเทศติดตามการทำงานตามแผนพัฒนาการอ่านระดับสถานศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งให้การหนุนเสริมความรู้ทางด้านวิชาการและนวัตกรรมที่จำเป็นกับครูและผู้บริหารสถานศึกษา และรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเสนอคณะกรรมการระดับจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อเสนอ กศจ.ต่อไป

แนวโน้มปัญหา อุปสรรค

ความต่อเนื่องของการทำงานเชิงพื้นที่ เพราะคณะกรรมการที่อำนวยการตามแผนการขับเคลื่อนเชิงพื้นที่ มีองค์ประกอบที่มาของคณะกรรมการที่ต่างจาก กศจ. ที่เกิดขึ้นตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อที่ 6 ซึ่งมีสาระสำคัญว่า ในแต่ละจังหวัด ให้มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “กศจ.” ประกอบด้วย

1) ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

2) ศึกษาธิการภาคในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เป็นรองประธานกรรมการ

3) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนและผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกรรมการ

4) ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด ประธานหอการค้าจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และวัฒนธรรมจังหวัดเป็นกรรมการ

5) ผู้แทนภาคประชาชนในท้องถิ่นซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค จำนวนสองคนเป็นกรรมการ

6) ผู้แทนข้าราชการครูในท้องถิ่นซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค จำนวนสองคนเป็นกรรมการ

7) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ด้านบริหารงานบุคคล หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค จำนวนไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ

8) ศึกษาธิการจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

ปัจจัยความสำเร็จ

การวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับนักเรียนที่จะสำเร็จได้นั้น มีปัจจัยความสำเร็จ ดังนี้

1. จังหวัดสุโขทัย ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและศึกษาธิการจังหวัด และองค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่ โดยกำหนดนโยบาย จุดเน้นหรือเป้าหมายร่วมกับภาคีเครือข่ายที่ชัดเจน จัดสรรงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ มีทีมภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนการดำเนินงานของจังหวัดที่เข้มแข็ง มีการนิเทศติดตาม ประเมินผลการขับเคลื่อนการดำเนินการของกลไกภาคีเครือข่ายสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และรวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและศึกษาธิการจังหวัดและองค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ต้องมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำด้านวิชาการและด้านมนุษยสัมพันธ์สูง มีความเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการ สามารถเชื่อมโยงการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. หน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ผู้บริหารการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่ โดยกำหนดนโยบาย จุดเน้นหรือเป้าหมายร่วมกับภาคีเครือข่ายที่ชัดเจน จัดสรรงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ มีทีมภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดที่เข้มแข็ง มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการขับเคลื่อนการดำเนินการของกลไกภาคีเครือข่ายสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และรวมถึงผู้บริหารการศึกษาของหน่วยงานจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัด ต้องมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำด้านวิชาการและด้านมนุษยสัมพันธ์สูง มีความเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการ สามารถเชื่อมโยงการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันในระดับหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัด

3. เครือข่ายสถานศึกษา ประธานเครือข่ายสถานศึกษา และคณะกรรมการเครือข่าย สถานศึกษา ต้องมีความรู้ความเข้าใจนโยบาย จุดเน้นและแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา และสามารถนำนโยบายมาแปลงสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง และต้องให้ความสำคัญของระบบการทำงานในลักษณะเครือข่ายสถานศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาของเครือข่ายสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และรวมถึง

ประธานเครือข่ายสถานศึกษา ต้องมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำด้านวิชาการและด้านมนุษยสัมพันธ์สูง มีความเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการ และสามารถเชื่อมโยงการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันในระดับเครือข่ายสถานศึกษา

4. สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนภาษาไทยในสถานศึกษา ต้องมีความรู้ความเข้าใจนโยบาย จุดเน้นและแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา และสามารถนำนโยบายมาแปลงสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง และต้องให้ความสำคัญของระบบการทำงานในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และรวมถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำด้านวิชาการและด้านมนุษยสัมพันธ์สูง มีความเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการ และสามารถเชื่อมโยงการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันในระดับสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการทบทวนการทำงาน การวางแผนการทำงาน ในระยะยาวโดยเฉพาะการทำงานในการบูรณาการเชื่อมโยงกลไกการทำงาน กับ กศจ. ให้มีการต่อยอดพัฒนาเครือข่ายการทำงานต่าง ๆ

2. หน่วยงานระดับนโยบาย ควรมีการกำหนดนโยบายเพื่อให้เกิดการสร้างเครือข่าย เพื่อให้มีเครือข่ายความร่วมมือของกลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กรต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เป็นการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการ

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรนำรูปแบบการจัดการเชิงพื้นที่ที่มีเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษา ไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในการบริหารงานคุณภาพการจัดการศึกษา และพิจารณาจัดสรรงบประมาณ

4. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่มุ่งเน้นเฉพาะให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้ ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาในแต่ละองค์ประกอบหลักของการอ่าน ที่ลุ่มลึกขึ้น

5. ควรนำผลการวิจัยเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนานักเรียนทุกระดับชั้นให้มีสมรรถนะการอ่านถึงระดับการวิพากษ์สารที่อ่าน แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมพัฒนาครูเพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนของนักเรียน

6. จังหวัดสุโขทัยมีฐานของกลไกภาคีเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งพร้อมที่จะร่วมเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จึงควรพัฒนางานวิจัยเชิงพื้นที่ในจังหวัดสุโขทัยเพื่อต่อยอดการอ่านออก เขียนได้ ไปสู่ทักษะการอ่านเพื่อคิดวิเคราะห์ และควรขยายภาคีเครือข่ายทั้งในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและการศึกษานอกระบบ เพื่อเชื่อมโยงไปสู่ทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 จะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้ 3R x 7C คือ

Reading (อ่านออก), (W)Riting (เขียนได้), (A) Rithemetics (คิดเลขเป็น) 7C ได้แก่ Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม) Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ) Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ) Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพและทักษะ การเรียนรู้)

7. ควรต่อยอดพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนให้มีรูปแบบการอ่านที่มีความหลากหลาย เช่น อ่านแบบแจกลูกสะกดคำ อ่านแบบคิดวิเคราะห์ ฯลฯ และควรพัฒนาโปรแกรมให้สามารถจำแนกประเภทของนักเรียนขั้นพื้นฐานได้ เช่น นักเรียนออกกลางคัน นักเรียนยากจน นักเรียนที่มีความเสี่ยง นักเรียนที่ครอบครัวแตกแยก นักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ ฯลฯ

8. หน่วยงานระดับกระทรวงควรให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์การย้ายของผู้บริหารการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีข้อยกเว้นไม่ควรยึดติดกับหลักเกณฑ์มากเกินไป เพราะผู้บริหารการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ ควรให้คนที่มีความมุ่งมั่นและเต็มใจที่จะอยู่เพื่อพัฒนาพื้นที่อย่างจริงจังและสามารถพัฒนาหน่วยงานจนเป็นต้นแบบให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ได้ ได้อยู่บริหารหน่วยงานต่อไปโดยไม่จำกัดระยะเวลา เพราะการย้ายผู้บริหารบ่อยเกินไปอาจส่งผลทำให้การพัฒนาพื้นที่ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน การเขียน ของนักเรียนระดับประถมศึกษา เกิดความไม่ต่อเนื่อง ซึ่งจะพบปัญหานักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ อย่างไม่รู้จบสิ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. 2545 *คู่มือการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2545.การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา ,กรุงเทพฯ : เอเชียเพลส.

จุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์. 2559, โครงการพัฒนากลไกการเชื่อมต่อข้อมูลและการทำงานเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว. รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ ภายใต้การสนับสนุนของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

ธีรเดช ฉายอรุณ. 2548. "พื้นที่ปฏิบัติการเชิงรูปธรรมในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน". ในเอกสารการถอดบทเรียนหมายเลข 3. โครงการพัฒนาเครือข่ายภาคประชาสังคมในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเพื่อสุขภาวะของบุคคลและชุมชน. กรุงเทพ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

บรรจง จันทร์พันธ์. การสร้างแบบฝึกการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาตรมหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547

บรรจง จันทร์พันธ์. 2447.การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก

ประเวศ วะสี. 2541. ประชาสังคมตำบล ยุทธศาสตร์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศีลธรรมและสุขภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : เอดิสัน เพรสโปรดักส์

พิสิฐ เทพไกรวัล,2554. การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก.วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

มิตรถาวร คำภูษา. 2545. การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง การอ่านและสะกดคำคำยากของหนังสือเรียนภาษาไทยเล่ม 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ,2545. ถ่ายเอกสาร.

รัตนา ดวงแก้ว. 2008. คู่มือการถอดบทเรียนโครงการพัฒนาชุมชน (Online). Retrieved September 1st, 2008, from http://www.banprak-nfe.com/webboard/index.php?.

วรรณี โสมประยูร. 2544. การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช.

ศุภวัลย์ พลายน้อย และเนาวรัตน์ พลายน้อย. 2552. รายงานการวิจัย การถอดบทเรียน *และสังเคราะห์องค์ความรู้ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การเข้าถึง และการให้บริการทางข้อมูลข่าวสารการให้คำปรึกษา และบริการด้านอนามัยการเจริญพันธุ์*, สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย.

สีลาภรณ์ บัวสาย. 2558. ABC to ABB งานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่สู่การปฏิรูปงบประมาณของประเทศ: ในจันทร์จรัส เรี่ยวเดชะ. วารสารประชาคมวิจัย ปีที่ 21 ฉบับที่ 123 (กันยายน-ตุลาคม 2558).

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) หลักวิธีสอนอ่านภาษาไทย พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช

อารีย์ มนทิราลัย (2545) วิธีสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช

ออนไลน์, 2555. งานส่งเสริมเครือข่าย, องค์ประกอบของเครือข่าย, การพัฒนาเครือข่ายสู่ความยั่งยืน. กองส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชนผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์ http://oppn.opp.go.th/research01.php.

Croewther, J. (1996). Oxford Advanced Learner' Dictionary. (5th ed). NY: Oxford University.

Kolb, D.A. (1984). Experiential Learning: Experiences as the Source of Learning and Development. New Jersey: Practice Hall, Inc.

Lucas, J. R. (1998). *Balance of Power*. NY: AMACOM.

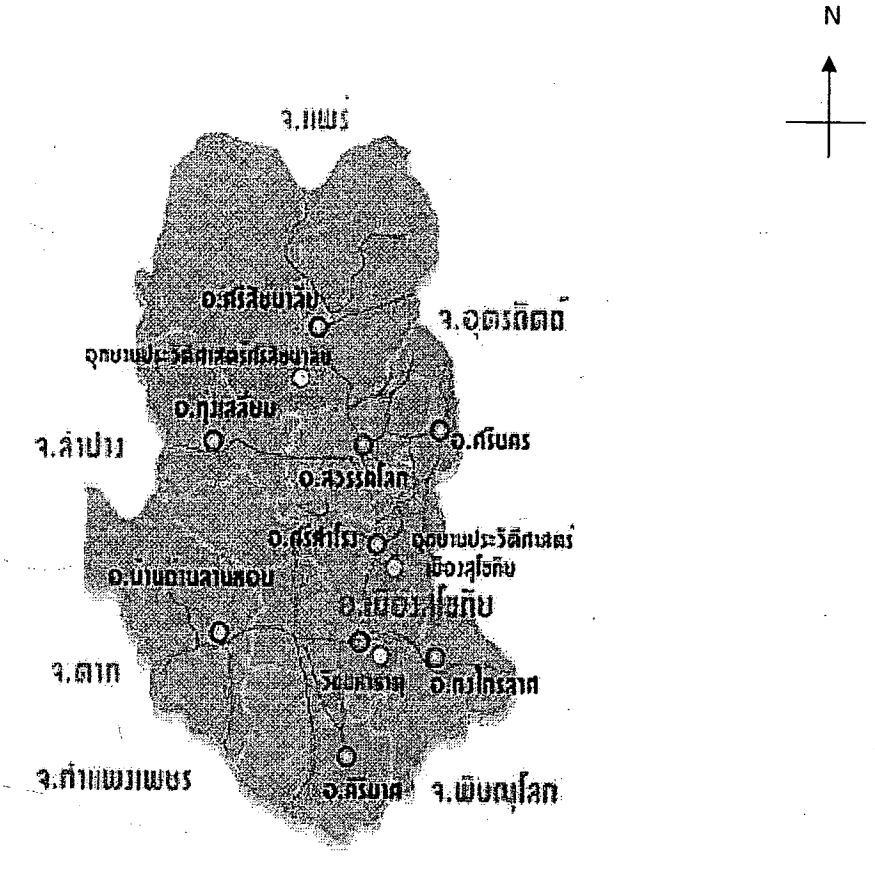
Martin, E. (1999). *Changing academic work: developing the learning university*. Buckingham: The society for research into Higher Education & Open University

Robbins, H. & Finley, M. (1998). *Why Team Don't Work*. (2nded). London: Orient Business.

1. บัญชีรายชื่อกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมประชุม
การประชุมสร้างความเข้าใจ โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการ เชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย
วันที่ 24 กันยายน 2557

1.	ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย	นายจักริน เปลี่ยนวงศ์
2.	รองผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย	นายรัชกฤช สถิรานนท์
3.	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย	ดร.พรรณสิริ กุลนาถศิริ
4.	ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดสุโขทัย	รศ.ดร.มังกร ทองสุขดี
5.	ผู้อำนวยการ สพป.สุโขทัย เขต 1	ดร.สุทิศ ทองสนิทกาญจน์
6.	ผู้อำนวยการ สพป.สุโขทัย เขต 2	นายมานพ ษมาวิมล
7.	รอง ผอ.สพป.สุโขทัย เขต 1	นายปิลันธ์ อุดมวงษ์
8.	รอง ผอ.สพป.สุโขทัย เขต 2	นายวรพจน์ สุพรรณ
9.	รอง ผอ.สพป.สุโขทัย เขต 2	นายวิรัช พัฒนพิเชียร
10.	รอง ผอ.สพป.สุโขทัย เขต 2	นายเปรม คำวัฒนา
11.	ผอ.กลุ่มนิเทศ สพป.สุโขทัย เขต 1	นายณรงค์ ม่วงเย็น
12.	ผอ.กลุ่มนิเทศ สพป.สุโขทัย เขต 2	นายเยาว์ ด่วนเดิน
13.	ศึกษานิเทศก์ สพป.สุโขทัย เขต 1	นายพัลลภ พุฒตาล
14.	ศึกษานิเทศก์ สพป.สุโขทัย เขต 2	ดร.ศุกลรัตน์ มิ่งสมร
15.	ปราชญ์จังหวัดสุโขทัย	นายธนศักดิ์ มากมิ่ง
16.	ที่ปรึกษา สก.สค.	ดร.ถวิล น้อยเขียว
17.	นายกเทศมนตรีเมืองสวรรคโลก	นายสมชาติ ลิมปะพันธ์
18.	ผู้อำนวยการ รร.เทศบาลสวรรคโลกประชาสรรค์	นายทองพูล รู้สมัย
19.	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการพิเศษ	นางสาวคนึง เลื่อนชิด
20.	ประธานคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดสุโขทัย	นายภคบูลย์พัฒนเจริญ
21.	ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดไทยชุมพล	นายปรีชา แก้วกอ
22.	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลศรีสำโรง	นายจำรัส หาญกล้า
23.	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลศรีนคร	นายสาธิต มากมี
24.	รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลศรีสำโรง	นางสาวศิริวรรณ ขวัญมุข
25.	ดร.จุฬาภรณ์ มาเสถียรวงศ์	ผู้อำนวยการสถาบันรามจิตติ
26.	ดร.นันธิดา จันทรางศุ	นักวิชาการ สถาบันรามจิตติ
27.	นางสาวกมลทิพย์ นิ่มคทาวุธ	เจ้าหน้าที่ประสานงาน สถาบันรามจิตติ
28.	นายเกินศักดิ์ ศรีสวย	เจ้าหน้าที่ประสานงาน เครือข่ายวิจัย สกว.

2. แผนที่ภาพรวมของจังหวัดสุโขทัย มีเขตการปกครองแบ่งออกเป็น 9 อำเภอ

จำนวนโรงเรียนสังกัด สพฐ. ที่กระจายตัวอยู่ในแต่ละอำเภอของจังหวัดสุโขทัย มีดังนี้

1.	อำเภอเมืองสุโขทัย	จำนวน	37 โรงเรียน
2.	อำเภอบ้านด่านลานหอย	จำนวน	23 โรงเรียน
3.	อำเภอคีรีมาศ	จำนวน	34 โรงเรียน
4.	อำเภอกงไกรลาศ	จำนวน	41 โรงเรียน
5.	อำเภอศรีสัชนาลัย	จำนวน	63 โรงเรียน
6.	อำเภอศรีสำโรง	จำนวน	39 โรงเรียน
7.	อำเภอสวรรคโลก	จำนวน	36 โรงเรียน
8.	อำเภอศรีนคร	จำนวน	14 โรงเรียน
9.	อำเภอทุ่งเสลี่ยม	จำนวน	25 โรงเรียน

รวมทั้งสิ้นจำนวน 312 โรงเรียน

3. บัญชีรายชื่อโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1
จำนวน 135 โรงเรียน

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	ผู้บริหาร	เบอร์โทรศัพท์
1	บ้านปากแคว	เมืองสุโขทัย	นายสุชาติ หล่ำพรม	081-0373909
2	บ้านบางคลอง(สามัคคีประชาคาร)	เมืองสุโขทัย	นายวีรพันธ์ สุนันทวนิช	086-6808871
3	บ้านบางคลอง(ราษฎร์อุทิศ)	เมืองสุโขทัย	นายชนนันท์ ขันธ์ทอง	083-9628587
4	อนุบาลสุโขทัย	เมืองสุโขทัย	นายภานุวัชรอินทรโชติ	081-7077782
5	ศรีมหาโพธิ์(ประชาสรรค์)	เมืองสุโขทัย	นายสุชิน เยโท้	081-8877225
6	วัดวังแดง	เมืองสุโขทัย	นายสุพจน์ กล้าวาจา	081-8863979
7	วัดคุ้งยางใหญ่	เมืองสุโขทัย	นายสมพงษ์ไหลเจริญ	087-3157402
8	บ้านคลองปลายนา	เมืองสุโขทัย	น.ส.สมศรี แป้นดี	081-7407209
9	บ้านเหมืองตามุก	เมืองสุโขทัย	นายสมบูรณ์ เทพคำ	088-4234815
10	วัดฤทธิ์(คำหมื่นปทุมานุสสรณ์)	เมืองสุโขทัย	นายสมชาย ป้อมแก้ว	086-2029619
11	บ้านสวนเหนือ(ประชาบำรุง 303)	เมืองสุโขทัย	นายทองอินทร์ เมฆเลื่อม	084-6202480
12	วัดจันทร์(ลอมราษฎร์บำรุง)	เมืองสุโขทัย	นายปัญญา นิใจ	081-9721932
13	วัดยางเอน	เมืองสุโขทัย	นายวิชิต ศรีสมุทร	089-5651328
14	วัดตาลเตี้ย	เมืองสุโขทัย	นายรุ่งโรจน์ หอมชื่น	081-9713965
15	บ้านยางซ้าย(พรหมมาประชาสรรค์)	เมืองสุโขทัย	นายรักษ์ เกิดเกตุ	087-4842163
16	วัดปากพระ	เมืองสุโขทัย	นายวินัย กันอ่วม	081-0434885
17	วัดลัดทรายมูล	เมืองสุโขทัย	นายสมบัติ พุฒทอง	081-6049613
18	บ้านวังขวาก	เมืองสุโขทัย	นายมานพ เจริญโห้	081-7865487
19	บ้านหนองพยอม	เมืองสุโขทัย	นายพิษณุศิริคชพันธุ์	084-8860245
20	บ้านจอมสังข์	เมืองสุโขทัย	นายมนตรี จันทขาว	089-9609424
21	บ้านสนามบิน(ประชาศึกษา)	เมืองสุโขทัย	นายนุสนธิ์ สวนใต้	084-6455751
22	บ้านกล้วย	เมืองสุโขทัย	นายวีรศักดิ์ ทองธรรม	081-3796311
23	บ้านขวาง(น้อมประชานุกูล)	เมืองสุโขทัย	นายสุรพงษ์ ส้มมี	081-8866637
24	บ้านเพชรไฝ	เมืองสุโขทัย	นายนเรศ ขำมั่น	081-3791308
25	วัดคูหาสุวรรณ (วันครู2504)	เมืองสุโขทัย	นายอัมพร ฉันทรัตน์	089-5638836
26	บ้านเมืองเก่า "ศรีอินทราทิตย์ "	เมืองสุโขทัย	นายสุทธิชัย เข็มคง	081-9711664
27	วัดเชตุพน	เมืองสุโขทัย	นายสมพงษ์ ทองพงษ์เนียม	085-6519692
28	บ้านมนต์คีรี	เมืองสุโขทัย	นายบรรจง สันคามิน	089-6384535
29	บ้านปากคลอง	เมืองสุโขทัย	นายสุภกฤต แดงตุ้มรุ่งโรจน์	084-4931342

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	ผู้บริหาร	เบอร์โทรศัพท์
30	บ้านวังตะคร้อ(ธนาคารกรุงเทพฯ 5)	เมืองสุโขทัย	นายบุญเชิด ทับศูนย์	086-2130491
31	บ้านวังวน	เมืองสุโขทัย	นายสมโภชน์ ซับซ้อน	081-6757248
32	อนุบาลเมืองสุโขทัย	เมืองสุโขทัย	นายสมชาย พรถึง	081-9722720
33	บ้านวังทองแดง	เมืองสุโขทัย	นายถวิล คล่ำดิษฐ์	081-8868075
34	บ้านสำนัก	เมืองสุโขทัย		
35	บ้านไสยาศน์(ราษฎร์บูรณะ)	เมืองสุโขทัย	นายประเสริฐ เดาวเรส	081-8868075
36	วัดหนองตาโชติ	เมืองสุโขทัย	นายอดิศักดิ์ มาน้อย	086-2111125
37	บ้านราวรังงาม	เมืองสุโขทัย	นายไพรัช เดชะศิริ	088-2731661
38	บ้านกง(ราษฎร์อุทิศ)	กงไกรลาศ	นายสมเดช แสงเมือง	081-4753075
39	วัดสงฆาราม	กงไกรลาศ	นายประทีป เบ็ญจกุล	086-9267213
40	บ้านหนองหญ้าปล้อง	กงไกรลาศ	นายสมศักดิ์ คงอิ่ม	084-0493376
41	บ้านหนองสามพญา	กงไกรลาศ	นางชลิศา โรจน์วัฒนสกุล	094-7484260
42	บ้านประดู่เฒ่า	กงไกรลาศ	นายพรชัย ใบไม้	089-6406609
43	อนุบาลกงไกรลาศ	กงไกรลาศ	นายธิติภูมิ แก้วเนย	081-3799775
44	วัดปรักรัก	กงไกรลาศ	นายมนตรี อินทรพุก	086-4400116
45	วัดกกแรต	กงไกรลาศ	นายวัลลภ เพ็งม่วง	089-4613748
46	บ้านคลองตะเข้	กงไกรลาศ	นายถาวร โปร่งเจริญ	084-8116943
47	วัดคุ้งยาง	กงไกรลาศ	นายพิมพ์ ทวีนาท	086-5030842
48	บ้านโป่งแค	กงไกรลาศ	นางพูนทรัพย์ โยธา	081-0465100
49	วัดโบสถ์	กงไกรลาศ	นายทองใบ สุกมาก	081-8868075
50	บ้านใหม่สุขเกษม	กงไกรลาศ	นายพิเชษฐ์ หมอนทอง	087-0596355
51	บ้านใหม่โพธิ์ทอง	กงไกรลาศ	นายวีรวัฒน์ ต้นประสงค์	086-5898349
52	บ้านข่อยสองนาง	กงไกรลาศ	นายอนันต์ ประพรม	089-4615569
53	บ้านหนองมะเกลือ	กงไกรลาศ	นายประนอม อินทโชติ	085-8572068
54	วัดเสาหิน	กงไกรลาศ	นายอลงกรณ์ หงษ์ผ้วย	089-4619485
55	บ้านวังขวัญ	กงไกรลาศ	นายจำลอง แก้วปัญหา	081-6041027
56	บ้านหนองบัว	กงไกรลาศ	นายณรงค์ ภาคภูมิ	082-7745658
57	บ้านหนองเสาเถียร	กงไกรลาศ		
58	บ้านหนองกระทุ่ม	กงไกรลาศ	นายณัฏฐพณ พรมพุก	082-4000213
59	บ้านดงเดือย	กงไกรลาศ	นายทองหล่อ คล้ายแท้	081-8877483
60	บ้านโพธิ์หอม	กงไกรลาศ	นายกฤษณะ วุ่นอ่อน	086-4494869

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	ผู้บริหาร	เบอร์โทรศัพท์
61	วัดดงยาง	กงไกรลาศ	นายวิลาศ ส่งให้	083-2157770
62	บ้านยางแดน	กงไกรลาศ	น.ส.จินตนา ทองแจ่ม	086-9314952
63	บ้านดอนสำโรง	กงไกรลาศ	นายประกิจ สีนวล	089-5629717
64	วัดดอนสักมิตรภาพที่ 231	กงไกรลาศ	นายนิคม มั่นถึง	089-8578989
65	วัดทุ่ง	กงไกรลาศ	นายประจักษ์ สระชุ่ม	081-6058266
66	วัดใหม่ไทยบำรุง	กงไกรลาศ	นายสมยศ ชมภูพู่	084-6222620
67	วัดศรีเมือง	กงไกรลาศ		
68	บ้านป่าสัก	กงไกรลาศ	นายสมคิด พรหมฉิม	081-7270297
69	บ้านป่ามะม่วง	กงไกรลาศ	นางปัญจพร แสงเมือง	090-0575688
70	วัดเต่าทอง	กงไกรลาศ	นายฉลอม ชูยิ้ม	081-7077554
71	บ้านหนองตูม	กงไกรลาศ	นายสิริเวศน์ เกตุทอง	081-3799456
72	บ้านเกาะนอก(ประชานุเคราะห์)	กงไกรลาศ	น.ส.สมปอง ช่วยพรม	086-4494847
73	บ้านหนองบัว(จิตพินิจประชาสรรค์)	กงไกรลาศ	นายวินัย เรือนก้อน	087-7316759
74	วัดท่าฉนวน	กงไกรลาศ	นายอนุวัฒน์ สุวรรณมาตย์	081-8872234
75	วัดหางตลาด	กงไกรลาศ	นายสุระพล เจ็กอยู่	086-4481592
76	บ้านน้ำเรื่อง	กงไกรลาศ	นายบุญยัง เอี่ยมชิ้ว	081-7867021
77	บ้านปากคลองเรือ(โพธิ์โตนด)	คีรีมาศ	นายสังวาล ยืนยงค์	085-0511633
78	บ้านยางแหลม	คีรีมาศ	นายประทม ปานนา	081-5333433
79	บ้านเนินประดู่	คีรีมาศ	นายปราโมทย์ อยู่อ้น	081-0437566
80	วัดหนองกก	คีรีมาศ	นายดำรง คงรอด	081-9716049
81	ศรีคีรีมาศวิทยา	คีรีมาศ	นายประทุม เกตุกิตติกุล	086-9330030
82	อนุบาลคีรีมาศ(วัดบึง)	คีรีมาศ	นายสังวาลย์ ทองงาม	081-2819499
83	บ้านนาเชิงคีรี	คีรีมาศ	นางอุไรวรรณ โพธิ์นาค	081-8877301
84	บ้านขุนนาวัง	คีรีมาศ	นายชูชาติ ขาวป้อม	081-7278736
85	บ้านโว้งบ่อ	คีรีมาศ	นายสุทัศน์ หลินเจริญ	084-9890796
86	บ้านนาโพธิ์	คีรีมาศ	นายกิตติวัชร์ จันทร์แช่ม	084-3823063
87	บ้านน้ำลาด	คีรีมาศ	นายประยูร ชารินทร์	087-8627022
88	บ้านหนองกระดิ่ง	คีรีมาศ	นายมานะ มนตรีวิวัฒน์	086-4468897
89	บ้านลำคลองยาง	คีรีมาศ	นายประสิทธิ์ พันธุ์วโรบล	085-0511633
90	บ้านเนินพยอม	คีรีมาศ	นายพิษณุวัฒน์ มั่นหมาย	081-3499254
91	บ้านวังกร่าง	คีรีมาศ	นางกมลวรรณ ตั้งสุขสันต์	086-9314089

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	ผู้บริหาร	เบอร์โทรศัพท์
92	บ้านยางเมือง	คีรีมาศ	นางเยาวรัตน์ ขาวทุ่ง	081-5345695
93	บ้านคลองน้ำเย็น	คีรีมาศ	นายสมพงษ์ ขันอินทร์	081-9717840
94	วัดมุจลินทาราม	คีรีมาศ	นายจำนงค์ บุญมาก	086-9319329
95	สามัคคีวิทยา(สหกรณ์อุปถัมภ์)	คีรีมาศ	นายภูษิต ภูสีโสม	081-5328819
96	บ้านบึงหญ้า	คีรีมาศ	นายสิทธิพร พัดกลม	087-8491319
97	บ้านหนองยาง	คีรีมาศ		
98	หนองบัวเขาดิน	คีรีมาศ		
99	บ้านใหม่เจริญผล	คีรีมาศ	นายสมบูรณ์ วันดี	081-6041797
100	บ้านหนองตลับ	คีรีมาศ	นายอานนท์ อุ่นนังกาศ	080-5148097
101	บ้านเขาทองผางับ	คีรีมาศ	นายกฤษดา แจ่มทุ่ง	089-6431534
102	บ้านน้ำพุ	คีรีมาศ	นายอดิศักดิ์ เคลือขอน	089-2724198
103	บ้านลานเอื้อง	คีรีมาศ	นายอาทร เคหาสัย	081-3807142
104	มหาตมาคานธีอนุสรณ์(น้ำตกสายรุ้ง)	คีรีมาศ		
105	บ้านเนินยาง	คีรีมาศ	น.ส.ปรีเปรม เค้าอ้น	082-4099486
106	บ้านนากาหลง	คีรีมาศ	นายรักเร่ แจงป้อม	086-2003355
107	บ้านป้อมประชานุกูล	คีรีมาศ	นายบรรเทิงแจ่มทุ่ง	087-7303090
108	บ้านนาไผ่ล้อม	คีรีมาศ		
109	บ้านนาสระลอย	คีรีมาศ	นายเกษม อบเชย	087-8383466
110	บ้านสามพวง(สามัคคีพิทยา)	คีรีมาศ	นายภักดี จันทรปิติกุล	086-4481604
111	บ้านตะเข้ขานสามัคคีวิทยา	คีรีมาศ	นายสวิง ขาวทุ่ง	089-7026172
112	อนุบาลบ้านด่านลานหอย	บ้านด่านลานหอย	นายเฉลิมพล ติดพรม	081-7863762
113	เชิงคีรี(สุวิชานวรวุฒิ)	บ้านด่านลานหอย	นายอนุสิทธิ์ โตมั่น	081-0418156
114	บ้านหนองเฒ่า	บ้านด่านลานหอย	นายสุรสิทธิ์ ใจแสน	086-2040073
115	บ้านวังโดนเปือย	บ้านด่านลานหอย	นายสุวิทย์ รักวุ่น	087-7395008
116	บ้านวังไทร	บ้านด่านลานหอย	นายวีระวัฒน์ อัยยะรัชโยธิน	089-9870881
117	บ้านปากคลองร่วม	บ้านด่านลานหอย	นายสมพร บนขุนทด	084-6235810
118	บ้านด่าน	บ้านด่านลานหอย	นายนันทศักดิ์ อินทแสง	081-9710642
119	บ้านวังแดด	บ้านด่านลานหอย	นายจำลอง เวทยพงษ์	085-7260500
120	บ้านลานทอง	บ้านด่านลานหอย		
121	บ้านหนองจิ่ง	บ้านด่านลานหอย	นายวีระพันธ์ พรมมี	081-3957432
122	บ้านวังน้ำขาว	บ้านด่านลานหอย	นายวันชัย แก้วเกิด	087-8420234

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	ผู้บริหาร	เบอร์โทรศัพท์
123	บ้านห้วยไคร้	บ้านด่านลานหอย	นายทองแดง ศรีคำแหง	089-9579563
124	บ้านวังตะคร้อ	บ้านด่านลานหอย	นายสมจิต บุญซุ่ม	087-7293272
125	บ้านหนองจิกตีนเนิน	บ้านด่านลานหอย	นายนิกร จันทร์อินทร์	081-0422483
126	บ้านหนองไม้กอง	บ้านด่านลานหอย	นายธัชพล โพธิทา	087-1941909
127	บ้านหนองตม	บ้านด่านลานหอย	นายจเร ศรีศุภารักษ์	089-9584179
128	หนองหญ้าปล้อง (กม.78)	บ้านด่านลานหอย	นายจักรกฤษณ์ ใจทิม	090-0615123
129	บ้านวังลึก	บ้านด่านลานหอย	นายจอย น้อยผล	081-8874816
130	บ้านหนองสองตอน	บ้านด่านลานหอย	นายปฐวี พิพัฒน์พงศ์ภวิน	081-8889833
131	บ้านตลิ่งชัน	บ้านด่านลานหอย	นายโสรส รอดประดิษฐ์	081-7071389
132	บ้านวังหาด	บ้านด่านลานหอย	นายวุฒิชาติ จันทรดิษฐ์	088-7101948
133	บ้านคลองไผ่งาม	บ้านด่านลานหอย	นายสุรศักดิ์ พิมพ์ศรี	083-3277436
134	บ้านวังหิน	บ้านด่านลานหอย	นายบุญชู คำรักษ์	081-0468135
135	บ้านลานกระบือ	บ้านด่านลานหอย	นายสนิท รักถึง	089-9011044

4. เครือข่ายโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

กลุ่มเครือข่ายโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ประธานเครือข่าย	โรงเรียนที่ตั้งกลุ่ม
อำเภอเมือง			
1.ลุ่มน้ำยม	14	นายสมบัติ พุฒทอง	อนุบาลสุโขทัย
2.บ้านสวนศรีธานี	11	นายสุชิน เยโท้	วัดฤทธิ์(คำหมื่นปทุมานุสสรณ์)
3. รามคำแหง	12	นายสุทธิชัย เข็มคง	บ้านเมืองเก่า "ศรีอินทราทิตย์"
อำเภอกงไกรลาศ			
4.สองฝั่งยมสามัคคี	12	นายสุระพล เจ็กอยู่	บ้านกง(ราษฎร์อุทิศ)
5.สิงหวัฒน์	13	ว่าง	วัดคุ้งยาง
6. อรุโณทัย	14	นายณรงค์ ภาคภูมิ	บ้านหนองบัว
อำเภอคีรีมาศ			
7.พระแม่ย่า	11	นายสังวาล ทองงาม	บ้านป้อมประชานุกูล
8. เพชรคีรี	12	นายสมพงษ์ ขันอินทร์	บ้านหนองกระดิ่ง
9. สายรุ้ง	12	นายอดิศักดิ์ เคลือขอน	ดมุจลินทาราม
อำเภอบ้านด่านลานหอย			
10. เมืองหน้าด่าน	13	นายอนุสิทธิ์ โตมั่น	อนุบาลบ้านด่านลานหอย
11.วังเจ้าราม	11	นายโสรส รอดประดิษฐ์	บ้านวังลึก

5. รายชื่อโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จำนวน 27 โรงเรียน

ที่	โรงเรียน	สังกัด
1.	วัดคลองโป่ง(ธรรมภาณบำรุง)	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย
2.	วัดวังสวรรค์	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย
3.	เทศบาลเมืองสุโขทัย	เทศบาลเมืองสุโขทัยธานี
4.	เทศบาลวัดไทยชุมพล	เทศบาลเมืองสุโขทัยธานี
5.	เทศบาลเมืองสวรรคโลก	เทศบาลเมืองสวรรคโลก
6.	เทศบาลเมืองสวรรคโลกประชาสรรค์	เทศบาลเมืองสวรรคโลก
7.	เทศบาลวัดสวัสดิการาม	เทศบาลเมืองสวรรคโลก
8.	เทศบาลแป้นจันทร์กระจ่าง	เทศบาลเมืองสวรรคโลก
9.	เทศบาลวัดสวรรคาราม	เทศบาลเมืองสวรรคโลก
10.	เทศบาลบ้านสวน(ครองประชานุกูล)	เทศบาลตำบลบ้านสวน
11.	วัดลายมิตรภาพที่ 80	เทศบาลตำบลทุ่งหลวง
12.	วัดดุสิตดาราม	เทศบาลตำบลทุ่งหลวง
13.	บ้านโตนด(คีรีมาศวิทยา)	เทศบาลตำบลบ้านโตนด
14.	เทศบาลทุ่งเสลี่ยม(ศรีเสลี่ยมวิทยา)	เทศบาลตำบลทุ่งเสลี่ยม
15.	กระชงค์ประชาอุทิศ	อบต.บ้านหลุม
16.	บ้านหรรษาเจริญประชานุเคราะห์	อบต.ยางซ้าย
17.	บ้านวังโคนไผ่	อบต.วังน้ำขาว
18.	วัดท่าช้าง	อบต.ย่านยาว
19.	บ้านวงพระจันทร์	อบต.เมืองบางขลัง
20.	บ้านคลองวังทอง	อบต.คลองยาง
21.	บ้านวงฆ้อง	อบต.เกาะตาเลี้ยง
22.	บ้านกมลราษฎร์	อบต.บ้านใหม่ไชยมงคล
23.	เทศบาลศรีนคร	เทศบาลตำบลศรีนคร
24.	บ้านสามพวง	อบต.สามพวง
25.	อนุบาลเทศบาลตำบลในเมือง	เทศบาลตำบลในเมือง
26.	อนุบาลอบต.หนองบัว	อบต.หนองบัว
27.	อนุบาลอบต.ป่าแฝก	อบต.ป่าแฝก

6. โรงเรียนสังกัดเอกชน ที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา

จำนวน 7 โรงเรียน

ที่	โรงเรียน	สังกัด	ผู้อำนวยการโรงเรียน	โทรศัพท์
1.	สายธรรม	อำเภอเมืองสุโขทัย	นายภคบูลย์พัฒนเจริญ	0861991598
2	กวางตง	อำเภอเมืองสุโขทัย	นายสมใจ สุจริต	0869739541
3	พระหฤทัยสวรรคโลก	อำเภอสวรรคโลก	ซิสเตอร์ วรรณวิมล สุขสวัสดิ์	055-642186
4	อนุบาลเบญจมาศ	อำเภอสวรรคโลก	นางเบญจมาศ ลังกาวงศ์	055-641699
5	ป่วยมิ้ง	อำเภอสวรรคโลก	นายกรกชเกียติขจร	055-641584
6	กวางวา	อำเภอสวรรคโลก	นายสมสักดิ์ หล่มระลึก	056233635
7	พุ่ยฮั้ว	อำเภอสวรรคโลก	นางอัจฉรา บริสุทธิ์	055 681548

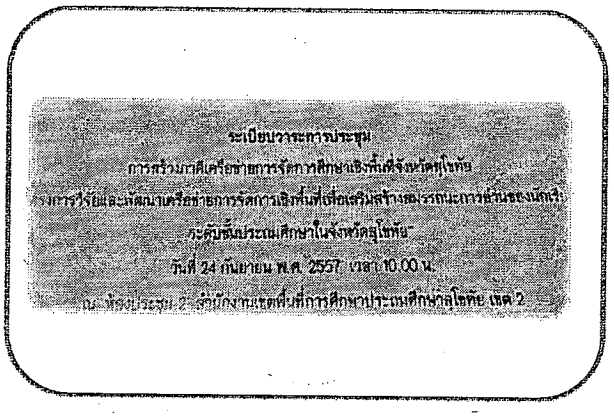
นายภคบูลย์พัฒนเจริญประธานคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดสุโขทัย

นายประพันธ์ จันทร์จเร ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชนสพป.สุโขทัย เขต 1

นางยุวดี ลิ้มศิริสถาพร ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชนสพป.สุโขทัย เขต 2

7.ภาพการประชุมสร้างความเข้าใจ โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการ เชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

วันที่ 24 กันยายน 2557 ณ ห้องประชุม 2 สพป.สุโขทัย เขต 2

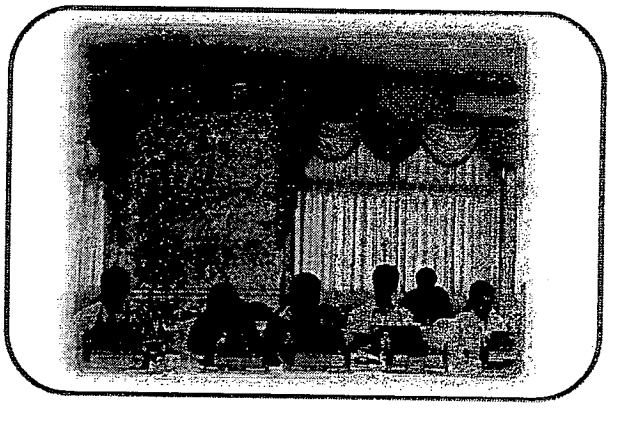

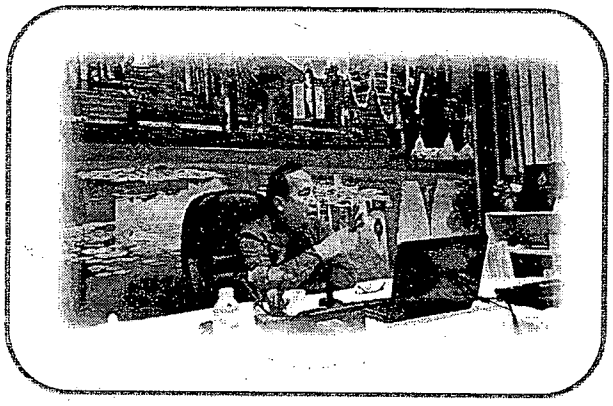

8.ภาพการประชุมคณะทำงานร่วมในพื้นที่เพื่อจัดเตรียมประเด็นการถอดบทเรียน
การศึกษากลไก วิธีการทำงานตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา
วันที่ 8 ตุลาคม 2557 ณ ห้องประชุม 1 สพป.สุโขทัย เขต 2

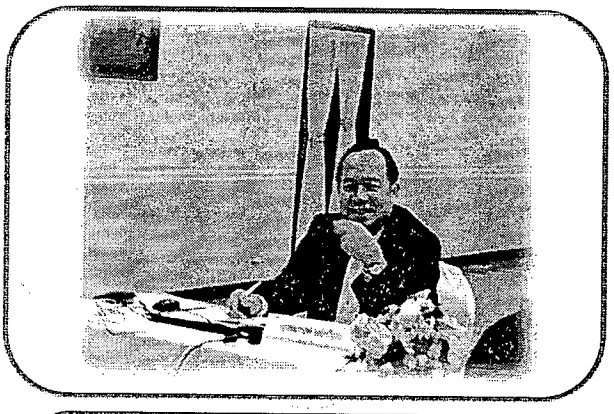

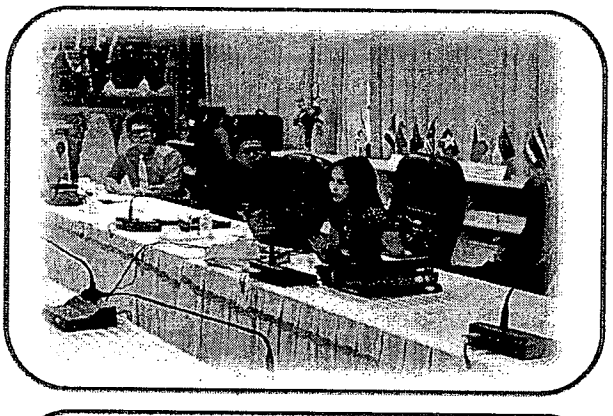
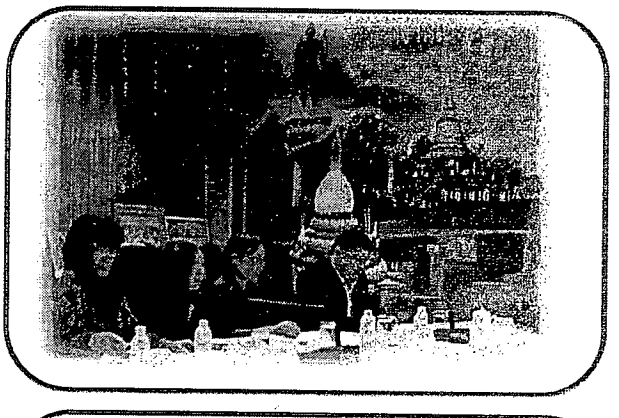

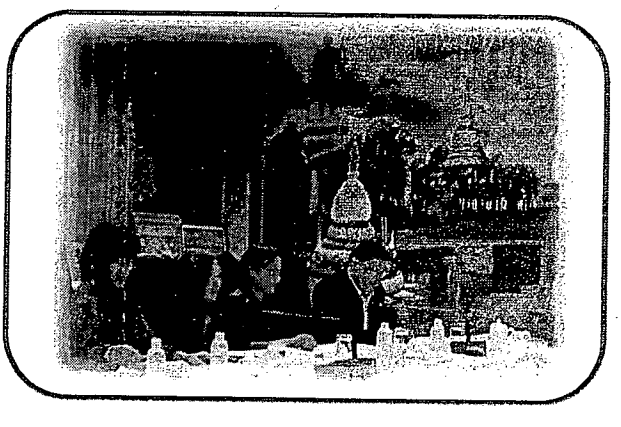

9. ภาพการประชุมการถอดบทเรียน โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการ เชิงพื้นที่
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา
กลุ่มพลังที่ 1 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา
วันที่ 10 ตุลาคม 2557ณ ห้องประชุม 1 สพป.สุโขทัย เขต 2

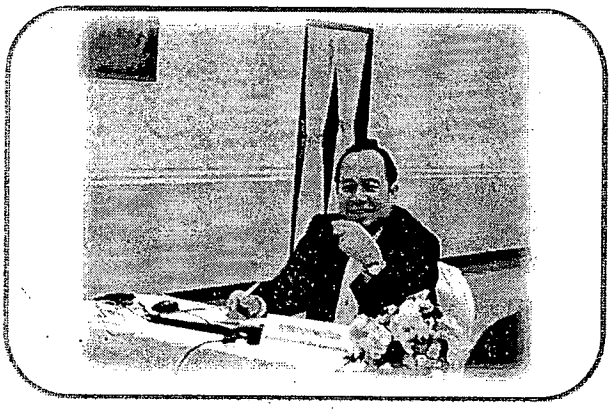

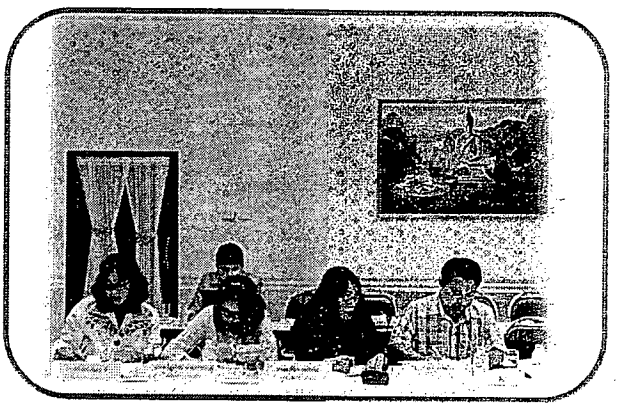

10. ภาพการประชุมการถอดบทเรียน โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการ เชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มพลังที่ 3 และ 4 ระดับเครือข่าย/สถานศึกษา

วันที่ 13 ตุลาคม 2557ณ ห้องประชุม 1 สพป.สุโขทัย เขต 2

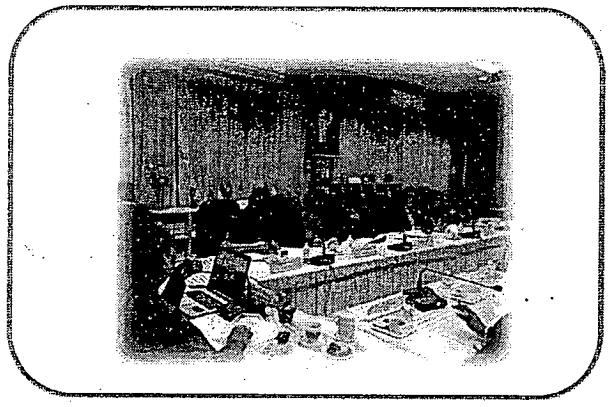

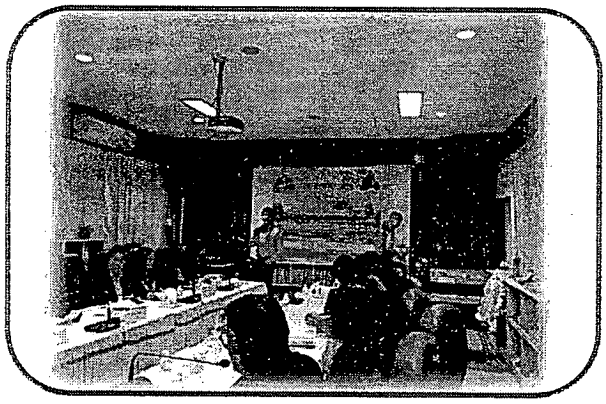

11.ภาพการประชุมการถอดบทเรียน โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการ เชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มพลังที่ 2 และ 3 ระดับสถานศึกษาและองค์คณะบุคคล

วันที่ 10 ตุลาคม 2557 ณ ห้องประชุม 1 สพป.สุโขทัย เขต 2

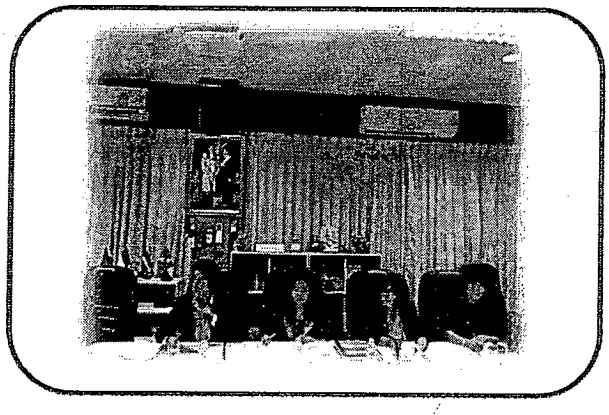

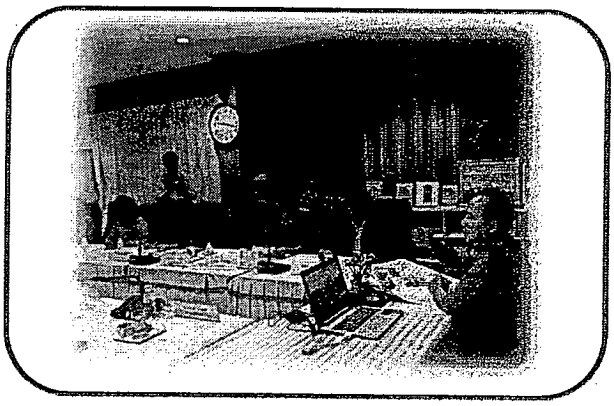

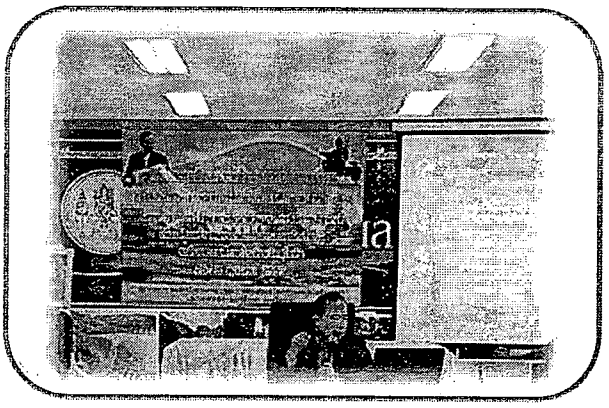

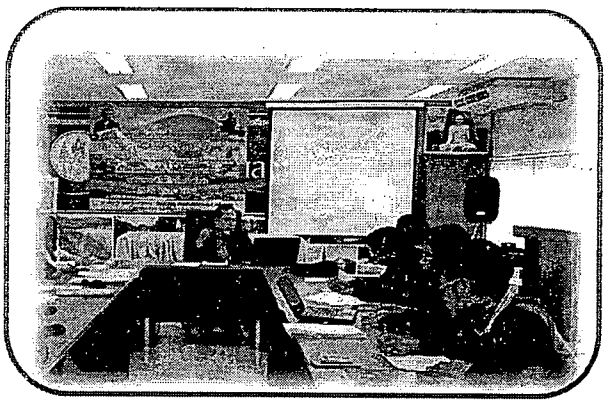
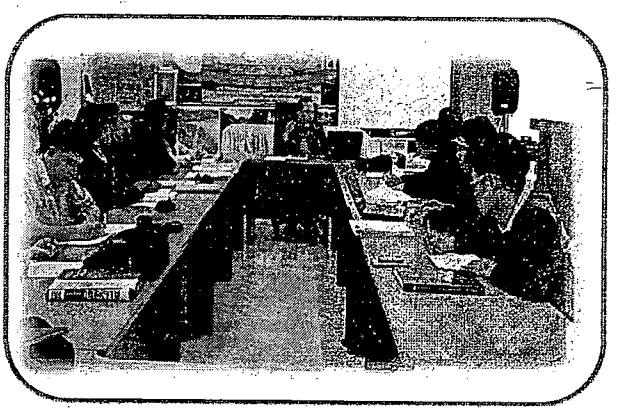

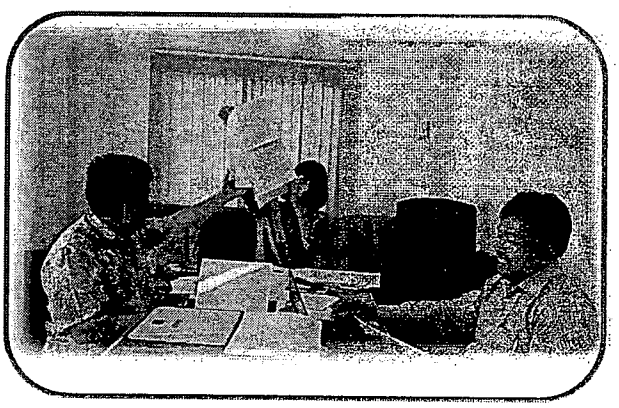

12.ภาพจัดเวทีย่อย วิเคราะห์ สังเคราะห์บทเรียนการจัดการเชิงพื้นที่
วันที่ 26-28 ตุลาคม 2557ณ ห้องประชุม สก.สค. จังหวัดตาก

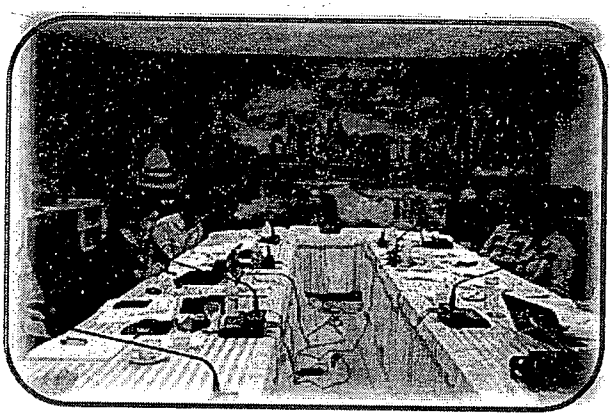

13.ภาพการประชุมสรุปบทเรียนการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

วันที่ 14 พฤศจิกายน 2557ณ ห้องประชุม 1 สพป.สุโขทัย เขต 2

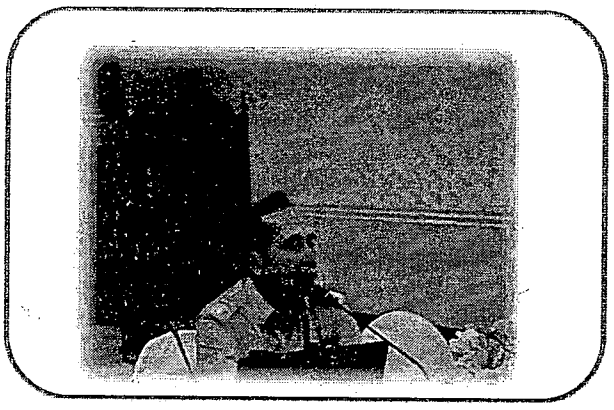

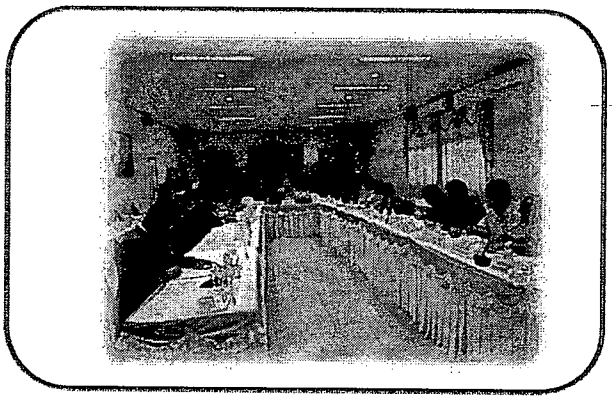

14. ภาพการจัดเวทีนำเสนอ ตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

วันที่ 24 พฤศจิกายน 2557 ณ ห้องประชุม 2 สพป.สุโขทัย เขต 2

15.บัญชีรายชื่อกลุ่มเป้าหมายการจัดงานแถลงข่าวข่าวมิติใหม่การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ภายใต้โครงการ วิจัยและพัฒนาการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย

วันที่ 17 มกราคม 2558 ณ ห้องประชุมสุโขทัย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย

1.	ดร.กมล รอดคล้าย	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2.	นายปิติ แก้วสลับสี	ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย
3.	ดร.พรรณศิริ กุลนาถศิริ	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย
4.	คุณเกินศักดิ์ ศรีสวย	รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย(สกว.)
5.	นายเกรียงไกร สมเสนาะ	ท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย
6.	นายภคบูลย์ พัฒนเจริญ	ประธานคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชน
7.	นายประพฤติ สุขใย	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1
8.	นายมานพ ษมาวิมล	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
9.	นายสมชาย รองเหลือ	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38
10.	ดร.กิตติพงศ์ พิพัฒน์ศิวพงศ์	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39
11.	นายบุญรักษ์ ยอดเพชร	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
12.	นายวิวัฒน์ อ้นน่วม	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2
13.	นายสุรินทร์ แก้วมณี	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
14.	นายสมชาติ ลิมปะพันธุ์	นายกเทศมนตรีเมืองสวรรคโลก
15.	นายอาณัติชัย จันทิวาสน์	ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพศรีสำโรง
16.	รศ.ดร.มังกร ทองสุขดี	ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดสุโขทัย
17.	นายสงวน หอกคำ	ประธานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดสุโขทัย
18.	นายธนศักดิ์ มากมิ่ง	ปราชญ์จังหวัดสุโขทัย
19.	ว่าที่ร้อยเอกดร.เทียนชัย ทองวินิชศิลป์	รองอธิการบดีสถาบันการพลศึกษาประจำวิทยาเขตสุโขทัย
20.	ดร.ถวิล น้อยเขียว	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านบริหารธุรกิจ สกสค.
21.	นายทองพูล รู้สมัย	ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลสวรรคโลกประชาสรรค์
22.	นายปรีชา กอแก้ว	ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลเทศบาลวัดไทยชุมพล(ดำรงประชาสรรค์)
23.	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2	4 คน
24.	ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2	177 โรงเรียน
25.	ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2	16 คน
26.	ประธานเครือข่ายโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เข	11 คน

16. ภาพการจัดงานแถลงข่าวมิติใหม่การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่
ปี 2558 ปีแห่งการปลอดนักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้
ภายใต้โครงการ วิจัยและพัฒนาการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อพัฒนาสมรรถนะการอ่าน
ของนักเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย
วันที่ 17 มกราคม 2558 ณ โรงแรมไพลินสุโขทัย อำเภอเมืองสุโขทัย

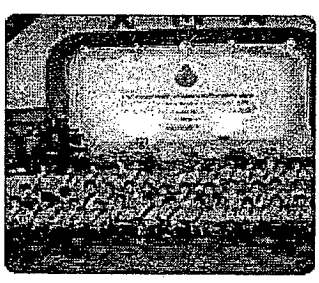

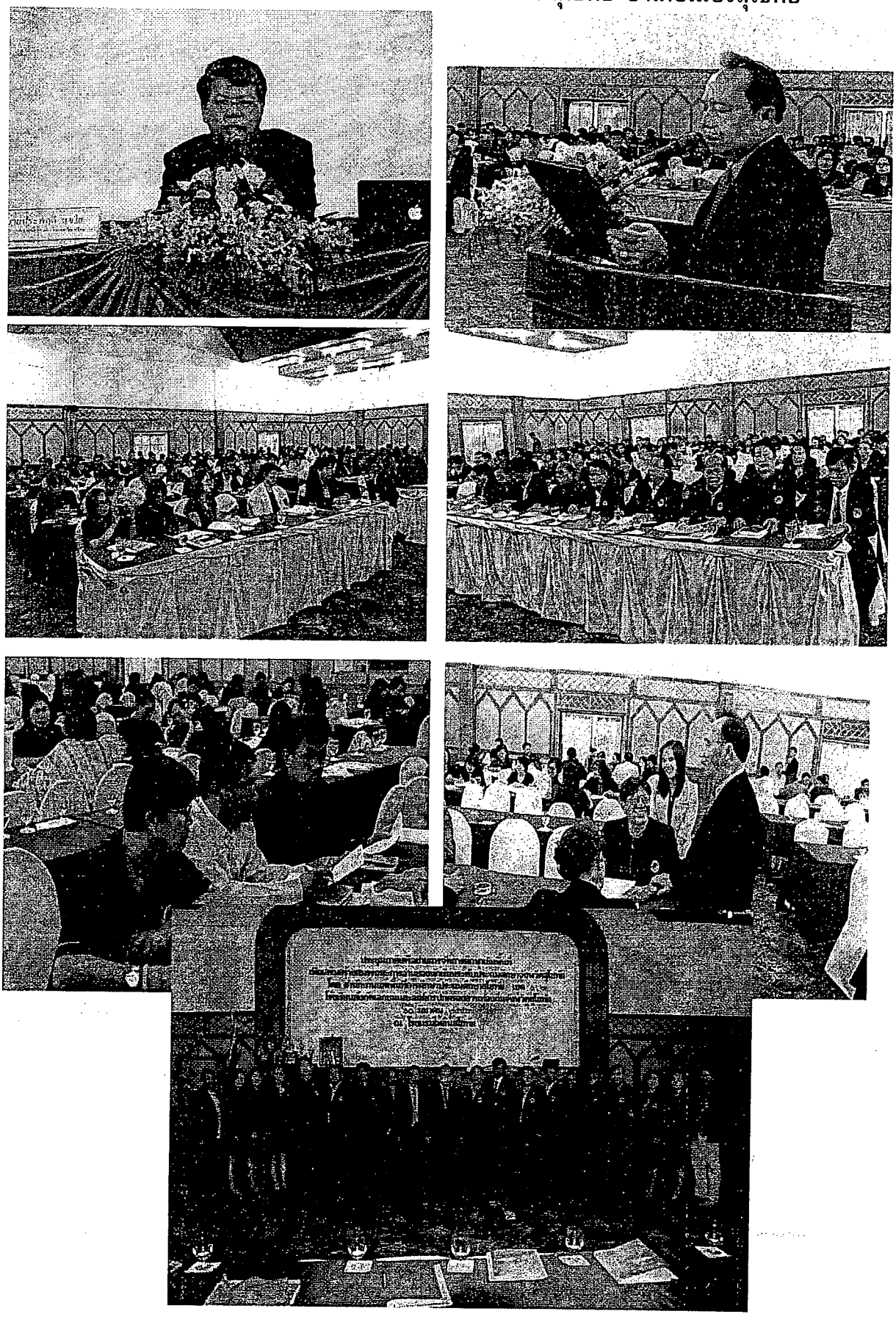

17.ภาพประชุมชี้แจงภาคีเครือข่ายการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน
ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

วันที่ 10 มีนาคม 2558 ณ โรงแรมไพลินสุโขทัย อำเภอเมืองสุโขทัย

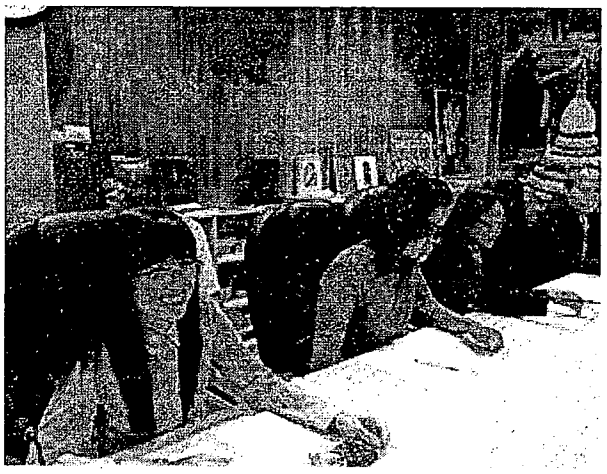
18. ภาพประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

วันที่ 14 กรกฎาคม 2558

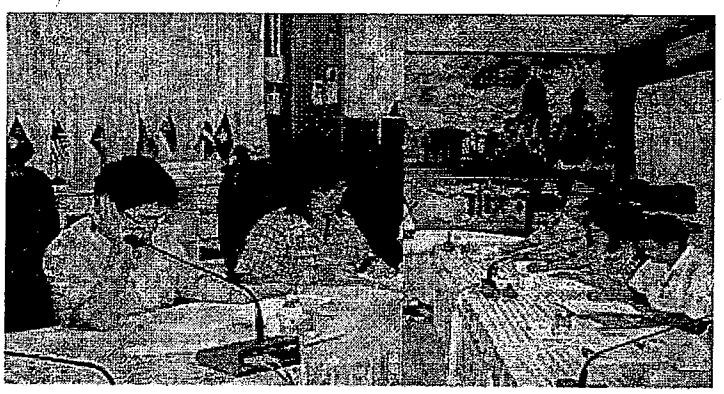
ณ ห้องประชุม 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

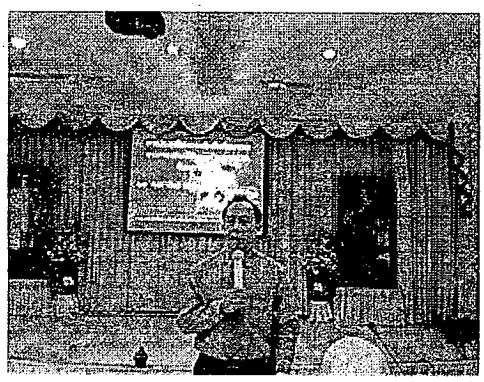

19. ภาพการจัดประชุมปฏิบัติการ (Workshop) จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย
เพื่อยกระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา
ครั้งที่ 1 วันที่ 23 กรกฎาคม 2558
ณ ห้องประชุม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมประชุม

ประธานเครือข่ายโรงเรียนและครูวิชาการภาษาไทยของเครือข่ายโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

20. ภาพกิจกรรมพัฒนาและอบรมให้กับครูภาคีเครือข่ายและจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

วันที่ 23-24 พฤษภาคม 2558

พัฒนาครูผู้สอนภาษาไทย ป.1 ทุกคน

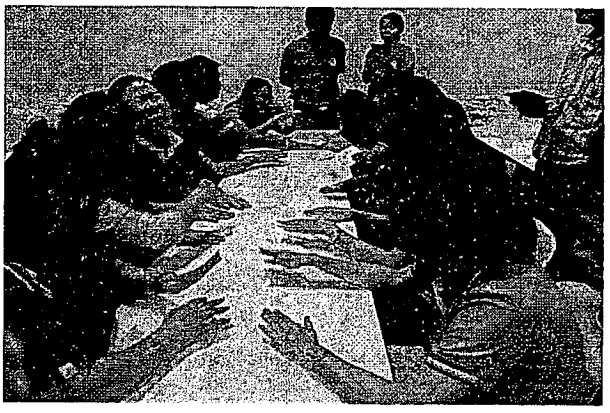
โดยใช้หลักสูตรร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านระบบDLTV

เรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางพัฒนาการทางสมอง(Brain-Based Learning)

21. ภาพกิจกรรมการพัฒนาครูผู้สอนภาษาไทย ด้านการรู้เรื่องการอ่าน
โดยได้ดำเนินงานร่วมกับโครงการพัฒนาคุณภาพการรู้เรื่องการอ่านและสื่อสารได้
ตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA)
เมื่อวันที่ 13-14 มิถุนายน 2558 ณ โรงแรมไพลินสุโขทัย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย

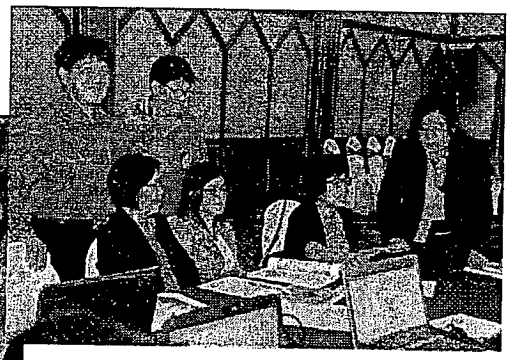

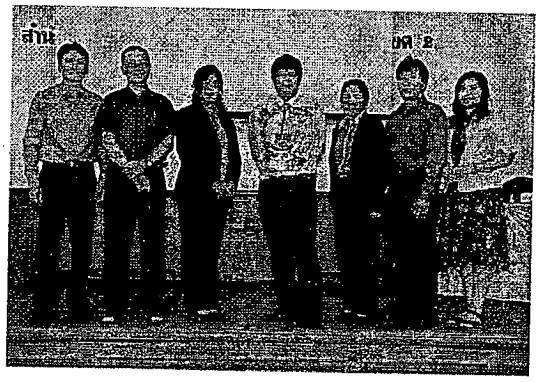

22. ภาพจัดกิจกรรม "ค่ายเด็กสุโขทัย หัวใจรักการอ่าน"
ณ ค่ายโรงเรียนบ้านขอนซุง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย
วันที่ 14 กรกฎาคม 2558
โดยบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับโครงการเด็กสุโขทัย หัวใจรักการอ่าน

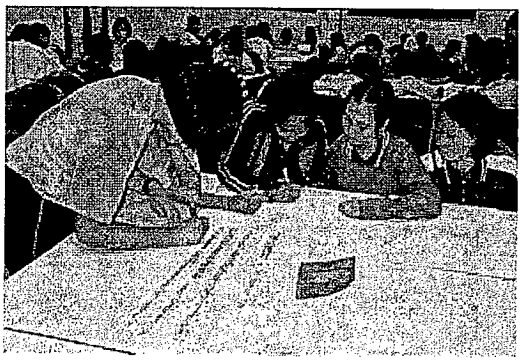

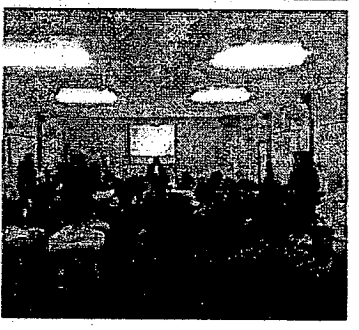

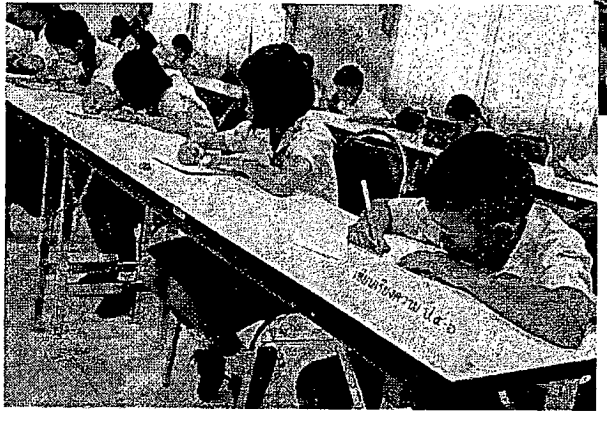

23.ภาพการจัดกิจกรรมบูรณาการโครงการรักษ์ภาษาไทย เนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ
เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2558
ณ ห้องประชุม 2 สพป.สุโขทัย เขต 2

24.ภาพการจัดอบรมปฏิบัติการขยายผล
"การใช้โปรแกรมประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา
ในจังหวัดสุโขทัย"

ในวันที่ 26 ธันวาคม 2558 ณ ห้องประชุมโรงเรียนเทศบาลสวรรคโลกประชาสรรค์

กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 28 โรงเรียน ๆละ 2 คน

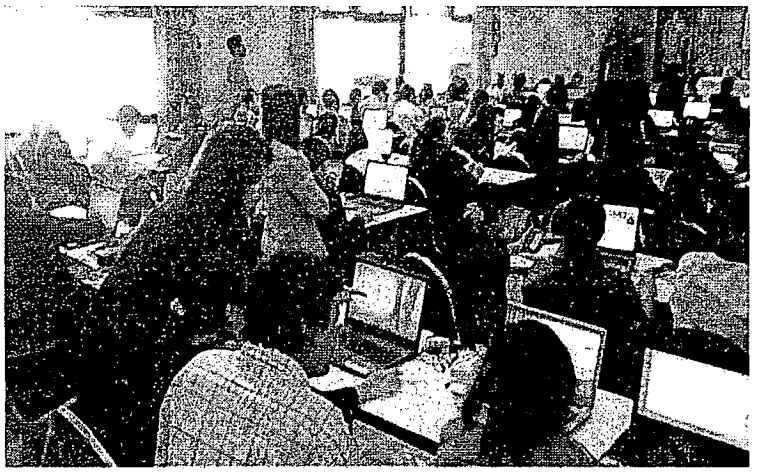
25. ภาพการจัดอบรมปฏิบัติการขยายผล

"การใช้โปรแกรมประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย"

วันเสาร์ที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559

ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนในสังกัดจำนวน 175 คน และสังกัดโรงเรียนเอกชน จำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 182 คน

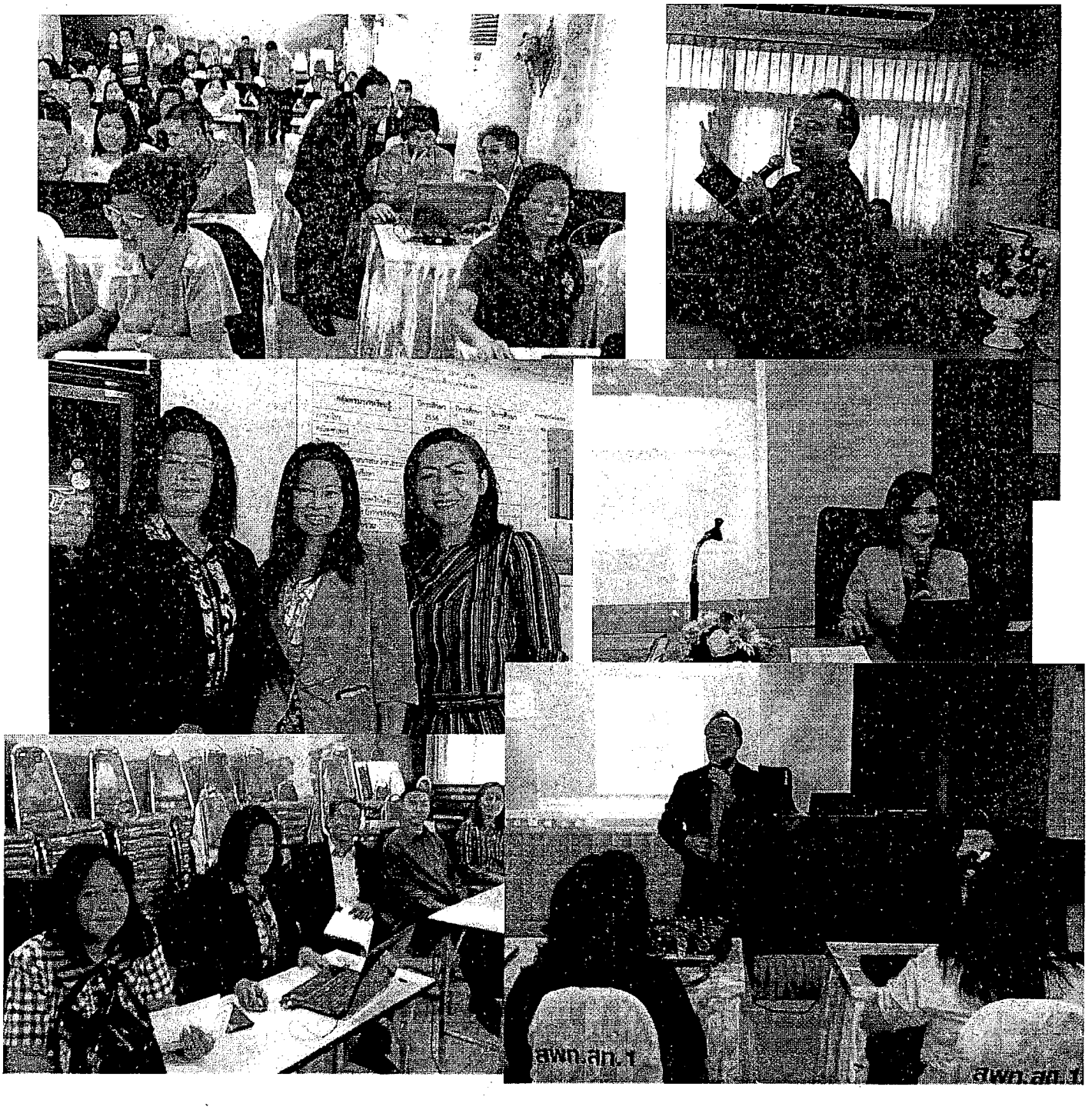
26. ภาพการจัดอบรมปฏิบัติการขยายผล

"การใช้โปรแกรมประเมินสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย"

วันเสาร์ที่ 14 กุมภาพันธ์ 2559

ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

กลุ่มเป้าหมาย คือ ศึกษานิเทศก์ทุกคน (15 คน) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนในสังกัด จำนวน 135 คน สังกัดโรงเรียนเอกชน จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น 154 คน

27. ประชุมตัวแทนภาคีเครือข่ายการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

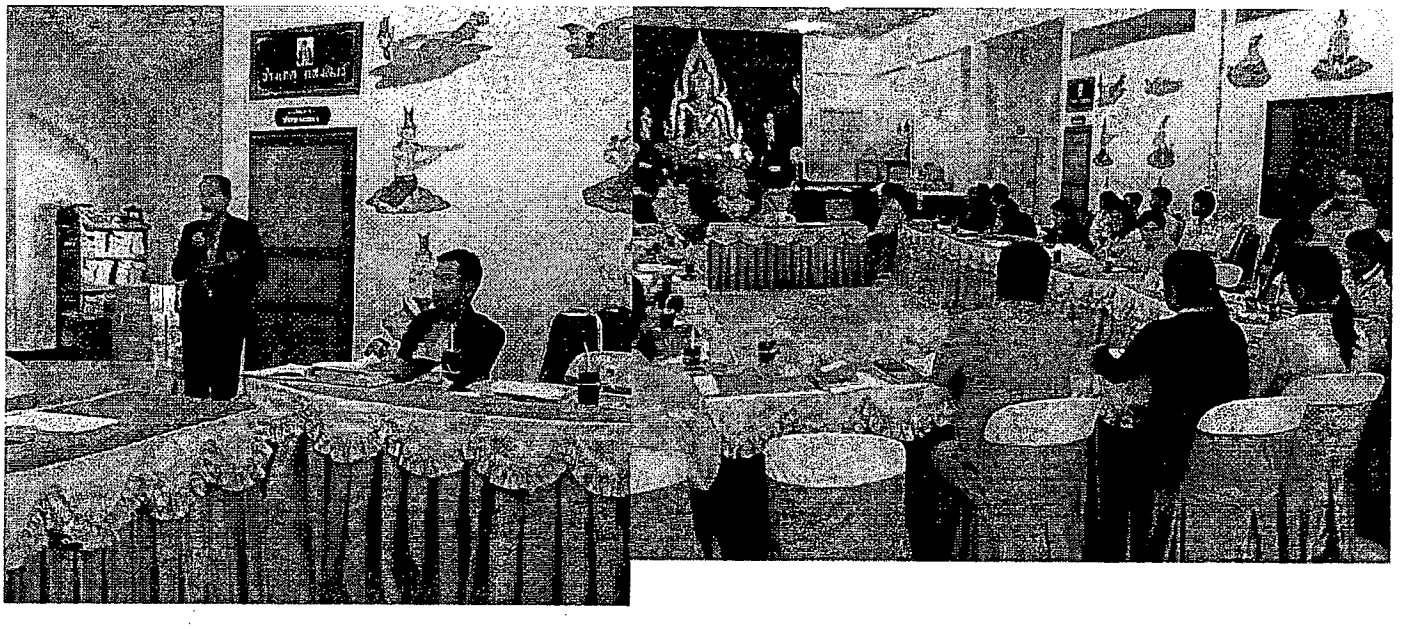
วันพฤหัสบดีที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559

ณ ห้องประชุม 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต 2

และอาคารปฏิบัติธรรมของวัดสวรรคาราม(วัดกลาง) อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย

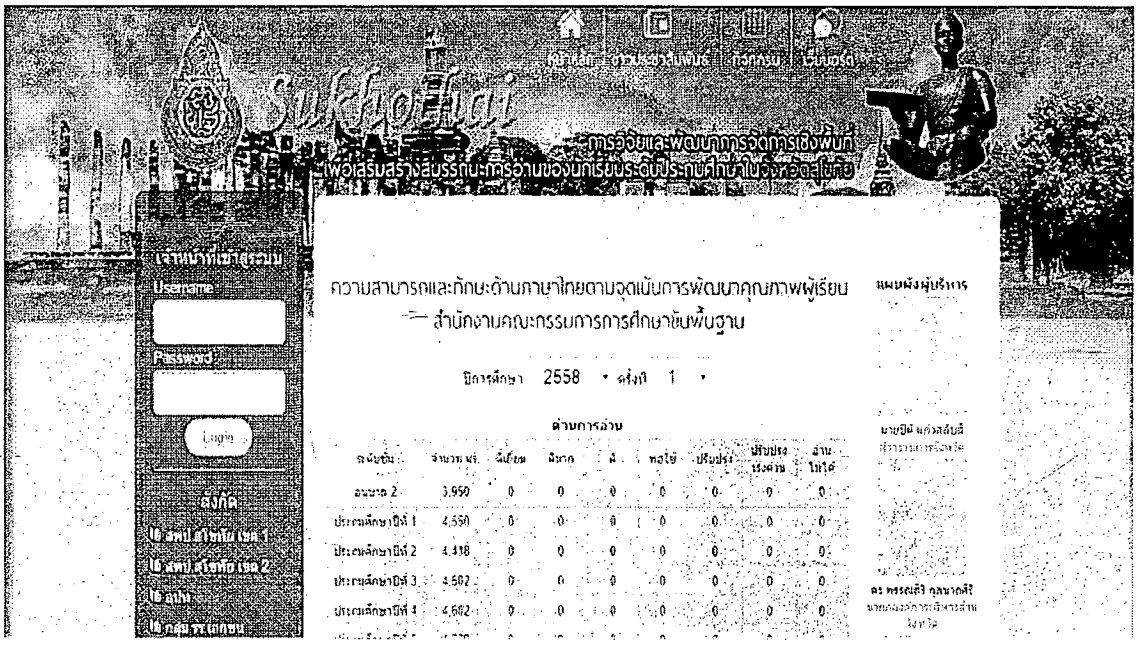

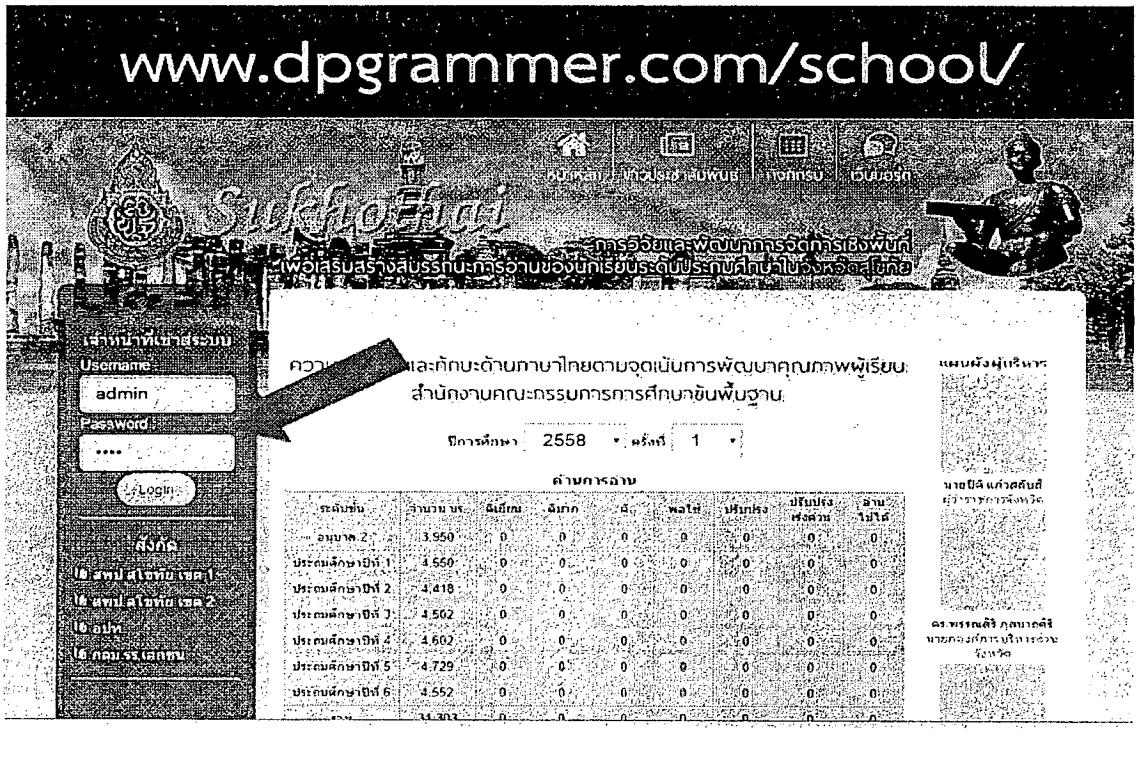

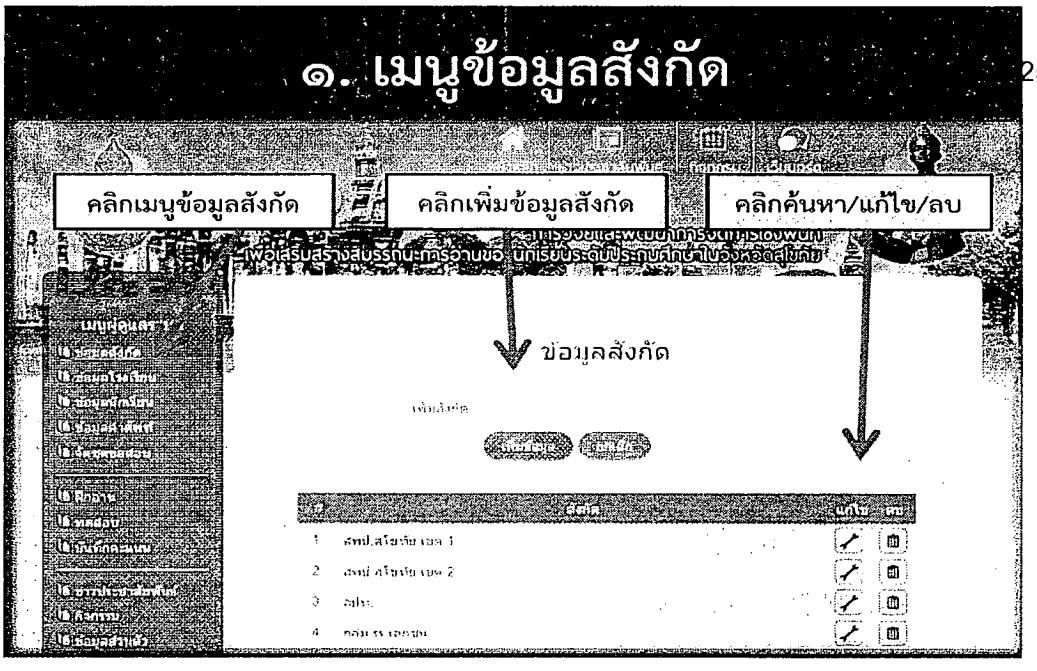
28. เครื่องมือของโปรแกรมระบบข้อมูลสารสนเทศ

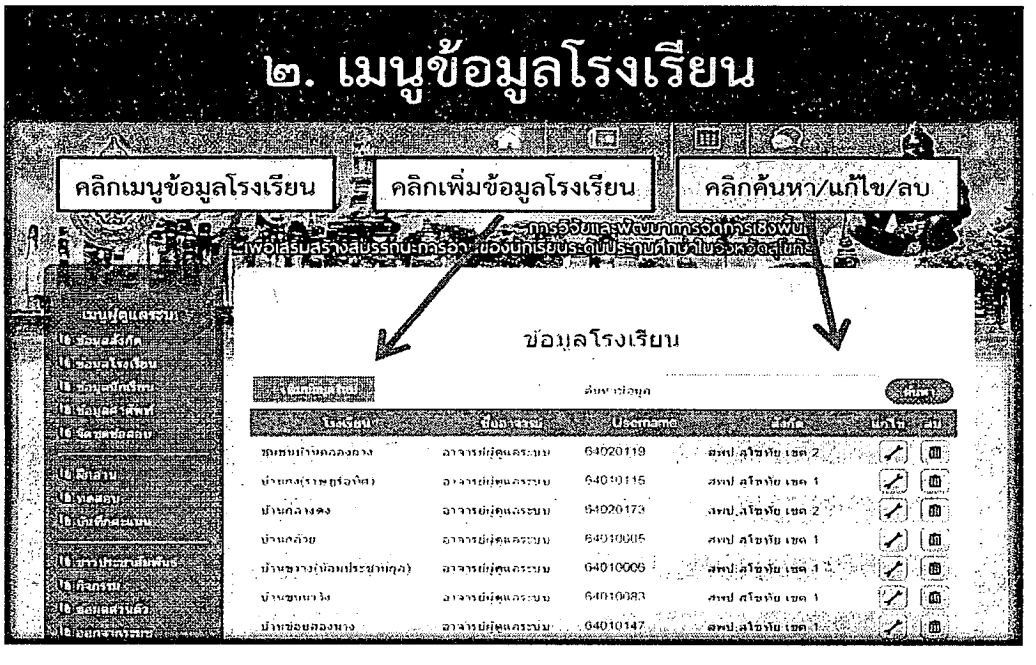
โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

นักวิจัยขยายผลการใช้โปรแกรมและการติดตั้งโปรแกรมให้กับทุกโรงเรียนและแจกแผ่นโปรแกรมให้กับทุกโรงเรียนในจังหวัดสุโขทัย เพื่อติดตั้งลงเครื่องคอมพิวเตอร์

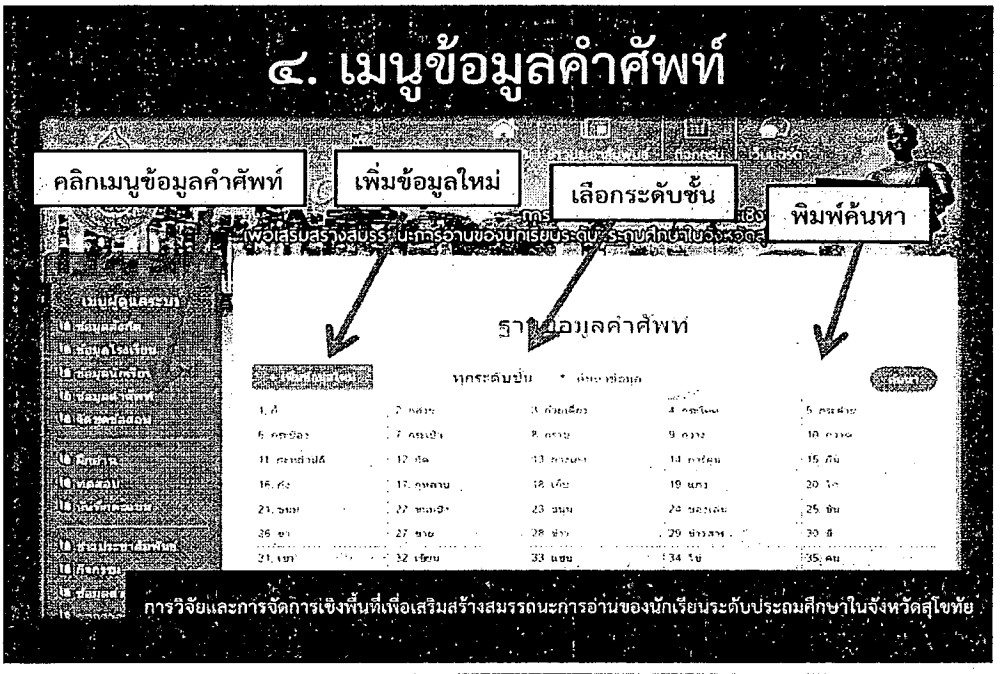

๑. เมนูข้อมูลสังกัด
คลิกเมนูข้อมูลสังกัด
คลิกเพิ่มข้อมูลสังกัด
คลิกค้นหา/แก้ไข/ลบ
ข้อมูลสังกัด

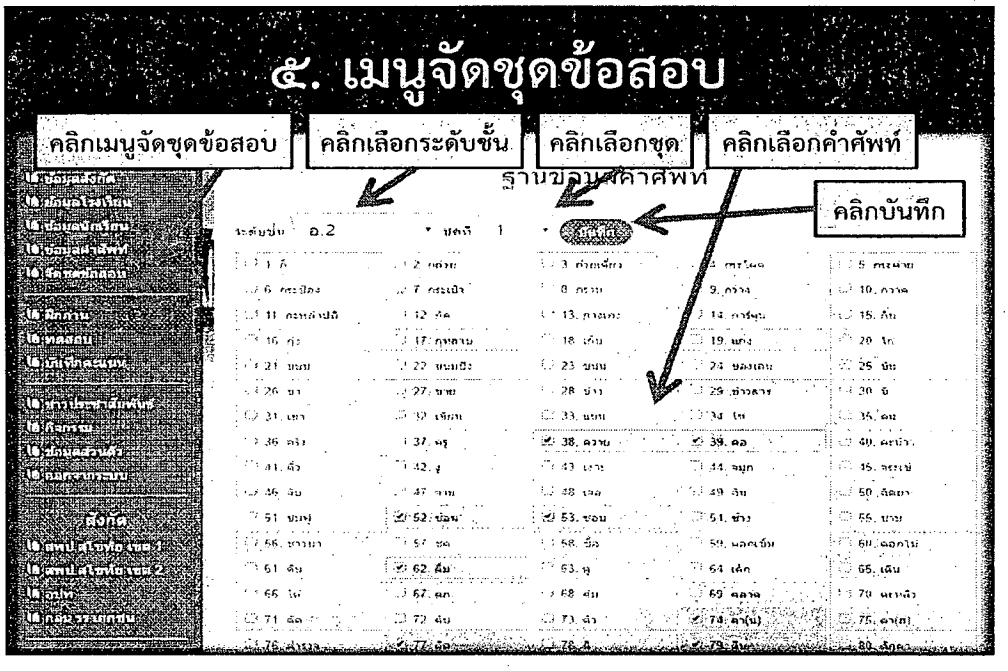

๒. เมนูข้อมูลโรงเรียน
คลิกเมนูข้อมูลโรงเรียน
คลิกเพิ่มข้อมูลโรงเรียน
คลิกค้นหา/แก้ไข/ลบ
ข้อมูลโรงเรียน

๓. เมนูข้อมูลนักเรียน
คลิกเมนูข้อมูลนักเรียน
เพิ่ม/แก้ไข/ลบ
คลิกเลือกชื่อโรงเรียน
คลิกเลือกระดับชั้น
เลือกโรงเรียน
เลือกระดับชั้น

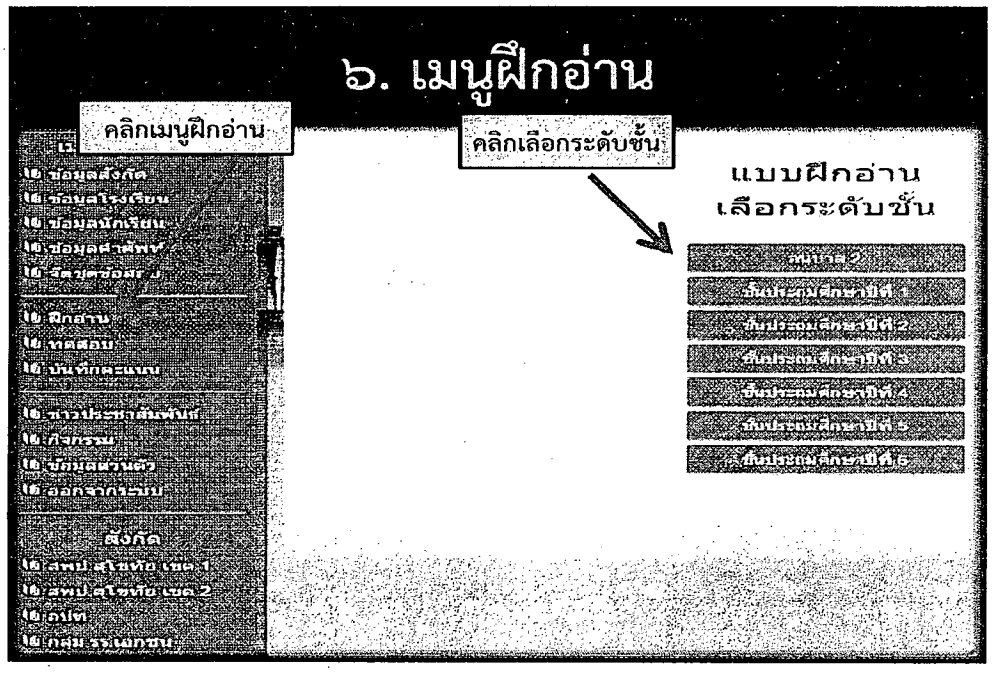
๔. เมนูข้อมูลคำศัพท์

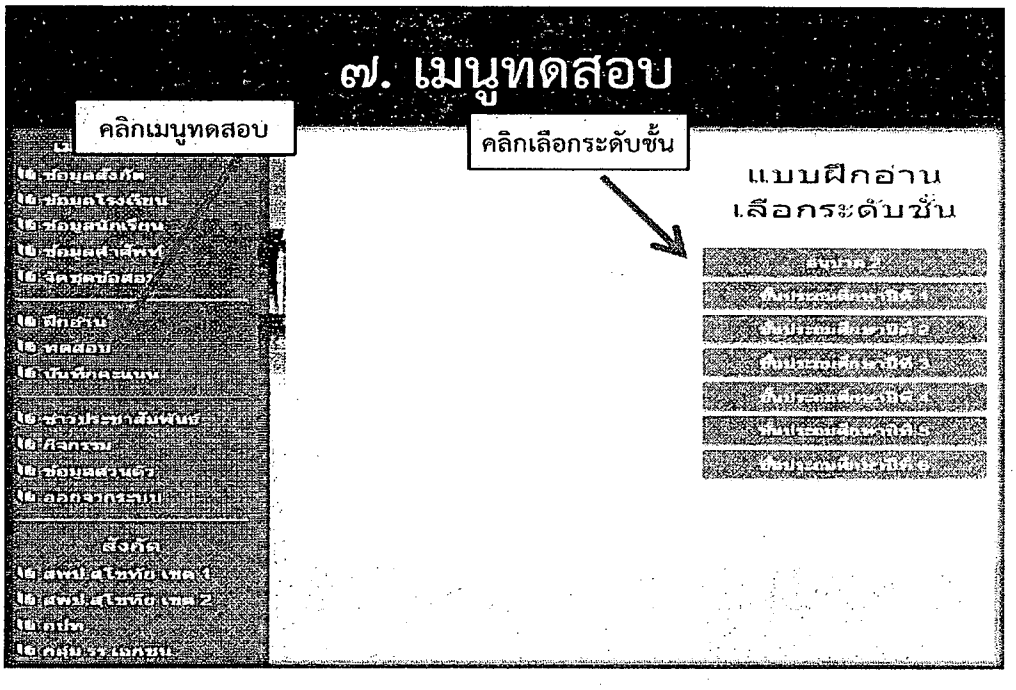

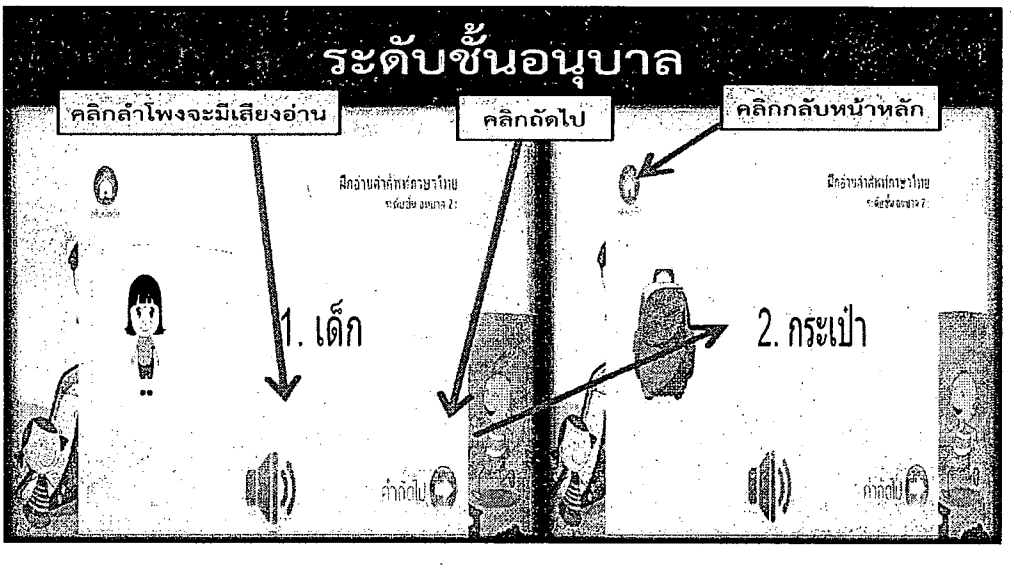
๕. เมนูจัดชุดข้อสอบ

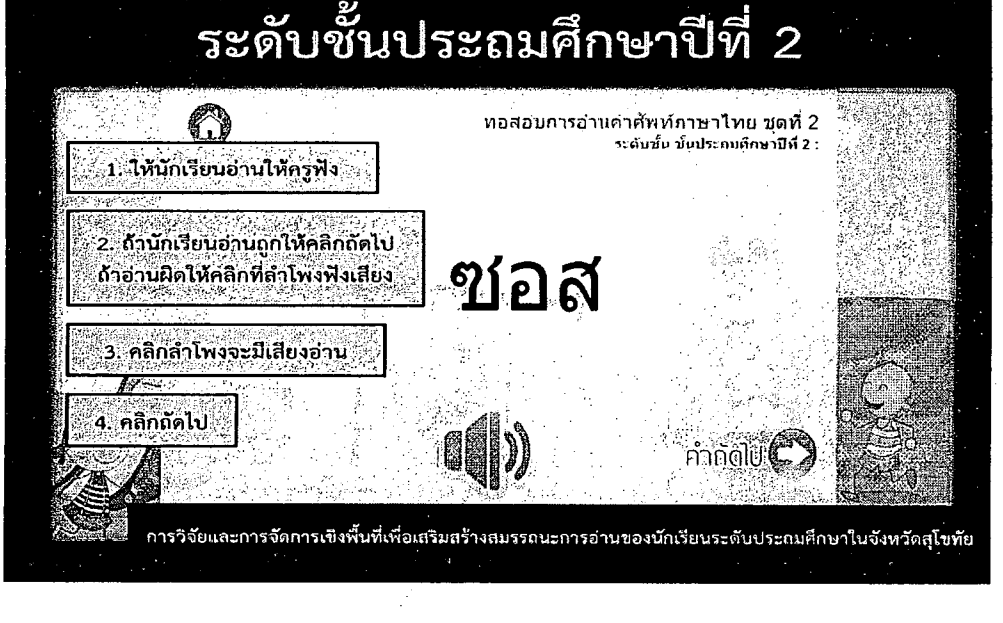

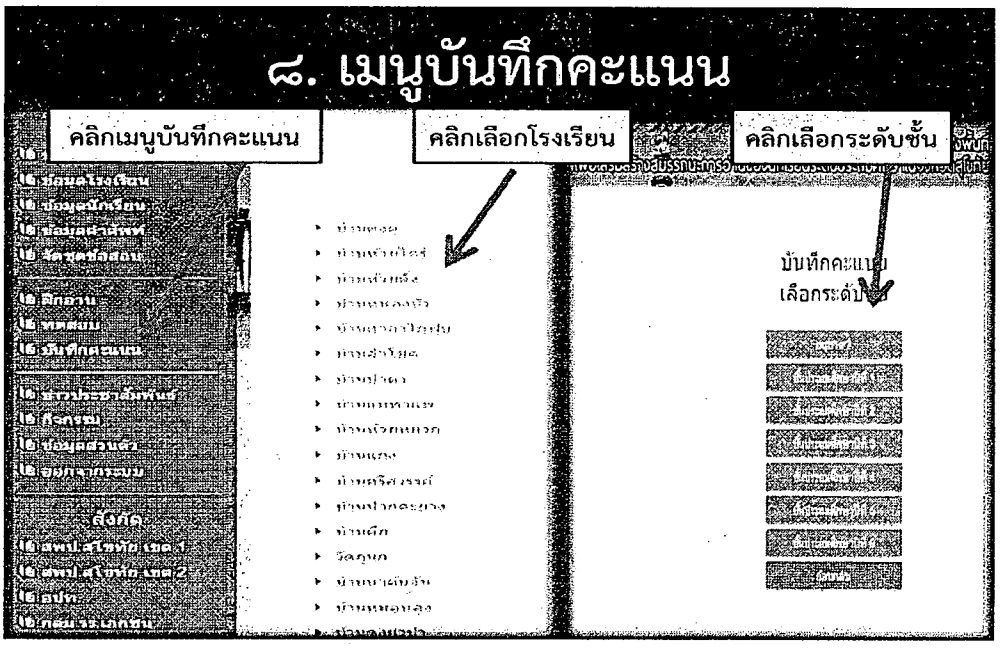
๖. เมนูฝึกอ่าน

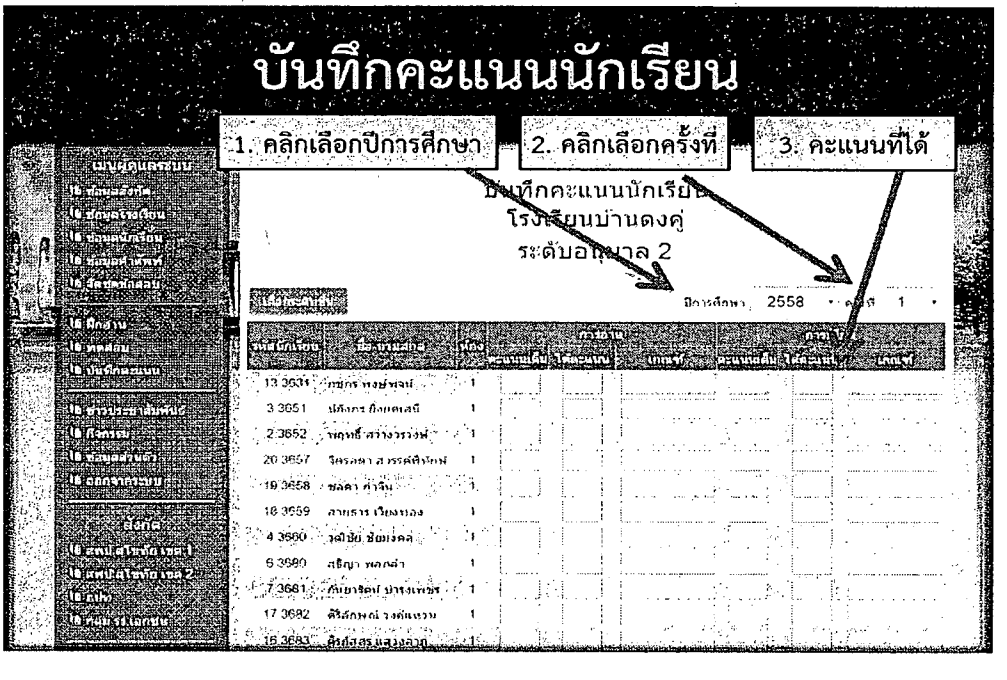

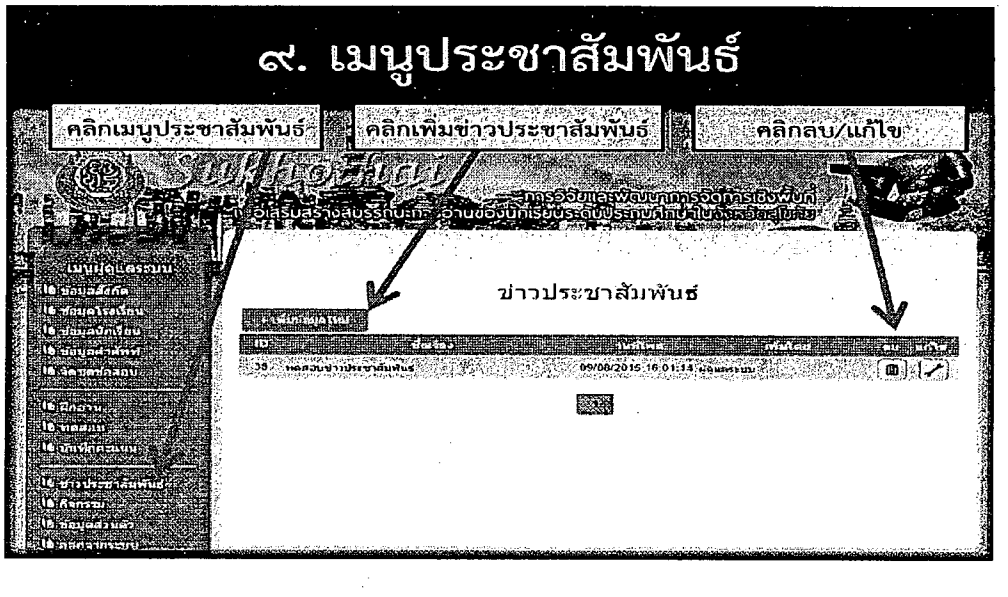

๗. เมนูทดสอบ
คลิกเมนูทดสอบ
คลิกเลือกระดับชั้น
แบบฝึกอ่าน
เลือกระดับชั้น

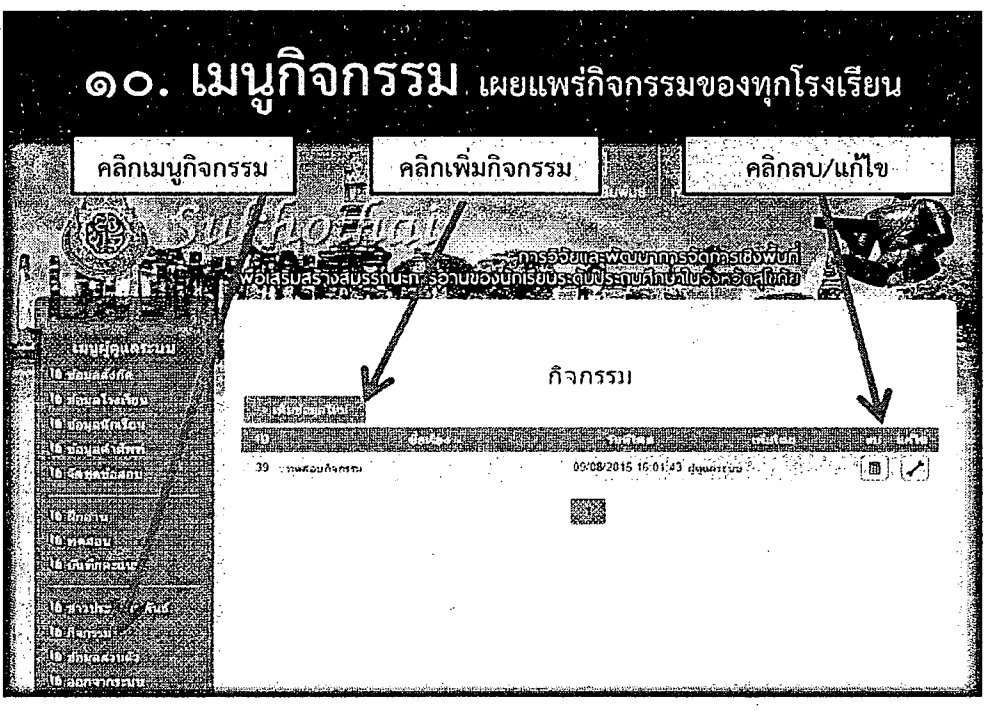

ระดับชั้นอนุบาล
คลิกลำโพงจะมีเสียงอ่าน
คลิกถัดไป
คลิกกลับหน้าหลัก
1. เด็ก
2. กระเป๋า

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
ทอสอบการอ่านคำศัพท์ภาษาไทย ชุดที่ 2
1. ให้นักเรียนอ่านให้ครูฟัง
2. ถ้านักเรียนอ่านถูกให้คลิกถัดไป
ถ้าอ่านผิดให้คลิกที่ลำโพงฟังเสียง
3. คลิกลำโพงจะมีเสียงอ่าน
4. คลิกถัดไป
ซอส
คำถัดไป
การวิจัยและการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

๘. เมนูบันทึกคะแนน
คลิกเมนูบันทึกคะแนน
คลิกเลือกโรงเรียน
คลิกเลือกระดับชั้น

บันทึกคะแนนนักเรียน
1. คลิกเลือกปีการศึกษา
2. คลิกเลือกครั้งที่
3. คะแนนที่ได้

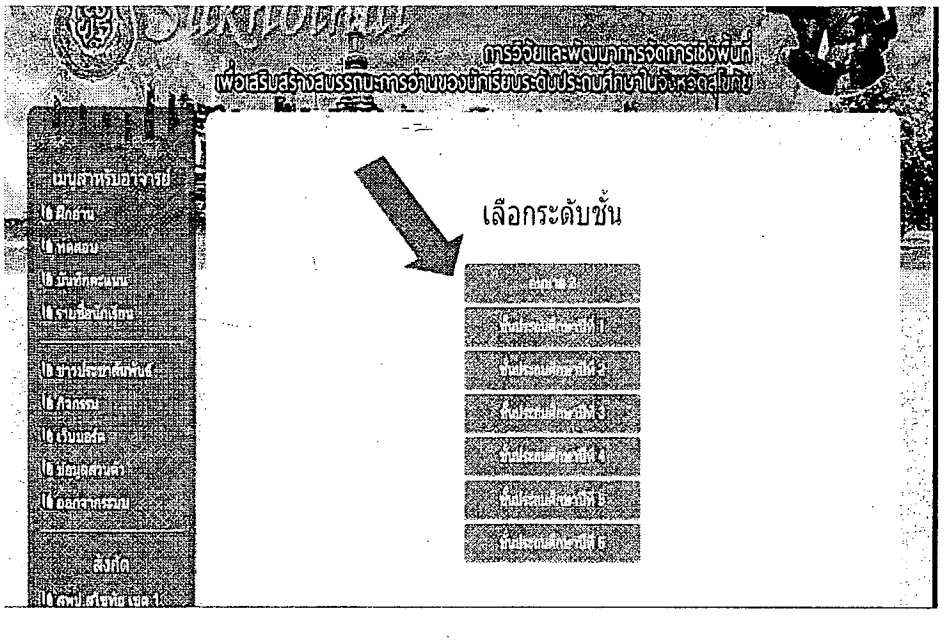

๙. เมนูประชาสัมพันธ์
คลิกเมนูประชาสัมพันธ์
คลิกเพิ่มข่าวประชาสัมพันธ์
คลิกลบ/แก้ไข
ข่าวประชาสัมพันธ์

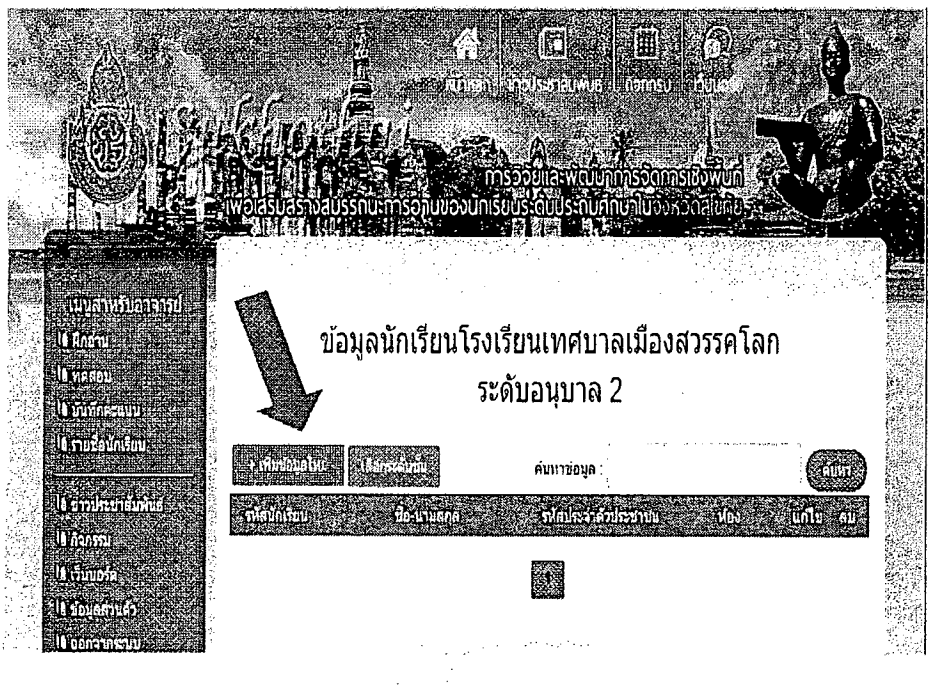

๑๐. เมนูกิจกรรม เผยแพร่กิจกรรมของทุกโรงเรียน
คลิกเมนูกิจกรรม
คลิกเพิ่มกิจกรรม
คลิกลบ/แก้ไข
กิจกรรม

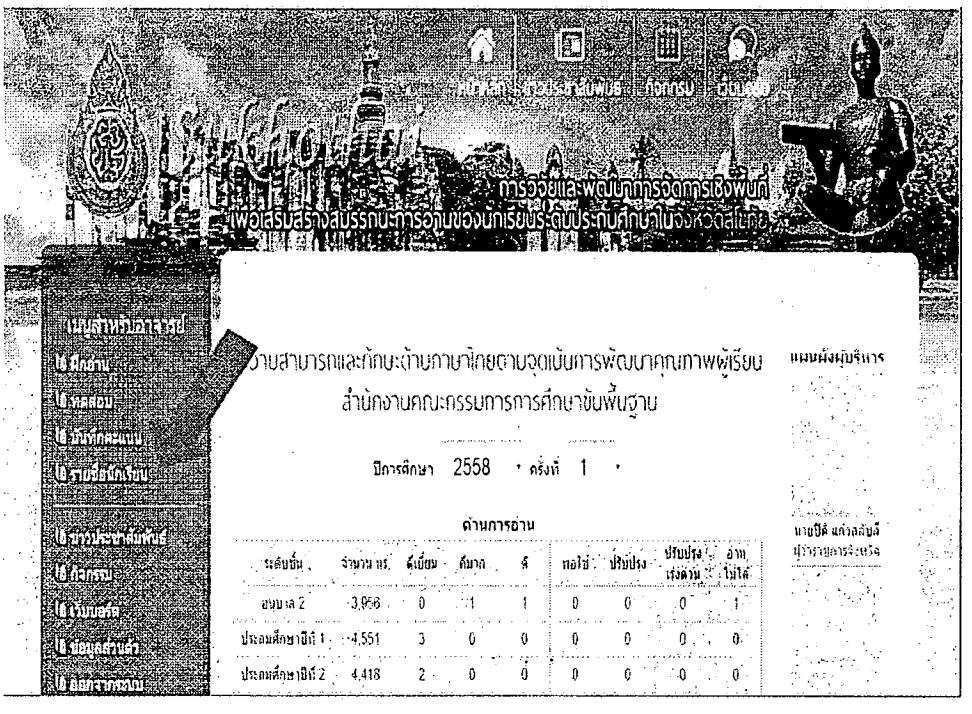

๑๑. เมนูรายงานผลทุกสังกัด
คลิกเลือกสังกัด
คลิกเลือกปีการศึกษา
คลิกเลือกครั้งที่

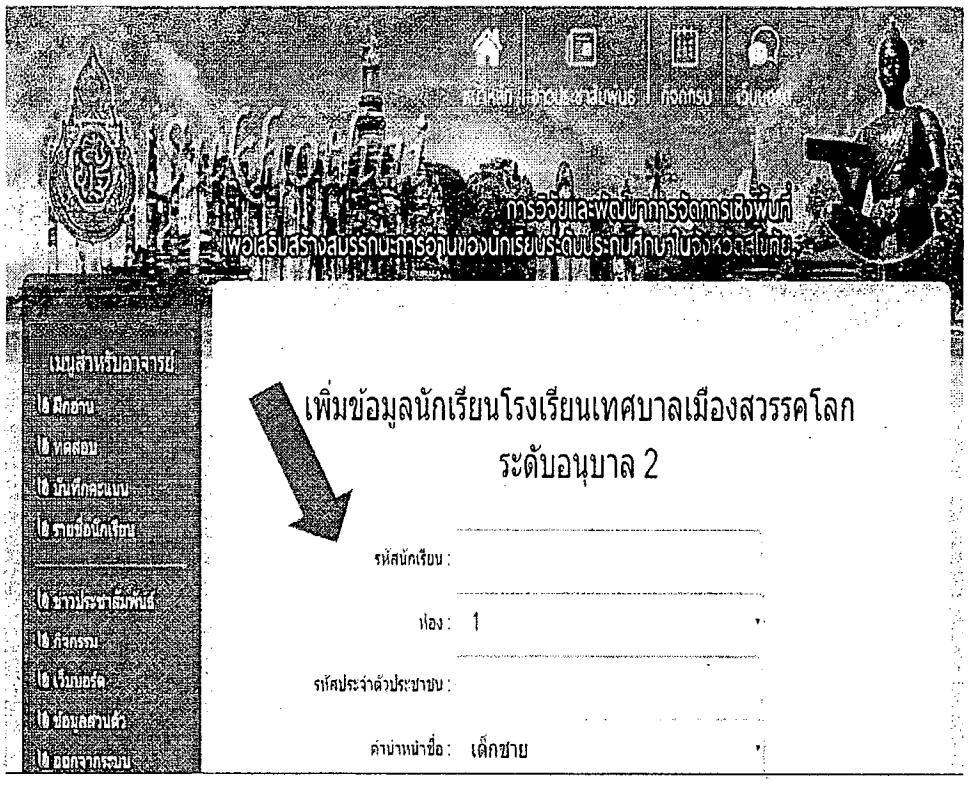
ขั้นตอนการเพิ่มรายชื่อนักเรียน

การวิจัยและการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย

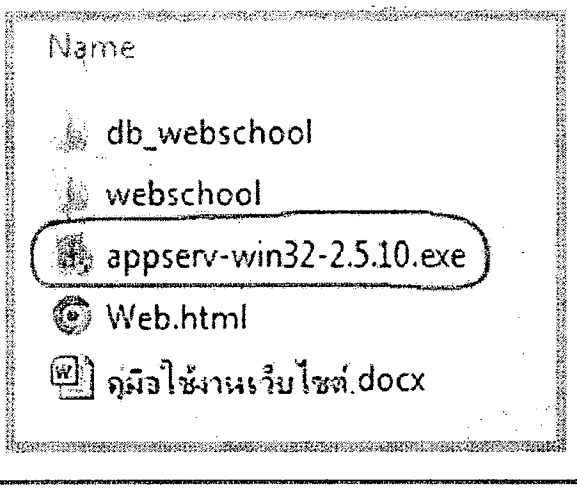

การวิจัยและพัฒนาการจัดการเชิงพื้นที่
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสโลเกีย
ด้านการอ่าน
ระดับชั้น
จำนวน นร.
ดีเยี่ยม
ดีมาก
ดี
พอใช้
ปรับปรุง
ปรับปรุงเร่งด่วน
อ่านไม่ได้
อนุบาล 2 3,956 0 1 1 0 0 0 1
ประถมศึกษาปีที่ 1 4,551 3 0 0 0 0 0 0
ประถมศึกษาปีที่ 2 4,418 2 0 0 0 0 0 0

การวิจัยและพัฒนาการจัดการเชิงพื้นที่
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสโลเกีย
เพิ่มข้อมูลนักเรียนโรงเรียนเทศบาลเมืองสวรรคโลก
ระดับอนุบาล 2
รหัสนักเรียน :
ห้อง : 1
รหัสประจำตัวประชาชน :
คำนำหน้าชื่อ : เด็กชาย

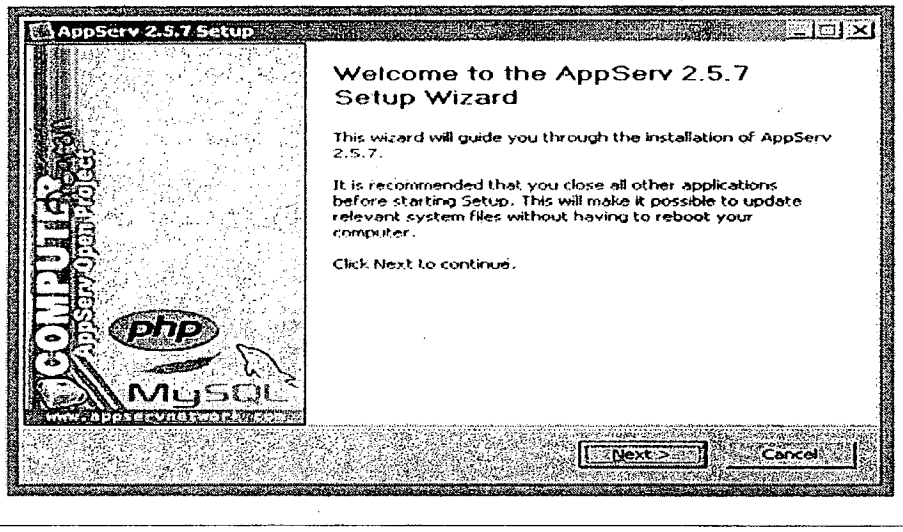
ขั้นตอนการติดตั้งโปรแกรมการอ่านแบบ OFFLINE

วิธีติดตั้งโปรแกรมแบบ Offline

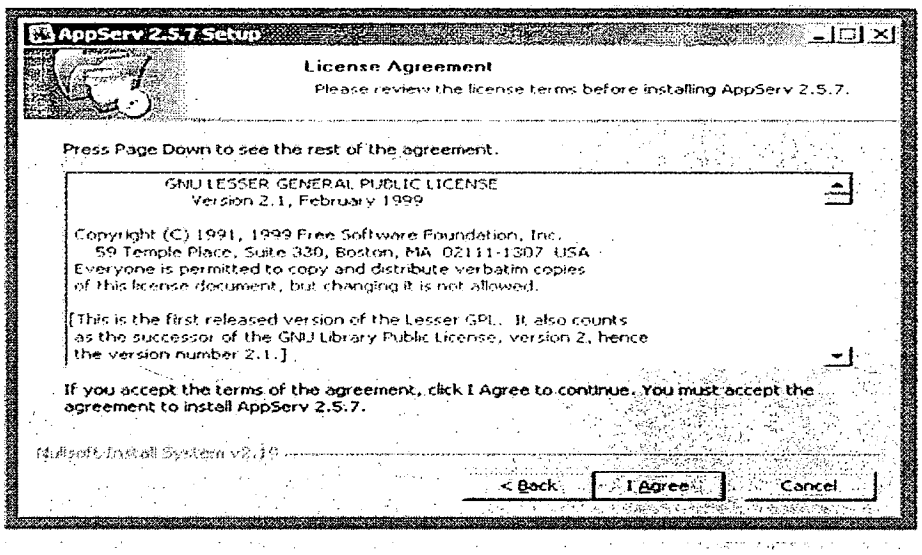
ขั้นตอนที่ 1 ลงโปรแกรม Appserv 2.5.10 จากแผ่น

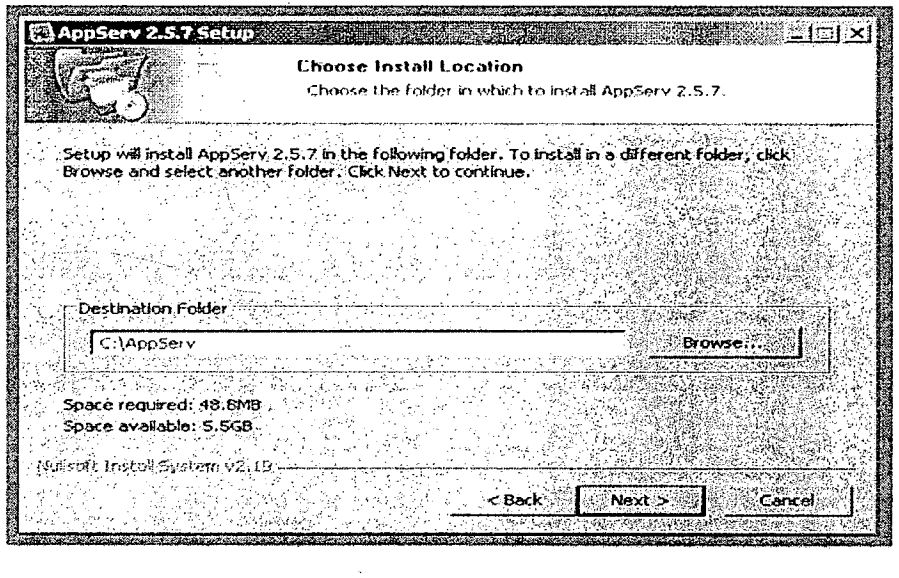
1) คลิกที่ โปรแกรม appserv-win32-2.5.10 เพื่อทำการ Setup ลงเครื่องคอมพิวเตอร์

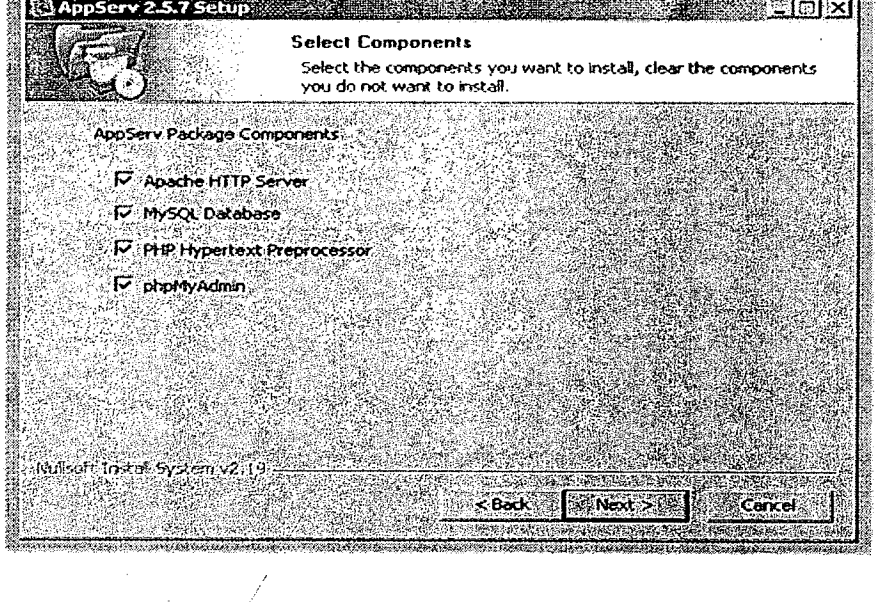
2) กด I Agree

3) กด Next

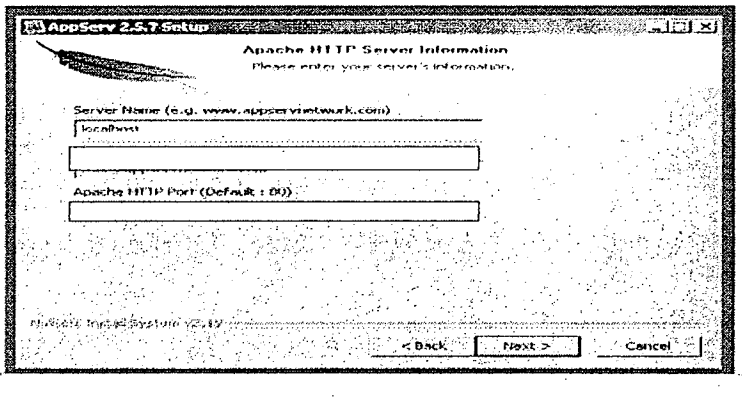

4) เลือกดังภาพ

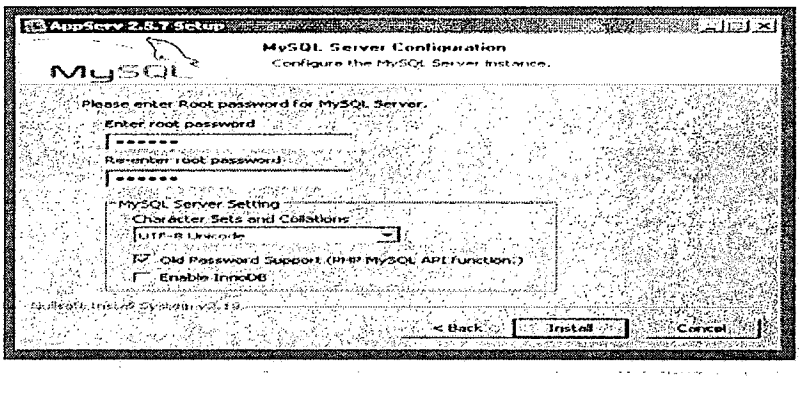

5) กรอกข้อมูล

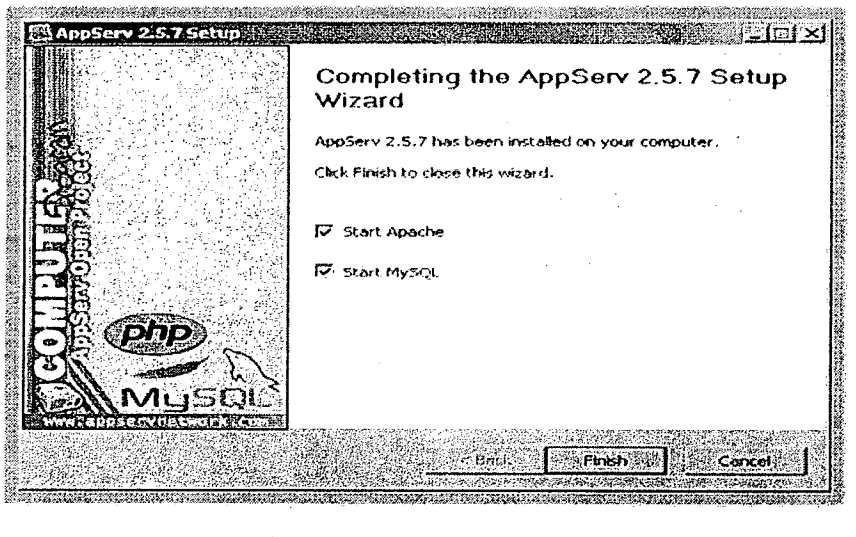
Server Name กรอก localhost
Administator's Email Address กรอก dparamnee@hotmail.com
กด Next

6) Enter root password กรอก root
Re-enter root password กรอก root
และเลือกช่อย Old Pasword Support ด้วยกาก
กด Install

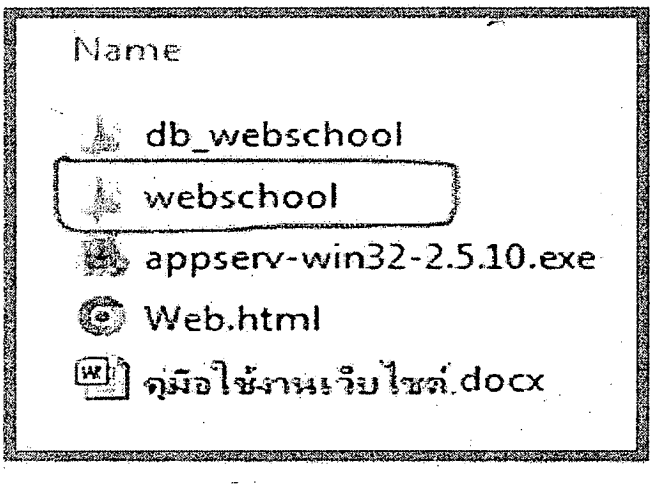

7) เมื่อขึ้นหน้านี้ให้กด Finish และรอจนกว่าจอสีดำที่ขึ้นมาจะหายไป

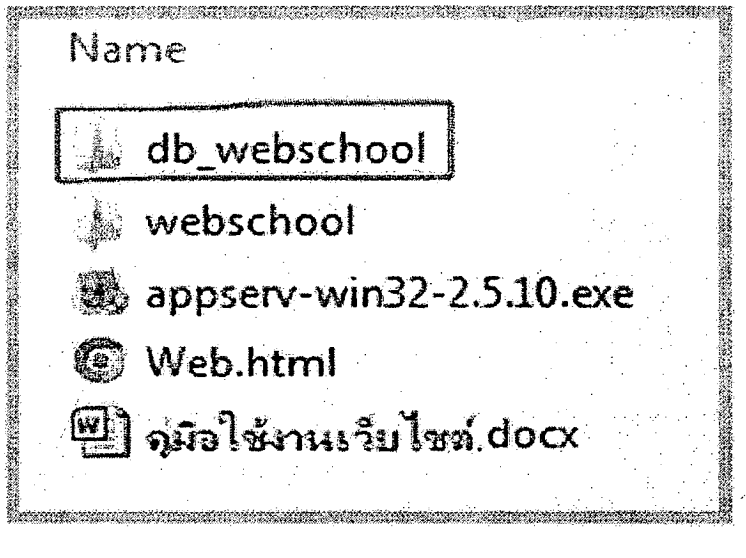

ขั้นตอนที่ 2 ทำโฟลเดอร์เว็บจากแผ่นลงเครื่อง

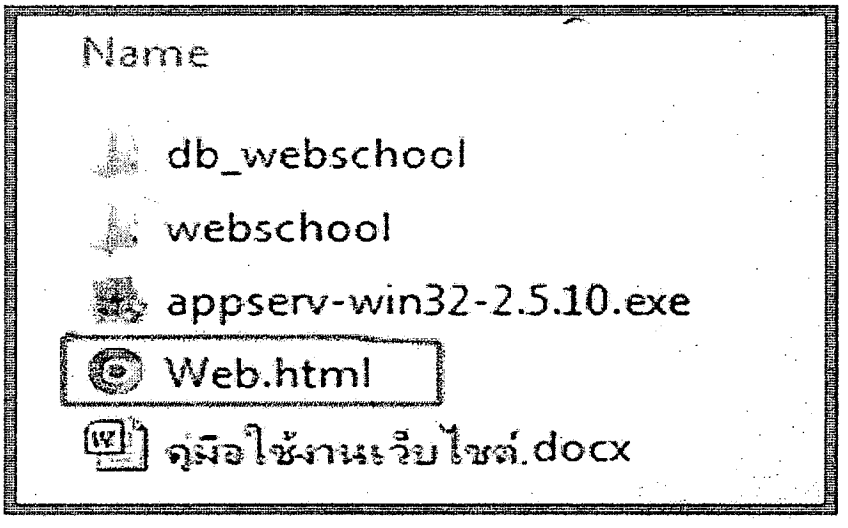
1) Coppy โฟลเดอร์ webschool จากแผ่น นำไปไว้ที่ ไดร์ C:/Appserv/www/ (วางที่โฟลเดอร์ www)

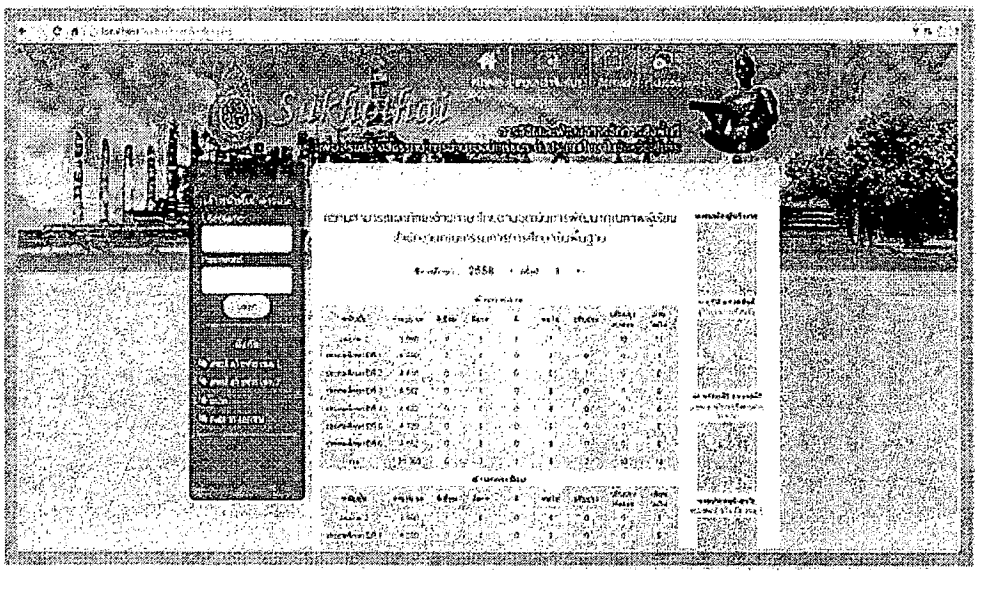
2) Coppy โฟลเดอร์ db_webschool
จากแผ่นนำไปไว้ที่ ไดร์ C:/Appserv/MySQL/data (วางที่โฟลเดอร์ data)

3) Copy ไฟล์ Web.html จากแผ่น cd มาวางไว้ที่หน้า Desktop

4) ถ้าต้องการเปิดใช้งานโปรแกรม ให้ดับเบิ้ลคลิกจากไฟล์ Web.html จากหน้า Desktop ได้เลย

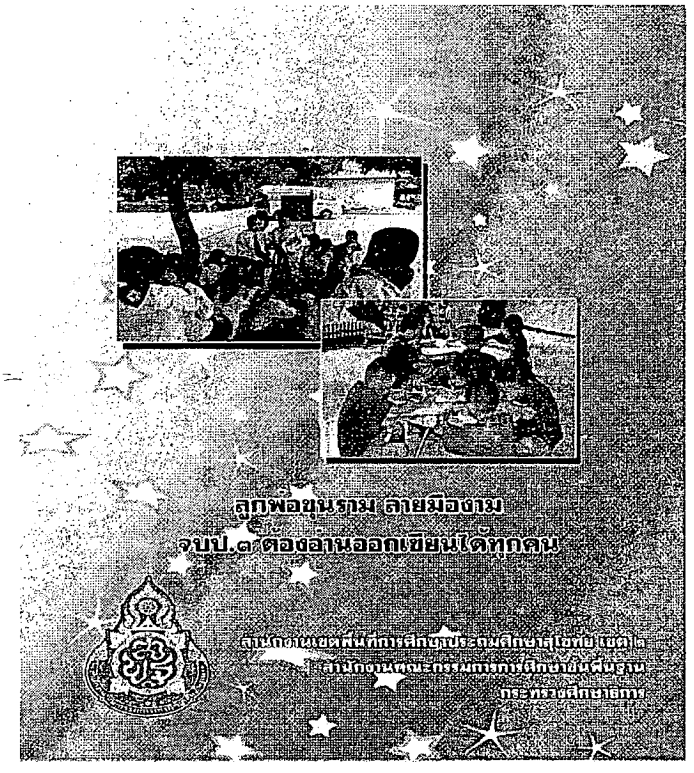

29. นวัตกรรม การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

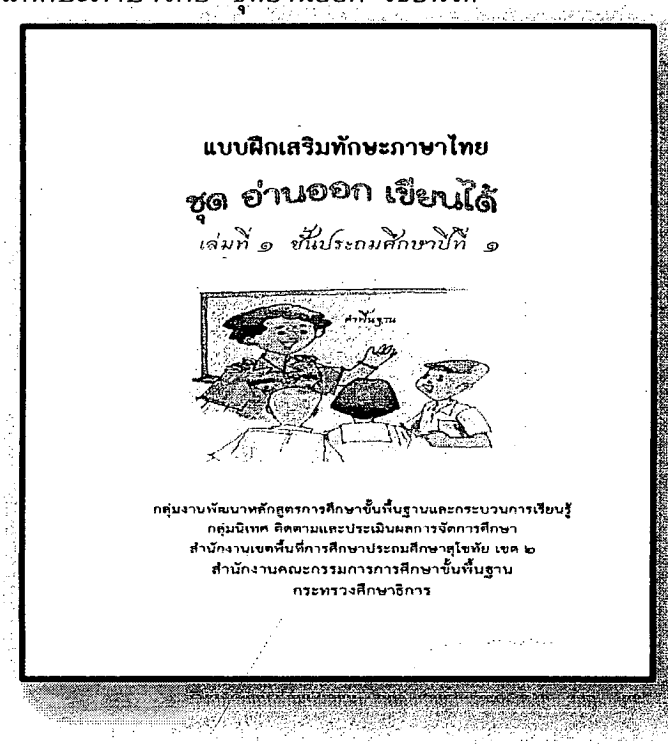
โครงการวิจัยและพัฒนาตัวแบบการจัดการเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการอ่าน ของนักเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย

- บัญชีคำพื้นฐานและบัญชีคำใหม่ที่นักเรียนควรรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

- แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย ชุดอ่านออก เขียนได้

ตัวอย่าง บัญชีคำพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

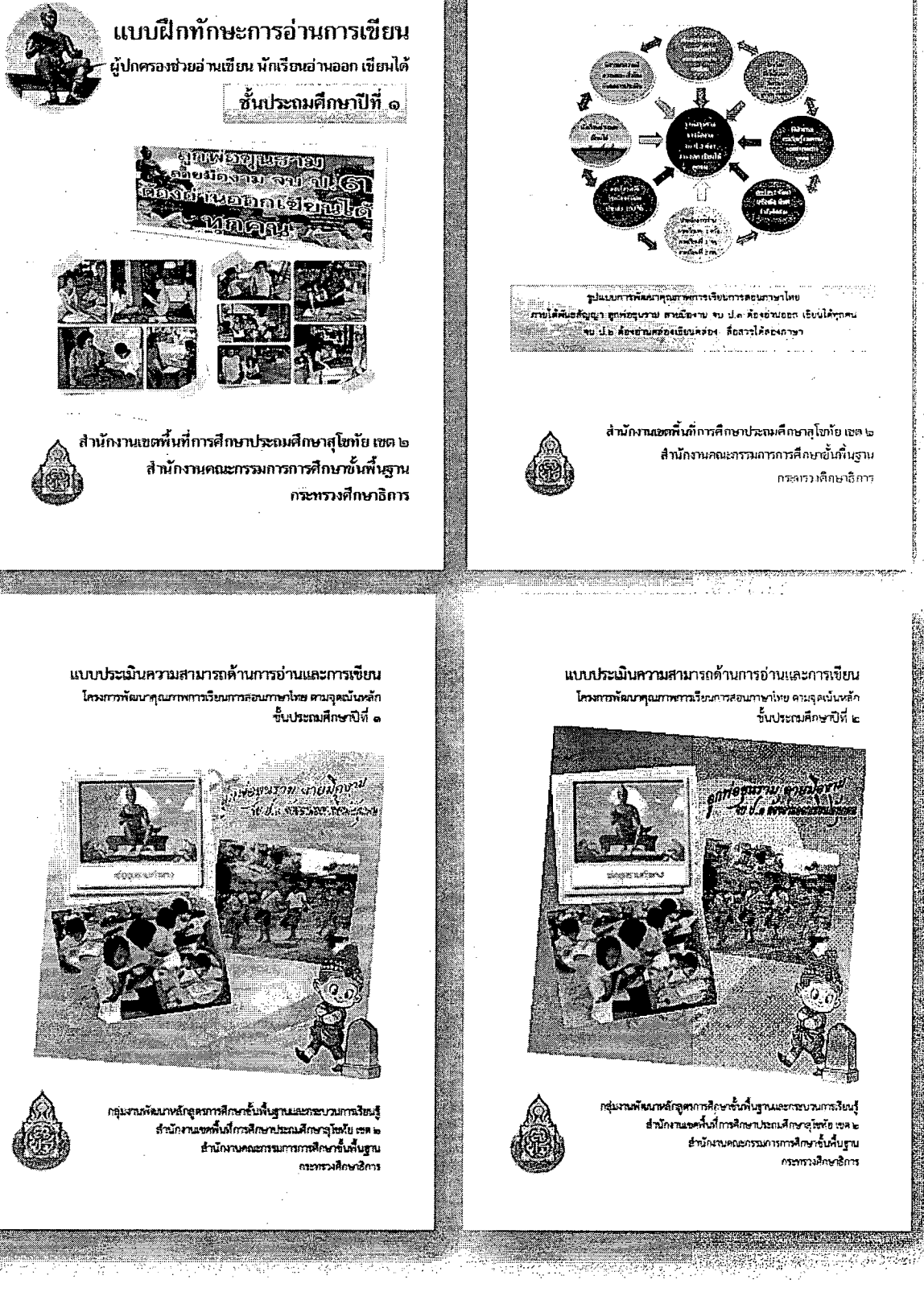
ที่	คำพื้นฐาน	ที่	คำพื้นฐาน	ที่	คำพื้นฐาน
๑	ก็	๒๖	กวาง	๕๑	เก้า
๒	กด	๒๗	กวาด	๕๒	เก้าอี้
๓	กบ	๒๘	ก่อน	๕๓	เกิด
๔	กรอบ	๒๙	กะหล่ำปลี	๕๔	เกี่ยว
๕	กระดาน	๓๐	กัด	๕๕	เกี่ยวกับ
๖	กระดาษ	๓๑	กัน	๕๖	เกือบ
๗	กระเด้ง	๓๒	กับ	๕๗	แก่
๘	กระโดด	๓๓	กับข้าว	๕๘	แกง
๙	กระต่าย	๓๔	การ	๕๙	แกล้ง
๑๐	กระทง	๓๕	การงาน	๖๐	แก้ว
๑๑	กระเป๋า	๓๖	การงานอาชีพ	๖๑	แกว่ง
๑๒	กราบ	๓๗	การ์ตูน	๖๒	แกะ
๑๓	กรีด	๓๘	การบ้าน	๖๓	ใกล้
๑๔	กลม	๓๙	การศึกษา	๖๔	ไก่
๑๕	กล้วย	๔๐	กำลัง	๖๕	ไก่ทอด
๑๖	กล่อง	๔๑	กิน	๖๖	ไก่ย่าง
๑๗	กลับ	๔๒	กิโลกรัม	๖๗	ไกล
๑๘	กลับบ้าน	๔๓	กี่	๖๘	ขน
๑๙	กลัว	๔๔	กีฬา	๖๙	ขนม
๒๐	กล้า	๔๕	กุ้ง	๗๐	ขนมจีน
๒๑	กลาง	๔๖	เก่ง	๗๑	ขนมปัง
๒๒	กลางคืน	๔๗	เก่งๆ	.....	
๒๓	กลางวัน	๔๘	เก็บ		
๒๔	ก๋วยเตี๋ยว	๔๙	เกม		
๒๕	กว่า	๕๐	เก่า	๙๖๓	ฮูลาฮูป

ตัวอย่างบัญชีคำพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

ที่	คำพื้นฐาน	ที่	คำพื้นฐาน	ที่	คำพื้นฐาน
๑	ก็	๒๖	กล้า	๕๑	กำลัง
๒	กด	๒๗	กลาง	๕๒	กิ้งกือ
๓	กบ	๒๘	กลางคืน	๕๓	กิน
๔	กรอก	๒๙	กลางวัน	๕๔	กิโลกรัม
๕	กรอบ	๓๐	ก๋วยเตี๋ยว	๕๕	กี่
๖	กระดาน	๓๑	กว่า	๕๖	กีฬา
๗	กระดาษ	๓๒	กวาง	๕๗	กี่น
๘	กระดี๊บ	๓๓	กวาด	๕๘	กุ้ง
๙	กระเด้ง	๓๔	ก่อ	๕๙	กูเกิ้ล
๑๐	กระโดด	๓๕	ก่อน	๖๐	เก่ง
๑๑	กระโดดยาง	๓๖	ก่อสร้าง	๖๑	เก่งๆ
๑๒	กระต่าย	๓๗	กะ	๖๒	เก็บ
๑๓	กระทง	๓๘	กะเพรา	๖๓	เกม
๑๔	กระทะ	๓๙	กะลา	๖๔	เกรด
๑๕	กระปุก	๔๐	กะหล่ำปลี	๖๕	เก่า
๑๖	กระเป๋า	๔๑	กัด	๖๖	เก้า
๑๗	กราบ	๔๒	กัน	๖๗	เกาหลี
๑๘	กรีด	๔๓	กับ	๖๘	เก้าอี้
๑๙	กรุง	๔๔	กับข้าว	๖๙	เกาะ
๒๐	กลม	๔๕	การ	๗๐	เกิด
๒๑	กล้วย	๔๖	การงาน	๗๑	เกิน
๒๒	กล่อง	๔๗	การงานอาชีพ	..	
๒๓	กลับ	๔๘	การ์ตูน	..	
๒๔	กลับบ้าน	๔๙	การบ้าน	..	
๒๕	กลัว	๕๐	การศึกษา	๑๑๖๓	

30 เครื่องมือการจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทย เพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

- แบบฝึกทักษะการอ่าน การเขียน (ผู้ปกครองช่วยอ่านเขียน นักเรียนอ่านออก เขียนได้)

- สื่อสำเร็จรูปที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่าน

สื่อประกอบการสอนวิชาภาษาไทย การผสมพยัญชนะกับสระเดี่ยว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

- สื่อประกอบการสอนวิชาภาษาไทย บทอาขยานหลัก

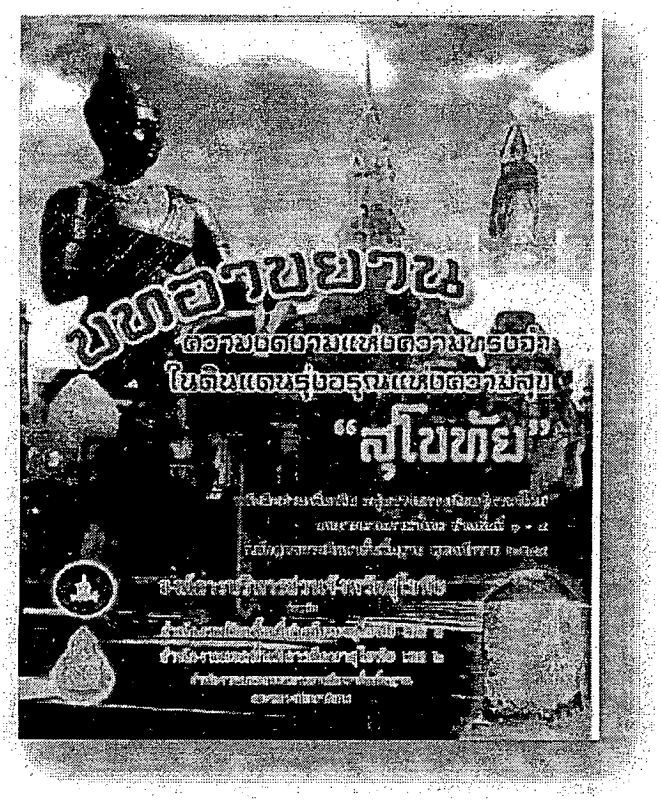
- คู่มือการสอนอ่าน เขียน
โดยการแจกลูกสะกดคำ

- คู่มือการประเมินความสามารถ
การอ่าน การเขียนภาษาไทย

- บทอาขยาน จังหวัดสุโขทัย

- หนังสืออ่านเพิ่มเติม จังหวัดสุโขทัย

